Bank Polski

Sprawozdanie Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego SA za 2015 rok

Data publikacji raportu:
7 marca 2016

Spis treści

1. Wstęp ... 4
1.1 Charakterystyka działalności PKO Banku Polskiego SA ... 4
1.2 PKO Bank Polski SA – rys historyczny ... 6
1.3 PKO Bank Polski SA – najważniejsze wydarzenia 2015 roku ... 6
1.4 Kierunki rozwoju PKO Banku Polskiego SA ... 8
1.5 PKO Bank Polski SA na tle grupy rówieśniczej ... 11
2. Zewnętrzne uwarunkowania działalności ... 12
2.1 Otoczenie makroekonomiczne ... 12
2.2 Sytuacja na rynku finansowym ... 13
2.3 Sytuacja polskiego sektora bankowego ... 14
2.4 Otoczenie regulacyjne ... 16
2.5 Tendencje w gospodarce polskiej i światowej w 2016 roku i ich wpływ na wyniki Banku ... 17
3. Wyniki finansowe PKO Banku Polskiego SA ... 18
3.1 Podstawowe wskaźniki finansowe ... 18
3.2 Rachunek zysków i strat ... 18
3.3 Sprawozdanie z sytuacji finansowej ... 22
4. Działalność PKO Banku Polskiego SA ... 25
4.1 Działalność biznesowa ... 25
4.1.1 Segment detaliczny ... 26
4.1.2 Segment korporacyjny i inwestycyjny ... 33
4.2 Udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA ... 36
4.3 Współpraca międzynarodowa ... 37
4.4 Działalność sponsorska PKO Banku Polskiego SA ... 37
4.5 Działalność charytatywna Fundacji PKO Banku Polskiego SA ... 41
4.6 Nagrody i wyróżnienia przyznane PKO Bankowi Polskiemu SA ... 42
5. Uwarunkowania wewnętrzne ... 46
5.1 Organizacja PKO Banku Polskiego SA ... 46
5.2 Zasady zarządzania ryzykiem ... 46
5.2.1 Ryzyko kredytowe ... 48
5.2.2 Ryzyko stopy procentowej ... 50
5.2.3 Ryzyko walutowe ... 50
5.2.4 Ryzyko płynności ... 50
5.2.5 Ryzyko cen towarów ... 51
5.2.6 Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych ... 51
5.2.7 Ryzyko instrumentów pochodnych ... 52
5.2.8 Ryzyko operacyjne ... 52
5.2.9 Ryzyko braku zgodności ... 53
5.2.10 Ryzyko biznesowe ... 53
5.2.11 Ryzyko utraty reputacji ... 53
5.2.12 Ryzyko modeli ... 54

5.2.13 Ryzyko zmian makroekonomicznych ... 54
5.2.14 Ryzyko kapitałowe ... 54
5.2.15 Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej ... 55
5.2.16 Kompleksowe testy warunków skrajnych ... 55
5.3 Adekwatność kapitałowa ... 55
5.4 Powiązania organizacyjne i kapitałowe ... 57
6. Polityka wynagrodzeń i zarządzanie zasobami ludzkimi ... 61
6.1 Polityka wynagradzania ... 61
6.2 Liczba zatrudnionych ... 62
6.3 System motywacyjny PKO Banku Polskiego SA ... 62
6.4 Świadczenia na rzecz pracowników ... 62
6.5 Polityka szkoleniowa ... 63
6.6 Świadczenia na rzecz osób nadzorujących i zarządzających ... 64
6.7 Umowy zawarte między Bankiem a osobami zarządzającymi ... 66
6.8 Ocena funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów ... 66
7. Ład korporacyjny ... 67
7.1 Informacje dla inwestorów ... 67
7.1.1 Kapitał zakładowy i akcjonariat PKO Banku Polskiego SA ... 67
7.1.2 Informacja o dywidendzie ... 68
7.1.3 Notowania akcji PKO Banku Polskiego SA na GPW w Warszawie ... 69
7.1.4 Ocena wiarygodności finansowej PKO Banku Polskiego SA ... 70
7.1.5 Relacje inwestorskie ... 71
7.2 Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego ... 72
7.2.1 Zasady oraz zakres stosowania ładu korporacyjnego ... 72
7.2.2 Systemy kontroli w procesie sporządzania sprawozdań finansowych ... 74
7.2.3 Akcje oraz akcjonariusze PKO Banku Polskiego SA ... 75
7.2.4 Ograniczenia dotyczące akcji PKO Banku Polskiego SA ... 75
7.2.5 Statut PKO Banku Polskiego SA ... 76
7.2.6 Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia ... 77
7.2.7 Rada Nadzorcza oraz Zarząd PKO Banku Polskiego SA w okresie sprawozdawczym ... 78
7.3 Akcje PKO Banku Polskiego SA będące w posiadaniu władz Banku ... 88
8. Pozostałe informacje ... 89

1. WSTĘP

1.1 Charakterystyka działalności PKO Banku Polskiego SA

PKO Bank Polski SA (Bank) jest największym bankiem komercyjnym w Polsce oraz wiodącym bankiem na rynku polskim pod względem skali działania, kapitałów własnych, kredytów, depozytów, liczby klientów oraz wielkości sieci dystrybucji. Należy również do najstarszych działających instytucji finansowych w kraju.

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach. Bank wyróżnia się na polskim rynku bankowym wysokimi wynikami finansowymi, które zapewniają Bankowi stabilny i bezpieczny rozwój. PKO Bank Polski SA utrzymuje wiodące udziały w polskim rynku bankowym na poziomie 17,9% (depozyty) i 17,8% (kredyty). Bank jest liderem polskiego rynku pod względem liczby prowadzonych rachunków bieżących, kart płatniczych oraz wartości kredytów hipotecznych.

Przez cały okres działalności systematycznie budowany jest prestiż marki, a z usług Banku korzystało i korzysta wiele pokoleń Polaków. Długa tradycja i zaufanie klientów sprawiają, że PKO Bank Polski SA konsekwentnie podejmuje działania wpływające na ugruntowanie postrzegania Banku jako instytucji:

- bezpiecznej, silnej i konkurencyjnej,
- nowoczesnej i innowacyjnej, przyjaznej dla klientów i sprawnie zarządzanej,
- społecznie odpowiedzialnej oraz dbającej o rozwój świadomości kulturowej Polaków.

Rok 2015 był ostatnim rokiem realizacji założeń strategii na lata 2013-2015. Wartość sumy bilansowej osiągnęła poziom 262,4 mld PLN, co stanowiło 16,4%[1] aktywów całego sektora bankowego w Polsce na koniec 2015 roku. Kapitały własne zwiększyły się o 9,5% do poziomu 30,2 mld PLN na koniec 2015 roku (17,4% kapitałów całego sektora). Umożliwiło to Bankowi osiągnięcie łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 15,28%, zapewniającego bezpieczeństwo prowadzonej działalności. Ugruntowane dzięki stabilnej sytuacji finansowej zaufanie klientów przełożyło się na wzrost zobowiązań wobec klientów do poziomu blisko 202 mld PLN, dzięki czemu Bank utrzymał wiodącą pozycję pod względem udziału w rynku depozytów, który wyniósł 17,9%.

Mimo silnej konkurencji rynkowej PKO Bank Polski SA skutecznie rozwija działalność nie tylko w swoim tradycyjnym obszarze działalności – obsłudze klientów detalicznych. Jest także wiodącym bankiem w Polsce dla klientów korporacyjnych oraz dla małych i średnich przedsiębiorstw – zwłaszcza w zakresie finansowania ich działalności. PKO Bank Polski SA udziela finansowania wszystkim branżom polskiej gospodarki, jest też czołowym kredytodawcą na rynku samorządów. Podstawą rozwoju biznesu korporacyjnego w PKO Banku Polskim SA jest oferta na najwyższym poziomie produktów kredytowych i transakcyjnych.
Wysokie standardy w zakresie obsługi klientów oraz skuteczne procedury oceny ryzyka kredytowego umożliwiły Bankowi zwiększenie w 2015 roku portfela kredytowego brutto o 11,4 mld PLN do poziomu 196,4 mld PLN, co przełożyło się na osiągnięcie udziału rynkowego Banku w zakresie kredytów na poziomie 17,8%.

Poza działalnością ściśle bankową oraz działalnością maklerską Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA oferuje szereg usług specjalistycznych w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych i ubezpieczeń oraz usług agenta transferowego, outsourcingu specjalistów IT i wsparcia w zakresie prowadzenia działalności przez inne podmioty, prowadzi działalność deweloperską i zarządza nieruchomościami, a także poprzez podmioty zależne na Ukrainie prowadzi działalność bankową oraz świadczy usługi finansowe i windykacyjne.

Wyrazem społecznej odpowiedzialności Banku jest działalność Fundacji PKO Banku Polskiego SA na rzecz dobra publicznego w możliwie jak najszerszym zakresie.

W 2015 roku Grupa Kapitałowa Banku kontynuowała działania w zakresie zwiększenia efektywności sieci dystrybucji. Na koniec 2015 roku największa w kraju sieć oddziałów PKO Banku Polskiego SA obejmowała 1 277 placówek oraz 881 agencji. Klienci Banku mogą korzystać z systematycznie wzbogacanych usług bankowości elektronicznej, oferowanych pod marką iPKO i w ramach konta Inteligo oraz z wprowadzonego nowego standardu płatności mobilnych – IKO. Do dyspozycji klientów PKO Banku Polskiego SA pozostaje stale rosnąca liczba bankomatów – na koniec 2015 roku było ich 3 196.
Z usług Banku korzysta blisko 9 mln klientów w segmencie detalicznym oraz ponad 14 tys. klientów w segmencie korporacyjnym.

PKO Bank Polski SA należy do największych pracodawców w Polsce, na koniec 2015 roku zatrudniał blisko 26 tys. pracowników. Inicjatywy podejmowane przez Bank w 2015 roku sprzyjały budowaniu nowoczesnej i otwartej na zmiany kultury korporacyjnej, z wykorzystaniem narzędzi służących do poprawy efektywności i doskonalenia kompetencji pracowników PKO Banku Polskiego SA oraz zwiększenia efektywności

[1] *Źródło: dane KNF*

współpracy wewnętrznej (m.in. oceny kompetencji pracowników, inicjatywy mające na celu wewnętrzną wymianę doświadczeń i wiedzy oraz wsparcie procesu adaptacji w organizacji nowych pracowników Banku).

PKO Bank Polski SA w latach 2011-2015

	2015	2014	2013	2012 przekształcone*	2011
Sprawozdanie z sytuacji finansowej (w mln PLN)					
Suma bilansowa	262 380	243 761	196 280	190 689	188 373
Kapitał własny	30 218	27 602	25 111	24 375	22 802
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	188 552	177 558	147 372	141 692	140 059
Zobowiązania wobec klientów	201 809	185 921	159 958	154 741	150 031
Rachunek zysków i strat (w mln PLN)					
Zysk netto	2 571	3 079	3 234	3 583	3 954
Wynik z tytułu odsetek	6 820	6 949	6 580	7 979	7 505
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 605	2 615	2 655	2 650	2 873
Wynik na działalności biznesowej	10 174	10 259	10 268	11 166	10 785
Wynik z tyt. odpisów aktual. z tytułu utraty wartości i rezerw	(1 475)	(1 981)	(2 088)	(2 459)	(1 812)
Ogólne koszty administracyjne	(5 562)	(4 468)	(4 221)	(4 257)	(4 058)
Wskaźniki finansowe					
ROA netto	1,0%	1,4%	1,4%	1,9%	2,2%
ROE netto	8,9%	11,7%	11,7%	15,3%	18,3%
C/I	54,7%	43,5%	41,1%	38,1%	37,6%
Marża odsetkowa	3,0%	3,7%	3,7%	4,7%	4,6%
Udział kredytów w rozpoznaną utratą wartości	6,4%	6,7%	6,7%	8,3%	7,2%
Koszt ryzyka	-0,75%	-1,00%	-1,20%	-1,45%	-1,24%
Łączny współczynnik kapitałowy	15,3%	13,4%	13,4%	12,7%	11,9%
Dane operacyjne					
Liczba placówek (w szt.)	1 277	1 319	1 186	1 198	1 199
Liczba zatrudnionych (w etatatch)	25 909	25 927	24 437	25 399	25 908
Liczba rachunków bieżących (w tys. szt.)	6 621	6 660	6 318	6 220	6 146
Liczba klientów (w tys.)	**8 982**	**8 894**	**8 451**	**8 173**	**8 234**
Ludność	8 538	8 431	8 024	7 761	7 822
Małe i średnie przedsiębiorstwa	430	449	415	401	400
Klienci korporacyjni	14	14	12	12	11
Informacje o akcjach					
Kapitalizacja giełdowa (w mln PLN)	34 163	44 700	49 275	46 125	40 150
Liczba akcji (w mln szt.)	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250
Dywidenda na 1 akcję (w PLN) (wypłacona w danym roku z zysku za rok poprzedni)	0,00	0,75	1,80	1,27	1,98
Cena akcji (w PLN)	27,33	35,76	39,42	36,90	32,12

Źródło: jednostkowe sprawozdania finansowe za poszczególne lata.

** Dane porównywalne z 2013 rokiem.*

1.2 PKO Bank Polski SA – rys historyczny

PKO Bank Polski SA umacnia swoją pozycję lidera polskiej bankowości, oferując usługi klientom detalicznym jak i instytucjonalnym już od 97 lat.

1919-1938	1. Dekretem podpisanym przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, premiera Ignacego Paderewskiego i założyciela oraz pierwszego prezesa Huberta Lindego została powołana Pocztowa Kasa Oszczędności. 2. Pocztowa Kasa Oszczędności zyskała osobowość prawną jako instytucja państwowa, działająca pod kontrolą i z gwarancją państwa. 3. W Poznaniu powstał pierwszy terenowy oddział Pocztowej Kasy Oszczędności. 4. Pocztowa Kasa Oszczędności zaczęła uruchamiać Szkolne Kasy Oszczędności. 5. Z inicjatywy Pocztowej Kasy Oszczędności Ministerstwo Skarbu podjęło decyzję o założeniu Banku Polska Kasa Opieki (dzisiaj Pekao SA) w formie spółki akcyjnej, aby ułatwić Polonii zagranicznej przekaz dewiz do kraju. 6. Pocztowa Kasa Oszczędności mocno przyczyniła się do rozwoju obrotu bezgotówkowego - co drugi większy zakład przemysłowy i każde duże przedsiębiorstwo miało konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędności, a obrót czekowy w Polsce był półtora raza większy niż gotówkowy.
1939-1945	Lata wojny były okresem ogromnych strat i przestoju w działalności Pocztowej Kasy Oszczędności.
1949-1988	1. Pocztowa Kasa Oszczędności zostaje przekształcona w Powszechną Kasę Oszczędności. 2. Ustawa o prawie bankowym wprowadziła uprzywilejowanie wkładów oszczędnościowych przechowywanych w Powszechnej Kasie Oszczędności, zostały one objęte gwarancją państwa. 3. Powszechna Kasa Oszczędności wprowadziła nowoczesny produkt: rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy. 4. Powszechna Kasa Oszczędności została włączona do struktury NBP z zachowaniem tożsamości Banku (1975 rok). 5. Powszechna Kasa Oszczędności została wydzielona z Narodowego Banku Polskiego (1988 rok).
1991-2000	1. W statucie nadanym Bankowi przez Radę Ministrów oficjalnie pojawiła się nazwa Powszechna Kasa Oszczędności - Bank Państwowy, w skrócie PKO BP. Powołana została pierwsza Rada Nadzorcza PKO BP. 2. Bank został jedynym wspólnikiem Inbudex Sp. z o.o. (obecnie Qualia Development Sp. z o.o.) spółki deweloperskiej realizującej za pośrednictwem spółek zależnych określone przedsięwzięcia. 3. Został uruchomiony pierwszy informacyjny portal internetowy Banku oraz pierwszy oddział internetowy e-PKO. 4. Rozpoczęła działalność spółka PKO TFI SA założona przez PKO BP i Credit Suisse Asset Management Holding Europe (Luxembourg) SA. Od 2009 roku Bank jest jedynym właścicielem Spółki. 5. PKO BP i Bank Handlowy w Warszawie SA utworzyły spółkę PKO BP BANKOWY PTE SA. Od 2003 roku Bank jest jedynym właścicielem Spółki. 6. Została utworzona spółka Bankowy Fundusz Leasingowy SA (obecnie PKO Leasing SA). Spółka wspólnie ze swoją spółką zależną świadczy usługi leasingu operacyjnego i finansowego aktywów trwałych i nieruchomości. 7. PKO BP i Bank Śląski SA utworzyły spółkę Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA. Od 2001 roku do 2013 roku Bank posiadał 100% akcji Spółki. 8 W 2000 roku Bank został przekształcony w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą PKO Bank Polski Spółka Akcyjna.
2002-2009	1. Bank przejął Inteligo Financial Services SA, spółkę świadczącą usługi zapewniające utrzymanie i rozwój systemów teleinformatycznych obsługujących systemy bankowe, w tym także elektronicznego dostępu do rachunków bankowych (konto Inteligo). 2. Bank nabył 66,65% akcji KREDOBANK SA. Spółka jest zarejestrowana i działa na Ukrainie. Aktualnie Bank posiada 99,5655% udziału w kapitale zakładowym Spółki. 3. W 2004 roku miał miejsce debiut giełdowy Banku- na koniec pierwszego dnia notowań akcje osiągnęły cenę 24,50 zł wobec ceny emisyjnej ustalonej na kwotę 20,50 zł. 4. Rozpoczęła działalność spółka PKO BP Faktoring SA. 5. W ramach oferty publicznej z prawem poboru została z sukcesem przeprowadzona emisja 250 000 000 akcji serii D, w wyniku której został podwyższony kapitał zakładowy Banku z 1 000 000 000 zł do 1 250 000 000 zł (2009 rok).
2010-2014	1. PKO Bank Polski SA (poprzez spółkę zależną PKO Finance AB) wyemitował 5-letnie euroobligacje o wartości 800 mln EUR oraz obligacje na rynek amerykański w wysokości 1,0 mld USD, które stały się papierami benchmarkowymi dla podmiotów polskich, a także emitentów z Europy Środkowo-Wschodniej. 2 Zatwierdzona została strategia na lata 2013-2015 "PKO Bank Polski. Codziennie najlepszy", której założenia pozwoliły na umocnienie pozycji Grupy Kapitałowej Banku jako lidera w kluczowych segmantach rynku. 3 PKO Bank Polski SA wyznaczył nowy standard płatności mobilnych - IKO - innowacyjne rozwiązanie na rynku płatności mobilnych . 4 PKO Bank Polski SA podpisał umowę dotyczącą dwudziestoletniego aliansu strategicznego na rynku płatności elektronicznych z EVO Payments International Acquisition GmbH i w związku z tym dokonał sprzedaży znaczącej części udziałów w spółce eService Sp. z o.o. 5 Utworzony został PKO Bank Hipoteczny, którego działaność obejmuje udzielanie długoterminowych kredytów hipotecznych dla klientów detalicznych oraz emisja długoterminowych listów zastawnych. 6 PKO Bank Polski SA nabył akcje Nordea Bank Polska SA, „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie" SA oraz Nordea Finance Polska SA, a także portfel wierzytelności wobec klientów korporacyjnych. W październiku nastąpiła fuzja prawna banków.
2015	1. Rozpoczęcie działalności PKO Banku Hipotecznego SA w celu zapewnienia bezpiecznej struktury finansowania długoterminowego portfela kredytów hipotecznych. 2. Ekspansja na rynki zagraniczne poprzez utworzenia pierwszej zagranicznej placówki korporacyjnej PKO Banku Polskiego we Frankfurcie nad Menem. 3. Zakończenie fuzji z Nordea Bank Polska SA. Integracja z Nordea bank Polska SA była najszybciej przeprowadzonym procesem fuzji w Polsce, co potwierdziło wysoką sprawność operacyjną Banku i wysokie kompetencje całej organizacji. 4. Utworzenie spółki PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA, świadczącej usługi ubezpieczeń majątkowych dla klientów indywidualnych PKO Banku Polskiego SA. 5. Uruchomienie zainicjowanego przez Bank nowego systemu płatności BLIK (na bazie aplikacji IKO) , który stał się standardem rynkowym.

1.3 PKO Bank Polski SA – najważniejsze wydarzenia 2015 roku

Tempo wzrostu gospodarczego w Polsce w 2015 roku pozostawało stabilne. Popyt zewnętrzny osłabł w związku z recesją w Rosji i na Ukrainie oraz innych krajach wschodzących, ale na gospodarkę polską większy wpływ miało ożywienie w strefie euro. Stabilny poziom popytu

krajowego wspierany był przez poprawiającą się sytuację na rynku pracy oraz deflację, zwiększającą realną siłę nabywczą gospodarstw domowych, a także przez znaczny spadek cen ropy. Odnotowano wzrost zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw oraz wyraźny spadek stopy bezrobocia. Wyniki finansowe banków w 2015 roku dodatkowo determinowane były rekordowo niskimi poziomami stóp procentowych.

Rok 2015 upłynął w PKO Banku Polskim SA pod znakiem realizacji wielu ważnych projektów strategicznych, które stawiają podwaliny pod dalszy dynamiczny rozwój biznesowy. W kwietniu 2015 roku pełnym sukcesem zakończyła się fuzja operacyjna PKO Banku Polskiego SA z Nordea Bank Polska SA. W jej efekcie nastąpiło ujednolicenie działalności obu banków, m.in. w zakresie dostępu do placówek i systemów transakcyjnych dla wszystkich klientów. Fuzja była najszybciej przeprowadzoną fuzją dwóch banków na rynku polskim i jedną z najszybszych w Europie. Prace migracyjne zostały przeprowadzone bez jakiegokolwiek uszczerbku dla ciągłości, stabilności i bezpieczeństwa bieżącego funkcjonowania systemu informatycznego Banku

Istotnymi elementami wdrażanej strategii, wzmacniającymi przewagi konkurencyjne i dającymi mocną bazę pod długoterminowy rozwój PKO Banku Polskiego SA było utworzenie PKO Banku Hipotecznego SA.

W kwietniu 2015 roku, po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na rozpoczęcie działalności operacyjnej, PKO Bank Hipoteczny SA rozpoczął sprzedaż w sieci detalicznej PKO Banku Polskiego SA oraz przez agentów i pośredników. W 2015 roku PKO Bank Hipoteczny SA sfinalizował prace związane z uzyskaniem ratingu. Listy zastawne Banku uzyskały najwyższy możliwy do osiągnięcia w Polsce rating Aa3 nadany przez agencję Moody's, który świadczy o bardzo wysokim poziomie bezpieczeństwa papierów dłużnych. Wynika on bezpośrednio z oparcia listów zastawnych o wierzytelności wyłącznie z tytułu złotowych kredytów hipotecznych.

Efektem budowania strategicznej pozycji Banku na najbliższe lata było również uruchomienie w 2015 roku działalności pierwszej placówki zagranicznej - placówki korporacyjnej PKO Banku Polskiego SA w Niemczech. Wybór kierunku pierwszego etapu ekspansji zagranicznej związany jest integralnie z dużą aktywnością klientów instytucjonalnych Banku na rynku niemieckim, skalą wzajemnej wymiany handlowej i realizowanymi inwestycjami. Siedzibą oddziału, który funkcjonuje pod nazwą PKO Bank Polski Niederlassung Deutschland jest Frankfurt nad Menem. Usługi oferowane w tej placówce obejmują: produkty bankowości transakcyjnej, produkty skarbowe, trade finance, doradztwo nt. rynków zagranicznych oraz kredyty zagraniczne.

W 2015 roku został udostępniony klientom Banku unikatowy na skalę światową system płatności mobilnych BLIK, zbudowany na bazie aplikacji IKO PKO Banku Polskiego SA. Jest to wynik przeprowadzonej z inicjatywy PKO Banku Polskiego SA współpracy 6 banków i jest dostępny dla klientów tych banków, tj. Alior Banku SA, Banku Millennium SA, Banku Zachodniego WBK SA, ING Banku Śląskiego SA, mBanku SA (w tym Orange Finanse) oraz PKO Banku Polskiego SA (w tym Inteligo). Dzięki BLIK klienci mają możliwość korzystania z innowacyjnego systemu płatności bezgotówkowych przy użyciu telefonu.

Działania podejmowane w 2015 roku pozwoliły na osiągnięcie wysokich wyników finansowych, dzięki czemu Bank umocnił swoją pozycję wśród największych instytucji finansowych w Polsce.

	2015	2014	Zmiana 2015/2014
Zysk netto	2 571,1 mln PLN	3 079,5 mln PLN	-16,5%
Wynik na działalności biznesowej*	10 174,1 mln PLN	10 259,0 mln PLN	-0,8%
Ogólne koszty administracyjne	(5 562,5) mln PLN	(4 467,6) mln PLN	24,5%
Wynik z tyt. odpisów aktualizujących z tyt. utraty wartości i rezerw	(1 474,6) mln PLN	(1 980,7) mln PLN	-25,6%
ROA (netto)	1,0%	1,4%	-0,4 p.p.
ROE (netto)	8,9%	11,7%	-2,8 p.p.
C/I	54,7%	43,5%	11,1 p.p.
Marża odsetkowa	3,01%	3,7%	-0,6 p.p.
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości	6,38%	6,7%	-0,3 p.p.
Koszt ryzyka	-0,75%	-1,0%	0,3 p.p.
Łączny współczynnik kapitałowy	15,28%	13,4%	1,9 p.p.

** Wynik na działalności biznesowej rozumiany jako wynik z działalności operacyjnej bez uwzględnienia ogólnych kosztów administracyjnych oraz wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw.*

Wypracowany przez PKO Bank Polski SA w 2015 roku zysk netto wyniósł 2 571,1 mln PLN, co oznacza spadek o 508 mln PLN, tj. o 16,5% w relacji do wyniku roku poprzedniego. Osiągnięty poziom zysku netto był determinowany przez:

1) wynik na działalności biznesowej, który osiągnął poziom 10 174,1 mln PLN (spadek o 0,8% r/r), zrealizowany w efekcie:
   - spadku wyniku odsetkowego o 1,9% r/r, zrealizowanego przy dalszej redukcji rynkowych stóp procentowych oraz ograniczeniu maksymalnego oprocentowania kredytów,
   - stabilizacji poziomu wyniku prowizyjnego (spadek o 0,4% r/r), zrealizowanego pod presją ograniczeń regulacyjnych w zakresie opłat za usługi płatnicze,
   - przy wzroście wyniku z pozycji wymiany (o 28,6% r/r),
2) wzrost kosztów działania związanych z wzrostem składek i wpłat na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (głównie w efekcie wzrostu stawek procentowych opłat BFG) oraz dodatkowych kosztów związanych z utworzeniem Funduszu Wsparcia Kredytobiorców oraz wpłatą na rzecz BFG dot. wypłat środków gwarantowanych z tyt. depozytów zgromadzonych w Spółdzielczym Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie[2].

[2] *Na mocy Uchwały Zarządu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) nr 87/DGD/2015 z dnia 26 listopada 2015 roku banki zostały zobowiązane do wniesienia opłaty w ramach funduszu ochrony środków gwarantowanych (FOŚG) na pokrycie wypłat środków gwarantowanych dla deponentów Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie w związku z jego upadłością.*

Przełożyło się to na spadek efektywności zarządzania kosztami. Wskaźnik C/I wyniósł 54,7% w porównaniu do 43,5% na koniec 2014 roku, wskaźnik C/I skorygowany o zdarzenia jednorazowe związane z dodatkowymi obowiązkowymi obciążeniami wyniósł 49,96% i był lepszy niż średnia dla polskiego sektora bankowego (60,3%).

3) znaczna poprawa wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw, który był lepszy o 506,1 mln PLN od uzyskanego w 2014 roku, głównie w efekcie spadku odpisów na kredyty gospodarcze, w związku z poprawą jakości nowo udzielanych kredytów w stosunku do starszych generacji.

Na porównywalność okresów ujętych w rachunku zysków i strat Banku wpływają zmiany strukturalne i integracja z Nordea Bank Polska SA, która nastąpiła w czwartym kwartale 2014 roku. W związku z powyższym wyniki Nordea Bank Polska SA w rachunku zysków i strat PKO Banku Polskiego SA obejmują 12 miesięcy w 2015 roku, natomiast okres bazowy tylko 2 miesiące, co wzmacnia dynamikę zmian w poszczególnych pozycjach rachunku zysków i strat Banku w ujęciu narastającym.

Struktura bilansu PKO Banku Polskiego SA, charakteryzująca się silną bazą depozytową oraz bezpiecznym poziomem kapitałów własnych pozwoliła na utrzymanie wysokiego poziomu wyniku na działalności biznesowej. Wskaźnik kredytów do depozytów (zobowiązań wobec klientów) na koniec 2015 roku wyniósł 93,4% (wskaźnik kredytów do stabilnych źródeł finansowania[3] wyniósł 84,8%), co świadczy o dobrej kondycji płynnościowej PKO Banku Polskiego SA.

W efekcie działań podejmowanych w 2015 roku PKO Bank Polski SA:

- zwiększył sumę aktywów o ponad 18 mld PLN, w tym o blisko 11 mld PLN portfel należności od klientów,
- zachował wysokie udziały w rynku kredytów i depozytów na poziomie odpowiednio 17,8% i 17,9%,
- zwiększył liczbę klientów o ponad 88 tys., głównie w segmencie ludności oraz liczbę klientów korzystających z bankowości mobilnej IKO, których na koniec 2015 roku było ponad 430 tys.,
- zajmował pierwszą pozycję na rynku sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych posiadając 24,9% udział[4],
- była największym kredytodawcą dla małych i średnich przedsiębiorstw kredytów z gwarancjami de minimis z 24,7% udziałem w rynku[5],
- utrzymał najwyższą w sektorze dochodowość odsetkową, mierzoną poziomem marży odsetkowej, pomimo utrzymujących się rekordowo niskich stóp procentowych,
- poprawił jakość portfela kredytowego, mierzoną wskaźnikiem kredytów z rozpoznaną utratą wartości oraz wskaźnikiem kosztu ryzyka,
- umocnił pozycję kapitałową dzięki działaniom mającym na celu zwiększenie poziomu bazy kapitałowej oraz optymalizacji aktywów ważonych ryzykiem, co przełożyło się na wzrost łącznego współczynnika kapitałowego o 1,9 p.p. w ujęciu rocznym do poziomu 15,28%.

1.4 Kierunki rozwoju PKO Banku Polskiego SA

Długoterminowe kierunki rozwoju Banku koncentrują się na maksymalizowaniu wartości dla interesariuszy poprzez stałą poprawę rentowności i ostrożną politykę zarządzania ryzykiem, przekładające się na wycenę rynkową oraz realizację polityki zakładającej regularną wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy.
Bank będzie konsekwentnie podejmował działania zmierzające do umocnienia jego pozycji lidera we wszystkich głównych segmentach rynku finansowego w Polsce, przy jednoczesnym umocnieniu najwyższej wartości jego marki w polskim sektorze bankowym. Podejmowanie działań rozwojowych zmierza do umacniania pozycji Banku, także jako wiodącego, uniwersalnego banku w Europie Centralnej.

Strategia na lata 2013 - 2015

Kierunki rozwoju PKO Banku Polskiego SA wytyczała strategia na lata 2013-2015 „PKO Bank Polski Codziennie Najlepszy", zatwierdzona przez Radę Nadzorczą w dniu 27 marca 2013 roku.
Wizja rozwoju PKO Banku Polskiego SA opierała się na założeniu ugruntowania jego pozycji rynkowej lidera sektora finansowego w Polsce i wiodącego banku uniwersalnego w Europie Centralnej, przy jednoczesnym zapewnieniu:

- efektywności i budowania trwałych wartości oraz prowadzenia stabilnej polityki dywidendy dla akcjonariuszy,
- satysfakcji klientów poprzez wiarygodność oraz dopasowaną do ich potrzeb ofertę produktów i profesjonalną obsługę,
- wizerunku odpowiedzialnego partnera zaangażowanego w długoterminowe relacje z partnerami biznesowymi i lokalnymi społecznościami,
- pozycji najlepszego pracodawcy w polskim sektorze bankowym, wspierającego rozwój i wspólne wartości.

Strategia zakładała umocnienie pozycji marki PKO Banku Polskiego SA jako marki o najwyższej wartości w polskim sektorze bankowym. O jej sile stanowią takie aspekty jak: polski charakter, bezpieczeństwo i wieloletnie zaufanie klientów, jak również profesjonalizm obsługi, nowoczesna oferta produktów, innowacyjność i nowe technologie.

---

[3] *Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów (w tym środki z tyt. emisji euro obligacji) oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: zobowiązań podporządkowanych, własnej emisji papierów dłużnych i kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.*

[4] *Dane Związku Banków Polskich*

[5] *Zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 31 grudnia 2015 roku*

Wsparcie dla realizacji wizji rozwoju Banku stanowiły przyjęte w strategii długoterminowe dźwignie strategiczne, którymi są:

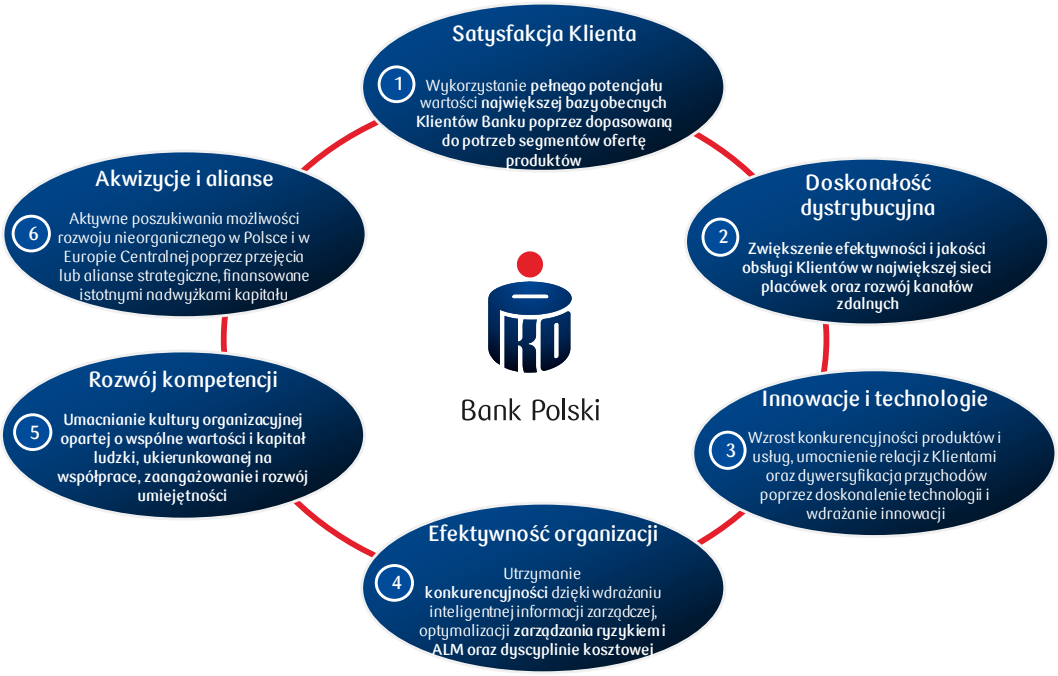

Długoterminowe dźwignie strategiczne przekładają się na realizację dźwigni dla obszarów biznesowych:

1) Dźwignie strategiczne Bankowości Detalicznej:

- Klientocentryczność (wykorzystanie wiedzy o kliencie dla podniesienia jakości obsługi);
- Doskonałość dystrybucyjna (poprawa efektywności dystrybucji, modernizacja i optymalizacja sieci, rozwój kanałów bezpośrednich, poprawa umiejętności sprzedażowych i efektywności sprzedaży);
- Innowacyjność i dywersyfikacja przychodów (wdrożenie modelu zarządzania portfelem innowacji i rozwój strumieni przychodów pozaodsetkowych).

2) Dźwignie strategiczne Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej:

- Bankowość relacyjna i segmentowy model obsługi (wdrożenie ulepszonej strategii segmentowej, struktury dystrybucji i polityki cenowej oraz rozwój kompetencji, a także dyscyplina jakości portfela kredytowego i efektywność alokacji kapitału);
- Bankowość transakcyjna (rozwój rozwiązań płatności masowych, poszerzenie oferty produktowej, poprawa jakości obsługi klienta oraz usprawnienie procesów).
- Zintegrowany model sprzedaży – rynki kapitałowe i finansowanie strukturyzowane (wdrożenie modelu sprzedaży krzyżowej oraz rozwój produktów inwestycyjnych);
- Optymalizacja zarządzania aktywami i pasywami (bezpieczne i efektywne zarządzanie płynnością Banku, poprawa zarządzania ryzykiem stopy procentowej, rozwój finansowania długoterminowego, rozwój Grupy Kapitałowej Banku).

3) Dźwignie strategiczne Obszarów Wspierających:

- Optymalizacja zarządzania ryzykiem (obniżenie kosztów ryzyka kredytowego, usprawnienie procesów, wprowadzenie polityki cenowej uzależnionej od profilu ryzyka klienta, wdrożenie mechanizmów IRB oraz zwiększenie stopy odzysku);
- Zaawansowane, wydajne i bezpieczne technologie oraz efektywne procesy operacyjne (wsparcie działalności biznesowej przez IT w rozwoju nowych produktów, zapewnienie warunków dla dalszego, bezpiecznego rozwoju działalności biznesowej Banku);
- Rozwój przez wzrost zaangażowania i wspólne wartości (zwiększenie efektywności organizacji oraz wartości kapitału ludzkiego, umocnienie kultury korporacyjnej otwartej na zmiany, pozyskanie najlepszych pracowników);
- Efektywne zarządzanie finansowe (wzrost efektywności zarządzania finansami poprzez doskonalenie inteligencji organizacji, wprowadzenie nowych metod zarządzania bilansem Banku oraz ciągłą optymalizację kosztów).

Dodatkową dźwignią strategiczną rozwoju PKO Banku Polskiego SA są akwizycje, obejmujące:

- przejęcia krajowe, dające możliwość uzyskania efektów synergii i wzmocnienia pozycji na rynku krajowym, realizowane w okresie spowolnienia dynamiki wzrostu rynku,
- przejęcia zagraniczne, związane z poszukiwaniem wzrostu na szybciej rosnących rynkach oraz możliwości korzystania z międzynarodowych doświadczeń i kompetencji.

W ramach strategii PKO Banku Polskiego SA rozwijany jest zintegrowany model Grupy Kapitałowej. Spółki zależne Banku stanowiąc centra produktowe uzupełniają ofertę usług finansowych Banku w zakresie produktów leasingowych, faktoringowych, funduszy inwestycyjnych i emerytalnych oraz ubezpieczeń na życie.

Kluczowe inicjatywy strategiczne w zakresie rozwoju modelu Grupy Kapitałowej na lata 2013 – 2015 obejmowały:

- optymalizację powiązań operacyjnych w ramach Grupy Kapitałowej poprzez integrację wybranych spółek z Bankiem lub innymi podmiotami z Grupy Kapitałowej- przeniesienie działalności oraz centralizację funkcji wsparcia,
- optymalizację struktury Grupy, obejmującą m.in. sprzedaż aktywów niezwiązanych z podstawową działalnością Banku,
- zapewnienie bezpieczeństwa i ostrożny rozwój KREDOBANK SA ukierunkowany na obsługę klientów detalicznych oraz klientów małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność głównie w zachodniej części Ukrainy i w Kijowie,
- utworzenie banku hipotecznego,
- wdrożenie nowego modelu bancassurance,
- umocnienie pozycji rynkowej Grupy Kapitałowej w wybranych segmentach rynku, w tym poprzez alianse w zakresie płatności oraz akwizycje spółek.

Realizacja strategii „PKO Bank Polski Codziennie Najlepszy" na lata 2013 - 2015

W okresie realizacji Strategii „PKO Bank Polski Codziennie Najlepszy", Bank z sukcesami kontynuował swoją misję lidera polskiej bankowości, zaangażowanego w doskonalenie oferty usług dla klientów i budowanie z nimi długoterminowych relacji. Sukcesywnie podnosząc jakość świadczonych usług, Bank wdrażał nowoczesne standardy rynkowe podnosząc sprawność organizacji, wykorzystującej synergie w działalności Banku i Grupy Kapitałowej.
Lata 2013 – 2015 upłynęły w PKO Banku Polskim SA pod znakiem realizacji wielu kluczowych inicjatyw strategicznych, które stanowią fundament jego dalszego i dynamicznego rozwoju. Należały do nich m.in:

- działania budujące nową kulturę organizacyjną, polegające na inwestowaniu w kapitał ludzki oraz kształtujące kulturę opartą o wartości i nowy model kompetencji,
- wdrożenie nowej filozofii zarządzania Bankiem, obejmującej: centralizację funkcji wsparcia, standaryzację i optymalizację procesów, optymalizację zarządzania majątkiem Banku, usprawnienie zarządzania ryzykiem, wysoką efektywność kosztową oraz zmiany w zarządzaniu IT, jako obszaru otwartego na potrzeby biznesu i aktywnie wspierającego jego inicjatywy,
- poprawa jakości obsługi klientów, której efekty potwierdzone zostały licznymi nagrodami i wyróżnieniami dla PKO Banku Polskiego SA, również wśród internautów, a także sukcesem rynkowym Contact Center PKO Banku Polskiego SA, corocznie wyróżnianego mianem najlepszego wśród bankowych infolinii,
- reorganizacja modelu zarządzania Grupą Kapitałową, polegająca na optymalizacji jej działalności, wzmocnieniu wzajemnych zależności i synergii, komplementarności ofert, integracji funkcji wsparcia, działaniach zmierzających do uproszczenia struktury organizacyjnej, koncentracji na „core business" oraz utworzeniu banku hipotecznego i nowych spółek ubezpieczeniowych.

Jednocześnie Bank w okresie realizacji strategii 2013 - 2015 prowadził aktywne działania, których celem było dostosowanie zakresu i celów działalności, do nowego otoczenia regulacyjnego, rynkowego i makroekonomicznego, podlegającego dynamicznym zmianom, które dotyczyły m.in.: historycznie niskiego poziomu stóp procentowych, wzrostu kosztów działania banków (wyższe składki na rzecz BFG), spadku wyniku z tytułu prowizji i opłat (m.in. obniżki opłat interchange), czy wdrożenia postanowień rekomendacji KNF („U", „P"). Pomimo powyższych ograniczeń Bank osiągnął wysoki poziom realizacji celów strategicznych, efektywne zarządzał ryzykiem kredytowym, w tym konsekwentnie obniżając poziom kosztów ryzyka, jak również zachowywał solidną pozycję płynnościową i kapitałową.

Najważniejszymi osiągnięciami biznesowymi PKO Banku Polskiego SA, wspierającymi realizację strategii „PKO Bank Polski Codziennie Najlepszy" były m.in.:

- Fuzja z Nordea Bank Polska SA
  W kwietniu 2015 roku zakończył się proces integracji PKO Banku Polskiego SA z Nordea Bank Polska SA. W ramach fuzji operacyjnej przeniesiono dane ponad 300 tys. klientów przejętego banku do systemów informatycznych PKO Banku Polskiego SA, systemy transakcyjne oraz obsługa zostały ujednolicone. Integracja z przejętym bankiem była najszybciej przeprowadzonym procesem fuzji w Polsce, co potwierdziło wysoką sprawność operacyjną Banku i wysokie kompetencje całej organizacji.
- Utworzenie PKO Banku Hipotecznego SA
  W II kwartale 2015 roku rozpoczął działalność PKO Bank Hipoteczny SA, którego zadaniem jest m.in. pozyskanie długoterminowego finansowania poprzez emisję listów zastawnych. Wdrożenie nowego modelu bankowości hipotecznej ma na celu zapewnienie bezpiecznej struktury finansowania długoterminowego portfela kredytów hipotecznych.
- Rozwój nowego modelu ubezpieczeń
  Integracja z Nordea Bank Polska SA i przejęcie przez Bank kompetencji w obszarze ubezpieczeń, przyspieszyło rozwój obszaru bancassurance Banku. Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA powiększyła się o spółkę ubezpieczeń życiowych PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA prowadzącą działalność w zakresie ubezpieczeń na życie i spółkę PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA, która uzupełnia ofertę o ubezpieczenia majątkowe oraz pozostałe ubezpieczenia osobowe.
- Wdrożenie Polskiego Standardu Płatności
  PKO Bank Polski SA oraz banki: Alior Bank SA, Bank Millennium SA, Bank Zachodni WBK SA, mBank SA, ING Bank Śląski SA, prowadziły

działania dotyczące budowy wspólnego standardu płatności mobilnych, który pod nazwą BLIK został w lutym 2015 roku udostępniony klientom wyżej wymienionych banków. System płatności mobilnych BLIK został zbudowany na bazie aplikacji IKO PKO Banku Polskiego SA.

- Rozwój bankowości elektronicznej
  Wdrożono nowe wersje serwisów iPKO oraz iPKO Biznes – nowoczesne rozwiązania ułatwiające klientom indywidualnym i korporacyjnym wykorzystywanie kanałów elektronicznych, rozwijając jednocześnie ofertę produktową i funkcjonalną w kanale internetowym.
- Rozwój bankowości mobilnej
  Od 2013 roku w ofercie Banku funkcjonuje aplikacja mobilna IKO, która w kolejnych latach realizacji strategii przechodziła dynamiczny rozwój funkcjonalności w kierunku zmierzającym do wdrożenia zaawansowanej bankowości mobilnej- od zarządzania finansami, po realizację zakupów z użyciem telefonu komórkowego. Uruchomiono również zainicjowany przez Bank nowy system płatności BLIK , który stał się standardem rynkowym, z którego korzystają klienci największych banków w Polsce.
- Wdrożenie Nowego Rytmu Sprzedaży
  Nowy Rytm Sprzedaży uruchomiony w lipcu 2015 roku jest kontynuacją obranej przez Bank ścieżki rozwoju, prowadzącej do realizacji celów strategicznych poprzez ciągły rozwój innowacyjności. Wdrażanie rozwiązań multikanałowch, opartych na zoptymalizowanych procesach i nowoczesnych produktach z indywidualnie dopasowanymi cenami sprawia, że klienci otrzymają możliwość korzystania z usług Banku w najwygodniejszy dla siebie sposób: przez kontakt z doradcą w oddziale, a także przez smartfony, bankowość elektroniczną, Contact Center i bankomaty.
- Umocnienie pozycji lidera na rynku maklerskim
  Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA należał do najbardziej aktywnych na rynku akcji oraz obligacji. Był liderem pod względem liczby i wartości transakcji zrealizowanych na rynku kapitałowym. Posiada największą w Polsce sieć dystrybucji usług maklerskich oraz jeden z najlepszych zespołów analitycznych i instytucjonalnych.
- Rozwój oferty dla MSP
  Wzbogacono ofertę Banku dla małych i średnich firm m.in. o Pakiet Mobilny, składający się z dedykowanych produktów i usług bankowych dla aktywnych przedsiębiorców. PKO Bank Polski SA umocnił pozycję największego kredytodawcy spośród banków udzielających kredyty z gwarancjami „de minimis", a także zawarł z Bankiem Gospodarstwa Krajowego („BGK") umowę udziału w unijnym programie COSME, którego celem jest pobudzanie akcji kredytowej i inwestycji kapitałowych dla MSP.
- Rozwój oferty dla korporacji i samorządów
  Dokonano specjalizacji obsługi klienta korporacyjnego w nowej strukturze organizacyjnej, co ułatwia oferowanie przez Bank wyspecjalizowanych produktów, dostosowanych do specyficznych potrzeb poszczególnych segmentów klientów. Bank umocnił także pozycję w obsłudze samorządów, pozyskując do obsługi i finansowania wiele nowych ośrodków i miast osiągając 20% udział w finansowaniu samorządów kredytami i 40% udział w zakresie emisji obligacji komunalnych.
- Ekspansja zagraniczna
  Zakończono proces uruchomienia oddziału korporacyjnego w Niemczech. W grudniu 2015 roku PKO Bank Polski Niederlassung Deutschland rozpoczął działalność operacyjną jako pierwszy oddział Banku otwarty poza granicami kraju. Otwarcie oddziału w Niemczech jest pierwszym etapem ekspansji zagranicznej, która koncentruje się na aktywności biznesowej polskich firm za granicą.

W ramach realizacji inicjatyw strategicznych w 2015 roku spółka PKO BP Faktoring SA została przeniesiona do Grupy PKO Leasing SA oraz utworzono NEPTUN – fundusz inwestycyjny aktywów niepublicznych, zarządzany przez PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, do którego PKO Bank Polski SA sukcesywnie zbywa akcje i udziały spółek, których działalność nie jest komplementarna do oferty usług finansowych świadczonych przez Bank.

1.5 PKO Bank Polski SA na tle grupy rówieśniczej[6]

W celu zachowania porównywalności wyników banków wchodzących w skład grupy rówieśniczej, dane za 2015 rok skorygowane o zdarzenia jednorazowe: opłaty BFG w związku z upadłością Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa z siedzibą w Wołominie (SBRiR w Wołominie) oraz opłaty na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców.

Banki grupy rówieśniczej w 2015 roku zrealizowały dodatkowe przychody z tytułu zdarzeń jednorazowych, m.in. sprzedaży udziałów w spółkach zależnych i stowarzyszonych, odszkodowania z tytułu umowy ubezpieczenia. Zdarzenia te nie zostały wyłączone z danych za 2015 roku.

[6] *W skład grupy rówieśniczej wchodzą Grupy Kapitałowe: Pekao SA, mBank SA, ING Bank Śląski SA, BZ WBK SA. Dane do obliczeń wskaźników pochodzą ze skonsolidowanych raportów rocznych oraz kwartalnych poszczególnych banków. Wszystkie dane są ważone sumą bilansową.*

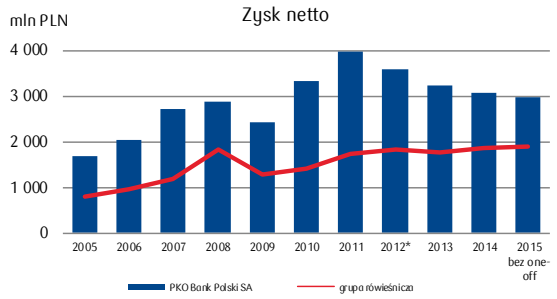

Wyniki sektora bankowego w 2015 roku pozostawały pod presją niskich stóp procentowych i okazały się niższe od uzyskanych w 2014 roku. W 2015 roku PKO Bank Polski SA osiągnął wysokie wyniki finansowe, na poziomie nieznacznie niższym od osiąganych w ubiegłych okresach.

**Dane przekształcone*

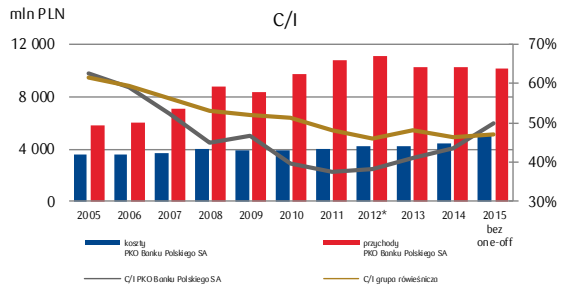

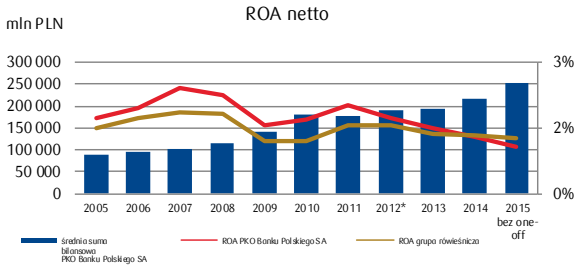

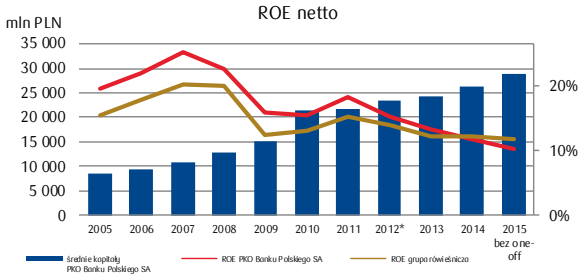

W 2015 roku wyniki finansowe sektora bankowego pozostawały pod wpływem niskich stóp procentowych, wyższych kosztów ryzyka kredytowego, przy pozytywnym wpływie dyscypliny kosztowej.
W 2015 roku wskaźniki rentowności PKO Banku Polskiego SA także uległy zmniejszeniu.

Sytuacja kapitałowa sektora bankowego w 2015 roku pozostawała stabilna, a w konsekwencji łączny współczynnik kapitałowy w całym sektorze utrzymywał się na wysokim poziomie.
Na dzień 31 grudnia 2015 roku łączny współczynnik kapitałowy został wyliczony w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR.
PKO Bank Polski SA w 2015 roku zwiększył bazę kapitałową poprzez akumulację zysku wypracowanego w 2014 roku oraz przeprowadził optymalizację aktywów ważonych ryzykiem. Podjęte działania pozwoliły na umocnienie pozycji kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w porównaniu do grupy rówieśniczej.

2. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI

2.1 Otoczenie makroekonomiczne

Tempo wzrostu polskiej gospodarki przez cały 2015 rok pozostawało stabilne w pobliżu poziomu 3,5% r/r mimo zróżnicowanych tendencji w otoczeniu zewnętrznym. Głęboka recesja w Rosji i na Ukrainie wraz ze spowolnieniem/recesją w wielu krajach wschodzących (przede wszystkim w Chinach) ograniczały siłę popytu zewnętrznego, ale dominujący był pozytywny wpływ ożywienia w strefie euro. Pozytywnym impulsem pochodzącym z zewnętrznego otoczenia był znaczny spadek cen ropy. Dzięki temu popyt krajowy pozostał na ścieżce wyraźnego ożywienia. Dynamika konsumpcji utrzymała się na stabilnym poziomie nieco ponad 3% przy dalszej poprawie sytuacji na rynku pracy oraz deflacji zwiększającej realną siłę nabywczą gospodarstw domowych. Silny popyt inwestycyjny na początku roku wspierany był m.in. przez korzystne warunki pogodowe, natomiast w drugiej połowie roku utrzymaniu blisko dziesięcioprocentowej dynamiki inwestycji firm sprzyjała rozbudowa/modernizacja potencjału produkcyjnego w motoryzacji i energetyce. Z drugiej strony spadek inwestycji samorządowych w drugiej połowie roku odzwierciedla zakończenie perspektywy finansowej UE 2007-13. W całym 2015 roku wzrost PKB wyniósł 3,6%.
W 2015 roku odnotowano przyspieszenie wzrostu zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw do 1,3% z 0,6% w 2014 roku, przy wyraźnym obniżeniu stopy bezrobocia rejestrowanego do 9,8% na koniec 2015 roku z 10,4% na koniec 2014 roku. Wzrost płac w sektorze przedsiębiorstw lekko wyhamował w 2015 roku do 3,5% z 3,7% w 2014 roku.

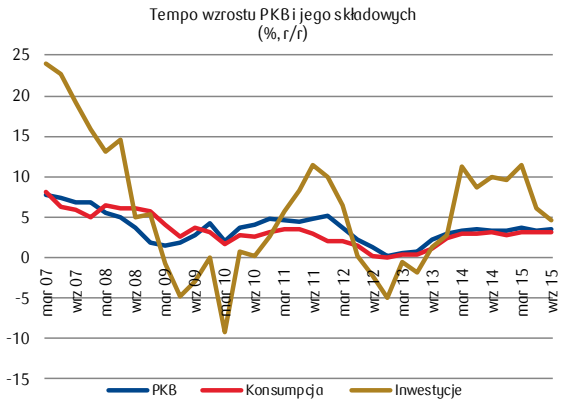

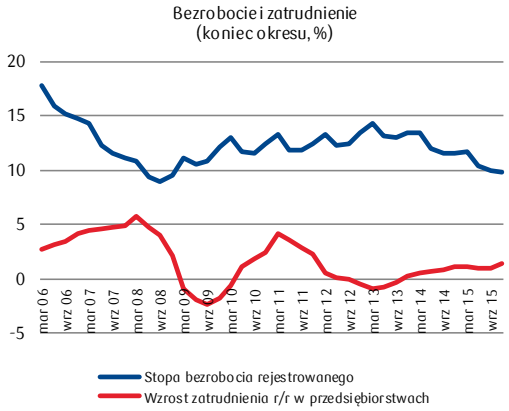

W 2015 roku średnioroczna inflacja CPI spadła do -0,9% r/r z 0,0% r/r w 2014 roku. Trend spadkowy utrzymywał się do marca 2015 roku, gdy inflacja osiągnęła -1,5% r/r. Wynikało to przede wszystkim z pogłębienia spadku cen surowców, w tym w szczególności żywności i ropy naftowej. Następujące później odbicie dynamiki paliw miało wyłącznie efekt statystyczny (ceny ropy spadały, jednakże działały efekty niskiej bazy). Skala spadku cen żywności malała niemal przez cały rok, do czego przyczyniło się wyhamowanie globalnej tendencji spadkowej oraz wyjątkowo suche lato. Stopa inflacji bazowej spadła w ciągu roku z 0,6% w styczniu do 0,2% w grudniu, głównie na skutek wyhamowania dynamiki wzrostu cen w kategoriach łączność, kultura i rozrywka oraz edukacja. Tendencje deflacyjne w trakcie 2015 roku nie miały negatywnego wpływu na polską gospodarkę, m.in. dzięki niskiemu poziomowi zadłużenia publicznego i sektora prywatnego.
RPP zdecydowała się na obniżkę wszystkich stóp procentowych NBP o 50 pb w marcu (referencyjna: 1,50%), na co wpływ miał spadek inflacji do najniższego poziomu w najnowszej historii polskiej gospodarki. W dalszej części roku RPP nie zdecydowała się na obniżki stóp, co wspierały: stopniowe spłycenie deflacji, utrzymywanie się wzrostu PKB powyżej 3% r/r oraz deprecjacja kursu złotego.

2.2 Sytuacja na rynku finansowym

Rynek akcji

Rok 2015 przyniósł warszawskiej giełdzie duże rozczarowanie. Mimo dobrych wyników polskiej gospodarki WIG spadł o 10% co plasuje go w gronie indeksów z krajów, w których sytuacja gospodarcza była bez porównania gorsza. Stało się tak przede wszystkim dlatego, że główne komponenty najważniejszych indeksów giełdowych pochodzą z sektorów, w których wpływ polityki gospodarczej państwa jest znaczący a inwestorzy uznali faktyczne lub potencjalne decyzje za niekorzystne lub co najmniej ryzykowne dla wielu spółek. Względnie dobra koniunktura panowała na zachodnioeuropejskich parkietach. W strefie euro nadeszło długo oczekiwane ożywienie i choć w trakcie roku Euroland wstrząsany był negatywnymi wydarzeniami politycznymi (negocjacje z Grecją, lawinowy napływ imigrantów, nasilenie terroryzmu) giełdy przyniosły solidne zyski. Indeks STOXX50 wzrósł o 5%. Pomógł w tym zapewne Europejski Bank Centralny, który nasilił w trakcie roku działania stymulacyjne. W USA poziom indeksu S&P500 praktycznie nie zmienił się. Spółkom amerykańskim przeszkadzał mocny dolar i powoli rosnąca presja płacowa, których nie były w stanie zrekompensować wolumeny sprzedaży, a także słaby popyt zagraniczny. Pod presją, z powodu taniej ropy znajdował się sektor energetyczny. Rok okazał się bardzo trudny dla większości krajów rozwijających się, co znalazło odzwierciedlenie w stopach zwrotu indeksów giełdowych. Szczególnie burzliwy rok miała chińska giełda, gdzie w sierpniu doszło do 25 procentowej korekty.

Rynek walutowy

Eurodolar rozpoczął 2015 rok w okolicach poziomu 1,20 a zakończył blisko poziomu 1,09. Rozszerzenie ekspansji ilościowej w strefie euro w styczniu oraz silne oczekiwana na podwyżki stóp w USA zepchnęły eurodolara do około 1,05 w połowie marca. Odstąpienie Fed-u od zacieśnienia polityki monetarnej w I kw. oraz uwarunkowanie ewentualnych podwyżek stóp od kursu dolara, dalszej poprawy na rynku pracy oraz kształtowania się inflacji spowodowały brak zmian w polityce monetarnej USA w II i III kw. Dzięki osłabieniu oczekiwań na szybkie podwyżki w USA kurs EUR/USD do końca sierpnia osiągnął okolice 1,17. Jednak postępujące spowolnienie w gospodarce chińskiej oraz silne oczekiwania na podwyżki stop w USA do końca 2015 roku ponownie umocniły dolara wobec euro. Eurozłoty rozpoczął 2015 rok w okolicach poziomu 4,28 a zakończył blisko poziomu 4,26. Zaprzestanie obrony kursu EUR/CHF na poziomie 1,20 przez SNB przejściowo osłabiło kurs EUR/PLN w okolice 4,34, ale już kolejne miesiące przynosiły już tylko umocnienie złotego dzięki zakończeniu cyklu obniżek stóp w Polsce na względnie wysokim poziomie w stosunku do wcześniejszych oczekiwań rynku, oraz wyraźnemu złagodzeniu retoryki przez Fed w odniesieniu do perspektyw podwyżek stóp w 2015 roku. W efekcie w kwietniu kurs EUR/PLN osiągnął swoje roczne minimum na poziomie 3,96. Obawy o bankructwo Grecji i jej wyjście ze strefy euro spowodowały odwrócenie trwającego od początku roku trendu umacniania złotego. Pomimo, że w początkach lipca Grecja ostatecznie osiągnęła porozumienie z wierzycielami unikając w ten sposób „Grexitu", jednak narastające spowolnienie gospodarcze w Chinach połączone z załamaniem na Szanghajskiej giełdzie (jakie nastąpiło w połowie sierpnia) stopniowo osłabiało złotego aż do końca 2015 roku.

Rynek stopy procentowej

Rok 2015 przyniósł bardzo wysoką zmienność notowań na rynku stopy procentowej. Rentowności 2-letnich obligacji skarbowych obniżyły się o 20 pb. do 1,55%, z kolei w sektorze 5-letnim wzrosły one o 9 pb. do 2,21%, a w 10-letnim o 43 pb. do 2,94%. Tym samym krzywa dochodowości znacząco wystromiła się osiągając w przypadku spreadu 2Y10Y pod koniec roku poziom 135 pb. Poza samą zmianą kształtu krzywej obserwowane było również istotne rozszerzenie się asset swap

spreadów, co związane było m.in. konsekwencją wzrostu obaw o sytuację na rynkach wschodzących, a także zapowiedzią wzrostu potrzeb pożyczkowych Polski w kolejnych latach. Wyceny krótkoterminowych obligacji skarbowych wzmacniały: decyzja EBC o poluzowaniu polityki pieniężnej w strefie euro, przedłużający się okres deflacji w Polsce, spadki cen surowców na światowych rynkach towarowych, a w konsekwencji także utrzymujące się oczekiwania na poluzowanie polityki pieniężnej w Polsce. Z kolei w przypadku dłuższego końca krzywej negatywny wpływ na wyceny miał początek normalizacji polityki pieniężnej w Stanach Zjednoczonych, deprecjacja złotego, a także wzrost obaw o stan gospodarek państw rozwijających się.

2.3 Sytuacja polskiego sektora bankowego

Wynik finansowy

W 2015 roku sektor bankowy funkcjonował w warunkach wzrostu gospodarczego, któremu towarzyszyła dobra sytuacja na rynku pracy oraz dobre wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw. Jednocześnie sektor bankowy pozostawał pod negatywnym wpływem upadłości w sektorze banków spółdzielczych, rekordowo niskiego poziomu podstawowych stóp procentowych, a także obciążeń wynikających ze zmian regulacyjnych (w tym dotyczących obniżki opłat interchange, wzrostu opłat na rzecz systemu gwarantowania depozytów bankowych, utworzenia Funduszu Wsparcia Kredytobiorców). Banki nie zrealizowały części przychodów angażując się we wsparcie dla kredytobiorców walutowych (tzw. „sześciopak") po decyzji banku centralnego Szwajcarii o uwolnieniu kursu CHF wobec EUR. W konsekwencji zysk netto sektora bankowego w 2015 roku wyniósł 11,5 mld PLN, co oznacza spadek o 27,6% w porównaniu do zysku netto zrealizowanego w 2014 roku.

Na wyniki sektora bankowego w 2015 roku pozytywnie wpłynęły zdarzenia jednorazowe, w tym sprzedaż spółek zależnych przez niektóre banki, jednak ich wpływ na sytuację w sektorze bankowym był istotnie niższy niż czynników negatywnych.

Wykres 1. Zmiana zysku netto sektora bankowego (mld PLN)

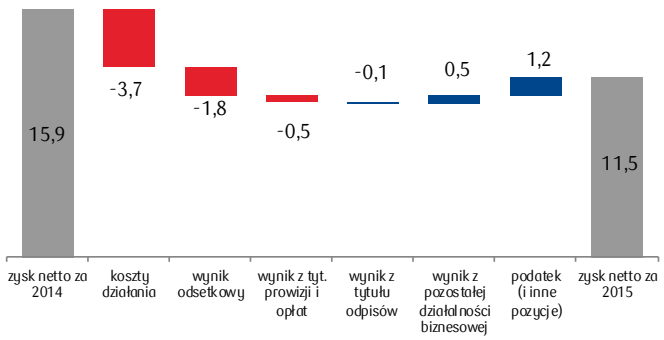

W 2015 roku na spadek wyniku na działalności biznesowej sektora bankowego miało wpływ zmniejszenie wyniku odsetkowego (-4,8% r/r) oraz wyniku z tytułu prowizji i opłat (-3,3% r/r). Koszty działania banków wzrosły o prawie 12% r/r, a wynik z tytułu odpisów na koniec 2015 roku pogorszył się, mimo poprawy w pierwszej połowie roku.

Źródło: KNF, obliczenia PKO Bank Polski SA

Rentowność sektora bankowego na koniec 2015 roku ukształtowała się na rekordowo niskim poziomie – ROE spadło do 6,8% na koniec 2015 roku z 10,0% na koniec 2014 roku.

Jakość portfela kredytowego

W 2015 roku jakość portfela kredytowego poprawiła się w porównaniu do 2014 roku. Na koniec 2015 roku wskaźnik kredytów zagrożonych sektora niefinansowego spadł do 7,5% (8,1% na koniec 2014 roku), przy widocznej poprawie jakości wszystkich głównych kategorii kredytów, w tym kredytów konsumpcyjnych (poprawa jakości o 0,8 p.p. r/r do 12%) oraz kredytów dla przedsiębiorstw (poprawa o 1,2 p.p. r/r do 10,2%). Poprawa jakości kredytów dla przedsiębiorstw w większym stopniu dotyczyła dużych przedsiębiorstw niż kredytów dla MSP. Jakość portfela kredytów mieszkaniowych ogółem poprawiła się r/r, przy czym wskaźnik zagrożonych kredytów mieszkaniowych w CHF pogorszył się i wyniósł 3,4% na koniec 2015 roku (3,1% na koniec 2014 roku), a wskaźnik zagrożonych kredytów mieszkaniowych w PLN spadł r/r o 0,7 p.p. do 2,7%.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Na koniec 2015 roku suma bilansowa sektora bankowego wzrosła do 1 600 mld PLN, a jej roczne tempo wzrostu wyniosło 4,4% r/r wobec 9,0% r/r na koniec 2014 roku. Kapitały własne sektora bankowego wyniosły 173,7 mld PLN na koniec 2015 roku, co oznacza wzrost o 4,7% r/r. Jednocześnie dźwignia kapitałowa w sektorze bankowym (relacja kapitałów własnych do aktywów) i utrzymała się na stabilnym poziomie, tj. wyniosła 10,86% na koniec 2015 roku w porównaniu do 10,84% na koniec 2014 roku.

W 2015 roku sytuację na rynku kredytowo-depozytowym kształtowało m.in. znaczące osłabienie polskiej waluty względem CHF oraz spadek stóp procentowych.

Wykres 2. Struktura kredytów sektora bankowego

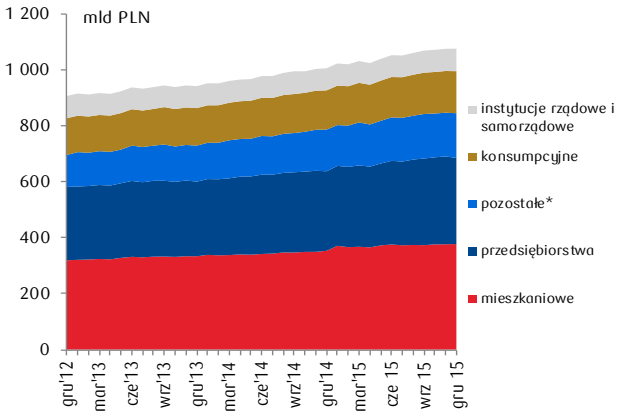

* kredyty pozostałe obejmują kredyty dla przedsiębiorców indywidualnych, niemonetarnych instytucji finansowych, rolników indywidualnych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych.

Źródło: NBP, obliczenia PKO Bank Polski SA

Wykres 3. Tempo zmiany kredytów w sektorze bankowym (r/r)

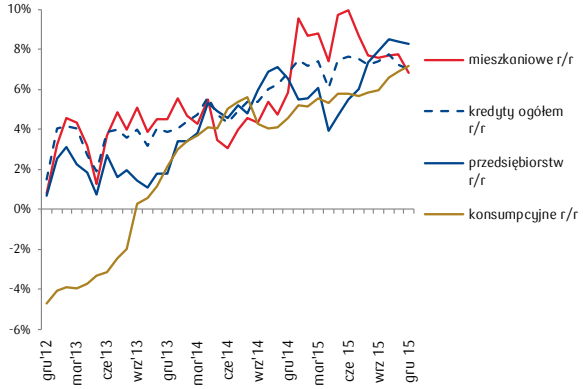

Sytuacja na rynku kredytów w 2015 roku wobec 2014 roku pozostawała pod wpływem dobrej sytuacji makroekonomicznej, przy utrzymującym się widocznym wpływie osłabienia polskiej waluty.

Na koniec grudnia 2015 roku wartość kredytów wzrosła do 1 077 mld PLN (+7,0% r/r), co było rezultatem zarówno przyrostu kredytów gospodarstw domowych, jak i kredytów przedsiębiorstw.

W 2015 roku nastąpiło wyhamowywanie tempa wzrostu kredytów mieszkaniowych w PLN (+11,0% r/r, wobec +13,5% r/r w 2014 roku). Wzrosła dynamika przyrostu kredytów konsumpcyjnych (+7,2% r/r wobec +4,5% r/r w 2014 roku), na co miał wpływ rekordowo niski poziom stopy lombardowej determinującej maksymalny poziom oprocentowania kredytów konsumpcyjnych. Roczne tempo zmiany kredytów konsumpcyjnych na koniec 2015 roku było najwyższe od maja 2010 roku.

W 2015 roku było kontynuowane ożywienie na rynku kredytów dla przedsiębiorstw, ich wartość wzrosła o ok. 24 mld PLN, a roczne tempo wzrostu wyniosło 8,3% (w porównaniu do 6,5% na koniec grudnia 2014 roku). Sytuacja na rynku kredytów dla przedsiębiorstw była wynikiem dobrej koniunktury gospodarczej.

Wykres 4. Struktura depozytów sektora bankowego

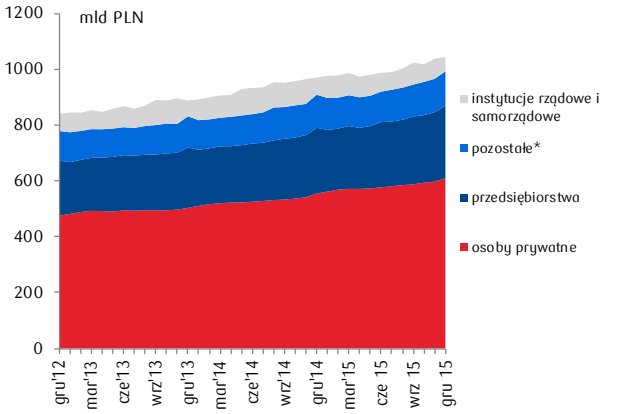

*

depozyty pozostałe obejmują kredyty dla przedsiębiorców indywidualnych, niemonetarnych instytucji finansowych, rolników indywidualnych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych.

Źródło: NBP, obliczenia PKO Bank Polski SA

Wykres 5. Tempo zmiany depozytów w sektorze bankowym (r/r)

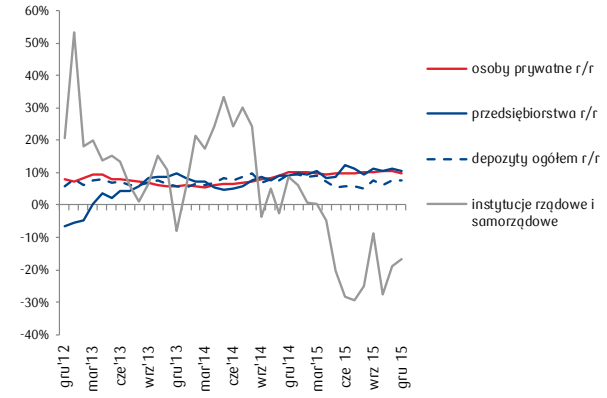

Sytuacja na rynku depozytowym w 2015 roku pozostawała pod wpływem niskiego poziomu stóp procentowych. Wartość depozytów sektora bankowego w 2015 roku wzrosła silniej r/r niż kredytów (odpowiednio 7,6% i 7,0% r/r), a po wyeliminowaniu efektu kursowego roczne tempo przyrostu depozytów było istotnie wyższe niż kredytów. Na koniec 2015 roku wolumen depozytów wzrósł do 1 046 mld PLN, przy jednoczesnym wyhamowaniu rocznego tempa wzrostu (o -1,7 p.p.).

Na wzrost depozytów miał wpływ przede wszystkim przyrost depozytów osób prywatnych, przy znaczącym spadku depozytów instytucji rządowych i samorządowych charakteryzujących się relatywnie wyższą zmiennością.

Mimo znaczących obniżek oprocentowania depozytów terminowych, depozyty osób prywatnych utrzymały wysoką dynamikę wzrostu r/r, która wyniosła 9,8% (nieznacznie niżej niż na koniec grudnia 2014 roku), przy widocznym wysokim tempie wzrostu depozytów bieżących osób prywatnych (+13,5% r/r). Na przyrost depozytów osób prywatnych oddziaływała poprawiająca się sytuacja na rynku pracy oraz relatywnie niskie stopy zwrotu realizowane na rynku funduszy inwestycyjnych.

W 2015 roku roczne tempo przyrostu depozytów przedsiębiorstw wyniosło 10,5% (w porównaniu do 9,1% w 2014 roku).

2.4 Otoczenie regulacyjne

Na sytuację finansową i organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w 2015 roku miały wpływ m.in. następujące rozwiązania prawne i regulacyjne:

	Opis regulacji	Wpływ na wyniki Grupy Kapitałowej
Niski poziom podstawowych stóp procentowych	uchwała Rady Polityki Pieniężnej nr 1/2015 RPP (Dz.Urz. NBP 2015, poz. 2) obniżająca od 5 marca 2015 roku podstawowe stopy procentowe, w tym poziom stopy referencyjnej do 1,5% a oprocentowanie kredytu lombardowego do 2,5%	silny wpływ na poziom wyniku odsetkowego
Wyższe obciążenia banków na rzecz BFG	uchwały Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego istotnie podwyższające na 2015 rok obciążenia banków na rzecz systemu gwarantowania depozytów bankowych (rozliczane liniowo), w tym: - uchwała nr 28/104 podwyższająca wskaźnik do obliczania opłaty rocznej (z 0,100% do 0,189%); - nr 29/2014 podwyższająca wskaźnik do obliczania opłaty ostrożnościowej (z 0,037% do 0,050%).	silny wpływ na poziom kosztów działania banków
Wymogi ostrożnościowe	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, standardy techniczne EBA oraz zalecenia KNF dotyczące bazy kapitałowej, w tym poziom wymogu pokrycia płynności w wysokości 60%	baza kapitałowa banków, nadzorcze normy ostrożnościowe, działalność biznesowa banków, koszty wdrożenia
Obniżenie dochodów z obsługi kart	nowelizacja ustawy o usługach płatniczych (Dz.U. z 2014 roku, poz.1916. obniżająca od 29 stycznia 2015 roku stawki interchange: do 0,2% wartości transakcji dokonanych kartą debetową i 0,3% dla kart kredytowych	znaczący wpływ na poziom przychodów pozaodsetkowych
Dodatkowy wymóg przy udzielaniu kredytów mieszkaniowych	rekomendacja S dotycząca ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (Dz.Urz KNF nr 23/2013 poz. 23) zwiększająca od 1 stycznia 2015 roku wymóg dotyczący wkładu własnego z 5% do 10%	poziom akcji kredytowej dochody odsetkowe oraz z tytułu prowizji i opłat
Program Mieszkanie dla Młodych	nowelizacja ustawy o pomocy państwa w nabyciu mieszkania przez ludzi młodych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1194), od 1 września 2015 roku rozszerzająca grono osób mogących korzystać z wsparcia programu MDM oraz zasady wsparcia	poziom akcji kredytowej, dochody odsetkowe oraz z tytułu prowizji i opłat
Większy dostęp do upadłości konsumenckiej	nowelizacja ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2014 roku poz. 1306) liberalizująca od 1 stycznia 2015 roku zasady upadłości konsumenckiej	wpływ na poziomu ryzyka kredytowego
Wsparcie dla emisji obligacji nieskarbowych	ustawa o obligacjach (Dz.U. z 2015 roku, poz. 238) wprowadzająca od 1 lipca 2015 roku rozwiązania wspierające rozwój rynku długoterminowych nieskarbowych papierów dłużnych, jako źródła dodatkowego wobec kredytów bankowych, źródła pozyskania kapitału poprzez przedsiębiorstwa i jednostki samorządu terytorialnego	aktywność na rynku emisji obligacji korporacyjnych i municypalnych, jako alternatywnego źródła finansowania działalności przedsiębiorstw i jst wobec kredytów korporacyjnych
Dobre praktyki w zakresie zarządzania ryzykiem płynności	rekomendacja P dotycząca zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków (Dz.Urz. KNF z 2015 roku, poz.14), która określa dostosowanie banków do końca 2015 roku.	wzrost kosztów działania banków; pomiar i zarządzanie ryzykiem płynności
Uruchomienie środków FOŚG	uchwała nr 87/DGD/2015 Zarządu BFG zobowiązująca banki zobowiązująca banki do wpłaty do 30 listopada 2015 roku kwot na wypłaty środków gwarantowanych deponentom upadłego banku, w związku z upadłością Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie.	koszty
Obciążenie banków na rzecz Funduszu Wsparcia Kredytobiorców	Ustawa z dnia 9 października 2015 roku (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1925) o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, obliguje kredytodawców do wpłaty na rzecz FWK środków proporcjonalnie do wielkości posiadanego portfela kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych, których opóźnienie w spłacie kapitału i odsetek przekracza 90 dni. Łączny wkład banków w finansowanie FWK wyniesie 600 mln PLN.	silny wpływ na poziom kosztów działania banków
Domiar kapitałowy KNF	Indywidualne zalecenie KNF dla banków posiadających znaczne zaangażowanie w kredyty hipoteczne w walutach obcych.	wzrost wymogów kapitałowych, zabezpieczenie ryzyka związanego z portfelem walutowych kredytów hipotecznych
Bankowy Tytuł Egzekucyjny	zmiana ustawy Prawo Bankowe (Dz.U. z 2015 roku poz.1854) uchylająca od 27 listopada 2015 roku uprawnienia banków do wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego.	wzrost kosztów działania banków, w tym związanych z zabezpieczeniem wierzytelności, postępowaniami sądowymi, zmianą procedur i funkcjonalności systemów IT
Ograniczenia działalności OFE	ustawa dotycząca zmian w zasadach wypłaty emerytur ze środków OFE (Dz.U. z 2013 roku, poz. 1717), w tym od 1 stycznia 2015 roku: umożliwiająca wzrost zaangażowania OFE w akcje spółek notowanych za granicą (z 10% do 20%), ograniczająca zaangażowanie OFE w akcje spółek krajowych (z 75% do 55%)	działalność operacyjna funduszy emerytalnych; zasada „suwaka" wpływająca na spadek aktywów OFE, spadek wyników finansowych PTE
Możliwość odliczenia 50% VAT od paliw dla samochodów osobowych	wygaśnięcie art. 12 ustawy z 7 lutego 2014 roku o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 r. poz. 312) skutkująca prawem odliczenia 50% kwoty VAT od zakupionego paliwa w przypadku samochodów osobowych wykorzystywanych dla celów prywatnych i służbowych	wspieranie rozwoju leasingu pojazdów
Zmiany w zasadach prowadzenia działalności ubezpieczeniowej	pakiet Solvency II dotyczący działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, w tym w zakresie wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, systemu zarządzania ryzykiem i obowiązków informacyjnych (Dz. Urz. UE L 335 z 17 grudnia 2009 roku); zmiany w ustawie o działalność ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1844) obowiązujące od 2016 roku.	koszty dostosowawcze zakładów ubezpieczeniowych, przygotowanie do zmiany w zakresie norm kapitałowych i wymogów ostrożnościowych
Zmienione zasady dystrybucji ubezpieczeń	uchwała Komisji Nadzoru Finansowego nr 183/2014 w sprawie rekomendacji U dotyczącej bancassurance (Dz. Urz. KNF poz. 12 z 2014 roku) oraz uchwała Nr 184/2014 Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. Urz. KNF poz. 13) dotycząca m.in. dystrybucji ubezpieczeń, pośrednictwa ubezpieczeniowego oraz wynagrodzeń	model biznesowy dotyczący bancassurance, zarządzanie ryzykiem, poziom przychodów z działalności oraz kosztów działania banków i zakładów ubezpieczeń

Rozwiązania regulacyjne, które będą miały wpływ na sytuację finansową banków i ich grup kapitałowych w Polsce w perspektywie kolejnych kwartałów to m.in.:

- ustawa o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz.U. 2016 roku poz. 68) określająca od lutego 2016 roku opodatkowanie wartości aktywów m.in. banków i zakładów ubezpieczeń, co będzie miało istotny wpływ na ich wyniki finansowe i rentowność banków i zakładów ubezpieczeń,
- rozporządzenie CRR wprowadzające od 1 stycznia 2016 roku m.in. zmianę zasad ustalania funduszy własnych oraz wzrost limitu wymogu pokrycia wskaźnika LCR o 10 p.p. do o 70%,
- ustawa o nadzorze makroostrożnościowym przewidująca zwiększenie od 1 stycznia 2016 roku o 1,25 p.p. minimalnych poziomów współczynników kapitałowych (Tier1 do poziomu 10,25%, TCR do poziomu poziomie 13,25%),
- rekomendacja S Komisji Nadzoru Bankowego zwiększająca od 1 stycznia 2016 roku wymóg dotyczący wkładu własnego z 10% do 15%,
- rekomendacja P Komisji Nadzoru Finansowego zmieniająca od 1 stycznia 2016 roku zasady zarządzania ryzykiem płynności,
- ustawa o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego określająca skrócenie czasu rozpatrywania reklamacji,
- nowelizacja ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, wprowadzająca od 1 stycznia 2016 roku m.in. zmiany w zakresie finansowania działalności KNF m.in. przez domy maklerskie i towarzystwa funduszy inwestycyjnych,
- nowelizacja ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych, wprowadzająca od 1 stycznia 2016 roku m.in. zasady zwiększające bezpieczeństwo polskich listów zastawnych, co będzie mieć wpływ na zdynamizowanie rynku kredytów hipotecznych i listów zastawnych.

2.5 Tendencje w gospodarce polskiej i światowej w 2016 roku i ich wpływ na wyniki Banku

W otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki rok 2016 powinien przynieść umiarkowaną poprawę, która będzie jednak obarczona wieloma czynnikami ryzyka. Oczekujemy kontynuacji ożywienia w strefie euro, wspieranego przez dalsze poluzowanie polityki pieniężnej oraz niskie ceny ropy. Głównymi czynnikami ryzyka dla strefy euro są: utrzymywanie się problemów zadłużeniowych Grecji, ewentualne wystąpienie Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej, konsekwencje kryzysu migracyjnego oraz sytuacja w gospodarkach wschodzących. Kryzys w gospodarkach wschodzących może mieć dwie determinanty: odpływ inwestorów po podwyżkach stóp przez Fed oraz pogłębienie spowolnienia gospodarczego w Chinach. Spadek cen surowców oraz umocnienie dolara amerykańskiego przyczynią się do kontynuacji recesji w Rosji, której towarzyszyć będzie zacieśnianie polityki fiskalnej z tytułu spadku dochodów z eksportu ropy naftowej.

Prognozujemy, że w 2016 roku wzrost gospodarczy w Polsce pozostanie stabilny w okolicach 3,5% (podobnie jak w 2015 roku), przy słabszej pierwszej i mocniejszej drugiej połowie roku. Wzrost PKB w 2016 roku będzie wspierać przede wszystkim poluzowanie polityki fiskalnej na szczeblu centralnym (mogące wzmocnić wzrost PKB o ok 1,0 p.p.), które będzie łagodzić spowolnienie inwestycji publicznych (kolejowych i samorządowych, mogących negatywnie wpłynąć na wzrost PKB o ok. 0,6 p.p.) oraz negatywny impuls kredytowy związany z wprowadzeniem dodatkowych wymogów kapitałowych oraz obciążeń podatkowych dla sektora bankowego (ujemny wkład tego czynnika do dynamiki PKB można szacować na -0,3pp). Utrzymywanie się (bądź dalszy spadek) najniższych od ponad dekady cen ropy wpływa na przedłużenie się okresu deflacji, pozytywnie wpływającej na realną siłę nabywczą konsumentów. W strukturze wzrostu PKB w 2016 roku najprawdopodobniej nastąpi zmiana, a konsumpcja prywatna wsparta przez politykę fiskalną (program 500+) będzie głównym motorem wzrostu popytu krajowego (i PKB).

Przewidujemy, że w 2016 roku kontynuowany będzie silny wzrost popytu na pracę, co wpłynie na spadek stopy bezrobocia rejestrowanego do ok. 8,9% na koniec 2016 roku z 9,8% na koniec 2015 roku. W latach 2015-2016 zakładamy stabilny wzrost realnych dochodów do dyspozycji ludności w granicach 3,5% r/r, przy czym przewidujemy, że w 2016 roku nastąpi to w warunkach zbliżonego wzrostu dynamiki nominalnych wynagrodzeń i inflacji CPI.

Dynamika cen konsumpcyjnych w grudniu 2015 roku wyniosła -0,5% r/r. Do września 2016 roku inflacja CPI powinna być względnie stabilna, oscylując wokół zera, a następnie zacznie rosnąć, by osiągnąć ok. 1,0% r/r w grudniu 2016 roku i zakończy okres ponad dwuletniej deflacji. Wzrost inflacji w 4 kwartale 2016 będzie wynikać z efektu niskiej bazy (przejściowe czynniki dezinflacyjne z końca 2015 roku) oraz wzmocnienia popytowej presji na wzrost cen. Stopniowy wzrost inflacji doprowadzi do wzrostu średniorocznej inflacji CPI do 0,2% r/r w 2016 roku vs. -0,9% r/r w 2015 roku. Najpoważniejszym czynnikiem ryzyka dla tej prognozy pozostaje zachowanie cen surowców rolnych i energetycznych.

Mimo prawie zerowej inflacji przez większą część roku, oczekujemy, że RPP utrzyma stopy procentowe NBP bez zmian, na co wskazują wypowiedzi nowych członków Rady, osłabienie kursu złotego, ekspansywna polityka fiskalna nowego rządu oraz kontynuacja wzrostu gospodarczego przewyższającego tempo wzrostu produktu potencjalnego.

W sektorze bankowym przewidujemy stabilny wzrost kredytów (po ok. 6% r/r w 4 kwartale 2016 roku i w 4 kwartale 2015 roku, skorygowane o kurs walutowy) w rezultacie popytu na kredyt ze strony sektora prywatnego (efekt ożywienia gospodarczego i wzrostu inwestycji) w warunkach rekordowo niskich stóp procentowych NBP. Według naszych prognoz w 2016 roku nastąpi wyhamowanie wzrostu depozytów (do ok. 7% r/r w 4 kwartale 2016 roku z 9% r/r w 4 kwartale 2015 roku, skorygowane o kurs walutowy), przy słabszym wzroście dynamiki depozytów niefinansowych podmiotów gospodarczych oraz osłabieniu dynamiki depozytów osób prywatnych (silniejsze zainteresowanie alternatywnymi wobec depozytów formami oszczędzania w warunkach rekordowo niskich stóp procentowych, a także zakładane odbicie konsumpcji).

3. WYNIKI FINANSOWE PKO BANKU POLSKIEGO SA[7]

3.1 Podstawowe wskaźniki finansowe

Rezultatem wyników osiągniętych przez PKO Bank Polski SA w 2015 roku jest ukształtowanie się głównych wskaźników efektywności finansowej na poziomach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 1. Wskaźniki finansowe PKO Banku Polskiego SA

	31.12.2015	31.12.2014	Zmiana 2015-2014
ROA netto (wynik finansowy netto/średni stan aktywów)*	1,0%	1,4%	-0,4 p.p.
ROE netto (wynik finansowy netto/średni stan kapitałów własnych)*	8,9%	11,7%	-2,8 p.p.
C/I (wskaźnik kosztów do dochodów)*	54,7%	43,5%	11,2 p.p.
Marża odsetkowa (wynik odsetkowy/średni stan aktywów oprocentowanych)*	3,0%	3,7%	-0,7 p.p.
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości**	6,4%	6,7%	-0,3 p.p.
Koszt ryzyka***	-0,7%	-1,0%	0,3 p.p.
Łączny współczynnik kapitałowy(fundusze własne/łączny wymóg kapitałowy*12,5)	15,3%	13,4%	1,9 p.p.

** Pozycje rachunku zysków i strat przyjęte do obliczenia wskaźników ujmują okres 4 ostatnich kwartałów (ujęcie roczne), natomiast pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ujmują średnią z 5 ostatnich wartości kwartalnych odpowiednich pozycji aktywów i pasywów.*
*** Obliczony poprzez podzielenie wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom z rozpoznaną utratą wartości przez wartość bilansową kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto.*
**** Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 m-cy przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych*

3.2 Rachunek zysków i strat

W 2015 roku PKO Bank Polski SA zrealizował zysk netto w wysokości 2 571,5 mln PLN (-16,5% r/r).
Po wyeliminowaniu zdarzeń jednorazowych:

- opłaty do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) w ramach funduszu ochrony środków gwarantowanych (FOŚG) na pokrycie wypłat środków gwarantowanych dla deponentów Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa z Wołomina w związku z jego upadłością w wysokości 337,9 mln PLN,
- opłaty na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców w wysokości 142 mln PLN

porównywalny zysk netto wyniósł 2 959,9 mln PLN i był 3,9% niższy niż w 2014 roku.

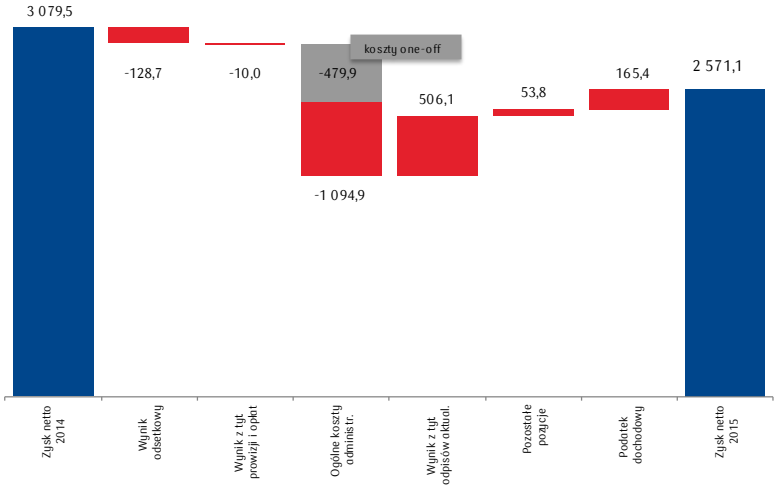

W rachunku wyników PKO Banku Polskiego SA za 2015 rok suma pozycji dochodowych wyniosła stabilne 10 174,1 mln PLN i była o 84,9 mln PLN, tj. 0,8% niższa niż w 2014 roku, głównie w efekcie spadku wyniku z tytułu odsetek o 128,7 mln r/r oraz wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych o 58,3 mln PLN, zrekompensowanego wyższym wynikiem z pozycji wymiany oraz wyższym wynikiem z tytułu dywidend.

[7] *W niniejszym rozdziale ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrągleń kwot do milionów złotych oraz zaokrągleń udziałów procentowych w strukturach do jednego miejsca dziesiętnego.*

Tabela 2. Rachunek zysków i strat PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	2015	2014	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Przychody z tytułu odsetek	9 382,9	9 908,4	(525,5)	-5,3%
Koszty z tytułu odsetek	(2 562,8)	(2 959,5)	396,7	-13,4%
Wynik z tytułu odsetek	**6 820,1**	**6 948,9**	**(128,7)**	**-1,9%**
Przychody z tytułu prowizji i opłat	3 323,7	3 513,4	(189,7)	-5,4%
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(719,1)	(898,8)	179,6	-20,0%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	**2 604,5**	**2 614,6**	**(10,0)**	**-0,4%**
Przychody z tytułu dywidend	137,3	91,5	45,8	50,1%
Wynik na instrumentach finans. wycenianych do wartości godziwej	25,1	58,0	(32,8)	-56,7%
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	103,4	161,7	(58,3)	-36,0%
Wynik z pozycji wymiany	417,9	324,9	93,0	28,6%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	65,8	59,6	6,2	10,4%
Wynik z tytułu odpisów aktual. z tyt. utraty wartości i rezerw	(1 474,6)	(1 980,7)	506,1	-25,6%
Ogólne koszty administracyjne	(5 562,5)	(4 467,6)	(1 094,9)	24,5%
Wynik z działalności operacyjnej	**3 137,0**	**3 810,7**	**(673,7)**	**-17,7%**
Zysk (strata) brutto	**3 137,0**	**3 810,7**	**(673,7)**	**-17,7%**
Podatek dochodowy	(565,9)	(731,3)	165,4	-22,6%
Zysk (strata) netto	**2 571,1**	**3 079,5**	**(508,3)**	**-16,5%**

Wynik z tytułu odsetek

Uzyskany w 2015 roku wynik odsetkowy wyniósł 6 820,1 mln PLN i był o 128,7 mln PLN niższy niż w roku ubiegłym. Wynik odsetkowy determinowany był dalszym spadkiem poziomu stóp rynkowych (stawek WIBOR 1M oraz 3M wyniósł w ujęciu rocznym odpowiednio 0,43 p.p. i 0,34 p.p.), który został częściowo skompensowany wzrostem przychodów związanym z przyrostem portfela kredytowego oraz ograniczeniem kosztów jego finansowania.

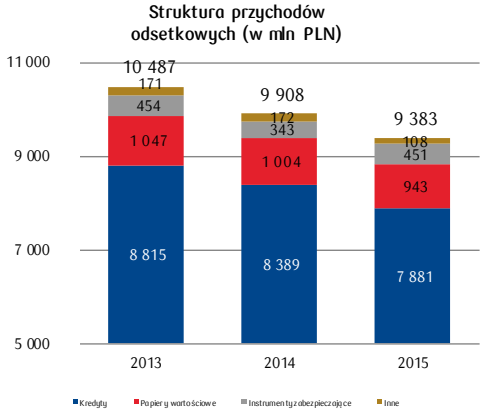

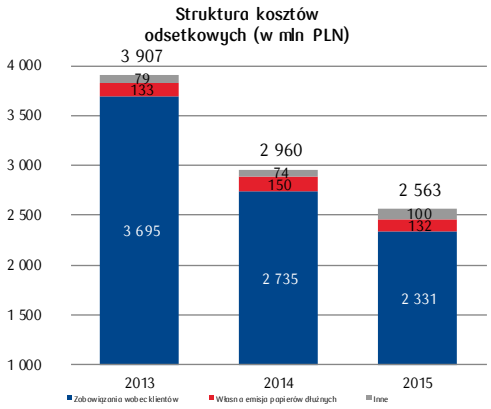

Przychody odsetkowe w 2015 roku wyniosły 9 382,9 mln PLN i w porównaniu z 2014 rokiem były niższe o 5,3%, co jest w głównej mierze efektem spadku:

- przychodów z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom (-508,2 mln PLN r/r) – efekt niższego oprocentowania kredytów na skutek przeszacowania się portfela w związku ze spadkiem rynkowych stóp procentowych oraz ograniczeniem oprocentowania kredytów konsumpcyjnych opartych na formule 4xLombard (od końca 2013 roku maksymalne oprocentowanie kredytów spadło o 6 p.p. z 16% do 10%), co częściowo zostało skompensowane wzrostem wolumenu portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom (+6,2% r/r),
- przychodów z tytułu papierów wartościowych – efekt spadku oprocentowania wynikającego ze spadku rynkowych stóp procentowych,
- przy wzroście przychodów z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających (+107,6 mln PLN r/r), głównie w wyniku wzrostu spreadu pomiędzy stawkami płaconymi a otrzymywanymi od transakcji IRS w PLN, na skutek spadku stawek rynkowych WIBOR.

Koszty odsetkowe wyniosły w 2015 roku 2 562,8 mln PLN i w porównaniu z 2014 rokiem były niższe o 13,4% w głównej mierze w efekcie spadku kosztów z tytułu zobowiązań wobec klientów. Spadek kosztów z tyt. zobowiązań wobec klientów wynikał z niższego średniego oprocentowania depozytów – efekt spadku rynkowych stóp procentowych i dostosowania oferty cenowej produktów depozytowych. Pozytywny wpływ na poziom kosztów odsetkowych od zobowiązań wobec klientów miały także zmiany w strukturze depozytów polegające na wzroście udziału depozytów bieżących w depozytach ogółem.

W 2015 roku średnie oprocentowanie kredytów PKO Banku Polskiego SA wyniosło 4,2%, a średnie oprocentowanie depozytów ogółem ukształtowało się na poziomie 1,1%, wobec odpowiednio 5,3% i 1,4% w 2014 roku.

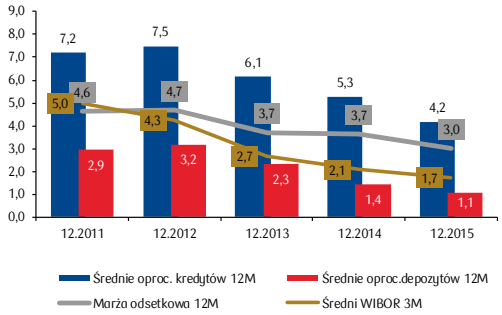

Marża odsetkowa spadła o ok. 0,6 p.p. r/r do poziomu 3,0% na koniec 2015 roku. Wzrost aktywów oprocentowanych o 6,7% r/r (gł. portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom) nie przełożył się na analogiczny wzrost zannualizowanego wyniku odsetkowego, pozostającego pod presją rekordowo niskich stóp procentowych.

Wynik z tytułu prowizji i opłat

Wynik prowizyjny w 2015 roku wyniósł 2 604,5 mln PLN i utrzymał się na zbliżonym poziomie w porównaniu do poprzedniego roku.

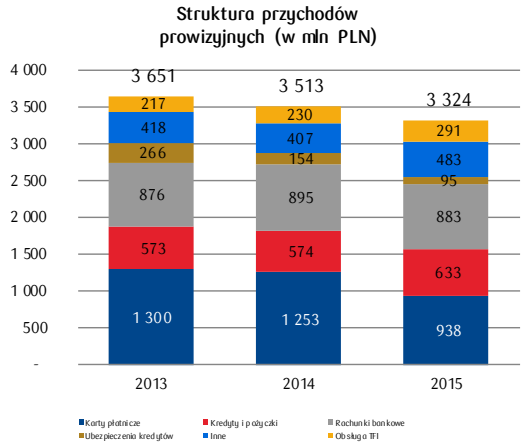

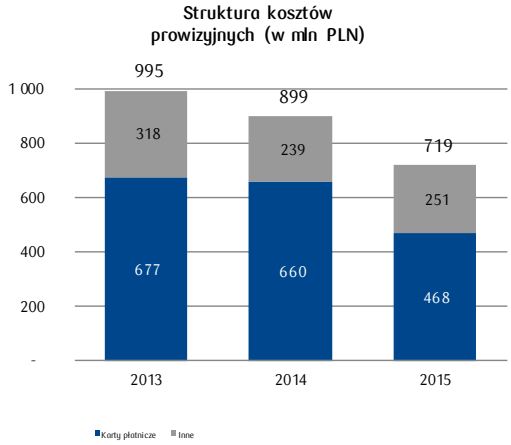

Na poziom wyniku z tytułu prowizji i opłat w 2015 roku wpływ miały przede wszystkim następujące czynniki:

- spadek wyniku z tytułu kart płatniczych (-20,8% r/r), głównie w efekcie spadku prowizji z tytułu interchange fee, będących konsekwencją obligatoryjnego obniżenia przez organizacje płatnicze stawek opłaty interchange do poziomu 0,2% dla kart debetowych oraz 0,3% dla kart kredytowych od początku 2015 roku – niższym prowizjom z tego tytułu towarzyszył wzrost transakcyjności kartowej,
- spadek wyniku prowizyjnego z tytułu ubezpieczeń kredytów (-38,1% r/r), głównie w efekcie spadku prowizji z tytułu ubezpieczeń kredytów konsumpcyjnych. Wynik prowizyjny bieżącego okresu został skorygowany o obciążenia wynikające z zastosowanego ostrożnościowego podejścia do przychodów z tytułu prowizji z ubezpieczeń związanych z kredytami konsumpcyjnymi,
- spadek przychodów prowizyjnych z tytułu operacji kasowych (-9,6% r/r), związany z rozwojem bankowości elektronicznej,
- spadek kosztów z tytułu usług akwizycyjnych (-20,7% r/r),
- wzrost przychodów prowizyjnych z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych (+26,6% r/r), wynikający z bardziej dochodowej struktury sprzedaży funduszy,
- wzrost przychodów z tytułu masowych operacji zagranicznych (+23,5% r/r).

Wynik pozostały

Uzyskany w 2015 roku wynik pozostały wyniósł 749,5, mln PLN i odnotował dynamikę na poziomie (+)7,7% w porównaniu do poprzedniego roku.

Na poziom wyniku w 2015 roku wpływ miały przede wszystkim:

- wzrost wyniku z tytułu pozycji wymiany (+93,0 mln PLN r/r),
- wzrost wyniku z tytułu dywidend (+45,8 mln PLN r/r),
- spadek wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych (-58,3 mln PLN r/r) oraz wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej (-32,9 mln PLN r/r), determinowanych sytuacją na polskim rynku długu.

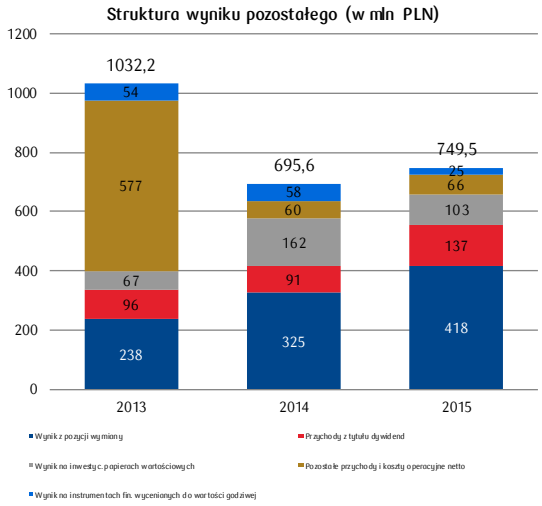

Ogólne koszty administracyjne

W 2015 roku ogólne koszty administracyjne wyniosły 5 562,1 mln PLN i wzrosły o 24,5% w porównaniu z rokiem poprzednim.
Po wyłączeniu zdarzeń jednorazowych – opłata BFG w ramach funduszu ochrony środków gwarantowanych w wysokości 337,93 mln PLN oraz opłata na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców w wysokości 142 mln PLN – ogólne koszty administracyjne wyniosły 5 083 mln PLN i wzrosły o 13,8% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Poziom ogólnych kosztów administracyjnych PKO Banku Polskiego SA był determinowany w głównej mierze przez połączenie z Nordea Bank Polska SA w październiku 2014 roku oraz przez wzrost składek i wpłat na Bankowy Fundusz Gwarancyjny o 230,0 mln PLN r/r (głównie w efekcie wzrostu stawek procentowych opłat BFG).
Ponadto w ciężar 2015 roku zaewidencjonowane zostały dodatkowe koszty związane z: utworzeniem Funduszu Wsparcia Kredytobiorców (142,0 mln PLN) oraz wpłatą na rzecz BFG dot. wypłat środków gwarantowanych z tyt. depozytów Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie w związku z jego upadłością (337,9 mln PLN), co przy spadku wyniku z działalności biznesowej o 83,2 mln PLN r/r przełożyło się na ukształtowanie się efektywności działania PKO Banku Polskiego SA mierzonej wskaźnikiem C/I w ujęciu rocznym na poziomie 54,7% (+11,1 p.p. r/r). Po eliminacji skutków zdarzeń jednorazowych poziom wskaźnika ukształtował się na poziomie 49,96% (+6,4 p.p. r/r).

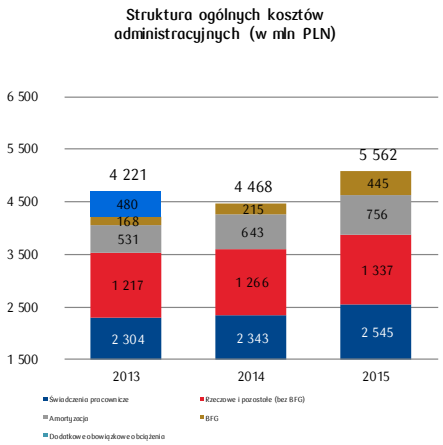

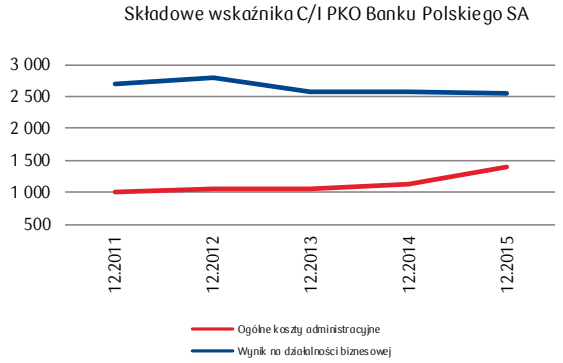

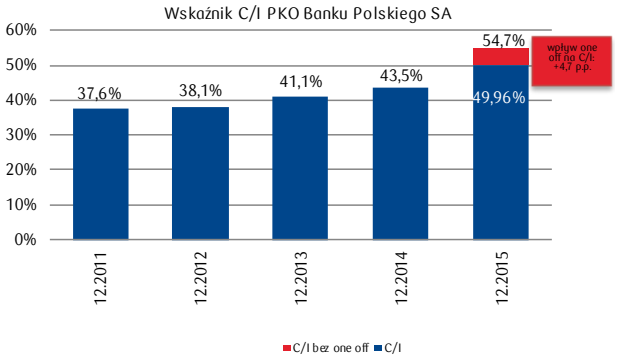

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw jest efektem kontynuowania konserwatywnej polityki PKO Banku Polskiego SA stosowanej do wyceny ryzyka kredytowego oraz wzrostu portfela kredytowego. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw w 2015 roku wyniósł -1 474,6 mln PLN i był lepszy o 506,1 mln PLN od uzyskanego w 2014 roku.
Poprawa wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw w 2015 roku nastąpiła głównie na skutek spadku odpisów na kredyty gospodarcze w związku z poprawą jakości nowo udzielanych kredytów w stosunku do starszych generacji oraz brakiem znaczących odpisów na utratę wartości zaangażowania kapitałowego Banku w spółki zależne.

Wskaźniki udziału kredytów z rozpoznaną utratą wartości oraz pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości na koniec 2015 roku wyniosły odpowiednio 6,4% (spadek o 0,3 p.p. w stosunku do 2014 roku) i 63,0% (wzrost o 2,0 p.p. w stosunku do 2014 roku).
Koszt ryzyka[8] na koniec 2015 roku spadł o 0,3 p.p. do poziomu 0,7% w stosunku do 1,0% na koniec 2014 roku, głównie na skutek poprawy wyniku z tytułu odpisów na kredyty gospodarcze.

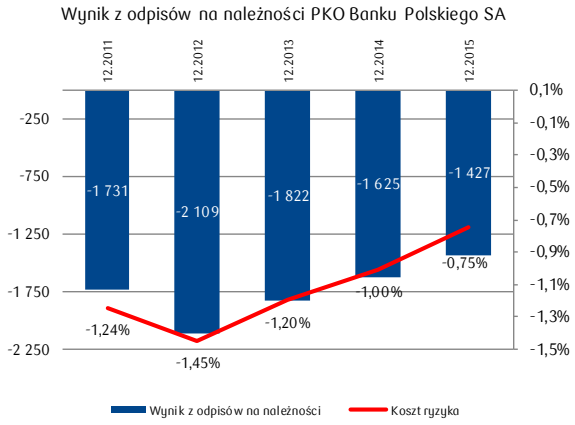

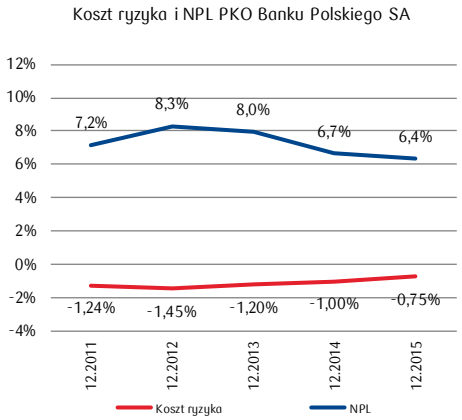

[8] *Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 m-cy zakończony 31 grudnia 2015 i 2014 przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych*

3.3 Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Główne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej

Suma bilansowa PKO Banku Polskiego SA zwiększyła się o 18,6 mld PLN (+7,6% r/r) w relacji do 2014 roku i na koniec 2015 roku ukształtowała się na poziomie 262 mld PLN. Wzrost determinowany był głównie wzrostem portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientów, który został w pełni sfinansowany przyrostem bazy depozytowej. W efekcie PKO Bank Polski SA umocnił pozycję największej instytucji finansowej w polskim sektorze bankowym.

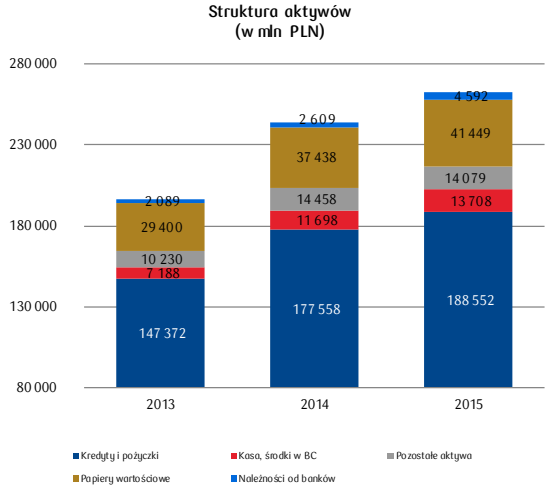

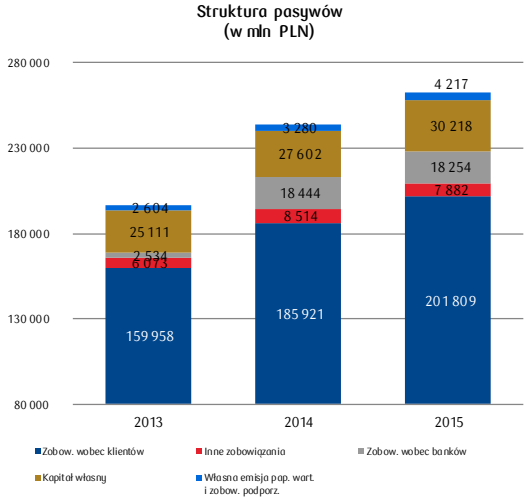

W zakresie aktywów największy wzrost odnotowały kredyty i pożyczki udzielone klientom, które przyrosły o ok. 11 mld PLN w ujęciu rocznym (+6,2% r/r). Jednocześnie odnotowano wzrost papierów wartościowych (+4 mld PLN r/r) oraz środków w Banku Centralnym o 2,0 mld PLN r/r – efekt zarządzania płynnością.
Wzrost aktywów został sfinansowany przede wszystkim wzrostem zobowiązań wobec klientów o 15,9 mld PLN w relacji do roku 2014 - przyrost wolumenu depozytów w pełni zrekompensował spadek środków pozyskanych przez Bank z emisji obligacji na rynku zagranicznym.

Tabela 3. Podstawowe pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Kasa, środki w Banku Centralnym	13 707,7	11 698,2	2 009,5	17,2%
Należności od banków	4 592,4	2 608,5	1 983,8	76,1%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	188 552,4	177 557,6	10 994,9	6,2%
Papiery wartościowe	41 449,0	37 438,5	4 010,5	10,7%
Pozostałe aktywa	14 078,5	14 457,7	-379,2	-2,6%
Suma aktywów	**262 380,0**	**243 760,5**	**18 619,5**	**7,6%**
Zobowiązania wobec banków	18 254,1	18 444,0	-189,9	-1,0%
Zobowiązania wobec klientów	201 809,2	185 920,6	15 888,6	8,5%
Własna emisja papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane	4 216,8	3 280,1	936,8	28,6%
Inne zobowiązania	7 882,0	8 513,7	-631,7	-7,4%
Suma zobowiązań	**232 162,1**	**216 158,4**	**16 003,8**	**7,4%**
Kapitał własny ogółem	30 217,9	27 602,2	2 615,7	9,5%
Suma zobowiązań i kapitału własnego	**262 380,0**	**243 760,5**	**18 619,5**	**7,6%**
Kredyty/Depozyty (zob. wob. klientów)	93,4%	95,5%	x	-2,1 p.p.
Kredyty/Stabilne źródła finansowania*	84,8%	86,4%	x	-1,6 p.p.
Aktywa oproc./Aktywa	89,4%	89,3%	x	-1,8 p.p.
Pasywa oproc./Pasywa	85,5%	85,2%	x	0,3 p.p.

** Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów (z uwzględnieniem środków z tyt. emisji obligacji), kredyty otrzymane od instytucji finansowych oraz finansowanie zewnętrzne w postaci zobowiązań podporządkowanych oraz własnej emisji papierów dłużnych.*

Wzrost skali działalności mierzony sumą aktywów oraz wzmocnienie bazy kapitałowej przełożyły się na osiągnięcie niższych wskaźników rentowności na koniec 2015 roku. Wskaźnik rentowności aktywów (ROA) spadł o 0,4 p.p. do poziomu 1,0%, w efekcie wzrostu średnich aktywów o 15,7%, przy ujemnej dynamice zysku netto (-16,5% r/r), natomiast wskaźnik rentowności kapitałów (ROE) spadł o 2,8 p.p. osiągając poziom 8,9%, w efekcie wzrostu średnich kapitałów o 9,7% r/r.

Kredyty udzielone klientom

W strukturze rodzajowej portfela kredytowego netto główną pozycję stanowią kredyty i pożyczki sektora niefinansowego - ich udział na koniec 2015 roku wyniósł 89,5% portfela. Kredyty mieszkaniowe (+4,3% r/r) stanowią główną pozycję kredytów i pożyczek sektora niefinansowego (53,0% portfela na koniec 2015 roku). W 2015 roku odnotowano także wzrost kredytów konsumpcyjnych o 1,6 mld PLN.

Tabela 4. Kredyty i pożyczki udzielone klientom PKO Banku Polskiego SA – struktura rodzajowa (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom Banku netto*	**188 552,4**	**177 557,6**	**10 994,9**	**6,2%**
Sektor finansowy (z wyłączeniem banków)	9 876,1	5 327,2	4 548,8	85,4%
Sektor niefinansowy	168 779,9	162 221,0	6 558,9	4,0%
Kredyty mieszkaniowe	*99 871,0*	*95 712,5*	*4 158,5*	*4,3%*
Kredyty gospodarcze	*44 517,6*	*44 332,1*	*185,4*	*0,4%*
Kredyty konsumpcyjne	*21 799,4*	*20 159,3*	*1 640,1*	*8,1%*
Dłużne papiery wartościowe	*2 591,9*	*2 017,1*	*574,8*	*28,5%*
Sektor budżetowy	9 896,5	10 009,4	(113)	-1,1%
Kredyty gospodarcze	*7 203,8*	*7 189,7*	14,1	0,2%
Dłużne papiery wartościowe	*2 692,7*	*2 819,7*	(127)	-4,5%

** łącznie z transakcjami z przyrzeczeniem odkupu*

Szczegółowe informacje na temat kredytów i pożyczek udzielonych klientom PKO Banku Polskiego SA znajdują się w Jednostkowym sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za 2015 rok.

Tabela 5. Kredyty i pożyczki udzielone klientom PKO Banku Polskiego SA – struktura terminowa (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom Banku (brutto)	196 442,7	185 084,8	11 357,9	6,1%
Krótkoterminowe	46 677,2	39 031,3	7 645,9	19,6%
Długoterminowe	149 765,5	146 053,5	3 712,0	2,5%
Stan odpisów - razem	(7 890,2)	(7 527,2)	(363,0)	4,8%
Razem	**188 552,4**	**177 557,6**	**10 994,9**	**6,2%**

W strukturze terminowej kredytów i pożyczek udzielonych klientom dominującą rolę odgrywają kredyty długoterminowe (76,2% portfela), na co wpływ ma przed wszystkim wysoki udział kredytów mieszkaniowych w strukturze portfela kredytowego.

Papiery wartościowe

Na koniec 2015 roku portfel papierów wartościowych PKO Banku Polskiego SA wyniósł 41,4 mld PLN i odnotował wzrost o 4,0 mld PLN w porównaniu do końca 2014 roku. W strukturze rodzajowej portfela dominowały dłużne papiery emitowane przez Skarb Państwa oraz emitowane przez banki centralne.

Tabela 6. Portfel papierów wartościowych PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12 796,0	13 417,7	(622)	-4,6%
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	27 859,7	22 092,1	5 767,6	26,1%
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	793,2	1 928,7	(1 135)	-58,9%
Razem	**41 449,0**	**37 438,5**	**4 010,5**	**10,7%**

Zobowiązania wobec klientów

W 2015 roku zobowiązania wobec klientów wzrosły o 8,5%, tj. o 15,9 mld PLN, na co istotny wpływ miał wzrost stanu zobowiązań wobec ludności (o 6,7 mld PLN r/r), zobowiązań wobec jednostek budżetowych i podmiotów gospodarczych (łącznie o 9,2mld PLN r/r), co w pełni zrekompensowało obniżenie poziomu kredytów otrzymanych od niemonetarnych instytucji finansowych (o 4,6 mld PLN r/r), będącego efektem zapadnięcia w II połowie roku części obligacji wyemitowanych w ramach programu EMTN.
W strukturze rodzajowej zobowiązań wobec klientów główną pozycję stanowią zobowiązania wobec ludności, których udział w strukturze w stosunku do poprzedniego roku zmniejszył i wyniósł 66,9%, na rzecz zobowiązań wobec podmiotów gospodarczych i jednostek budżetowych.

Tabela 7. Zobowiązania wobec klientów PKO Banku Polskiego SA – struktura rodzajowa (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Zobowiązania wobec ludności	134 967,4	128 230,9	6 736,5	5,3%
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	57 707,4	52 911,3	4 796,1	9,1%
w tym otrzymane kredyty i pożyczki	*10 435,6*	*15 051,1*	*- 4 615,5*	-30,7%
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	9 134,4	4 778,3	4 356,0	91,2%
Razem zobowiązania wobec klientów	**201 809,2**	**185 920,6**	**15 888,6**	**8,5%**

W 2015 roku struktura terminowa zobowiązań wobec klientów uległa zmianie. Udział zobowiązań o terminie zapadalności do 1 miesiąca wzrósł o 4,7 p.p. r/r i stanowił 61% wszystkich zobowiązań wobec klientów na dzień 31 grudnia 2015 roku, co było efektem wzrostu środków zgromadzonych na rachunkach bieżących. Wzrost udziału odnotowano również dla pozycji zobowiązań o terminie zapadalności powyżej 1 miesiąca i do 3 miesięcy włącznie oraz zobowiązań powyżej 5 lat w stosunku do roku poprzedniego przy jednoczesnym spadku udziału zobowiązań powyżej 3 miesięcy i do 1 roku oraz zobowiązań powyżej 1 roku do 5 lat włącznie.

Tabela 8. Zobowiązania wobec klientów PKO Banku Polskiego SA – struktura terminowa (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Do 1 miesiąca włącznie	125 657,7	109 298,8	16 358,9	15,0%
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	21 838,3	12 541,2	9 297,1	74,1%
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	35 723,5	40 311,5	(4 588)	-11,4%
Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	12 860,4	20 823,6	(7 963)	-38,2%
Powyżej 5 lat	8 353,3	6 294,0	2 059,3	32,7%
Korekta wartości i odsetki	(2 624,1)	(3 319,0)	694,91	-20,9%
Razem zobowiązania wobec klientów	**201 809,2**	**185 950,1**	**15 859,1**	**8,5%**

Na koniec 2015 roku największy udział w strukturze terytorialnej bazy depozytowej[9] (z wyłączeniem depozytów międzybankowych) miał region centralny (38,4%) obejmujący województwo mazowieckie i łódzkie oraz region południowy (17,1%) obejmujący województwo śląskie i małopolskie. Ich łączny udział w depozytach ogółem PKO Banku Polskiego SA wyniósł 55,5%.

Finansowanie zewnętrzne

Uzupełniające w stosunku do bazy depozytowej źródło finansowania działalności PKO Banku Polskiego SA stanowią środki pozyskane od instytucji finansowych. PKO Bank Polski SA jest aktywnym uczestnikiem rynku emisji dłużnych papierów wartościowych, zarówno krajowego jak i międzynarodowego. Aktywność ta ma na celu dywersyfikację źródeł finansowania działalności oraz dostosowanie ich do wymogów regulacyjnych w zakresie długoterminowej stabilności finansowej.

Tabela 9. Finansowanie zewnętrzne PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Otrzymane kredyty i pożyczki - instytucje niemonetarne*	10 435,6	15 051,1	(4 616)	-30,7%
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	1 717,7	866,1	851,6	98,3%
Zobowiązania podporządkowane	2 499,2	2 414,0	85,2	3,5%
Otrzymane kredyty i pożyczki - instytucje monetarne**	16 371,7	16 393,1	(21)	-0,1%
Razem	**31 024,1**	**34 724,3**	**(3 700)**	**-10,7%**

** W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku ujmowane w pozycji "zobowiązania wobec klientów".*
*** W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku ujmowane w pozycji "zobowiązania wobec banków".*

Na koniec 2015 roku główną pozycję w przedmiotowych źródłach finansowania stanowiły kredyty otrzymane od monetarnych instytucji finansowych, gdzie ujmowana jest linia kredytowa od Nordea Bank AB (publ), będąca elementem transakcji nabycia przez PKO Bank Polski SA aktywów Grupy Nordea (otrzymana z przeznaczeniem na finansowanie portfela przejętych kredytów hipotecznych).
Kolejną istotną kategorię finansowania długoterminowego stanowiły kredyty otrzymane od niemonetarnych instytucji finansowych, w tym przede wszystkim od spółki zależnej PKO Finance AB, zajmującej się emisją papierów wartościowych na rynkach zagranicznych. Spadek tych zobowiązań jest efektem spłaty odpożyczonych od PKO Finance AB środków z tyt. dwóch emisji obligacji o nominale 800 mln EUR i 500 mln CHF, które zapadły odpowiednio w październiku i grudniu 2015 roku.
Wzrost zobowiązań z tytuły emisji obligacji jest efektem wzrostu poziomu środków pozyskiwanych w ramach otwartego w 2009 roku programu emisji krótkoterminowych. W minionym roku Bank wyemitował trzy serie obligacji własnych przeznaczonych dla nabywców na rynku krajowym denominowanych w PLN i jedną serię denominowaną w EUR. Na koniec roku wartość zadłużenia z tego tytułu wyniosła 800 mln PLN i 200 mln EUR.

[9] *Struktura na podstawie danych zarządczych PKO Banku Polskiego SA.*

Kapitały własne i łączny współczynnik kapitałowy

Kapitały własne PKO Banku Polskiego SA wzrosły o 9,5% w ujęciu rocznym, stanowiąc na koniec 2015 roku 11,5% pasywów.
Na dzień 31 grudnia 2015 roku miary adekwatności kapitałowej zostały wyliczone w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR. W 2015 PKO Bank Polski SA roku kontynuował działania zmierzające do zapewnienia odpowiedniego bufora kapitałowego, jak też utrzymywał i wzmacniał swoją pozycję kapitałową.
Łączny współczynnik kapitałowy PKO Banku Polskiego SA na koniec 2015 roku ukształtował się na wysokim poziomie 15,28%, co oznacza wzrost o 1,9 p.p. w stosunku do końca 2014 roku, co było spowodowane wzrostem funduszy własnych w efekcie zaliczenia części zysku z 2014 roku oraz brakiem wypłaty dywidendy, jak również działaniami przeprowadzonymi przez Bank w celu optymalizacji aktywów ważonych ryzykiem. Najistotniejszym źródłem przeprowadzonej optymalizacji aktywów ważonych ryzykiem była poprawa jakości danych (m.in. uwzględnienie w kategorii ekspozycji detalicznych wszystkich klientów MŚP spełniających kryteria segmentacji) oraz przegląd zobowiązań pozabilansowych, w tym weryfikacja przypisywanych wag ryzyka produktu.

Tabela 10. Kapitały własne i łączny współczynnik kapitałowy PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Kapitały własne, w tym:	**30 217,9**	**27 602,2**	**2 615,7**	**9,5%**
Kapitał zakładowy	1 250,0	1 250,0	0,0	0,0%
Kapitał zapasowy	20 518,1	18 618,1	1 900,0	10,2%
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 484,2	3 421,9	62,3	1,8%
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070,0	1 070,0	0,0	0,0%
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	144,7	33,6	111,0	4,3x
Niepodzielony wynik finansowy	1 250,0	132,8	1 117,2	9,4x
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(57,7)	5,2	(62,9)	x
Zyski i straty aktuarialne	(12,6)	(9,0)	(3,6)	39,9%
Wynik okresu bieżącego	2 571,1	3 079,5	(508,3)	-16,5%
Fundusze własne	**27 249,4**	**24 879,7**	**2 369,6**	**9,5%**
Łączny współczynnik kapitałowy	**15,28%**	**13,37%**		**1,91 p.p.**

W 2015 roku wskaźnik rentowności kapitałów (ROE) spadł o 2,8 p.p. w ujęciu rocznym, w efekcie niższego poziomu zannualizowanego zysku netto (-16,5% r/r), przy wzroście średnich kapitałów o 9,5% r/r. Niższy współczynnik rentowności kapitałów odzwierciedla tendencję na rynku, niższe wyniki odnotowuje cały sektor bankowy.

Wskaźnik rentowności aktywów (ROA) spadł o 0,4 p.p. w stosunku do końca 2014 roku.

ROE PKO Banku Polskiego SA/stopa wolna od ryzyka*

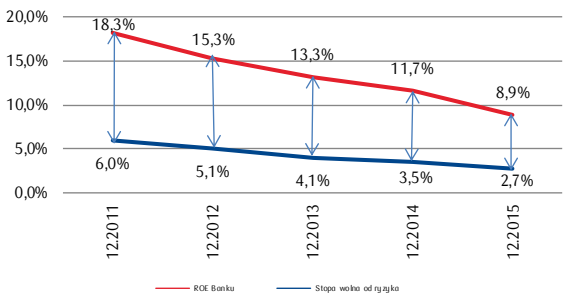

* stopa wolna od ryzyka liczona jako średnia roczna z rentowności 10 letnich obligacji Skarbu Państwa.

4. DZIAŁALNOŚĆ PKO BANKU POLSKIEGO SA

4.1 Działalność biznesowa[10]

PKO Bank Polski SA prowadzi działalność biznesową w ramach segmentów, oferujących określone produkty i usługi adresowane do konkretnych grup klientów. Sposób podziału obszarów biznesowych zapewnia spójność z modelem zarządzania sprzedażą i oferowania klientom kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno tradycyjne produkty bankowe, jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym. Obecnie Grupa prowadzi swoją działalność biznesową w ramach segmentu detalicznego oraz segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego.

[10] *W niniejszym podrozdziale prezentowane są dane zarządcze Banku, ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrągleń.*

Segment detaliczny

Segment detaliczny oferuje pełen zakres obsługi osób prywatnych w ramach bankowości detalicznej i prywatnej. Ponadto obejmuje transakcje dokonywane z osobami prawnymi, tj. małymi i średnimi przedsiębiorstwami. Do produktów i usług oferowanych klientom tego segmentu należą m.in.: rachunki bieżące, rachunki oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi *private banking*, produkty ubezpieczeniowe i inwestycyjno-ubezpieczeniowe, karty kredytowe i debetowe, usługi bankowości elektronicznej, kredyty konsumpcyjne i hipoteczne, a także kredyty gospodarcze dla małych i średnich przedsiębiorstw, deweloperów, spółdzielni i zarządców nieruchomości.

Segment korporacyjny i inwestycyjny

Segment korporacyjny i inwestycyjny obejmuje transakcje dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi i instytucjami finansowymi. Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, kredyty gospodarcze oraz leasing i faktoring. W ramach tego segmentu PKO Banku Polskiego SA zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów oraz emisji nieskarbowych papierów wartościowych. Ponadto segment obejmuje działalność własną, tj. działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, instrumentami pochodnymi i dłużnymi papierami wartościowymi.

4.1.1 Segment detaliczny

W 2015 roku działania prowadzane przez Bank w segmencie detalicznym skoncentrowane były na podnoszeniu atrakcyjności i konkurencyjności oferowanych produktów, przy elastycznym reagowaniu na zmieniające się warunki rynkowe. W obszarze segmentu detalicznego PKO Bank Polski SA kontynuował zrównoważony rozwój, skupiony na rozpoznaniu i zaspokajaniu potrzeb klientów, z którymi chce budować silne i długookresowe relacje. Podejmowane były działania zmierzające do podniesienia jakości obsługi klienta m.in. poprzez rozwój kompetencji pracowników (szkolenia produktowe) oraz działania prowadzące do zwiększenia innowacyjności w zakresie nowych rozwiązań finansowych, nie tylko w ramach produktów, ale także kanałów dystrybucji, w szczególności w zakresie bankowości elektronicznej oraz płatności mobilnych. Rozwijając możliwości obsługi produktów bankowych w kanałach elektronicznych, Bank konsekwentnie realizował strategię upowszechniania elektronicznych kanałów obsługi klientów.
Na koniec 2015 roku liczba klientów obsługiwanych w segmencie detalicznym wynosiła 8 968 tys., z czego 8 538 tys. stanowiły osoby fizyczne. Połowa klientów segmentu detalicznego korzysta aktywnie z bankowości elektronicznej. Stale rośnie liczba klientów korzystających z bankowości mobilnej IKO, których na koniec 2015 roku było ponad 430 tys.
Dzięki rozległej sieć sprzedaży usługi i produkty bankowe oferowane klientom segmentu detalicznego są powszechnie dostępne. Większość klientów Banku (ok. 67%) zamieszkuje gminy poniżej 100 tys. mieszkańców. Godna zaufania marka Banku, umiejętność łączenia tradycji z nowoczesnością oraz przejrzysta oferta produktowa, uwzględniająca zmieniające się w czasie preferencje klientów sprawia, że Bank rozpoznawany jest nie tylko w dużych ośrodkach miejskich.
Najbardziej istotnym kanałem dystrybucji z punktu widzenia liczby pozyskiwanych klientów detalicznych była sieć oddziałów. Akwizycja nowych klientów odbywa się głównie poprzez sprzedaż rachunków bieżących (ok. 96%).

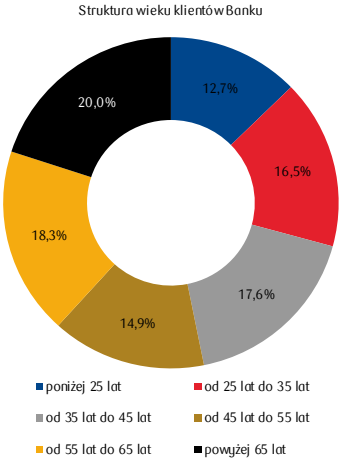

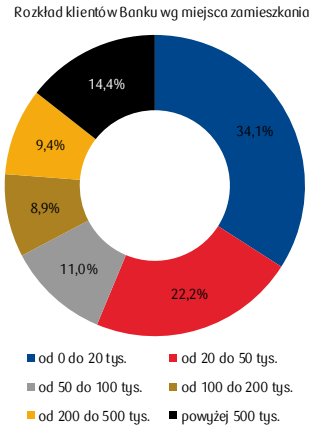

Oferta kredytowa w segmencie detalicznym

Oferta PKO Banku Polskiego SA obejmuje szeroką gamę produktów kredytowych. Klienci bankowości detalicznej i prywatnej oraz bankowości hipotecznej mogą skorzystać z finansowania dostępnego w ramach kredytów konsumpcyjnych dostępnych w formie pożyczki gotówkowej, kredytu Aurum i Platinium, pożyczki hipotecznej, kredytów odnawialnych i kart kredytowych oraz finansowania dostępnego w ramach kredytów mieszkaniowych. Dla Małych i średnich przedsiębiorstw dostępna jest oferta kredytowa w formie kredytów inwestycyjnych i inwestorskich, a także kredytów obrotowych.

Według stanu na koniec 2015 roku kredyty brutto segmentu detalicznego PKO Banku Polskiego SA wynosiły 139,9 mld PLN i od początku roku ich stan zwiększył się o 6,3 mld PLN (tj. o 4,7%). Przyczynił się do tego w głównej mierze wzrost portfela kredytów bankowości hipotecznej (+5,1% od początku roku), a także wzrost kredytów konsumpcyjnych dla klientów bankowości detalicznej i prywatnej (+8,8%), m.in. w efekcie wzrostu nowej sprzedaży.

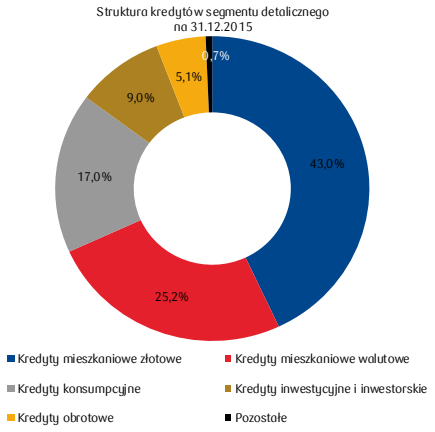

Tabela 11. Stany kredytów w segmencie detalicznym (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana 2015/2014	Zmiana (w mln PLN)
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:							
bankowości detalicznej i prywatnej	23 340	21 455	20 399	21 601	24 248	8,8%	1 885
bankowości hipotecznej	95 217	90 623	68 795	63 815	63 155	5,1%	4 594
małych i średnich przedsiębiorstw	21 313	21 504	21 632	20 930	23 498	-0,9%	(191)
Razem	**139 870**	**133 582**	**110 827**	**106 347**	**110 901**	**4,7%**	**6 288**

Kredyty bankowości detalicznej i prywatnej

Klienci bankowości detalicznej i prywatnej mogli skorzystać zarówno ze standardowej Pożyczki Gotówkowej, jak i z bieżącego finansowania dostępnego w ramach kredytów odnawialnych i kart kredytowych. Dla klientów zamożnych dostępna była specjalna oferta kredytów Aurum i Platinium z wysokimi kwotami kredytu i konkurencyjnymi parametrami cenowymi.

W 2015 roku PKO Bank Polski SA kontynuował działalność promującą sprzedaż kredytów konsumpcyjnych, w szczególności pożyczki gotówkowej i kredytu Aurum/Platinium. W odniesieniu do pożyczki gotówkowej oraz kredytu Aurum/Platinium Bank przygotowywał oferty specjalne kierowane zarówno do klientów PKO Banku Polskiego SA, jak też do osób dotychczas niekorzystających z oferty pożyczki gotówkowej i przenoszących zadłużenie do PKO Banku Polskiego SA. W ramach tych ofert udostępniono preferencyjne warunki cenowe, polegające na obniżeniu marży dla klientów wykonujących wybrane zawody, kończących spłatę kredytu Aurum/Platinium, występujących o podwyższenie kwoty kredytu, aktywnie korzystających z kredytu odnawialnego albo karty kredytowej.

PKO Bank Polski SA podejmował działania mające zwiększyć dostępność oferty kredytowej dla klientów bankowości detalicznej i prywatnej. W tym celu:

- podwyższono kwotę kredytów dostępnych bez zabezpieczenia:
    - pożyczki gotówkowej sprzedawanej zdalnie do poziomu 50 tys. PLN,
    - pożyczki gotówkowej sprzedawanej w pozostałych kanałach do poziomu 120 tys. PLN,
    - kredytu Aurum/Platinium do poziomu 200 tys. PLN,
- uproszczono kryteria i formalności związane z otrzymaniem kredytu lub pożyczki gotówkowej poprzez wprowadzenie możliwości dokumentowania dochodów w postaci zeznania podatkowego PIT,
- zastąpiono konieczność przystąpienia współmałżonka do umowy kredytu przez wyrażenie zgody na zaciągnięcie zobowiązania przez współmałżonka,
- udostępniono nowoczesny proces sprzedaży pożyczki gotówkowej w pełni on-line „Pożyczka one-click", dzięki której za pośrednictwem bankowości elektronicznej iPKO klient może otrzymać na konto środki z pożyczki nawet w minutę.

Ponadto, w ramach działań ułatwiających klientom Banku dostęp do oferty produktowej poprzez internet i urządzenia moblilne, od czerwca 2015 roku. PKO Bank Polski SA oferuje możliwość otwarcia kredytu odnawialnego lub podwyższenie istniejącego limitu w rachunku indywidualnym oraz wspólnym bez konieczności podpisywania umowy lub aneksu w formie papierowej. Klient ma możliwość określenia sposobu podpisania umowy/aneksu i wybrania dodatkowo pomiędzy narzędziem autoryzacyjnym w serwisie internetowym, tj. kodem SMS czy kodem TAN, czy też otrzymaniem dokumentów do podpisu za pośrednictwem kuriera.

W omawianym roku wdrożono do oferty standardowej w Inteligo proces sprzedaży kredytu odnawialnego, a w bankowości elektronicznej proces sprzedaży kredytu odnawialnego „one-click". Nowe procesy zdalne obejmują możliwość wnioskowania zarówno o udzielenie kredytu odnawialnego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, jak i o zmianę wysokości limitu kredytowego.

Kredyty bankowości hipotecznej

W analizowanym okresie Bank utrzymał dominującą pozycję na rynku kredytów mieszkaniowych. Z danych prezentowanych przez Związek Banków Polskich wynika, że w 2015 roku PKO Bank Polski SA zajmował pierwszą pozycję na rynku posiadając 24,9% udział w sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych. Od początku roku udzielono kredytów na łączną kwotę ok. 9,9 mld PLN.

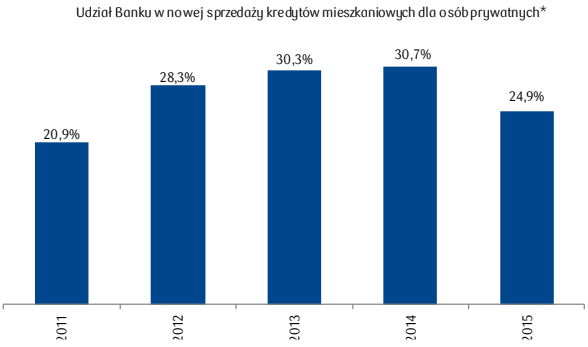

*źródło: ZBP, udział Banku liczony łącznie z Nordea Bank Polska SA od momentu wejścia w skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W 2015 roku Bank prowadził kampanie promocyjne dla kredytów hipotecznych pod hasłem „Dni Otwarte Kredytu Hipotecznego", wspierające sprzedaż kredytów i pożyczek hipotecznych, polegające na oferowaniu atrakcyjnych warunków cenowych dla:

- Kredytu mieszkaniowego WŁASNY KĄT,
- Pakietu Własny Kąt Hipoteczny,
- Kredytu hipotecznego w ramach programu „Mieszkanie dla Młodych".

W omawianym okresie PKO Bank Polski SA kontynuował udzielanie kredytów mieszkaniowych z finansowym wsparciem Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach programu „Mieszkanie dla Młodych". Program polega na dofinansowaniu ze środków budżetu państwa wkładu własnego oraz przyznaniu dodatkowego finansowego wsparcia w formie spłaty części kredytu. Od początku września 2015 roku kredyty te przyznawane są w oparciu o zmienione regulacje, przekładające się na zwiększenie szansy na pierwsze mieszkanie dla osób dotychczas nieposiadających zdolności kredytowej, znaczne ulgi dla rodzin wielodzietnych, większe metraże oraz możliwość zakupu mieszkania na rynku wtórnym.
Rozszerzona została grupa osób, które mogą zostać objęte Programem: osoby nie posiadające zdolności kredytowej mogą skorzystać z programu wraz z dowolną, wskazaną przez nich osobą, a nie jak było to do tej pory z członkiem najbliższej rodziny. Dodatkowo w przypadku rodzin wychowujących trójkę i więcej dzieci zniesiony został obowiązek „pierwszego zamieszkania", co oznacza, że mogą one w momencie ubiegania się o kredyt być właścicielami innej nieruchomości i starać się o większe lokum. Zwiększona została również wysokość finansowania wkładu własnego, która będzie zależna od liczby dzieci wychowywanych w rodzinie ubiegającej się o kredyt.
W 2015 roku PKO Bank Polski SA udzielił w ramach programu Mieszkanie dla Młodych blisko 4,8 tys. sztuk kredytów na łączną kwotę 781 mln PLN.
Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów posiadających kredyty denominowane we franku szwajcarskim, ze względu na znaczny wzrost kursu franka względem złotego, PKO Bank Polski SA podjął decyzję o zastosowaniu od 27 stycznia 2015 roku do 30 czerwca 2016 roku preferencyjnego 1% spreadu przy obsłudze kredytów hipotecznych udzielonych w tej walucie. Jednocześnie, w stosunku do wszystkich klientów, uwzględniono ujemną stawkę LIBOR CHF w koszcie kredytu hipotecznego oraz umożliwiono wydłużenie terminu spłaty w ramach maksymalnego okresu kredytowania, odstępując od pobrania opłaty za wydłużenie terminu kredytowania. Wszystkie podjęte przez Bank działania w istotnym stopniu pozwalają kompensować klientom wzrost raty kredytu wynikający z umocnienia CHF.
Dodatkowo Bank udostępnił klientom możliwość wnioskowania o zmianę zabezpieczenia kredytu udzielonego w CHF w celu umożliwienia sprzedaży nieruchomości zabezpieczonej hipoteką, powiązaną z udzieleniem nowego kredytu w PLN i ustanowieniem hipoteki na nowo nabywanej nieruchomości.

Kredyty małych i średnich przedsiębiorstw

PKO Bank Polski SA konsekwentnie wspiera polską przedsiębiorczość. Firmom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw zapewnia finansowanie bieżących, jak i inwestycyjnych potrzeb, poprzez bogatą i elastyczną ofertę kredytową. Dzięki podpisanej pomiędzy PKO Bankiem Polskim SA a Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowie „Portfelowej Linii Gwarancyjnej de minimis", w ramach rządowego programu pomocy dla małych i średnich firm, przedsiębiorcy otrzymują wsparcie w postaci gwarancji BGK – de minimis, mającej na celu zwiększenie dostępności kredytowania oraz uruchomienie dodatkowych środków na bieżącą działalność firmy. Na dzień 31 grudnia 2015 roku z programu „Portfelowej Linii Gwarancyjnej de minimis" skorzystało niemal 16 tys. klientów, wartość udzielonych kredytów wyniosła 4,8 mld PLN.

PKO Bank Polski SA był największym kredytodawcą spośród dwudziestu jeden banków udzielających kredytów z gwarancjami de minimis i obejmował 24,7% udziału w rynku (zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 31 grudnia 2015 roku).
Kontynuacja współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w ramach „Portfelowej Linii Gwarancyjnej de minimis" i wysokie zainteresowanie produktem ze strony klientów, zaowocowały podpisaniem przez PKO Bank Polski SA w 2015 roku aneksów do umowy z BGK, skutkujących ostatecznie podwyższeniem przyznanego limitu gwarancyjnego do wysokości 4,8 mld PLN i wydłużeniem obowiązywania umowy do końca 2016 roku. Według stanu z dnia 31 grudnia 2015 roku zaangażowanie mierzone wartością podpisanych czynnych umów wyniosło 2,6 mld PLN.
Dodatkowo w październiku 2015 roku Bank zawarł z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę portfelowej linii gwarancyjnej z regwarancją udzielaną przez Europejski Fundusz Inwestycyjny w ramach programu COSME (PLG COSME). Gwarancjami w ramach programu PLG COSME będą mogły być objęte kredyty w zakresie udzielonego do 31 października 2016 roku limitu w kwocie 80 mln PLN. COSME to program ramowy Unii Europejskiej na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw na lata 2014-2020. Celem programu jest pobudzenie akcji kredytowej i inwestycji kapitałowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w Europie.
Ponadto w 2015 roku Bank rozszerzył ofertę dla małych i średnich przedsiębiorstw o możliwość udzielania Pożyczki hipotecznej MSP również w ramach scoringowych metod oceny ryzyka tej grupy klientów, obniżając jednocześnie minimalną kwotę pożyczki z 50 tys. PLN na 5 tys. PLN, wprowadzając ograniczenie maksymalnego łącznego zaangażowania dla jednego klienta do kwoty 2 mln PLN oraz poszerzając zakres podmiotów mogących ubiegać się o pożyczkę MSP o rolników oraz fundacje i stowarzyszenia. W tym samym okresie rozszerzono ofertę kredytów obrotowych kierowanych do spółdzielni mieszkaniowych o możliwość finansowania działalności eksploatacyjnej, co pozwala tej

grupie klientów utrzymywać na optymalnym poziomie swoją płynność finansową, jak również może stanowić uzupełnienie środków finansowych w przypadku niedopasowania terminów płatności zobowiązań i zapadalności depozytów.

Oferta depozytowa i inwestycyjna

W 2015 roku PKO Bank Polski SA kontynuował działania mające na celu uatrakcyjnienie oferty depozytowej dla klientów segmentu detalicznego z uwzględnieniem aktualnej sytuacji rynkowej i pozycji konkurencyjnej.
Na dzień 31 grudnia 2015 roku depozyty segmentu detalicznego PKO Banku Polskiego SA wynosiły 147,6 mld PLN i od początku roku ich stan zwiększył się o 8,5 mld PLN (tj. o 6,1%). Przyczynił się do tego wzrost poziomu depozytów bankowości detalicznej i prywatnej (+4,9% od początku roku) oraz depozytów małych i średnich przedsiębiorstw (+15,0% od początku roku), zarówno za sprawą wzrostu wolumenów depozytów bieżących jak i terminowych, przy widocznym szybszym tempie wzrostu depozytów bieżących.

Tabela 12. Stany depozytów w segmencie detalicznym (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana 2015/2014	Zmiana (w mln PLN)
Depozyty klientowskie, w tym:							
bankowości detalicznej i prywatnej	127 833	121 893	110 608	105 799	99 958	4,9%	5 940
małych i średnich przedsiębiorstw	19 803	17 213	14 757	13 413	14 323	15,0%	2 590
Razem	**147 636**	**139 106**	**125 365**	**119 212**	**114 280**	**6,1%**	**8 530**

Rachunki bieżące i rachunki oszczędnościowe

PKO Bank Polski SA pozostaje liderem na rynku pod względem liczby prowadzonych rachunków bieżących, która na koniec 2015 roku wynosiła 6,6 mln szt. Prezentowany poziom liczby rachunków jest pochodną zróżnicowanej oferty pod względem preferencji klientów, w obszarze której można wyróżnić m.in. produkty: PKO Konto bez Granic, PKO Konto za Zero, PKO Konto dla Młodych, PKO Konto Pogodne, PKO Konto Pierwsze i PKO Junior. Spadek liczby rachunków od początku roku jest głównie efektem uspójnienia metodologii liczenia rachunków przejętego banku po fuzji operacyjnej.

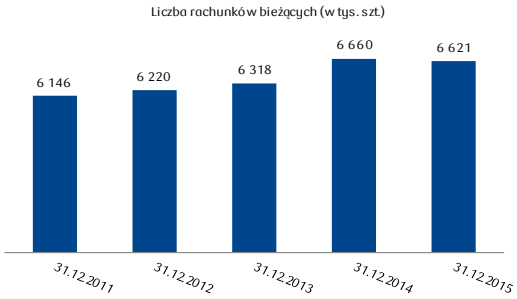

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów Inteligo, we wrześniu 2015 roku uruchomiono sprzedaż rachunku Inteligo Konto Dziecka z atrakcyjnym oprocentowaniem i nowoczesnym serwisem PKO Junior.

PKO Bank Polski SA klientom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, zainteresowanym kompleksową, nowoczesną i atrakcyjną cenowo obsługą, oferuje szeroką gamę Pakietów Biznesowych dostosowanych do ich wymagań i potrzeb. Nadążając za dynamiczym rozwojem swoich klientów, w 2015 roku Bank wzbogacił ofertę o Pakiet Mobilny jako praktyczne rozwiązanie dla osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą oraz osób fizycznych wykonujących wolne zawody, oczekujących całościowego i nowoczesnego zarządzania finansami firmy za pośrednictwem aplikacji na telefon. Ten nowoczesny produkt skierowany jest do przedsiębiorców, którzy prowadząc swoją działalność korzystają ze smartfonów i chcą na bieżąco zarządzać finansami firmowymi. Aplikacja mobilna IKO umożliwia im również przyjmowanie płatności od Klientów na numer telefonu. Dla klientów dokonujących płatności kartą debetową oraz wykonujących przelewy do ZUS, Pakiet dostępny jest za 0 zł.

Lokaty terminowe i produkty regularnego oszczędzania

Dominujący udział w depozytach rynku detalicznego mają depozyty bankowości detalicznej i prywatnej. Klienci tego segmentu lokowali środki przede wszystkim w depozytach terminowych. Od początku 2015 roku Bank oferował klientom indywidualnym m.in. lokaty o progresywnym i standardowym oprocentowaniu (lokata parzysta i nieparzysta, lokata 3M, lokata 6M, lokata 3+9+12, lokata 24M) oraz lokaty strukturyzowane.

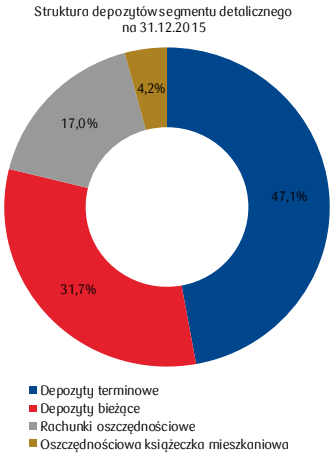

Depozytami terminowymi występującymi w ofercie Banku i cieszącymi się szczególnym zainteresowaniem klientów bankowości detalicznej i prywatnej były: lokata 24M z negocjowanym oprocentowaniem, lokata 24M na nowe środki, lokata 6M internetowa dostępna w systemie bankowości elektronicznej z oprocentowaniem uwarunkowanym kwotą zdeponowanych środków, rachunek lokaty terminowej 3+3 na nowe środki oraz lokaty 3+3 z oprocentowaniem negocjowanym.

Ponadto w omawianym okresie skierowano ofertę specjalną 3-miesięcznej lokaty terminowej do klientów posiadających rachunek Aurum, Złote Konto, Platinium lub Platinium II i otwierających jeden z następujących produktów: polisę długoterminowego inwestowania w postaci ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, program inwestycyjny Akcjomat, Pakiet Emerytalny oferowany przez PKO TFI SA lub Indywidualne Konto Zabezpieczenia Emerytalnego oferowane przez PKO BP BANKOWY PTE SA.

Elementem standardowej oferty Banku dedykowanej klientom indywidualnym są instrumenty strukturyzowane sprzedawane w formie depozytów strukturyzowanych lub Bankowych Papierów Wartościowych. W 2015 roku Bank przeprowadził 14 subskrypcji 7 depozytów strukturyzowanych, którymi były: lokata oparta na koszyku akcji spółek azjatyckich oraz na koszyku akcji siedmiu złotych spółek, lokata oparta na koszyku akcji światowych koncernów motoryzacyjnych, lokaty oparte na kursie USD/PLN (6-miesięczna i 12-miesięczna), lokata oparta na kursie EUR/PLN oraz lokata oparta na kursie CHF/PLN. Posiadanie przez Bank tego typu produktów w ofercie pozwala zaproponować klientowi atrakcyjny produkt, dający szansę na wyższe zyski niż odsetki z tradycyjnej lokaty oraz przyczynia się do poprawy wizerunku PKO Banku Polskiego SA, jako instytucji oferującej innowacyjne instrumenty inwestycyjne.
Ponadto w II półroczu 2015 roku do oferty Banku wprowadzono nowy produkt emerytalny – Indywidualne Konta Zabezpieczenia Emerytalnego, przygotowany we współpracy z PKO BP BANKOWY PTE SA. Indywidualne Konto Zabezpieczenia Emerytalnego umożliwia Klientom Banku oszczędzanie na emeryturę, przy jednoczesnym korzystaniu z corocznej ulgi podatkowej.
W analizowanym okresie po raz kolejny pod nazwą Biznes Lokata, w ramach ofert czasowych, wprowadzono do sprzedaży lokatę o progresywnym oprocentowaniu, oferując klientom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw możliwość zdeponowania nadwyżek posiadanych środków finansowych na okres 3, 6 lub 12 miesięcy. Również klientom firmowym Inteligo zaproponowano trzymiesięczną lokatę progresywną, oferowaną pod nazwą Lokata Wzrastająca. Ponadto klienci segmentu małych i średnich przedsiębiorstw mieli możliwość nabycia Lokaty Dynamicznej 12-miesięcznej o progresywnym oprocentowaniu. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów uproszczono proces sprzedaży cieszącego się dużym zainteresowaniem depozytu automatycznego, eliminując konieczność zawierania odrębnej umowy.

Fundusze inwestycyjne

W ramach współpracy z PKO TFI SA klientom bankowości detalicznej i prywatnej Bank oferuje 38 funduszy niededykowanych (*nondedicated funds*), o łącznej wartości aktywów 18,2 mld PLN (*źródło: raport Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami na dzień 31.12.2015*).
PKO Bank Polski SA w 2015 roku systematycznie rozwijał ofertę w zakresie funduszy inwestycyjnych. Bank wprowadził do oferty emisję Certyfikatów Inwestycyjnych serii B PKO Spółek Innowacyjnych Globalny (funduszu inwestycyjny zamknięty). Dodatkowo w omawianym okresie wprowadzono emisję Certyfikatów Inwestycyjnych serii A PKO Nieruchomości Komercyjnych. Obie emisje poszerzyły wachlarz oferowanych klientom, zróżnicowanych strategii inwestycyjnych.
W 2015 roku wprowadzono do oferty banku we współpracy z PKO TFI Subfundusz PKO Akcji Rynku Europejskiego oraz przeprowadzono kolejne emisje certyfikatów Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych: PKO Nieruchomości Komercyjnych, PKO Europa Wschód-Zachód, PKO Multi Strategia, PKO Spółek Innowacyjnych Globalny, PKO Globalnej Makroekonomii, PKO Globalnej Strategii oraz PKO Globalnego Dochodu.
Ponadto we współpracy z PKO TFI SA udostępniono Wyspecjalizowany Program Inwestycyjny PKO Akcjomat. Produkt otwierany jest w subfunduszu źródłowym- PKO Skarbiec, a w kolejnych 12 miesiącach, co miesiąc środki przenoszone są do wybranego subfunduszu lub Portfela.
W 2015 roku wdrożono do oferty dedykowane klientom segmentu Bankowości Prywatnej umowy ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym „Polisa Długoterminowego Inwestowania". Nowy produkt łączy ze sobą ubezpieczenie na życie oraz inwestycję w ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe. Polisa Długoterminowego Inwestowania daje dostęp do globalnych rozwiązań inwestycyjnych, dzięki którym w ramach jednego portfela można inwestować w polskie i zagraniczne fundusze kapitałowe.
Jednocześnie, w omawianym okresie PKO Bank Polski SA systematycznie rozwijał wprowadzoną do oferty Banku w 2014 roku sprzedaż Ubezpieczeń na życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym kierowaną do klientów segmentu podstawowego.
Nawiązując do najlepszych praktyk w czerwcu 2015 roku wprowadzono możliwość zawierania umowy ramowej MiFID. Dzięki tej usłudze, chcąc skorzystać z szerokiego wachlarza usług inwestycyjnych, takich jak porady ogólne, doradztwo inwestycyjne, czy też z produktów inwestycyjnych (funduszy inwestycyjnych, ubezpieczeń strukturyzowanych, lokat strukturyzowanych), wystarczy podpisać jedną umowę z PKO Bankiem Polskim SA i aktywować wybrane usługi i produkty.

Sprzedaż obligacji Skarbu Państwa

PKO Bank Polski SA jako jedyny prowadzi sprzedaż oraz obsługę obligacji detalicznych emitowanych przez Skarb Państwa, na podstawie umowy zawartej z Ministrem Finansów. Obligacje skarbowe są sprzedawane przez rozległą sieć sprzedaży PKO Banku Polskiego SA, co stanowi znaczące udogodnienie dla wszystkich chętnych do zainwestowania w te instrumenty. W 2015 roku sprzedano ponad 32 mln szt. obligacji, z czego blisko 9 mln szt. stanowiły cieszące się dużą popularnością obligacje krótkoterminowe (KOS).

Pozostałe produkty i usługi w segmencie detalicznym

Karty bankowe

Na dzień 31 grudnia 2015 roku liczba kart bankowych PKO Banku Polskiego SA wyniosła ok. 7,5 mln szt. (w tym 0,8 mln sztuk kart kredytowych).
PKO Bank Polski SA w 2015 roku wprowadził nowe rozwiązania, które miały na celu ułatwienie klientom zarządzanie i posługiwanie się kartami:

- wdrożona została możliwość wnioskowania o firmowe karty debetowe u konsultantów Contact Center oraz w serwisie iPKO,
- wprowadzono możliwość składania przez klientów, którzy zawarli z Bankiem umowę o wydanie i używanie karty kredytowej, wniosków o wydanie kolejnych, dodatkowych kart kredytowych dla wskazanych przez nich użytkowników, bez konieczności fizycznej obecności w placówce Banku,

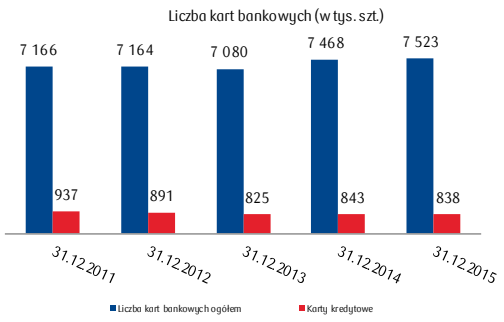

- udostępniono klientom segmentu małych i średnich przedsiębiorstw dwie nowe karty płatnicze: kartę debetową embosowaną oraz kartę charge wraz z pakietem ubezpieczeń. Obie karty wydawane są ze znakiem VISA,
- wszystkim posiadaczom kart debetowych MSP udostępniono nową usługę polegającą na przejęciu odpowiedzialności przez Bank za transakcje nieautoryzowane zrealizowane przed zgłoszeniem utraty karty. Dzięki niej użytkownicy kart debetowych MSP mają możliwość przeniesienia odpowiedzialności na Bank za nieautoryzowane transakcje bezstykowe do kwoty stanowiącej równowartość w złotych 50 EUR oraz za transakcje stykowe do kwoty stanowiącej równowartość w złotych 150 EUR, wykonane przed zgłoszeniem utraty karty,
- wprowadzono do oferty miejskie karty płatnicze, które posiadają wszystkie funkcje karty płatniczej, uprawniając jednocześnie do korzystania z komunikacji miejskiej. Obecnie takie karty funkcjonują w Warszawie i Wrocławiu,
- umożliwiono sprzedaż kart kredytowych poza siedzibą Banku. Pierwszym wydarzeniem, podczas którego bank oferował karty kredytowe poza placówkami był Bieg Świętojański w Gdyni,
- rosnąca popularność gadżetów zbliżeniowych skłoniła Bank do poszerzenia oferty na wszystkie grupy klientów. Od listopada 2015 roku PKO Bank Polski SA oferuje wszystkim posiadaczom kont osobistych możliwość płacenia za zakupy przy wykorzystaniu wygodnych naklejek zbliżeniowych. Płatności naklejką są realizowane z dostępnych środków na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym i rozliczane tak samo jak transakcje wykonywane kartą debetową.

Produkty ubezpieczeniowe i inwestycyjno-ubezpieczeniowe

PKO Bank Polski SA konsekwentnie rozwija ofertę produktów ubezpieczeniowych zwiększając tym samym atrakcyjność powiązanych produktów bankowych oraz dając klientom możliwość skorzystania z dodatkowych usług finansowych dostosowanych do ich potrzeb i oczekiwań. PKO Bank Polski SA oferuje produkty ubezpieczeniowe dla klientów bankowości detalicznej i prywatnej oraz segmentu małych i średnich przedsiębiorstw powiązane z produktami bankowymi takimi jak:

- ROR (m.in. ub. na życie , ub. NNW, ub. assistance, ub. podróżne),
- karty bankowe (m.in. ub. pakiet bezpieczeństwa do kart kredytowych, charge i debetowych, ub. podróżne, ub. spłaty kredytu),
- kredyty konsumpcyjne, hipoteczne i gospodarcze (ub. na życie i od utraty pracy, ub. niskiego wkładu, ub. pomostowe, ub. nieruchomości, ub. assistance),

Bank w swoim portfelu produktów oszczędnościowych posiada również jedno z najbardziej korzystnych dla klientów rozwiązań na rynku w kategorii ubezpieczeń z funduszem kapitałowym. Ze względu na fakt, iż klienci nie mieli dotychczas dostępu za pośrednictwem placówek Banku do tej kategorii produktów, jest to jedna z najbardziej dynamicznie rozwijających się usług.
W 2015 roku wdrożona została w PKO Banku Polskim SA Rekomendacja U, dotycząca dobrych praktyk w zakresie bancassurance i tym samym zmieniony został dotychczasowy model biznesowy sprzedaży ubezpieczeń na model agencyjny. W wyniku tych zmian w ofercie PKO Banku Polskiego SA znalazły się ubezpieczenia indywidualne zastępujące ubezpieczenia w formie grupowej, takie jak:

- Pakiet indywidualnych ubezpieczeń do Pożyczki Gotówkowej (wariant podstawowy i rozszerzony), do Pożyczki Inteligo oraz do Kredytu Aurum/Platinium (wariant podstawowy i rozszerzony),
- Indywidualne ubezpieczenie na życie dla klientów, którzy zawarli umowę kredytu lub pożyczki zabezpieczone hipoteką,
- Indywidualne ubezpieczenie spłaty kredytu hipotecznego/pożyczki hipotecznej dla klientów posiadających kredyt lub pożyczki hipoteczne,
- Indywidualne ubezpieczenie Superochrona domów i lokali mieszkalnych dla kredytobiorców hipotecznych i pożyczkobiorców pożyczek hipotecznych.

W zakresie ubezpieczeń na życie, PKO Bank Polski SA oferuje produkty głównie przygotowywane we współpracy z PKO Życie Towarzystwem Ubezpieczeń SA (PKO Życie TU SA). Natomiast w zakresie ubezpieczeń majątkowych PKO Bank Polski SA utworzył w pierwszym kwartale 2015 roku spółkę PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA (PKO TU SA), jednocześnie kontynuując współpracę z dotychczasowymi partnerami. Od nowego roku w ofercie PKO Banku Polskiego SA znajduje się pierwsza usługa dostarczana przez nową spółkę którą jest ubezpieczenie na wypadek utraty dochodu albo leczenia szpitalnego posiadaczy kart kredytowych oferowane w pakiecie z ubezpieczeniem na życie siostrzanego towarzystwa.

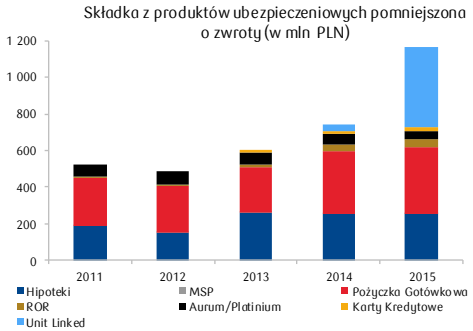

Składka z produktów ubezpieczeniowych pomniejszona o zwroty wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem o 57% i wyniosła na dzień 31 grudnia 2015 roku 1,16 mld PLN.

Trwają prace nad wdrożeniem kolejnych produktów oferowanych przez PKO TU SA i PKO Życie TU SA oraz zwiększaniem uzyskiwanych efektów synergii wynikających ze współpracy z dwoma spółkami ubezpieczeniowymi należącymi do Grupy Kapitałowej Banku.

Bankowość Prywatna

PKO Bank Polski SA konsekwentnie realizuje model Bankowości Prywatnej, koncentrując się na ścisłej współpracy wewnątrz Grupy Kapitałowej (Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA i PKO TFI SA), umożliwiając Klientom dostęp do szerokiej oferty produktów i instrumentów finansowych.
Aktualnie Biura Bankowości Prywatnej funkcjonują w 9 największych polskich miastach: Warszawie, Gdańsku, Krakowie, Katowicach, Poznaniu, Wrocławiu, Łodzi, Szczecinie i Bydgoszczy (placówka została uruchomiona w ramach Biura Bankowości Prywatnej w Gdańsku). Wszystkie Biura charakteryzuje prestiżowa lokalizacja gwarantująca klientom dyskrecję i komfortowe warunki obsługi. Działalność Centrum Bankowości Prywatnej wyróżnia również profesjonalna kadra doradców, dbających o bezpieczeństwo powierzanych przez klientów aktywów. Bank koncentruje się również na stałym rozwoju Doradców Bankowości Prywatnej, kontynuując proces certyfikacji w ramach programu EFA EFPA. Certyfikat ten stanowi potwierdzenie najwyższych kwalifikacji zawodowych w zakresie doradztwa finansowego.

Sieć dystrybucji i kanały dostępu

Na dzień 31 grudnia 2015 roku detaliczna sieć placówek PKO Banku Polskiego SA liczyła 1 230 oddziałów i 8 biur bankowości detalicznej. W stosunku do stanu na koniec 2014 roku liczba oddziałów detalicznych ogółem zmniejszyła się o 42 placówki, co wynikało przede wszystkim z likwidacji oddziałów działających na tym samym mikrorynku, po włączeniu oddziałów przejętego banku do sieci PKO Banku Polskiego SA.

Tabela 13. Dane operacyjne segmentu detalicznego

	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana 2015/2014	Zmiana 2015-2014
Liczba placówek segmencie detalicznym:	**1 238**	**1 280**	**1 147**	**1 134**	**1 131**	**-3,3%**	**(42)**
oddziały detaliczne	1 219	1 261	1 130	1 120	1 119	-3,3%	(42)
regionalne oddziały detaliczne	11	11	11	11	12	0,0%	0
biura bankowości prywatnej	8	8	6	3	0	0,0%	0
Liczba bankomatów	**3 196**	**3 065**	**2 992**	**2 803**	**2 457**	**4,3%**	**131**
Liczba agencji	**881**	**1 001**	**1 074**	**1 208**	**1 400**	**-12,0%**	**(120)**

Sieć oddziałów i agencje

Poprawa warunków obsługi klienta w sieci to jedno z zadań wspierających strategiczny program „Doskonalenie efektywności dystrybucji sieci oddziałów i agencji". Od początku 2015 roku działania te koncentrowały się na modernizacji oddziałów, przenoszeniu placówek do nowych, atrakcyjnych lokalizacji oraz tworzeniu nowych oddziałów. Miały one na celu zwiększenie konkurencyjności rynkowej, poprawę warunków obsługi klientów oraz optymalizację powierzchni zajmowanej przez oddziały. Wspiera to efektywne pozyskiwanie klientów oraz jest gwarancją obsługi klientów w komfortowych i jednolitych warunkach, bez względu na miejsce obsługi.
Istotne uzupełnienie sieci oddziałów i bankomatów stanowi sieć agencji. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku PKO Bank Polski SA współpracował z 881 agencjami i w odniesieniu do stanu na 31 grudnia 2014 roku liczba agencji spadła o 120 sztuk. Spadek liczby agencji jest kontynuacją działań zmierzających do wzrostu efektywności sieci.

Bankowość elektroniczna

Klienci segmentu detalicznego w ramach serwisu iPKO mogą korzystać z pakietu usług bankowości elektronicznej. Dodatkowo dla małych i średnich przedsiębiorstw istnieje możliwość skorzystania z usług bankowości elektronicznej pod nazwą iPKO Biznes. Korzystanie z tych usług zapewnia klientom dostęp do informacji o swoich rachunkach i produktach, jak również umożliwia wykonywanie transakcji za pośrednictwem: internetu, terminali samoobsługowych, telefonu. Na koniec grudnia 2015 roku liczba klientów z dostępem iPKO wynosiła 7,8 mln.
Od 2015 roku klienci mogą korzystać z pełnej funkcjonalności nowego serwisu bankowości internetowej iPKO. Nowa wersja serwisu jest jeszcze bardziej przyjazna użytkownikowi. Serwis można dostosować do indywidulanych potrzeb, nadawać nazwy rachunkom, łatwo zarządzać kartami, a przejrzyste zakładki ułatwiają korzystanie z całej gamy oferowanych usług. W iPKO można również jednym kliknięciem skorzystać z kredytu odnawialnego i złożyć wniosek o pożyczkę gotówkową bez wizyty w oddziale.

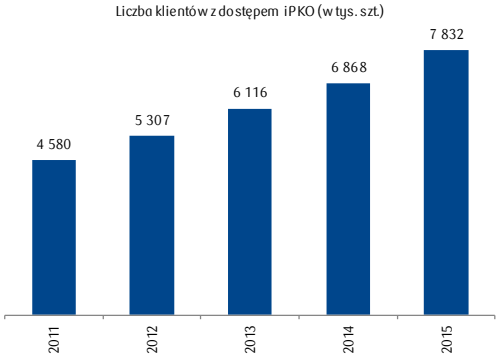

Bankowość mobilna IKO

IKO to najpopularniejszy i najbardziej rozwinięty systemem płatności mobilnych w Polsce. Łączy funkcje bankowości mobilnej z możliwością dokonywania płatności mobilnych. Z aplikacji IKO korzysta już ponad 430 tys. użytkowników.
W 2015 roku aplikację wzbogacono o nowe funkcjonalności takie jak: doładowanie telefonu na kartę, podgląd szczegółów zleceń stałych, kart i kredytów, a także możliwość wysyłania próśb o przelew do innego użytkownika aplikacji. Ponadto w omawianym okresie poszerzono katalog dyspozycji możliwych do wykonania przez użytkowników posiadających konta indywidualne w PKO Banku Polskim SA oraz konta Inteligo, wprowadzając możliwość zakładania lokat za pośrednictwem aplikacji IKO. Bank oferuje tym klientom lokaty terminowe na 1, 3, 6 lub 12 miesięcy. Wprowadzona zmiana istotnie przekształciła IKO z aplikacji służącej do płatności czy wypłat mobilnych, w aplikację stanowiącą bank w telefonie.

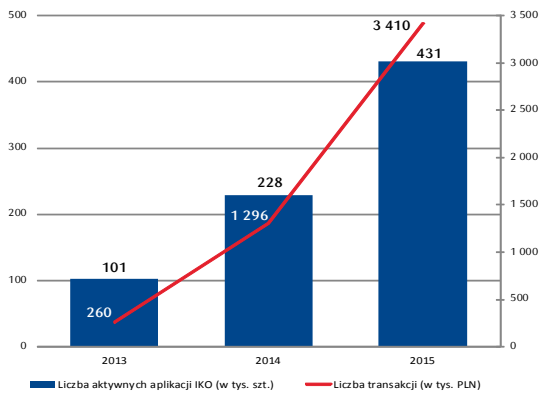

Od listopada 2015 roku klienci Banku mogą korzystać z nowej wersji aplikacji IKO, która jest kolejnym krokiem prowadzącym do udostępnienia klientom pełnej bankowości w standardzie mobilnym, począwszy od zarządzania finansami, a skończywszy na zakupach z poziomu telefonu

komórkowego. Nowa wersja IKO to wygodna, intuicyjna nawigacja zgodna z najnowszymi trendami oraz możliwość korzystania z rachunku i salda przed zalogowaniem czy wykonywania operacji bezpośrednio z głównego ekranu.
W 2015 roku na bazie płatności IKO powstał polski standard płatności mobilnych BLIK. BLIK to uniwersalna forma realizacji płatności oraz wypłaty gotówki z bankomatów bez użycia gotówki czy karty płatniczej, zbudowana wspólnie z bankami partnerskimi i Krajową Izbą Rozliczeniową. Na 31 grudnia 2015 roku sieć akceptacji płatności mobilnych (IKO, BLIK) wynosiła ponad 130 tysięcy (terminale eService i First Data) urządzeń w całej Polsce. W związku z wdrożeniem systemu BLIK, aplikacja IKO umożliwia obecnie wypłaty z ponad 13 tysięcy bankomatów własnych PKO Banku Polskiego SA, Banku Millennium, BZ WBK, ING Banku Śląskiego, bankomatów Euronetu (około 5,8 tys.) i IT Card (około 1 tys.). Dzięki aplikacji można też dokonywać płatności za zakupy w ponad 25 tysiącach sklepów internetowych obsługiwanych m.in. przez Dotpay, eCard, Przelewy24, Transferuj.pl, First Data i Cash Bill.
Projekt „Od IKO do BLIKA" został uznany w 2015 roku najlepszą innowacją w płatnościach na świecie. Współdziałanie konkurentów, dalekosiężna wizja oraz zdolność samodzielnego tworzenia nowoczesnych rozwiązań to najważniejsze powody, dla których bankowcy z całego świata uznali projekt przekształcenia mobilnej aplikacji IKO, stworzonej przez PKO Bank Polski SA, w rynkowy standard płatności BLIK, za najlepszą innowację w płatnościach.

Contact Center PKO Banku Polskiego SA

Istotne znaczenie w obsłudze klientów segmentu detalicznego ma Contact Center. Celem działalności tej jednostki jest prowadzenie sprzedaży produktów oferowanych przez Bank w trakcie rozmów przychodzących i wychodzących oraz zapewnienie sprawnej i efektywnej obsługi klientów, za pomocą środków porozumiewania się na odległość. Do zadań Contact Center należy w szczególności:

- sprzedaż produktów bankowych w ruchu przychodzącym i wychodzącym,
- wsparcie procesów sprzedaży zdalnej zainicjowanych na www,
- obsługa połączeń przychodzących od klientów segmentu detalicznego,
- wykonywanie połączeń wychodzących zainicjowanych przez Bank (zadania informacyjne),
- obsługa zgłoszeń bezpieczeństwa w ruchu przychodzącym i wychodzącym,
- obsługa korespondencji mailowej,
- odpowiedzi na pytania zadane przez klientów na infosite oraz w serwisie iPKO
- obsługa klienta wewnętrznego (helpdesk merytoryczny dla pracowników oddziałów)
- wczesny monitoring należności.

4.1.2 Segment korporacyjny i inwestycyjny

W 2015 roku PKO Bank Polski SA podobnie jak w okresach poprzednich oparł rozwój biznesu korporacyjnego na budowaniu stabilnych relacji z klientami dzięki wysokiej jakości usług, partnerskich zasadach współpracy oraz wyspecjalizowanym kompetencjom sieci sprzedaży.
Finansowanie zarówno bieżącej działalności firm (poprzez kredyty obrotowe) jak i otwartość na udział w realizacji ich przedsięwzięć przyszłych (poprzez kredyty inwestycyjne), a także wsparcie w realizacji projektów samorządowych, stanowią niezmiennie główne priorytety segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego Banku.
Bank analizując oczekiwania rynku i wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów dostosowywał swoją ofertę produktów i usług, tak aby sprostać rosnącej presji konkurencji. W efekcie konsekwentnie rozwijano bogatą gamę produktów transakcyjnych i mitygujących ryzyka finansowe (płynności, rozliczeniowe, stopy procentowej, kursów walutowych i zmian cen na rynkach towarowych).
W 2015 roku segment korporacyjny i inwestycyjny działał w nowej strukturze opierającej się na większej specjalizacji. Podział na takie branże jak: energetyka, paliwa, nowe technologie, budownictwo i finansowanie nieruchomości, rolnictwo i przemysł spożywczy, przemysł ciężki i wydobywczy oraz produkcja i handel ułatwił oferowanie produktów zgodnie z konkretnymi potrzebami i specyfiką działania poszczególnych branż przemysłu.

W omawianym okresie PKO Bank Polski SA, dzięki podpisaniu umów na obsługę budżetów kolejnych metropolii, umocnił pozycję w zakresie obsługi klientów sektora samorządowego. Bank obsługuje obecnie budżety województw: mazowieckiego, wielkopolskiego, zachodniopomorskiego, lubelskiego i kujawsko-pomorskiego. Klientami Banku jest osiem miast wojewódzkich: Kraków, Katowice, Wrocław, Szczecin, Poznań, Rzeszów, Zielona Góra i Gorzów Wielkopolski. PKO Bank Polski SA oferuje kompleksową obsługę budżetów miast i powiązanych z nimi jednostek budżetowych. Poza prowadzeniem rachunków oraz realizacją operacji bankowych, usługi obejmują m.in. kompleksową obsługę kart płatniczych, płatności masowych, autoryzację transakcji w terminalach POS oraz udostępnienie opłatomatów (samoobsługowych urządzeń umożliwiających opłacenie podatków lub opłat za wydanie prawa jazdy czy dowodu osobistego). Ponadto Bank pomaga samorządom znaleźć najlepsze i najbardziej optymalne rozwiązania związane z finansowaniem inwestycji. W ostatnich latach uczestniczył w wielu samorządowych projektach inwestycyjnych o niestandardowym charakterze, m.in. pierwszego w Polsce Afrykarium-Oceanarium we Wrocławiu, szybkiego tramwaju w Szczecinie czy nowoczesnej spalarni odpadów w Poznaniu, która ma być oddana do użytku w 2016 roku.

Rok 2015 to również okres umocnienia pozycji Banku w zakresie finasowania podmiotów sektora publicznego. Zgodnie z umową podpisaną z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, PKO Bank Polski SA będzie odpowiedzialny za prowadzenie i obsługę rachunków skonsolidowanych ZUS, Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz Funduszu Emerytur Pomostowych przez kolejne cztery lata. Dobrze zbudowana infrastruktura rozliczeń międzynarodowych Banku posłuży z kolei do realizacji zagranicznych wypłat rent i emerytur z ZUS.

Na koniec grudnia 2015 roku w segmencie obsługiwano blisko 14,2 tys. klientów, w tym 0,9 tys. klientów strategicznych oraz ponad 4,0 tys. jednostek samorządowych i instytucji rządowych szczebla centralnego wraz z jednostkami okołobudżetowymi i powiązanymi. Bank w oparciu o nowo pozyskane kompetencje prowadził również obsługę blisko 0,7 tys. podmiotów powiązanych i zależnych od jednostek macierzystych posiadających siedzibę poza granicami kraju.

Działalność kredytowa i finansowanie strukturalne

Według stanu na koniec 31 grudnia 2015 roku kredyty korporacyjne brutto wyniosły 46,8 mld PLN i od początku roku ich stan zwiększył się o 0,5 mld PLN, a łączne finansowanie klientów korporacyjnych, z uwzględnieniem wyemitowanych obligacji wyniosło blisko 60 mld PLN, co oznacza wzrost od początku roku o 0,6 mld PLN (tj. o 1,0%).

Tabela 14. Finansowanie klientów korporacyjnych (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana 2015/2014	Zmiana (w mln PLN)
Kredyty korporacyjne brutto	46 763	46 257	38 947	39 273	33 853	1,1%	506
Dłużne papiery wartościowe*	13 132	13 064	6 292	6 330	5 740	0,5%	69
komunalne	*7 309*	*7 303*	*4 419*	*3 955*	*3 458*	*0,1%*	*6*
korporacyjne	*5 823*	*5 761*	*1 873*	*2 375*	*2 282*	*1,1%*	*62*
Łączne finansowanie	**59 895**	**59 321**	**45 238**	**45 603**	**39 594**	**1,0%**	**575**

** Dane prezentowane łącznie z papierami klasyfikowanymi do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom.*

W ramach największych transakcji kredytowych dokonanych w 2015 roku Bank udzielił finansowania w formie kredytów inwestycyjnych i obrotowych podmiotom z branży energetycznej, finansowej oraz jednostkom sektora finansów publicznych. Jednostkowe wartości największych transakcji wynosiły od 50 mln PLN do 1 mld PLN.
Elementem standardowej oferty Banku jest finansowanie dużych przedsięwzięć inwestycyjnych w formie kredytów a także w formie organizacji emisji papierów wartościowych, w przeważającej części z gwarancją nabycia przez Bank.
W 2015 roku Bank uczestniczył w podpisaniu 15 umów w formie konsorcjum bankowego, gdzie łączna wartość linii kredytowych przekroczyła 28 mld PLN a udział Banku wyniósł 5,2 mld PLN. Ponadto w ramach finansowania podmiotów powiązanych bezpośrednio z Bankiem zawarł 3 umowy gwarancji bankowej opiewające łącznie na blisko 370 mln PLN, umowę kredytu na kwotę 0,9 mld PLN oraz aneks do umowy zwiększający kwotę udostępnionego kredytu o 0,3 mld PLN do kwoty 0,9 mld PLN. Transakcje z podmiotami powiązanymi zostały zawarte na warunkach rynkowych.
W ramach działań związanych z organizacją emisji papierów wartościowych, Bank podpisał 13 umów otwierających programy emisji obligacji korporacyjnych bez gwarancji zamknięcia o łącznej wartości 2,3 mld PLN, 5 umów emisji obligacji z gwarancją zamknięcia emisji w łącznej kwocie 0,3 mld PLN oraz 2 umowy w formie konsorcjum bankowego otwierające program emisji obligacji o łącznej wartości 7,5 mld PLN, gdzie udział Banku przekroczył 2,5 mld PLN.
PKO Bank Polski SA jako jeden z największych organizatorów emisji obligacji korporacyjnych, zajął na koniec 2015 roku drugie miejsce pod względem wartości uplasowanych obligacji o zapadalności powyżej 1 roku oraz trzecie miejsce w przypadku obligacji krótkoterminowych. Bank m.in.:

- współorganizował program emisji obligacji dla spółki Enea S.A. na kwotę 5 mld PLN (rola Banku: Organizator, Sub-Agent ds. Płatności, Sub-Depozytariusz, Dealer, Agent Techniczny), plasując w 2015 roku samodzielnie obligacje w kwocie 500 mln PLN, a wspólnie z innymi bankami w kwocie 1 mld PLN,
- zorganizował samodzielnie program emisji obligacji Gdańskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Cieplnej S.A. w kwocie 120 mln PLN,
- przeprowadził, wraz z innymi bankami, emisję obligacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA w kwocie 125 mln PLN, pełniąc funkcję Sub-Depozytariusza, Sub-Agenta ds. Płatności oraz Dealera,
- współuczestniczył w programie emisji obligacji krótkoterminowych dla Eurocash S.A. na kwotę 500 mln PLN, pełniąc funkcje: Współorganizatora, Agenta Emisji, Agenta ds. Płatności, Depozytariusza oraz Dealera,
- współorganizował program emisji obligacji dla TAURON Polska Energia S.A. na kwotę 6,27 mld PLN (rola Banku: Organizator, Sub-Agent ds. Płatności, Sub-Depozytariusz, Gwarant),

Bank ściśle współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego i finansuje przedsięwzięcia inwestycyjne służące społeczności lokalnej. W 2015 roku PKO Bank Polski SA utrzymał pozycję lidera w organizacji i obsłudze emisji obligacji komunalnych, m.in.:

- zorganizował 150 spośród ok. 250 emisji przeprowadzonych przez samorządy w roku ubiegłym, w tym emisje dla Miasta Siedlce (106 mln PLN), Województwa Lubelskiego (50 mln PLN) i Miasta Kalisza (45 mln PLN),
- przeprowadził emisje obligacji komunalnych na kwotę 770 mln PLN co dało pozycję lidera i 33% udział w rynku,

Wartość zadłużenia z tytułu obligacji komunalnych wyemitowanych za pośrednictwem PKO Banku Polskiego SA wyniosła ok. 8,5 mld PLN, co stanowiło 42% rynku.

Działalność depozytowa i bankowość transakcyjna

Poziom wolumenu depozytów klientów korporacyjnych na koniec 2015 roku wyniósł 42,9 mld PLN i był wyższy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego o 12,0 mld PLN. Głównym czynnikiem wzrostu bazy depozytowej jest silna pozycja Banku w zakresie oferty produktowej, co przekłada się na powiększanie wolumenu depozytów zarówno bieżących, jak i terminowych.

Tabela 15. Depozyty klientów korporacyjnych (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana 2015/2014	Zmiana (w mln PLN)
Depozyty korporacyjne	42 908	30 907	21 336	23 968	28 653	38,8%	12 001

PKO Bank Polski SA stale podnosi jakość świadczonych usług w zakresie bankowości transakcyjnej. W 2015 roku rozwijano usługi dedykowane podmiotom charakteryzującym się rozbudowaną strukturą organizacyjną (np. grupy kapitałowe), umożliwiając klientom korzystanie z różnego rodzaju produktów i usługi ułatwiających rozliczanie transakcji z partnerami krajowymi i zagranicznymi.
W ramach świadczenia usług elektronicznych przez Bank PKO Bank Polski SA wiodącym produktem segmentu bankowości korporacyjnej jest system bankowości elektronicznej iPKO biznes. W 2015 roku aplikacja iPKO biznes została rozszerzona o nowe funkcjonalności poprawiające komfort jej użytkowania, w tym między innymi uproszczono i przeprojektowano możliwości dokonywania kluczowych operacji w serwisie tak, aby były jeszcze bardziej przyjazne i intuicyjne. Obecnie aplikacja iPKO biznes pozwala klientom na monitorowanie i zarządzanie rachunkami, kartami płatniczymi i kredytami oraz na składanie zleceń wszelkiego rodzaju przelewów.

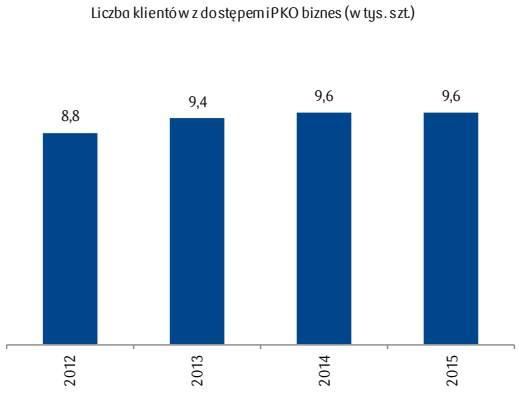

Instytucje finansowe

W ramach systemu międzynarodowych rozliczeń Bank współpracuje z instytucjami finansowymi i należy do czołówki banków polskich pod względem liczby rozliczanych płatności zagranicznych przesyłanych na rzecz polskich beneficjentów. W roku 2015 w ramach bieżącej działalności pozyskano nowych Klientów i zawarto szereg umów ramowych z krajowymi i zagranicznymi instytucjami finansowymi, w tym bankami. Na bazie tych umów Bank oferował Klientom nowoczesne produkty wspierające zarządzanie środkami finansowymi z wykorzystaniem szerokiej gamy produktów clearingowych oraz produktów lokacyjnych, skarbowych i zabezpieczających ryzyko.

Działalność maklerska

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA (DM, Biuro) pełni wiodącą rolę na rynku akcji i obligacji jest liderem pod względem liczby i wartości transakcji zrealizowanych na rynku kapitałowym. W 2015 roku udział DM w obrotach (biorąc pod uwagę transakcje sesyjne, pakietowe oraz inne) wynosił 9,1% co przekłada się na II pozycję na rynku, natomiast I pozycję na rynku zagwarantowały DM wysokie obroty na rynku obligacji (powyżej 50%) i opcji (blisko 30%).
DM PKO Banku Polskiego SA jest jednym z najaktywniejszych uczestników na rynku IPO i SPO. W minionym roku 2015 DM uczestniczył w organizacji emisji na rynku pierwotnym trzech spółek: Wirtualna Polska Holding S.A., Atal S.A. oraz PEKABEX S.A. Wartość transakcji przekroczyła 0,5 mld PLN. Jeśli chodzi o transakcje na rynku wtórnym warto podkreślić udział DM w organizacji ofert publicznych spółek: Rafako S.A., Globe Trade Centre S.A. oraz Pfleiderer Grajewo S.A.

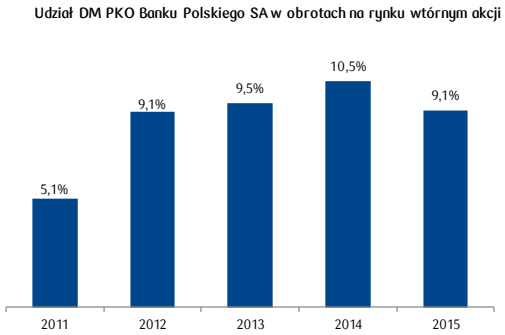

W zakresie aktywności Biura w obszarze Corporate Finance, należy odnotować udział Biura w transakcji nabycia udziałów spółki Advanced World Transport B.V. przez PKP Cargo, udział w konsorcjum dystrybuującym obligacje spółek Ghelamco Invest Sp. z o.o. oraz KRUK S.A. Dodatkowo w 2015 roku brał udział w transakcjach ABB (przyspieszonej budowy księgi popytu) Banku Millennium S.A. oraz spółki Polenergia S.A. Ponadto DM uczestniczył w wezwaniach na akcje spółek: Rovese S.A., Echo Investment S.A., Infovide-Matrix S.A. oraz HUTMEN S.A., brał udział w konsorcjum sprzedaży akcji spółek : Private Equity Managers, Idea Bank, Vivid Games, Vind Mobile, Lokum Deweloper, Krynica Vitamin.
DM systematycznie rozszerza ofertę produktową w oparciu o najnowocześniejsze rozwiązania technologiczne. W ubiegłym roku Biuro zaproponowało nową, jakość inwestowania na rynkach zagranicznych. Klienci mają możliwość inwestowania w papiery wartościowe w PLN i walutach obcych na 18 największych światowych giełdach papierów wartościowych.
Sieć sprzedaży Biura to ponad 1100 Punktów Usług Maklerskich zlokalizowanych w oddziałach Banku oraz ponad 30 Punktów Obsługi Klienta. DM prowadzi ponad 350 tys. rachunków papierów wartościowych (inwestycyjnych i rejestrowych).

Produkty skarbowe

Wiedza, doświadczenie oraz aktywność Banku na rynkach finansowych pozwala na zaoferowanie klientom instytucjonalnym Banku szerokiej oferty produktów skarbowych dostosowanej do potrzeb wynikających z bieżącej działalności operacyjnej jak i tych związanych z zabezpieczeniem ryzyka finansowego. Dodatkowym atutem Banku w tym obszarze działalności jest rozległa sieć specjalistów oraz dostęp do najnowocześniejszej platformy internetowej iPKO dealer.
Największy udział w sprzedaży produktów skarbowych stanowią transakcje wymiany walut SPOT. Dobre rezultaty uzyskuje Bank w zakresie sprzedaży instrumentów pochodnych, takich jak forwardy, opcje, IRS, CIRS czy commodity.
W grudniu 2014 roku Bank zakończył prace związane z wdrożeniem nowego systemu autodealingowego, łączącego sieć oddziałów z centralą Banku. W omawianym okresie Klienci Banku uzyskali dostęp do takich funkcjonalności jak: zlecenia limitowane order, serie transakcji fx, dostępu do iPKO dealera za pośrednictwem urządzeń mobilnych, dostępu do wiadomości rynkowych.

Rynek międzybankowy

Bank jest Dealerem Skarbowych Papierów Wartościowych i Dealerem Rynku Pieniężnego, pełni funkcję market makera na krajowym rynku stopy procentowej i walutowym. W konkursie na wybór Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych na rok 2015 Bank zajął czwarte miejsce i trzecie w konkursie na wybór Dealera Rynku Pieniężnego.
Bank posiada znaczący portfel papierów wartościowych, który jest finansowany z nadwyżek depozytowych. Portfel pełni funkcje związane z zarządzaniem bieżącą płynnością Banku oraz funkcję portfela inwestycyjnego. Przeważającą cześć portfela stanowią Skarbowe Papiery Wartościowe.
W minionym roku Bank wyemitował trzy serie obligacji własnych przeznaczonych dla nabywców na rynku krajowym denominowanych w PLN i jedną serię denominowaną w EUR. Na koniec roku wartość zadłużenia z tego tytułu wyniosła 800 mln PLN i 200 mln EUR.
W połowie 2015 roku Bank rozpoczął rozliczanie transakcji IRS za pośrednictwem clearing brokera LCH Clearnet. Począwszy od lipca wszystkie transakcje międzybankowe IRS i FRA w PLN były rozliczane przez tę izbę jak również niektóre transakcje IRS w EUR. Od listopada Bank, jako uczestnik bezpośredni izby rozpoczął rozliczanie transakcji IRS i FRA w PLN za pośrednictwem KDPW_CCP.

Usługi powiernicze

PKO Bank Polski SA jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP), jest członkiem Rady Banków Depozytariuszy i Rady ds. Nieskarbowych Papierów Dłużnych przy Związku Banków Polskich. Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych i obsługuje transakcje na rynkach krajowych i zagranicznych, a także świadczy usługi powiernicze i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych. Bank jest aktywnym uczestnikiem prac związanych z tworzeniem regulacji i standardów rynkowych.
Na koniec 2015 roku w ramach usługi powiernictwa papierów wartościowych Bank prowadził ponad 1,9 tys. rachunków papierów wartościowych, a wartość przechowywanych w ramach usługi powiernictwa aktywów Klientów wzrosła o blisko 5% w stosunku do 2014 roku, do 65,5 mld PLN na koniec 2015 roku.

Sieć sprzedaży

Sieć sprzedaży segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego obejmuje siedem Makroregionów Korporacyjnych obejmujących 32 Regionalne Centra Korporacyjne. W roku 2015 Bank kontynuował z powodzeniem wdrażanie strategicznego programu rozwoju sprzedaży korporacyjnej opartego o nowoczesne mechanizmy planowania rozwoju relacji z klientami, współdziałania w budowie strategii finansowych i obsługi.

Tabela 16. Dane operacyjne segmentu korporacyjnego

	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana 2015/2014	Zmiana 2015-2014
Liczba placówek w segmencie korporacyjnym i inwestycyjnym:	**39**	**39**	**39**	**64**	**67**	**0,0%**	**0**
regionalne oddziały korporacyjne	7	7	7	13	13	0,0%	0
centra korporacyjne	32	32	32	51	54	0,0%	0

Zgodnie z zapowiedzianą ekspansją Banku na rynki zagraniczne, w 2015 roku uruchomiono pierwszą placówkę korporacyjną PKO Banku Polskiego SA w Niemczech. Oferta produktowa obejmuje szeroką paletę usług i produktów dla klientów korporacyjnych: bankowość transakcyjną (w tym międzynarodowy cash pooling), bankowość elektroniczną, produkty skarbowe, trade finance oraz kredyty korporacyjne. Wybór kierunku ekspansji zagranicznej związany jest integralnie z dużą aktywnością klientów instytucjonalnych Banku na rynku niemieckim, skalą wzajemnej wymiany handlowej i realizowanymi inwestycjami. W oparciu o silne relacje z większością wiodących, polskich grup kapitałowych, Bank udziela wsparcia ich działalności oraz inwestycji za granicą, tym samym efektywnie uczestniczy w rozwoju międzynarodowej ekspansji swoich klientów.

4.2 Udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA

W 2015 roku dzięki wzrostowi działalności biznesowej Bank umocnił pozycję pod względem udziału w rynku depozytów, który wyniósł 17,9% i wzrósł o 0,6 p.p r/r. W zakresie kredytów nastąpił nieznaczny spadek udziałów rynkowych do poziomu 17,8%, spowodowany spadkiem o 0,1 p.p. kredytów dla podmiotów instytucjonalnych.
Poziom udziałów rynkowych w zakresie kredytów osób prywatnych determinowany był wzrostem udziałów kredytów konsumpcyjnych i pozostałych (+0,4 p.p.), przy spadku o 0,3 p.p. kredytów mieszkaniowych.

*Tabela 17. Udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA (w %)**

	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	Zmiana 2015/2014
Kredyty dla:	**17,8**	**17,9**	**16,1**	**-0,1 p.p.**
osób prywatnych, w tym:	22,9	22,9	19,1	0 p.p.
mieszkaniowe	*25,6*	*25,9*	*20,6*	*-0,3 p.p.*
złotowe	*28,8*	*29,6*	*28,4*	*-0,8 p.p.*
walutowe	*21,5*	*21,5*	*12,8*	*0 p.p.*
konsumpcyjne i pozostałe	*16,0*	*15,6*	*15,4*	*0,4 p.p.*
podmiotów instytucjonalnych	13,0	13,1	13,1	-0,1 p.p.
Depozyty dla:	**17,9**	**17,3**	**16,3**	**0,6 p.p.**
osób prywatnych	20,7	21,7	21,7	-1 p.p.
podmiotów instytucjonalnych	14,0	11,5	9,4	2,5 p.p.

** Dane wg systemu sprawozdawczości dla NBP - WEBIS.*

4.3 Współpraca międzynarodowa

W PKO Banku Polskim SA pozyskanie środków pokrywających potrzeby wynikające z rozwoju działalności biznesowej, w tym na finansowanie projektów segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, odbywa się także poprzez współpracę międzynarodową. Bank pozyskuje środki z zagranicznych rynków finansowych mi.in. poprzez kredyty od międzynarodowych instytucji finansowych (m.in. Banku Rady Europy i Europejskiego Banku Inwestycyjnego). W ramach transakcji nabycia aktywów Nordea Bank Polska SA pozyskano finansowanie od Nordea AB (publ) na przejęte kredyty mieszkaniowe denominowane w walutach obcych. Na koniec 2015 roku łączne finansowanie Banku w formie otrzymanych kredytów od instytucji finansowych wyniosło ok. 26,8 mld PLN (łącznie ze środkami odpożyczonymi od spółki zależnej PKO Finance AB (publ)) i obejmowało środki denominowane w PLN, EUR, CHF i USD.
Jednocześnie PKO Bank Polski SA uczestniczy w przedsięwzięciu *The 2020 European Fund for Energy, Climate Change and Infrastructure* („Fundusz Marguerite") - zaangażowanie kapitałowe w ww. funduszu na koniec 2015 roku wynosiło 39 150 tys. EUR.
PKO Bank Polski SA bierze udział w ww. przedsięwzięciu jako jedyny Bank działający w państwie należącym do nowych członków Unii Europejskiej, który otrzymał status instytucji powołującej fundusz („Core sponsor"). Fundusz Marguerite został powołany w 2009 roku i realizuje projekty inwestycyjne typu *green-field* i *brown-field* w sektorze energetycznym i drogowym w Polsce i innych krajach Unii Europejskiej. Czas trwania Funduszu określono na okres 20 lat.

4.4 Działalność sponsorska PKO Banku Polskiego SA

Działania sponsorskie realizowane przez PKO Bank Polski SA mają na celu kształtowanie wizerunku Banku jako godnej zaufania instytucji finansowej, zaangażowanej społecznie, nowoczesnej i otwartej na potrzeby klientów. Bank z racji prawie 100-letniej historii, jest szczególnie predystynowany do udziału w projektach, które wspierają dobro wspólne, przybliżają społeczeństwu nasze dziedzictwo, kulturę, sztukę. Doświadczenie i pozycja lidera na rynku finansowym obliguje także do pomagania młodym ludziom w stawieniu czoła wyzwaniom przyszłości i osiąganiu sukcesów w realizacji innowacyjnych projektów, wyznaczaniu kierunków rozwoju polskiej nauki i przedsiębiorczości.

W 2015 roku Bank zrealizował 277 projektów o różnej skali: ogólnopolskich - komunikowanych w mediach, wspieranych działaniami promocyjnymi, ale też mniejszych, dedykowanych społecznościom lokalnym, którym trudno pozyskać środki na organizację spotkań z kulturą, wystaw, pikników naukowych.

Największy udział w budżecie sponsorskim Banku stanowią wydatki na wsparcie kultury i edukacji – ponad 40% ogólnego budżetu oraz organizacja projektu sportowego "PKO biegajmy razem" – ok. 25%.

Mecenat kultury i sztuki

Wspieranie rozwoju kultury i sztuki jest ważnym narzędziem zarządzania społeczną odpowiedzialnością biznesu – która jest istotnym elementem strategii PKO Banku Polskiego SA. Zmienia wizerunek instytucji i dostarcza satysfakcji z działania w myśl hasła: Piękno należy wspierać bo tworzą je nieliczni a potrzebuje wielu (J.W. Goethe).
Bank angażuje się w ciekawe wydarzenia kulturalne oraz wspiera liczne instytucje kultury na terenie całego kraju. Działania obejmują stałą współpracę sponsorską, sprawowanie mecenatu nad wystawami, festiwalami czy też wspieranie konkursów literackich i dziennikarskich. Jako największy polski bank, staramy się, aby realizowane projekty wpływały na kształtowanie w naszym społeczeństwie wartości patriotycznych, wzmacniały więź z polskim dziedzictwem, pogłębiały wiedzę na temat polskiej historii oraz podejmowały kluczowe aspekty społeczne.

Kluczowe działania sponsorskie w tym obszarze to:

1) Współpraca z instytucjami kultury

Bank udziela wsparcia licznym instytucjom kultury w całej Polsce, takim jak: muzea, teatry, teatry operowe, filharmonie. Wydarzenia repertuarowe poszczególnych instytucji przyciągają duże audytoria melomanów i miłośników sztuki wśród społeczności lokalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych.

- Muzeum Narodowe w Warszawie
  W 2015 roku Bank kontynuował mecenat nad unowocześnioną Galerią Sztuki Średniowiecznej, która okazała się jedną z najchętniej

odwiedzanych ekspozycji stałych. Galeria eksponuje najbogatszą kolekcję z okresu średniowiecza w Polsce. W ramach współpracy z Muzeum Narodowym, Bank objął również mecenatem wystawę czasową „ Papież awangardy. Tadeusz Peiper w Hiszpanii, w Polsce i w Europie". Wystawa prezentowała artystyczne relacje awangardowej sztuki i literatury początków XX wieku, za punkt odniesienia przyjmując twórczość Tadeusza Peipera, wybitnego poety, krytyka i teoretyka sztuki.

- Objęcie mecenatem kolekcji portretów władców Polski autorstwa profesora Waldemara Świerzego oraz wystawy „Nowy poczet władców Polski. Świerzy kontra Matejko" zorganizowanej na Zamku Królewskim w Warszawie.

  Kolekcja 49 portretów ze względu na swój charakter uznawana jest za praktyczną lekcję historii i przemawia do wyobraźni współczesnych odbiorców, w tym młodzieży szkolnej.

- Spotkanie z Arcydziełem
  Projekt realizowany z Biblioteką Raczyńskich w Poznaniu, jedną z najstarszych bibliotek w Polsce, w której księgozbiorze znajdują się cenne rękopisy, starodruki i grafiki. Biblioteka Raczyńskich dzięki mecenasowi PKO Banku Polskiego SA, prezentuje najpiękniejsze i najcenniejsze piśmiennicze zabytki kultury narodowej i europejskiej.

- Współpraca z Filharmonią Narodową
  W minionym roku Bank, występując w roli Strategicznego Mecenasa Roku 2015 Filharmonii Narodowej, był sponsorem koncertu symfonicznego z udziałem Leszka Możdżera, koncertu symfonicznego poświęconego twórczości Karola Szymanowskiego oraz po raz kolejny, Koncertu Kolędowego z udziałem Chóru Filharmonii Narodowej pod dyrekcją prof. Henryka Wojnarowskiego.

- Współpraca z Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu, wspierana także przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Gminę Wrocław i Województwo Dolnośląskie

  We wrześniu 2015 roku został oddany do użytku nowoczesny, wielofunkcyjny obiekt NFM, w którym Gospodarz zorganizował szereg imprez muzycznych, artystycznych oraz wiele projektów edukacyjnych. W 2016 roku NFM będzie gościło wszystkie projekty muzyczne związane z inicjatywą pod nazwą Wrocław - Europejską Stolicą Kultury.

- Współpraca z innymi teatrami operowymi jak: Opera Krakowska, Opera Nova w Bydgoszczy, Opera i Filharmonia Podlaska –Europejskie Centrum Sztuki w Białymstoku oraz Opera na Zamku w Szczecinie. Bank objął także patronatem Filharmonię Warmińsko-Mazurską im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie.

- Inne teatry: Teatr Polski im. Arnolda Szyfmana w Warszawie, Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi, Scena letnia Teatru W. Gombrowicza w Gdyni.

2) Wspieranie organizacji festiwali muzycznych

Bank aktywnie wspiera ważne wydarzenia muzyczne w kraju. Muzyka poważna uczy wrażliwości, inspiruje i wpływa na kształtowanie gustów Polaków. Jest także ważnym elementem życia, skutecznym antidotum na hałaśliwą codzienność. Bank patronuje wielu festiwalom, z udziałem światowej rangi artystów oklaskiwanych przez tłumy melomanów. Oto najważniejsze z nich:

- Bydgoski Festiwal Operowy - organizowany od 1994 roku przez Opera Nova w Bydgoszczy jest najważniejszym wydarzeniem muzycznym w regionie kujawsko-pomorskim, którego repertuar obejmuje dzieła operowe, baletowe operetki i musicale. Bydgoskie Festiwale Operowe odbywają się w najnowocześniej wyposażonym teatrze operowym. Na pięknej scenie bydgoskiej Opery Nova, doroczne spotkanie wyznaczają sobie wiosną zarówno krajowe teatry operowe jak i zespoły zagraniczne.

- Letni Festiwal Opery Krakowskiej – tradycją festiwalu stały się prezentowane na dziedzińcu Zamku Królewskiego na Wawelu koncerty pt. „Arie oper świata" oraz międzynarodowe gale baletowe. W ostatnich latach powstały w ramach festiwalu trzy wielkie, plenerowe widowiska w wykonaniu artystów polskich i międzynarodowych scen operowych to atrakcje Letniego Festiwalu Opery Krakowskiej.

- Kolory Polski - Festiwal Filharmonii Łódzkiej im. Artura Rubinsteina pn. „Kolory Polski". Rok 2015 to już szesnasta edycja tego wydarzenia, umożliwiającą połączenie słuchania muzyki ze zwiedzaniem zabytków regionu łódzkiego. Koncerty odbyły się w niestandardowych sceneriach tj: starych kościołach i klasztorach, zamkach, a także w plenerze. Podczas koncertów usłyszeć można było m.in. autorskie projekty inspirowane folklorem i sztuką dawną, niekonwencjonalne opracowania muzyki klasycznej, koncerty familijne, jazz i elektro.

- Wratislavia Cantans - od pół wieku Międzynarodowy Festiwal Wratislavia Cantans we Wrocławiu jest najważniejszym festiwalem muzyki klasycznej w Europie Środkowo-Wschodniej. Przed laty był jedyną szansą spotkania za żelazną kurtyną artystów światowej klasy. W 2015 roku po raz pierwszy w historii Wratislavii, publiczność i muzycy mieli do dyspozycji salę koncertową na światowym poziomie – Narodowe Forum Muzyki – przestrzeń, w której dzieła wokalne i instrumentalne wybrzmiewają pełnią piękna. Z okazji jubileuszu przygotowano rekonstrukcje koncertów pierwszej edycji. Inne festiwale organizowane przez NFM we Wrocławiu to: Jazztopad, Musica Polonica Nova, Musica Electronica Nova, Forum Musicum, Leo Festiwal, Akademia Muzyki Dawnej, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Wiedeńskiej, Singing Europe.

- Międzynarodowy Festiwal Muzyczny w Mielcu - wyjątkowy festiwal, doceniany przez krytyków i muzyków. Oprócz koncertów organowych w ramach festiwalu organizowane są koncerty solistów, zespołów kameralnych, chórów i orkiestr.

- XXXVII Ogólnopolski Festiwal Muzyki dawnej Schola Cantorum – festiwal organizowany w Kaliszu jest ważnym wydarzeniem kulturalno-edukacyjnym, w którym uczestniczy młodzież gimnazjalna i licealna. Jest to jedyna w Polsce impreza muzyczna młodzieży szkolnej, prezentująca twórczość dawnych epok: od średniowiecza do baroku.

3) Wspieranie organizacji festiwali filmowych

W 2011 roku zainicjowany został patronat bankowy dla utrwalania i popularyzacji dorobku polskiej kinematografii. W pierwszym okresie Bank intensywnie włączył się do programu cyfrowej rekonstrukcji klasyki polskich filmów. W kolejnych latach „projekt filmowy" wypełniły wydarzenia festiwalowe:

- Festiwal Filmowy w Gdyni – już po raz czwarty Bank był sponsorem głównym wydarzenia. Podczas imprezy goście festiwalowi wzięli udział w premierowym pokazie zrekonstruowanego cyfrowo przy wsparciu Banku filmu „Nie lubię poniedziałku". Przed pokazem odbyło się spotkanie z reżyserem Tadeuszem Chmielewskim, który podczas Gali Zamknięcia Festiwalu otrzymał nagrodę „Platynowe Lwy". Nagroda ta przyznawana jest polskim twórcom filmowym w uznaniu za całokształt dorobku artystycznego.
- Międzynarodowy Festiwal Kina Niezależnego PKO Off Camera – Bank był partnerem tytularnym festiwalu.
- Script pro – to konkurs którego celem jest wspieranie scenarzystów na początku ich kariery. Finaliści Konkursu otrzymają stypendia ufundowane przez Polski Instytut Sztuki Filmowej oraz korzystają z konsultacji scenariuszowych prowadzonych przez Szkołę i Studio Wajdy.
- 33. Międzynarodowy Festiwal Filmów Młodego Widza ALE KINO! – festiwal organizowany jest przez Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu. Festiwal promuje wartościowe filmy z całego świata, które prezentują bogactwo i różnorodność kina dla dzieci i młodzieży. Kilka filmów nagrodzonych w Poznaniu otrzymało już nominację do Oskara.

4) Udział sponsorski w projektach literackich i dziennikarskich

Bank traktuje mecenat jako szczególny przywilej wspierania autorytetów, twórców, mistrzów słowa - również zaangażowanych społecznie. Bank sponsoruje wydarzenia upamiętniające ważne postaci, które przyczyniły się do kształtowania gustów kolejnych pokoleń Polaków. Najważniejsze konkursy literackie i dziennikarskie:

- Nagrody Kisiela - PKO Bank Polski SA jest od kilku partnerem strategicznym „Nagród Kisiela", których przyznawanie zainicjował pisarz i publicysta Stefan Kisielewski. Wyróżnienia - w trzech kategoriach: polityk, publicysta, przedsiębiorca, otrzymują osoby, które w swojej pracy mogą pochwalić się szczególnymi osiągnięciami.
- Frazy - Festiwal słowa w piosence, inspirowany twórczością Jacka Kaczmarskiego, zorganizowany po raz pierwszy przez Bibliotekę Raczyńskich w Poznaniu. Podczas festiwalu odbył się także konkurs dla młodych talentów im. Jacka Kaczmarskiego w kategorii poezja śpiewana.
- Konkurs Muzyczny i Konkurs Literackie Debiuty organizowany przez Polskie Radio Białystok, którego celem jest odkrywanie nowych talentów literackich i upamiętnienie poety i dziennikarza rozgłośni radiowej.
- Grand Press 2015 – Bank, już po raz trzeci, był sponsorem konkursu Grand Press-Dziennikarz Roku oraz Gali Grand Press organizowanych przez firmę Press. W ramach tego wydarzenia Bank ufundował nagrody Grand Press Economy dla najlepszego dziennikarza ekonomicznego 2015 roku.

Edukacja

Edukacja i wspieranie nauki to naturalne kierunki działalności sponsorskiej Banku – pracodawcy, instytucji otwartej na ludzi młodych, organizacji uczącej się i rozwijającej umiejętności pracowników. Bank współpracuje z uczelniami wyższymi oraz placówkami oświatowymi w całym kraju. Beneficjentami tych działań są uczniowie i studenci z różnych regionów Polski. Bank od lat aktywnie angażuje się w realizację projektów edukacyjnych i naukowych mających na celu m.in. naukę przedsiębiorczości i innowacyjności.
Główne projekty w tym obszarze:

- „Mój pierwszy biznes przed 20-tką" – projekt organizowany przez Wyższą Szkołę Bankową we Wrocławiu, adresowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, a jego celem jest praktyczna nauka przedsiębiorczości i innowacyjności. Młodzież projektuje e-sklep i grę planszową,
- Szkolna Internetowa Gra Giełdowa (SIGG) - nowy projekt na liście projektów sponsorskich Banku, będący symulacyjną grą inwestycyjną, która uczy młodych ludzi inwestowania na giełdzie,
- Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym – Bank od wielu lat wspiera jedną z najstarszych Olimpiad przedmiotowych, objętą patronatem honorowym Prezydenta RP. Najważniejszym uznaniem dla Laureatów Olimpiady są indeksy niemal wszystkich Uniwersytetów w Polsce, otwierające im drogę na wiele kierunków społecznych, ekonomicznych, prawo a także na kierunkach humanistycznych,
- Mistrzostwa z udziałem drużyn informatycznych Uniwersytetu Warszawskiego – po raz kolejny Bank wspierał udział drużyn w Akademickich Mistrzostwach Europy Środkowej w Programowaniu Zespołowym, gdzie na 10 miejsc, drużyny UW zajęły kolejno 1, 7 i 8 miejsce i w Akademickich Mistrzostwach Świata w Programowaniu Zespołowym - prestiżowym konkursie informatycznym na świecie, promującym zdolnych i ambitnych studentów. W ostatniej edycji Mistrzostw zespół informatyków z Uniwersytetu Warszawskiego zdobył brązowy medal,
- Łazik marsjański - studenci Politechniki Białostockiej podjęli wyzwanie i po raz kolejny zbudowali łazika marsjańskiego. Pojazd zdobył 4 miejsce w zawodach University Rover Challenge 2015, które odbyły się w Stanach Zjednoczonych oraz 2 miejsce w zawodach European Rover Challenge 2015,
- Kolorowy Uniwersytet – projekt organizowany przez Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, dedykowany jest dzieciom szkół podstawowych i ma na celu zaprezentowanie w przystępnej formie różnych dziedzin nauki,
- Bydgoski Festiwal Nauki – festiwal organizowany przez Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, którego celem jest popularyzacja nauki wśród mieszkańców Bydgoszczy.

Sponsoring sportowy

1) Realizacja własnego programu Banku „PKO Biegajmy razem"

W ramach programu „PKO biegajmy razem", który działa od 2013 roku, Bank zachęca Polaków do wspólnej aktywności. Chce pokazać, że bieganie to najlepiej oprocentowana lokata, która przez całe życie będzie przynosiła zyski w postaci lepszego samopoczucia. Bieganie, szczególnie długodystansowe, kształtuje charakter, wyrabia kondycję, uczy pokory i wytrwałości w dążeniu do celu. Biegając można również

nieść pomoc osobom potrzebującym. poprzez udział w akcjach charytatywnych, organizowanych przez Bank podczas każdego ze sponsorowanych biegów.
W 2015 roku, w ramach programu, odbyło się kilkadziesiąt imprez biegowych w całej Polsce, wśród których najważniejszymi były:

- PKO Wrocław Maraton, PKO Nocny Wrocław Półmaraton, PKO Silesia Marathon, PKO Poznań Maraton oraz cykle biegowe: PKO Rzeszów Biega i PKO Grand Prix Gdyni. Na szczególną uwagę zasługują te upamiętniające wydarzenia historyczne np. Warszawska Triada Biegowa „Zabiegaj o pamięć", w skład której wchodzą trzy biegi: Bieg Konstytucji 3 maja, Bieg Powstania Warszawskiego i Bieg Niepodległości.
- PKO Bieg charytatywny - pierwsza edycja biegu zorganizowanego przez Bank, jednocześnie w 12. miastach Polski. Uczestnicy pobiegli na rzecz niedożywionych dzieci. W sumie biegacze pokonali 26 720 okrążeń stadionów i przyczynili się do przekazania przez Fundację PKO Banku Polskiego SA 632 tys. PLN na posiłki dla najmłodszych.
- Na ponad 80. stadionach lekkoatletycznych w całej Polsce, w każdą sobotę o 9.30, bez względu na warunki atmosferyczne i liczbę chętnych, odbywały się bezpłatne spotkania biegowe w ramach akcji BiegamBoLubię, której partnerem strategicznym jest PKO Bank Polski SA. Zajęcia prowadzone przez profesjonalnych trenerów były dostępne dla wszystkich, którzy chcieli zadbać o dobrą formę i samopoczucie.
- Biorąc udział w imprezach sponsorowanych przez PKO Bank Polski SA, uczestnicy mogli dołączyć do akcji charytatywnych „biegnę dla..." na rzecz osób potrzebujących wsparcia w ratowaniu życia lub zdrowia. Po ukończeniu - przez określoną liczbę uczestników - biegu z przypiętą kartką „biegnę dla...", Fundacja PKO Banku Polskiego SA przekazywała pieniądze na wskazany cel. Od 2013 roku odbyło się 147 takich akcji, a Fundacja PKO Banku Polskiego SA wsparła 153 beneficjentów kwotą ponad 2,1 mln PLN.

2) Uczestnictwo sponsorskie w innych inicjatywach sportowych

Poza imprezami biegowymi, które zdecydowanie dominowały w kategorii sponsoringu sportowego, Bank wspierał także inne prestiżowe imprezy sportowe takie jak:

- Bieg Piastów - już po raz 39. w pierwszy marcowy weekend w Szklarskiej Porębie-Jakuszycach odbył się coroczny Bieg Piastów - najstarszy i zarazem najbardziej popularny bieg narciarski w Polsce, w którym udział wzięło ok. 6 tysięcy biegaczy. W biegu razem z innymi zawodnikami wystartowali pracownicy branży bankowej, wśród nich przedstawiciele Banku,
- Cavaliada - to cykl Międzynarodowych Konnych Zawodów w Skokach przez Przeszkody, cieszący się ogromnym zainteresowaniem publiczności. Jest to największa tego typu impreza w Polsce. W roku 2015 Bank był Sponsorem Głównym imprezy, składającej się z 3 etapów: zawodów w Poznaniu, w Lublinie oraz finału konkursu rozgrywanego w Warszawie,
- Dni Morza w Szczecinie - PKO Bank Polski SA był Głównym Sponsorem widowiskowej imprezy adresowanej do rodzin. Przy reprezentacyjnym nabrzeżu Szczecina zacumowały wyjątkowe jachty i żaglowce. Imprezę odwiedziło ponad 100 tys. osób.

Przedsięwzięcia o charakterze branżowym

Bank angażuje się w ważne przedsięwzięcia o charakterze branżowym, intensyfikując w ten sposób działania promocyjne wspierające sprzedaż oferowanych produktów i usług bankowych. Udział merytoryczny przedstawicieli Banku w ważnych dyskusjach tematycznych dla środowisk biznesowych, potwierdza pozycję Banku jako lidera rynku finansowego.
Przykłady takich inicjatyw to:

- Konkursy branżowe: Przedsiębiorca Roku - organizowany przez EY, Polska Firma - Międzynarodowy Czempion, organizowany przez PwC czy Młode Marki Sukcesu - realizowany przez wydawcę dziennika Rzeczpospolita. Zaangażowanie PKO Banku Polskiego SA w promocję młodych polskich marek jest potwierdzeniem przekonania, że rozwój kapitału społecznego przedkłada się na zdolność do budowania nowoczesnej gospodarki,
- Cykl spotkań „Kapitał dla Rozwoju" - realizowany z Giełdą Papierów Wartościowych SA. Spotkania organizowane były w 16 miastach wojewódzkich, a uczestniczyli w nich przedsiębiorcy, samorządowcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, uczelni i mediów. Celem spotkań była popularyzacja pozyskiwania środków własnych na realizację programów unijnych poprzez rynek kapitałowy,
- Forum Ekonomiczne w Krynicy- Bank został Partnerem XXV krynickiego Forum Ekonomicznego – jednego z najważniejszych, corocznych wydarzeń ekonomicznych w Polsce,
- Współpraca z Grupą Azoty SA – zainicjowany został trzyletni programu „Grunt to wiedza", którego celem jest popularyzacja technologii nawożenia optymalnego, jak również rozwój nowych technologii nawożenia i produktów nawozowych dostosowanych do potrzeb polskiego rolnictwa,
- II Wschodni Kongres Gospodarczy - największe wydarzenie merytoryczne skierowane do wschodnich regionów kraju. Goście projektu to przedsiębiorcy z województw wschodnich oraz zza wschodniej granicy. Kongres ułatwia wymianę doświadczeń i stanowi punkt wyjścia do nowych biznesów,
- Kongres Bankowości Detalicznej - PKO Bank Polski SA po raz kolejny zaangażował się w Kongres, przyjmując tytuł Partnera Generalnego ósmej już edycji,
- D-RAFT Corporate Demo Day - w minionym roku Bank został Partnerem inicjatywy mającej na celu przedstawienie najciekawszych rozwiązań technologicznych oraz promocji współpracy największych korporacji z wiodącymi, europejskimi start-upami,
- inne konferencje wspierane przez Bank w 2015 roku: Warsaw Capital Market Summit, WallStreet 19, Profesjonalny Inwestor, V Europejski Kongres Finansowy, IV Kongres CFO Spółek Giełdowych SEG, Chemical Industry Summit & Awards Gala, II Kongres Polska Chemia.

Obok programów eksponujących duże, ogólnopolskie koncepty sponsorskie, Bank uczestniczy w niewielkich projektach o dużym znaczeniu dla społeczności lokalnych. Działania te służą integracji środowisk, budowaniu platformy wymiany doświadczeń, rozwoju przedsiębiorczości wśród

mieszkańców. Wszelkie podejmowane inicjatywy przyczyniają się do umacniania wizerunku Banku jako instytucji zaangażowanej w rozwój społeczności oraz dbałości o potrzeby Klientów.

4.5 Działalność charytatywna Fundacji PKO Banku Polskiego SA

Celem Fundacji PKO Banku Polskiego SA, wpisującym się w Strategię 2013-2015 jest pogłębianie relacji z klientem, rozumiane jako współfinansowanie projektów nastawionych na budowanie solidarności społecznej oraz wzmacnianie emocjonalnej więzi wszystkich interesariuszy z marką Fundatora. Pomnażanie dobra sprzyja także budowaniu wizerunku pracodawcy (*employer branding*). Fundacja dostrzega wspólne dobro w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego oraz uczestniczy w przedsięwzięciach, często inicjowanych przez pracowników Banku – Wolontariuszy. Fundacja wspiera merytorycznie i finansowo istotne dla rozwoju Polski projekty licznych środowisk i społeczności.

Głównym źródłem finansowania zadań Fundacji są dotacje od Fundatora, przekazywane zgodnie z Planem Finansowym Fundacji. Dodatkowe środki pieniężne z przeznaczeniem na cele dobroczynne, przekazywane na podstawie odrębnych umów, pochodzą z zysku wygenerowanego podczas obrotu bezgotówkowego dokonywanego przez klientów Inteligo powiązanego z dwoma kartami typu affinity: Dobro procentuje (od 2013 roku) i Polskie Sztuczne Serce (umowa wygasła w 1 kwartale 2015 roku). PKO Bank Polski SA co trzy miesiące dzieli się zyskiem z każdej transakcji bezgotówkowej dokonanej przy użyciu karty charytatywnej.

W okresie 5 lat od momentu uruchomienia działalności, Fundacja przeznaczyła ponad 52,5 mln PLN na działania społeczne. Dotowane inicjatywy wpisują się jeden z 7 obszarów programowych, które wpisują się jeden z się jeden z 7 obszarów programowych: EDUKACJA, TRADYCJA, NADZIEJA, ZDROWIE, KULTURA, EKOLOGIA, SPORT.

W 2015 roku na realizację 42 projektów strategicznych, w tym na 5 strategicznych projektów specjalnych (niewymagających nawiązania partnerstwa z organizacją zewnętrzną): Bankową Akcję Honorowego Krwiodawstwa, Integracyjne Spotkania Mikołajkowe, Kolekcję Zbiorów Bankowych, Pamiątki Bankowe oraz Kolekcję Jana Webera, Fundacja przekazała 9,7 mln PLN.

W partnerstwie na poziomie lokalnym na realizację 212 projektów lokalnych Fundacja przekazała ponad 2 mln PLN. Po raz pierwszy w 2015 roku został zrealizowany PKO Bieg Charytatywny, który odbył się jednocześnie na 12 stadionach w całej Polsce. Jest to projekt specjalny na poziomie lokalnym.

Pomoc osobom indywidualnym, zarówno dzieciom, jak i dorosłym wyniosła 1 mln PLN. Liczba indywidualnych beneficjentów wyniosła 91, spośród których 36 osób to pracownicy PKO Banku Polskiego SA lub ich rodziny. Pomoc 64 osobom indywidualnym została udzielona w wyniku Charytatywnych Akcji Biegowych, w ramach projektu specjalnego Fundacji na poziomie indywidualnym.

Ponadto Fundacja pośredniczy w procesie przekazywania darowizn rzeczowych w postaci sprzętu IT oraz mebli wycofywanych z użytku z oddziałów PKO Banku Polskiego SA. W 2015 roku komputery o łącznej wartości 55,6 tys. PLN trafiły do 21 organizacji. Meble o wartości 32 tys. PLN przekazano 38 beneficjentom.

W systemie Wolontariatu pracowniczego zarejestrowanych jest 1185 Wolontariuszy. Osoby te mają możliwość zgłosić swój własny lokalny bądź indywidualny projekt społeczny. Współpraca Fundacji i Wolontariusza służy weryfikacji wiarygodności wnioskodawcy oraz budowaniu relacji między Bankiem a lokalnym środowiskiem. Ponadto, wszyscy Wolontariusze mogą zarejestrować swoje pozabankowe zaangażowanie, dzieląc się dobrymi praktykami i informując Fundację o wartych wsparcia lokalnych inicjatywach.

Wolontariat jest motorem trwałej zmiany. Każdy, to bezinteresownie podejmuje nowe wyzwania poprawia umiejętności komunikacji i współpracy w grupie, a także zyskuje wiedzę nt. pracy projektowej. Wolontariusz wzmacnia poczucie własnej wartości, a jego postawa stanowi inspirację dla innych.

Zaangażowanie Fundacji w realizacje projektów w poszczególnych obszarach programowych jako udział w budżecie

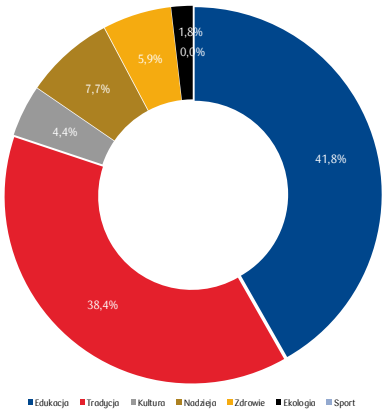

Efekty działalności Fundacji PKO Banku Polskiego SA stają się coraz bardziej widoczne i wyróżniają się na tle działań pozostałych bankowych fundacji korporacyjnych. Działalność charytatywna wpływa na kształtowanie wizerunku PKO Banku Polskiego SA jako biznesu zaangażowanego społecznie. Wsparcie udzielane przez Fundację przyczynia się do budowy silnych relacji Banku z otoczeniem oraz do wzmocnienia wzajemnego zaufania.

4.6 Nagrody i wyróżnienia przyznane PKO Bankowi Polskiemu SA

W 2015 roku PKO Bankowi Polskiemu SA przyznano liczne nagrody i wyróżnienia. Docenione zostały innowacyjne usługi i produkty, doskonała jakość obsługi klienta, kilkukrotnie wyróżniono kadrę managerską Banku, doskonałe wyniki finansowe oraz całokształt działalności Banku zarówno komercyjnej jak i społecznej. Najważniejsze przyznane nagrody to:

Produkty i usługi	
Złoty Bankier 2014	W szóstej edycji konkursu PKO Bank Polski SA został laureatem w kategoriach „Lokata" i „Kredyt dla przedsiębiorcy" w plebiscycie organizowanym przez Bankier.pl. Internauci po raz kolejny w historii plebiscytu docenili ofertę Banku. Zdobył on statuetki „Złotego Bankiera" za wprowadzony latem 2014 roku Program Budowania Kapitału oraz za Pożyczkę MSP. Oba produkty zgromadziły tą samą liczbę głosów równą 26%.
Najlepsze Contact Center	Contact Center PKO Banku Polskiego SA kolejny raz znalazł się na najwyższym stopniu podium badania prowadzonego przez ARC Rynek i Opinia. W finalnym rankingu obejmującym kontakt telefoniczny i mailowy zdobywając 97,7 punktów na 100 możliwych do uzyskania pokonał 12 banków. O zwycięstwie zadecydowały jakość i kompetencje pracowników. Ankieterzy bardzo wysoko ocenili uprzejmość, profesjonalizm i zaangażowanie konsultantów oraz ich wiedzę produktową i przygotowanie merytoryczne do rozmów.
Oferta private banking najlepsza według „Wprost"	Kapituła konkursu „Portfel Wprost" doceniła PKO Bank Polski SA za bankowość dla klientów indywidualnych, wyróżniając go w kategorii private banking. W dwuetapowej ocenie na podstawie wyników badania rynkowego oraz ankiet uzupełnianych przez banki, kapituła konkursowa wysoko oceniła doceniła Bank za bankowość dla klientów indywidualnych, wyróżniając go w kategorii private banking.
Lider bankowości mobilnej	W 14 edycji rankingu „Przyjazny Bank Newsweeka" PKO Bank Polski SA został doceniony za funkcjonalność bankowości mobilnej zdobywając nagrodę w kategorii „Bankowość mobilna". Badanie, przeprowadzane metodą „tajemniczego klienta". Sprawdzając ofertę mobilną audytorzy oceniali przede wszystkim: przyjazną nawigację, użyteczność i innowacyjność aplikacji, efektywność kontaktu z bankiem, czas dokonywania operacji oraz nowe, usługi i funkcjonalności. Ranking zrealizowany został przy współpracy z firmą badawczą Millward Brown.
Najlepsza innowacja w płatnościach na świecie	W trzeciej edycji międzynarodowego konkursu „Distribution&Marketing Innovation in Retail Financial Services" projekt „Od IKO do Blika" – przekształcenia mobilnej aplikacji IKO stworzonej przez PKO Bank Polski SA, w rynkowy standard płatności BLIK – uznany został za najlepszą innowację w płatnościach. Uznanie bankowców z całego świata zyskały przede wszystkim współdziałanie konkurentów, dalekosiężna wizja oraz zdolność samodzielnego tworzenia nowoczesnych rozwiązań. W konkursie nagradzane są najlepsze i najbardziej innowacyjne projekty w obszarze detalicznych usług finansowych oraz marketingu na świecie. Do tegorocznej edycji zgłoszonych zostało 500 projektów z 200 banków z 59 krajów z całego świata.
2015 Quality Recognition Award dla PKO Banku Polskiego SA	PKO Bank Polski SA został uhonorowany nagrodą 2015 Quality Recognition Award za najwyższą jakość przekazów komercyjnych i międzybankowych w USD zrealizowanych w 2015 roku z JPMorgan Chase Bank New York - jedną z największych amerykańskich instytucji finansowych. Nagroda jest świadectwem profesjonalnej obsługi realizowanych transakcji. Wyróżnienie przyznawane jest nielicznym bankom na świecie, realizującym wysoki odsetek przekazów kierowanych do JPMorgan Chase Bank New York, które nie wymagają ręcznej interwencji. JPMorgan przyznaje te nagrody od 1997 roku klientom osiągającym najwyższy poziom obsługi operacyjnej.
Silver winner w konkursie SAP Quality Awards 2015	Projekt wdrożenia nowego zintegrowanego systemu kadrowo-płacowego w PKO Banku Polskim SA otrzymał nagrodę w międzynarodowym konkursie SAP Quality Awards 2015 w kategorii szybkie wdrożenie. Tylko 6 miesięcy trwał w Banku proces implementacji projektu SAP i był jednym z najkrócej realizowanych projektów tego typu na rynku. SAP to system zarządzania kapitałem ludzkim. Skuteczne i kompleksowe narzędzie łączące funkcje twardego i miękkiego HR. Jest jednym z najskuteczniejszych systemów tego typu sprawdzających się w dużych przedsiębiorstwach.
PKO Bank Polski SA Bankowym Liderem Informatyki Instytucji Finansowych	W XIII edycji konkursu „Lider Informatyki Instytucji Finansowych" „Gazety Bankowej" spośród kilkudziesięciu zgłoszonych ubiegłorocznych wdrożeń informatycznych w instytucjach finansowych Kapituła konkursu doceniła PKO Bank Polski SA za zaangażowanie w przełomowy projekt dla polskiego rynku finansowego - zainicjowanie i doprowadzenie do powstania spółki PSP (Polski Standard Płatności) oraz uruchomienie systemu płatności mobilnych BLIK.
Działalność maklerska	
Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA Brokerem Roku 2014	Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA – podczas Gali „Podsumowanie Roku Giełdowego 2014" – został wyróżniony nagrodą specjalną Broker Roku 2014 oraz nagrodami: za najwyższą wartość obrotów animatora w obrotach sesyjnych obligacjami nieskarbowymi na rynku Catalyst oraz za najwyższy udział animatora w wolumenie obrotów opcjami.
Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA najlepszym domem maklerskim	Gazeta Giełdy Parkiet, organizator konkursu Byki i Niedźwiedzie nagrodziła Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA za skuteczne dążenie do umocnienia pozycji i rozwój oferty. Doceniono silną pozycję Domu Maklerskiego na rynku detalicznym, wprowadzenie atrakcyjnej oferty w zakresie kontraktów na WIG20 obejmującej depozyt intraday oraz niskie koszty transakcji, a także pełną ofertę dostępu do notowań na urządzenia mobilne oraz zaangażowanie w liczne szkolenia dla inwestorów.
Wyniki finansowe	
Podmiot Finansujący Roku	PKO Bank Polski SA zwyciężył w konkursie Diamenty Polskiej Infrastruktury w kategorii Podmiot Finansujący Roku. Doceniono wzorową współpracę w dziedzinie finansowania inwestycji w obszarze infrastruktury. Celem konkursu organizowanego przez Executive Club jest uhonorowanie spółek i liderów infrastruktury na rynku polskim za szczególne

	osiągnięcia w branży.
Filar Budżetu	PKO Bank Polski SA został uhonorowany nagrodą „Filar Budżetu". Dziennik „Rzeczpospolita" przyznaje to wyróżnienie instytucjom finansowym i firmom płacącym najwyższe podatki. Nagroda stanowi element corocznego rankingu największych firm w polskiej gospodarce - „Lista 500". W tegorocznym zestawieniu „Listy 500" PKO Bank Polski SA awansował o jedną pozycję i znalazł się w pierwszej dziesiątce. Z przychodami ze sprzedaży sięgającymi blisko 15 mld zł i zyskiem netto na poziomie 3,25 mld zł zajął także pierwszą pozycję na liście największych podmiotów polskiego sektora bankowego.
50 największych banków w Polsce	PKO Bank Polski SA kolejny rok z rzędu zwyciężył w rankingu Miesięcznika Finansowego BANK - „50 największych banków w Polsce". Był najlepszy pod względem sumy aktywów, która w ubiegłym roku wyniosła blisko 250 mld zł. W tegorocznej 20. edycji rankingu Bank zwyciężył również w kategorii „Banki finansujące nieruchomości" i „Consumer finance". Ranking tworzony jest przez niezwiązanych z redakcją analityków rynkowych na podstawie danych finansowych banków za poprzedni rok.
Book of Lists	Według rankingu „Book of Lists 2014" przygotowywanego przez magazyn „Warsaw Business Journal", PKO Bank Polski SA jest najlepszym krajowym bankiem, który został zwycięzcą w kategorii „Banki w Polsce". Od kilku lat Bank jest liderem tej kategorii. Book of Lists to największa i najdłużej obecna na polskim rynku wydawniczym publikacja (ponad 20 lat), która w formie rankingów prezentuje ponad 2000 firm i instytucji z różnych sektorów biznesu w Polsce. Co roku są w nim wyróżniane najlepsze, największe i najbardziej dynamiczne przedsiębiorstwa.
Gwiazda Bankowości	PKO Bank Polski SA w rankingu Dziennika Gazety Prawnej „Gwiazdy bankowości" 2014 został wyróżniony dwiema nagrodami - za strukturę biznesu i tempo rozwoju. Osiągnął najlepsze wyniki w kategorii Struktura biznesu, wyróżniając się pod względem wartości udzielonych kredytów i złożonych depozytów. Dane finansowe, związane m.in. z roczną dynamiką: przychodów, wyniku netto, kapitałów własnych a także przyrostu liczby klientów dobrze zaświadczyły o tempie rozwoju i przyniosły Bankowi wyróżnienie w kategorii tempo rozwoju.
Perły Polskiej Gospodarki	PKO Bank Polski SA został wyróżniony w rankingu polskich przedsiębiorstw i uzyskał tytuł Perły Polskiej Gospodarki w kategorii „perły sektora finansowego". Doceniony został za konsekwentną realizację polityki i strategii przedsiębiorstwa oraz lidera wśród najbardziej dynamicznych i najbardziej efektywnych przedsiębiorstw w Polsce. Ranking przygotowany przez „Polish Market" we współpracy z SGH, powstał w oparciu o badanie przeprowadzone wśród przedstawicieli podmiotów gospodarczych – firm z listy „Perły Polskiej Gospodarki" oraz osób indywidualnych. Na podstawie wyników redakcja wytypowała najlepsze podmioty w trzech kategoriach: banków, ubezpieczycieli i firm leasingowych. Przy wyborze zwycięzców brano pod uwagę zarówno liczbę wskazań, jak i ocenę współpracy z instytucją.
Nagrody dla kierownictwa Banku	
eDukat dla Zbigniewa Jagiełły	Zbigniew Jagiełło, Prezes Zarządu PKO Banku Polskiego SA został uhonorowany eDukatem. Decyzja kapituły była jednomyślna – prezesa nagrodzono za największe osiągnięcie rynkowe 2014 roku, wizję rozwoju płatności bezgotówkowych w Polsce oraz skuteczne zbudowanie koalicji ponad podziałami konkurencyjnymi na rzecz standardu płatności mobilnych.
Zbigniew Jagiełło pro-marketingowym prezesem	W piątej, jubileuszowej edycji konkursu Dyrektor Marketingu Roku, organizowanego przez serwis Mediarun.com, kapituła uznała Zbigniewa Jagiełło, prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA najbardziej pro-marketingowym prezesem. Zbigniew Jagiełło został doceniony za wzmacnianie pozycji marketingu w Banku. Przyznając wyróżnienie, kapituła konkursowa zwróciła uwagę na rolę i wagę marketingu w budowaniu potencjału biznesowego organizacji.
Zbigniew Jagiełło Bankowym Menedżerem Roku	Zbigniew Jagiełło, prezes PKO Banku Polskiego SA został Bankowym Menedżerem Roku 2014, a PKO Bank Polski SA - Najlepszym Bankiem 2015 w konkursie „Gazety Bankowej". Kapituła 23. edycji konkursu brała pod uwagę wyniki finansowe uwzględniając trzy podstawowe kryteria: dynamika, efektywność i struktura portfela. Bank okazał się najlepszy wśród dużych banków komercyjnych, a Zbigniew Jagiełło wśród Menedżerów (najpierw głosowali przedstawiciele środowiska bankowców, a ostatecznie jurorzy). Dla prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA to już druga nagroda w tym konkursie – Bankowym Menedżerem Roku został również w 2012 roku
Adam Marciniak Ambasadorem Gospodarki Elektronicznej	Dyrektor Pionu Rozwoju i Utrzymania Aplikacji w PKO Banku Polskim SA, Adam Marciniak, został wybrany Ambasadorem Gospodarki Elektronicznej przez Kapitułę Nagrody X Kongresu Gospodarki Elektronicznej organizowanego przez Związek Banków Polskich. Kapituła doceniła Adama Marciniaka za rozwój obszaru IT Banku. Jego efektem jest wzmocnienie potencjału w dziedzinie tworzenia rozwiązań opierających się na innowacyjnych technologiach informatycznych oraz przynoszących Bankowi korzyści biznesowe i finansowe. Tytuł Ambasadora Gospodarki Elektronicznej przyznawany jest za aktywność w promowaniu, upowszechnianiu i edukacji w zakresie wykorzystywania technologii informatycznych we współczesnej gospodarce.
Zbigniew Jagiełło Outstanding CEO Philanthropist	Zbigniew Jagiełło, prezes Zarządu PKO Banku Polskiego SA został uhonorowany nagrodą w kategorii Outstanding CEO Philanthropist w konkursie Responsible Business Awards. Kapituła konkursu doceniła prezesa Jagiełło za udzielanie wsparcia instytucjom i projektom, które zmieniają na lepsze wiele dziedzin życia społecznego. A także za to, że w zarządzaniu organizacją kieruje się dbałością o stabilność, bezpieczeństwo i angażuje się w różnorodne akcje społeczne i sponsoringowe. W konkursie Responsible Business Awards wyróżniane są osoby i organizacje aktywnie działające w obszarze zrównoważonego rozwoju i filantropii. Celem inicjatywy zorganizowanej przez Executive Club jest promowanie idei wdrażania strategii społecznej odpowiedzialności biznesu.
Adam Marcink Diamentem CIO	Adam Marciniak, dyrektor Pionu Rozwoju i Utrzymania Aplikacji został wyróżniony Diamentem CIO w konkursie CIO Roku 2015 organizowanym przez International Data Group Poland SA nagradzane są w nim osoby z dużym doświadczeniem, potrafiące stworzyć zaangażowany zespół, konsekwentni menedżerowie, wierzący w swoją wizję i potrafiący do niej przekonać innych. Tytuł „Odnowiciel strategicznej inicjatywy" dla Adama Marciniaka jest efektem wdrożonych przez PKO Bank Polski SA projektów informatycznych realizowanych w Banku, ale mających wpływ na cały rynek usług finansowych.
Nagroda „Forum Nowoczesnego Samorządu 2015" dla	Piotr Galas, dyrektor Departamentu Klienta Korporacyjnego i Sektora Publicznego znalazł się w gronie wyróżnionych przez Związek Banków Polskich osób, które najbardziej przyczyniły się do rozwoju usług finansowych skierowanych do Jednostek Samorządu Terytorialnego w ciągu ostatnich 25 lat. Został także odznaczony „Honorową Odznaką Związku Banków Polskich". PKO Bank Polski SA od lat utrzymuje pozycję lidera w zakresie usług dla klientów sektora samorządowego. Udział Banku w finansowaniu samorządów kredytami to 20%, w emisji obligacji komunalnych przekracza

Piotra Galasa	40%.
Najlepszy menedżer	Zbigniew Jagiełło, prezes Zarządu PKO Banku Polskiego SA – już po raz trzeci – znalazł się w gronie najlepszych menedżerów 2015 roku wyłonionych przez redakcję Bloomberg Businessweek Polska. Lista 20 top menedżerów powstała w oparciu o sondaż przeprowadzony wśród czołowych polskich menedżerów. Wyróżniono najefektywniejszych szefów firm, których nagrodzono za sukcesy, wytrwałość oraz nowoczesność. Najlepszych Menedżerów 2015 wyróżniono także za skuteczność w konkurowaniu nie tylko na polskim, ale i na zagranicznych rynkach.
Marka	
QLTOWA MARKA	Jako jedyna instytucja w kategorii branżowej (finanse i ubezpieczenia) PKO Bank Polski SA został zdobywcą tytułu QLTOWA MARKA - Jakość, Zaufanie, Renoma. Tytuł ten jest przyznawany markom, które cechuje długoletnia tradycja, ugruntowana pozycja rynkowa, powszechna rozpoznawalność i wysoka jakość produktów lub usług. Łącznie nagrodzonych zostało ok. 30 marek z różnych branż. Plebiscyt QLTOWA MARKA przeprowadziła redakcja Biznes Trendy w dzienniku Rzeczpospolita oraz redakcja Forum Biznesu.pl.
Marka PKO Bank Polski SA najcenniejsza według „Wprost"	PKO Bank Polski SA zwyciężył w rankingu Najcenniejszych Polskich Marek tygodnika „Wprost". Rynkowa wartość firmy została wyceniona na 46,6 mld złotych. Samo logo Banku, biorąc pod uwagę średnie wyceny marek dla instytucji finansowych warte jest nawet 5 mld złotych. Wartość marki Banku stanowi ponad 9 proc. wartości brandów wszystkich dwustu firm analizowanych w rankingu.
Polski Konkurs Reklamy	Jury prestiżowego Polskiego Konkursu Reklamy doceniło spoty PKO Banku Polskiego SA „W jednym palcu" czyli spot promujący aplikację mobilną IKO otrzymał złoto za scenografię oraz srebro w kategorii Media/Wideo. Scenografię reklamy kredytu hipotecznego zatytułowanej „W nosie" nagrodzono brązowym laurem. Oba są elementami trwającej od ponad roku platformy komunikacji marketingowej Banku „Organizm, czyli bank z życia wzięty".
Lamparty	PKO Bank Polski SA w konkursie na najbardziej podziwianą kreację marki bankowej i ubezpieczeniowej otrzymał „Lamparta 2015". Został doceniony za zmianę wizerunku dzięki wyróżniającym się kampaniom reklamowym. Zyskał uznanie m.in. za: pomysłową platformę komunikacyjną, odmłodzenie wizerunku i atrakcyjny przekaz marketingowy dedykowany młodym klientom. Ideą, przyznawanej przez agencję badawczą TNS Polska nagrody jest wyróżnienie tych banków i towarzystw ubezpieczeniowych, które w ciągu danego roku najefektywniej kreowały wizerunek swojej marki.
Szpalty Roku	W konkursie Polish Content Marketing Szpalty Roku 2015, organizowanym przez Stowarzyszenie Prasy Firmowej Portal Bankomania został podwójnym finalistą kategorii „Digital". Ponadto otrzymał wyróżnienie za cykl wideo w podkategorii „Digital: Publikacje cykliczne. Cykl video". Prowadzone na portalu działania komunikacyjne i edukacyjne od lat są doceniane przez rynek - PKO Bank Polski SA był za nie wielokrotnie nagradzany w różnych konkursach i kategoriach.
Lider rankingu TOP Marka	PKO Bank Polski SA jest najczęściej i najlepiej opisywaną w mediach instytucją sektora bankowego - wynika z ósmego już rankingu „Top Marka". Celem przygotowywanego przez miesięcznik „Press" zestawienia jest wyłonienie marek najbardziej popularnych w prasie oraz mediach internetowych. Na temat naszego Banku w ciągu miesiąca średnio ukazuje się ponad 4,2 tys. informacji w mediach i na portalach internetowych. W analizowanym okresie lipiec 2014 - czerwiec 2015 roku media i internauci szczególnie szeroko opisywali i komentowali tematy związane z integracją z Nordea Bank Polska SA, systemem płatności mobilnych i działalnością sponsoringową. Zgodnie z wynikami badania również ekwiwalent reklamowy dla wszystkich publikacji, w których przywoływany był Bank jest najwyższy wśród banków i wynosi 172 mln zł.
EFFIE Awards dla PKO Banku Polskiego SA	Srebrem i brązem zostały nagrodzone kampanie reklamowe PKO Banku Polskiego SA w tegorocznym konkursie EFFIE AWARDS 2015. W kategorii Business-To-Business wyróżniono kampanię promującą bankowość korporacyjną „Razem widzimy więcej", zrealizowaną we współpracy z klientami Banku – przedstawicielami renomowanych polskich firm z różnych branż i gałęzi gospodarki. W sekcji Bankowości – brąz otrzymał spot reklamowy przejrzystej karty kredytowej PKO Visa „Kamień z serca". Kolejny raz doceniona została konsekwentna i przejrzysta strategia marketingowa Banku. EFFIE to jeden z najważniejszych konkursów branży komunikacji marketingowej. Nagradza sukcesy rynkowe marek osiągnięte dzięki wdrożonym kampaniom reklamowym. Organizatorem konkursu jest Stowarzyszenie Komunikacji Marketingowej SAR.
Najcenniejsza marka	Zwycięstwo w kategorii „Finanse" trzecie miejsce w ogólnej klasyfikacji rankingu polskich marek oraz wartość marki PKO Banku Polskiego SA wyceniona na 3,6 mld zł – to podsumowanie wyników ostatniej edycji rankingu „Rzeczpospolitej". Od pierwszego zestawienia w 2006 roku wartość naszej flagowej marki potroiła się i wzrosła o 2,4 mld zł. Dla potrzeb rankingu zaadaptowana została stosowana powszechnie na świecie metoda opłat licencyjnych (ang. relief from royalty). Jej istotą są hipotetyczne opłaty, jakie ponosiłby użytkownik marki, gdyby korzystał z marki na podstawie umowy licencyjnej. Opłaty takie ustalane są w relacji do przychodów ze sprzedaży netto. 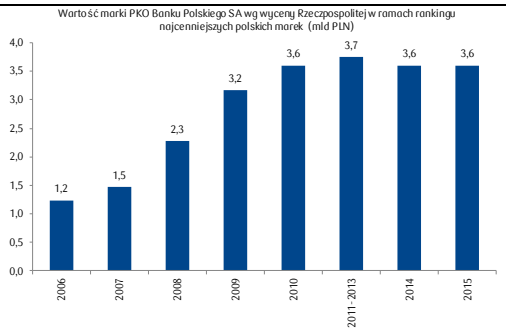
Pracodawca	
PKO Bank Polski SA Bohaterem HR	Bank zwyciężył w kategorii największy sukces HR roku w konkursie Bohater HR. Kapituła doceniła fuzję PKO Banku Polskiego SA z Nordea Bank Polska SA. Szczególnie inicjatywy jakie zostały zrealizowane na rzecz integracji pracowników, budowy wspólnej kultury organizacyjnej oraz stworzenia spójnych warunków pracy w jednej organizacji. W organizowanym przez Employer Branding Institute konkursie nagradzane są najlepsze praktyki z dziedziny HR, wyjątkowy wkład w rozwój projektów HR, innowacyjnie zaprojektowane i doskonale wdrożone strategie HR w różnych obszarach.

Najbardziej pożądany pracodawca w opinii studentów	Kolejny raz PKO Bank Polski SA znalazł się w gronie najbardziej pożądanych pracodawców w rankingu „Pracodawca Roku 2014" organizowanym przez międzynarodową organizację studencką AIESEC. Zajął pierwsze miejsce w grupie firm w sektorze bankowym oraz czwarte ogółem. Był też jedną z dwóch polskich firm w pierwszej dziesiątce rankingu. W badaniu wzięli udział studenci 32 uczelni wyższych w Polsce. Wśród najważniejszych czynników wyboru pożądanego pracodawcy studenci wskazywali m.in.: dobrą atmosferę, warunki finansowe, satysfakcję z wykonywanej pracy. Istotna jest dla nich także jasna ścieżka kariery, kryteria awansu oraz możliwości szkoleń i rozwoju zawodowego. Badani kierowali się również wizerunkiem firmy i jej aktywnością na rynku. Ranking najbardziej pożądanych pracodawców został przeprowadzony na 32 uczelniach wyższych w całym kraju.
PKO Bank Polski SA wśród najbardziej pożądanych pracodawców	W 5. edycji badania Antal International „Najbardziej pożądani pracodawcy w opinii specjalistów i menedżerów" PKO Bank Polski SA zajął 3. miejsce w grupie pożądanych pracodawców z sektora bankowo-ubezpieczeniowego. W badaniu oceniano styl zarządzania i kulturę organizacyjną w firmie, innowacyjność, stabilność zatrudnienia, możliwość szkolenia i awansu, wysokość wynagrodzenia, lokalizację, work-life balance, a także benefity, takie jak opieka medyczna czy ubezpieczenie na życie.
Najlepszy pracodawca w Polsce	Po raz kolejny PKO Bank Polski SA został doceniony przez studentów. W prestiżowym rankingu pracodawców - Universum Student Survey - znalazł się wśród najlepszych pracodawców w Polsce w kategorii biznes. W tegorocznej edycji badania ponad 23 tys. studentów oraz blisko 9 tys. profesjonalistów dokonało indywidualnych ocen pracodawców. Wśród firm wyróżnionych tym tytułem znalazły się, poza naszym Bankiem, m.in. Google Poland, Skanska, Bayer, TVN oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych.
Inne	
The Best of the Best	Trzeci rok z rzędu Raport Roczny PKO Banku Polskiego SA został uhonorowany nagrodą specjalną „The Best of the Best". w konkursie na najlepszy raport roczny ogłaszanym przez Instytut Rachunkowości i Podatków. Wyróżnienie Raportu Rocznego za 2014 rok jest dowodem najwyższej jakości raportów rocznych Banku. Kapituła konkursu doceniła jego wartość użytkową dla inwestorów GPW, zastosowanie standardów MSSF/MSR oraz publikację w Internecie (w wersji html) podkreślając najwyższą jakość we wszystkich ocenianych obszarach. Uznanie zyskała kompletność, spójność oraz jasna i logiczna prezentacja danych (m.in. strategii i prognoz z uwzględnieniem ryzyka i stosowania zasad ładu korporacyjnego).
Lider Filantropii	PKO Bank Polski SA kolejny raz z rzędu uhonorowany został w konkursie „Liderzy Filantropii". Zajął drugie miejsce w kategorii firm, które w ciągu roku przekazały najwięcej środków na cele społeczne. Konkurs „Liderzy Filantropii" jest organizowany przez Forum Darczyńców w Polsce. Jego celem jest uhonorowanie organizacji, które w największym stopniu angażują się w działania społeczne, a tym samym przyczyniają się do upowszechniania idei społecznego zaangażowania przedsiębiorstw.
PKO Bank Polski SA nagrodzony za edukację finansową najmłodszych	W konkursie „Ludzie i Instytucje Rynku Finansowego 2015" PKO Bank Polski SA został nagrodzony za edukację finansową najmłodszych oraz wprowadzenie SKO wśród dzieci i młodzieży. Kapituła konkursu doceniła Bank za prowadzenie konsekwentnej edukacji finansowej i dedykowane temu produkty, np. PKO Junior oraz Szkolne Kasy Oszczędności, a także nowoczesną formę edukacji wspieraną działaniami komunikacyjnymi, np. platforma blogowa SzkolneBlogi.pl, czy kwartalnik „Brawo Bank" – w wersji papierowej i mobilnej oraz specjalna zakładka Bankodzieci na portalu edukacji finansowej Bankomania. Konkurs „Ludzie i Instytucje Rynku Finansowego 2015" został zainicjowany przez CFA Society Poland - stowarzyszenie skupiające profesjonalistów zarządzania finansami oraz Gazetę Giełdy „Parkiet".
Inicjatywa Edukacyjna Roku	Szkolne Kasy Oszczędności prowadzone od 80 lat przez PKO Bank Polski SA, zostały uznane za „Inicjatywę Edukacyjną Roku". W SKO uczestniczy ponad 4,6 tysiąca placówek oświatowych, czyli co trzecia polska szkoła podstawowa i liczba ta systematycznie rośnie. Program jest atrakcyjny dla najmłodszych i pomaga w edukacji finansowej, która jest niezbędna i znacznie ułatwia podejmowanie racjonalnych decyzji finansowych w dorosłym życiu. Nagroda została przyznała jednomyślnie przez Kapitułę Konkursową złożoną z 13 nauczycieli - zwycięzców Konkursu „Nauczyciel Roku" w poprzednich latach.
Bankomania nagrodzona w konkursie Agape	W Konkursie Biuletynów Firmowych 2015 agencji wydawniczej Agape nagrodzono w kategorii Elektroniczny Biuletyn Zewnętrzny portal Bankomania PKO Banku Polskiego SA. Kapituła konkursu doceniła szeroki dobór tematów, profesjonalnie opracowane teksty oraz atrakcyjność wizualną, dzięki którym zyskuje on coraz więcej czytelników. Przyznana Bankowi nagroda to kolejny dowód na to, że Bankomania umiejętnie i profesjonalnie konsekwentnie realizuje ideę medium informacyjno-edukacyjnego dla każdego, wychodzi na wprost gustom oraz potrzebom odbiorców.
PKO Bank Polski SA doceniony za wspieranie Akademii Liderów Rynku Kapitałowego	Fundacja im. Lesława A. Pagi uhonorowała PKO Bank Polski SA za wieloletnie zaangażowanie w projekt Akademia Liderów Rynku Kapitałowego, przyczyniając się do rozwoju społeczności młodych profesjonalistów rynku kapitałowego, którzy kierują się najwyższymi standardami profesjonalnymi i etycznymi. Bank od lat wspiera projekty edukacyjne i podejmuje współpracę z ośrodkami akademickimi.
Strategiczny Mecenas Roku 2015	Filharmonia Narodowa w Warszawie uhonorowała PKO Bank Polski SA nagrodą specjalną za wspieranie jej działalności artystycznej, przyczyniając się do występów najwybitniejszych artystów. Bank od lat współpracuje z Filharmonią w Warszawie. Od trzech sezonów artystycznych jest jej Mecenasem Strategicznym.

5. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

5.1 Organizacja PKO Banku Polskiego SA

Wykres 6. Schemat struktury organizacyjnej PKO Banku Polskiego SA

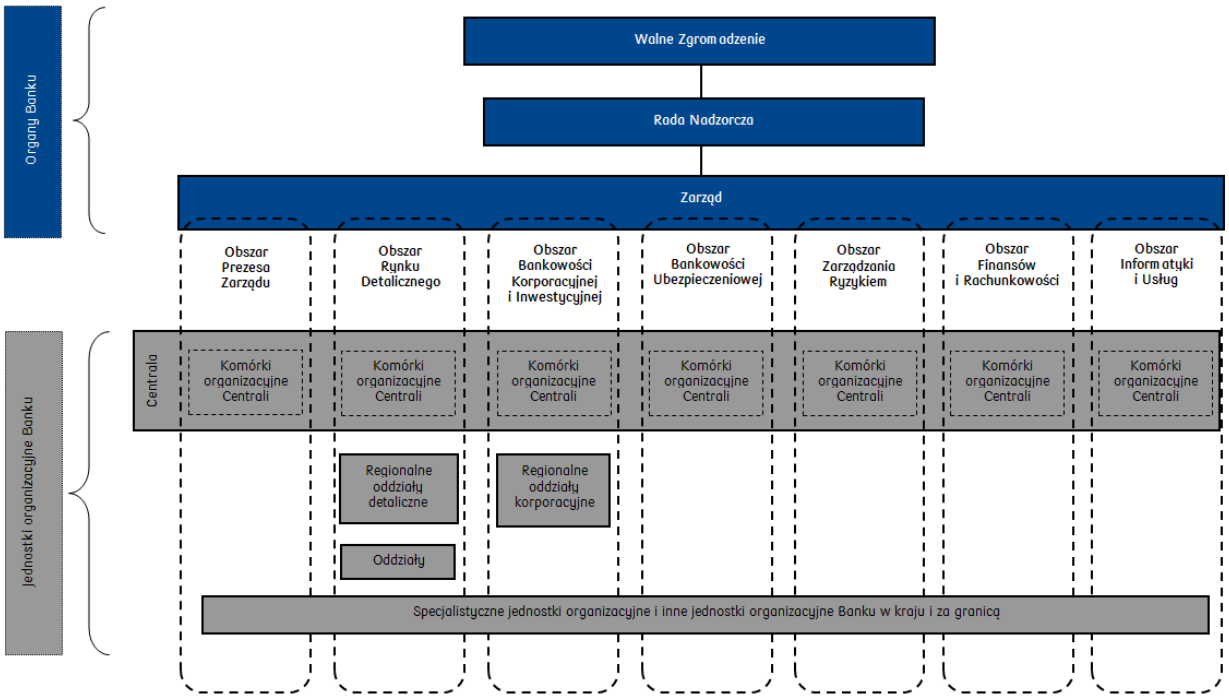

Najistotniejsze działania w zakresie struktury organizacyjnej Banku realizowane w 2015 roku dotyczyły przede wszystkim:

- utworzenia oddziału w Niemczech,
- zmian w Obszarze Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej związanych ze zwiększeniem efektywności procesu kredytowania klientów bankowości korporacyjnej oraz z wydzieleniem struktur wyspecjalizowanych w pozyskiwaniu nowych klientów,
- zakończenia procesu połączenia Banku z Nordea Bank Polska SA (fuzja operacyjna).

Ponadto:

- wdrożono nowy model współpracy z podmiotami zewnętrznymi realizującymi czynności bankowe i faktyczne,
- zweryfikowano podział zadań związanych z obsługą klientów z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość, w tym mediów społecznościowych.

5.2 Zasady zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA, w tym także w oddziale Banku za granicą. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank tolerancji na ryzyko i systemu limitów, w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. Poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

W Banku zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: kredytowe, stopy procentowej, walutowe, płynności, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych, operacyjne, braku zgodności, zmian makroekonomicznych, modeli, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne), utraty reputacji, kapitałowe oraz nadmiernej dźwigni finansowej.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:

Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej i planowanej działalności Banku i otoczenia, w którym Bank działa oraz są okresowo weryfikowane i walidowane,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w PKO Banku Polskim SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku określa system skutecznego zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej i szacowania kapitału wewnętrznego. W zakresie zarządzanie ryzykiem odpowiada za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwala przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu.

Priorytetem PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które stanowią postawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów oraz odpowiedniej oceny ryzyka. W tym celu Bank w 2015 roku podjął następujące działania:

- w lutym, maju oraz listopadzie 2015 roku zamienił zapadające własne obligacje krótkoterminowe na obligacje o terminie wymagalności od trzech do sześciu miesięcy w kwotach od 800 milionów PLN do 1 mld PLN,

- pozyskał w październiku 2015 roku finansowanie z tytułu emisji na rynku krajowym obligacji krótkoterminowych o terminie wymagalności sześciu miesięcy w kwocie 200 milionów EUR,
- ograniczono poziom aktywów ważonych ryzykiem. Najistotniejszym źródłem przeprowadzonej optymalizacji była poprawa jakości danych (m.in. uwzględnienie w kategorii ekspozycji detalicznych wszystkich klientów MŚP spełniających kryteria segmentacji) oraz przegląd zobowiązań pozabilansowych, w tym weryfikacja przypisywanych wag ryzyka produktu,
- zaliczył do funduszy własnych zysk Banku za rok obrotowy 2015 w kwocie 3 079 milionów PLN oraz niepodzielony zysk z lat ubiegłych w wysokości 132,8 miliona PLN, przeznaczając je, zgodnie z rekomendacją Zarządu Banku, na kapitały zapasowy i rezerwowy oraz pozostawiając kwotę niepodzieloną w wysokości 1 250 milionów PLN, bez przeznaczania kwot na wypłatę dywidendy

W 2015 roku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank prowadził prace przygotowawcze do rozpoczęcia działalności nowego oddziału Banku w Republice Federalnej Niemiec, którego otwarcie nastąpiło w grudniu 2015 roku. W ramach tych prac w lipcu 2015 roku Bank uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na łączne stosowanie podejścia zaawansowanego (AMA) i wskaźnika bazowego (BIA) do wyliczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego. Podejście BIA będzie wykorzystywane do wyliczenia wymogu w zakresie ryzyka operacyjnego w odniesieniu do działalności oddziału Banku w Republice Federalnej Niemiec.

W 2015 roku rozpoczął swoją działalność PKO Bank Hipoteczny SA, który jest spółką w 100% zależną od PKO Banku Polskiego SA. Specjalizuje się w udzielaniu kredytów zabezpieczonych hipoteką dla klientów indywidualnych. W ramach Grupy Kapitałowej do PKO Banku Hipotecznego SA przenoszone będą portfele kredytów hipotecznych udzielonych wcześniej przez PKO Bank Polski SA. Wartość portfela przeniesionego w 2015 roku (przeniesienie nastąpiło w grudniu) wyniosła 429,5 mln PLN.

Przejęcie w II półroczu 2015 roku Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo Kredytowej „Wesoła" w Mysłowicach nie wpłynęło na zmianę rodzaju ryzyk identyfikowanych w działalności Banku.

5.2.1 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.
Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank kieruje się przede wszystkim następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji jest oddzielona od funkcji sprzedaży poprzez zapewnienie właściwej struktury organizacyjnej, niezależności budowy i walidacji narzędzi wspierających ocenę ryzyka kredytowego oraz niezależności decyzji akceptujących odstępstwa od wskazań tych narzędzi,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdywersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank coraz bardziej zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku.
Metody te są rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.
Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.
Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny są przede wszystkim ratingi: klienta i transakcji.
Modele zostały opracowane z wykorzystaniem wewnętrznych danych Banku co zapewnia, że są dostosowane do profilu ryzyka klientów Banku. Modele opierają się na statystycznej analizie zależności między niewykonaniem zobowiązania a punktową oceną ryzyka klienta. Ocena punktowa obejmuje ocenę wskaźników finansowych, czynników jakościowych oraz ocenę czynników behawioralnych. Ocena ryzyka klienta jest uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa, dla którego dokonywana jest analiza ryzyka. Dodatkowo Bank ma wdrożony model oceny przedsiębiorców kredytowanych w formule finansowania specjalistycznego pozwalający na adekwatną ocenę ryzyka kredytowego dużych przedsięwzięć polegających na finansowaniu nieruchomości (np. lokale biurowe, powierzchnie sklepowe, powierzchnie przemysłowe) oraz projektów infrastrukturalnych (np. infrastruktura telekomunikacyjna, przemysłowa, użyteczności publicznej).
Modele ratingowe i scoringowe są zaimplementowane w nowym narzędziu informatycznym wspierającym ocenę ryzyka kredytowego Banku związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych.

W celu zbadania poprawności funkcjonowania metod stosowanych w Banku, metodyki oceny ryzyka kredytowego, związanego z jednostkowymi ekspozycjami kredytowymi podlegają okresowym przeglądom.
W przypadku małych i średnich przedsiębiorstw spełniających określone kryteria Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody scoringowej. Ocena ta dedykowana jest niskokwotowym, nieskomplikowanym transakcjom kredytowym i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.
Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.
Bank wdraża usprawnienia w zakresie bieżącego monitorowania portfela kredytowego wobec małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego, co pozwala na szybsze reagowanie na zmiany w istniejącym portfelu i kompleksową informację o jego jakości.
W 2015 roku w Banku zmieniono proces kredytowy segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego. Zgodnie z tym modelem ocenę ryzyka wykonują wyłącznie komórki oceny ryzyka kredytowego. Jednocześnie w procesie podejmowania decyzji kredytowych dla tych klientów wdrożono model dwuosobowego podejmowania decyzji przez przedstawicieli komórek biznesowych i komórek oceny ryzyka kredytowego.
Wprowadzony został także proces I oceny nierezydentów (podmiotów niemieckich), w tym prowadzących księgowość zgodnie ze sprawozdawczością HGB (HandelGesetzBuch).
W 2015 roku w Banku wdrożono rozwiązania aplikacyjne i proceduralne usprawniające proces pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych i przychodu odsetkowego. Rozwijano wykorzystywane metody kalkulacji odpisów i rezerw, w tym metodykę szacowania parametrów portfelowych, z odpowiednim uwzględnieniem portfela przejętego w 2014 roku banku i przejętego w 2015 roku portfela SKOK.

Tabela 18. Struktura portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych Banku (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014	Zmiana 2015/2014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	6 799,2	6 616,0	2,8%
ze stwierdzoną utratą wartości	4 972,2	5 138,1	-3,2%
bez stwierdzonej utraty wartości	1 826,9	1 477,9	23,6%
Wyceniane według metody portfelowej	7 552,3	7 209,9	4,7%
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	182 091,3	171 258,9	6,3%
Kredyty i pożyczki udzielone - brutto	**196 442,7**	**185 084,8**	**6,1%**
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej	(2 630,5)	(2 599,2)	1,2%
ze stwierdzoną utratą wartości	(2 617,8)	(2 583,4)	1,3%
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	(4 713,0)	(4 322,7)	9,0%
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(546,7)	(605,4)	-9,7%
Odpisy - razem	(7 890,2)	(7 527,2)	4,8%
Kredyty i pożyczki udzielone - netto	**188 552,4**	**177 557,6**	**6,2%**

Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości Banku Polskiego SA w portfelu kredytowym brutto na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniósł 6,4% i w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku spadł 0,3 p.p.

Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości dla PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniósł 63,0% w porównaniu do 61,0% na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Wykres 7. Udział kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości dla PKO Banku Polskiego SA oraz wskaźnik ich pokrycia odpisami

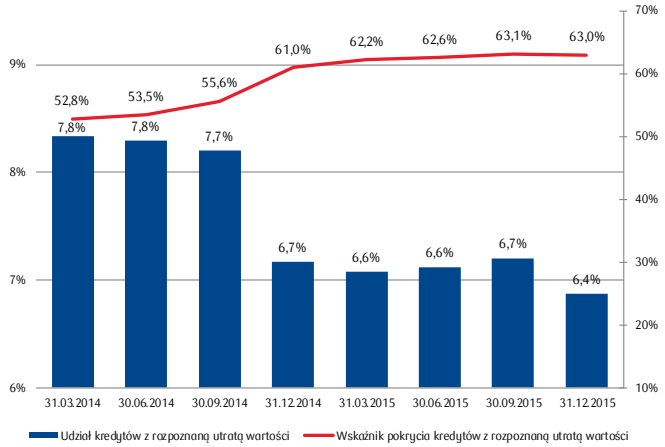

5.2.2 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.
Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.
W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej PKO Bank Polski SA w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań. W 2015 roku w PKO Banku Polskim SA wprowadzono metodę historyczną wyznaczania VaR z tytułu ryzyka stopy procentowej.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.
Ekspozycja PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej kształtowała się na dzień 31 grudnia 2015 roku w ramach przyjętych limitów. Bank był głównie narażony na ryzyko złotowej stopy procentowej. Spośród wszystkich stosowanych przez Bank testów warunków skrajnych polegających na równoległym przesunięciu krzywych stóp procentowych, najbardziej niekorzystnym dla Banku był scenariusz równoległego przesunięcia krzywych stóp w PLN. Efekt materializacji tego scenariusza na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosił ok. 1,62 mld PLN, zaś na datę 31 grudnia 2014 roku wartość ta wynosiła ok. 1,88 mld PLN.

VaR Banku oraz analizę stress-testową narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. VaR oraz analiza stress test narażenia PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej (w tys. PLN)

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2015	31.12.2014
VaR 10-dniowy*	271 674	282 268
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (test warunków skrajnych)	2 040 191	2 369 729

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: przesunięcie krzywych stóp o 200 pb., w górę oraz o 200 pb., w dół.*

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 271 674 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 1,00% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2014 roku miara VaR dla Banku wyniosła 282 268 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 1,13% funduszy własnych Banku[11].

5.2.3 Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.
Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w PKO Banku Polskim SA model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.
W 2015 roku w PKO Banku Polskim SA wprowadzono metodę historyczną wyznaczania VaR z tytułu ryzyka walutowego.
W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę dzienną na rynku walutowym.
Wartość zagrożona (VaR) Banku oraz analizę stress-testową narażenia Banku na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. VaR oraz analiza stress test narażenia PKO Banku Polskiego SA na ryzyko walutowe (w tys. PLN)

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2015	31.12.2014
VaR 10-dniowy (przy poziomie ufności 99%)	25 384	6 230
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (test warunków skrajnych)*	62 244	16 351

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.*

Ryzyko walutowe, zarówno na dzień 31 grudnia 2015 roku jak i na dzień 31 grudnia 2014 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Tabela 21. Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut w PKO Banku Polskim SA (w tys. PLN)

Pozycja walutowa	31.12.2015	31.12.2014
EUR	388 754	16 776
USD	3 344	19 162
CHF	(50 352)	(16 762)
GBP	(1 839)	4 979
Pozostałe (Globalna Netto)	84 687	52 888

5.2.4 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

[11] *Wielkość funduszy własnych wyliczana zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania łącznego współczynnika kapitałowego.*

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Bank zarządza również ryzykiem finansowania, które uwzględnia ryzyko utraty posiadanych środków finansowania oraz braku możliwości odnowienia wymagalnych źródeł finansowania lub utraty dostępu do nowych źródeł finansowania.

Podstawą polityki PKO Banku Polskiego SA w zakresie płynności jest utrzymywanie odpowiedniego poziomu nadwyżki płynności poprzez wzrost portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.
Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w Banku przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.
W 2015 r. Bank prowadził prace w zakresie dostosowania do wymogów określonych w znowelizowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego Rekomendacji P – dotyczyły one m.in.:

- wprowadzenia miary nadwyżki płynności, mierzącej zdolność Banku do utrzymania płynności, w każdym dniu w trakcie okresu zwanego „horyzontem przeżycia", w warunkach skrajnych,
- wprowadzenia wskaźników wczesnego ostrzegania, które mają na celu wczesne wykrycie niekorzystnych zjawisk mogących mieć negatywny wpływ na sytuację płynnościową Banku lub sektora finansowego,

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności PKO Banku Polskiego SA na 31 grudnia 2015 roku oraz na 31 grudnia 2014 roku.

Tabela 22. Rezerwa płynności PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.12.2015	31.12.2014
Rezerwa płynności do 1 miesiąca*	30 186	21 075

** Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym*

Na dzień 31 grudnia 2015 roku minimalny poziom nadwyżki płynności w horyzoncie do 30 dni wynosił 14 411 mln PLN. Miara nadwyżki płynności określa zdolność do pokrycia przez Bank potrzeb płynnościowych w zadanym okresie przetrwania w sytuacji realizacji zdefiniowanych scenariuszy warunków skrajnych.

Poniższa tabela przedstawia nadzorcze miary płynności Banku na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Tabela 23. Nadzorcze miary płynności PKO Banku Polskiego SA

Nadzorcze miary płynności	31.12.2015	31.12.2014
M1	18 907	15 859
M2	1,65	1,65
M3	9,87	7,01
M4	1,15	1,16
LCR	129,50%	132,70%

W okresie od 31 grudnia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku wartości wskaźników miar nadzorczych utrzymywały się powyżej limitów nadzorczych.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 93,6% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza spadek o ok. 1,1 p.p. w porównaniu do końca 2014 roku.

5.2.5 Ryzyko cen towarów

Ryzyko cen towarów jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen towarów, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych towarach.
Celem zarządzania ryzykiem cen towarów jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian cen towarów do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury bilansowych oraz pozabilansowych pozycji towarowych.
Zarządzanie ryzykiem cen towarów odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty generujące ryzyko cen towarów, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Wpływ ryzyka cen towarów na sytuację finansową Banku jest nieistotny.

5.2.6 Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.
Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej, działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycję w kapitałowych papierach wartościowych.
Celem zarządzania ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA oraz portfel bankowy, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.
Wpływ ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

5.2.7 Ryzyko instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w Banku jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.
Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne w podziale na portfel bankowy i handlowy, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.
Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrozliczeniowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

5.2.8 Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne uwzględnia ryzyko prawne, a nie obejmuje ryzyka utraty reputacji i ryzyka biznesowego.
Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej przez udoskonalanie efektywnych, dostosowanych do profilu i skali działalności mechanizmów identyfikacji, oceny i pomiaru, kontroli, monitorowania, ograniczania i raportowania ryzyka operacyjnego.
Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym realizuje się na poziomie całego Banku oraz na poziomach poszczególnych obszarów systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na tworzeniu rozwiązań służących sprawowaniu przez Bank kontroli nad poziomem ryzyka operacyjnego umożliwiającym realizację celów Banku. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdego pracownika Banku w zakresie swoich zadań i obowiązków. Celem bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zapobieganie materializacji zdarzeń operacyjnych oraz wykrywanie i reagowanie na występujące zdarzenia operacyjne.
Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane o zdarzeniach operacyjnych jakie wystąpiły w Banku oraz w innych bankach wraz z przyczynami i skutkami ich powstania, dane o czynnikach otoczenia biznesowego, wyniki samooceny ryzyka operacyjnego, dane dotyczące wartości kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI) oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.
Zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmuje również samoocenę ryzyka operacyjnego dla produktów, procesów i aplikacji Banku oraz zmian organizacyjnych.
Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje obliczanie KRI, obliczanie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem BIA w zakresie działalności oddziału Banku w Republice Federalnej Niemiec oraz AMA w zakresie pozostałej działalności prowadzonej przez Bank, testy warunków skrajnych oraz obliczanie kapitału wewnętrznego dla Banku.
Kontrola ryzyka operacyjnego obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku mechanizmów kontroli ryzyka w postaci limitów dotyczących ryzyka operacyjnego, w szczególności strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne, limitów strat, KRI wraz z wartościami progowymi i krytycznymi.

Bank monitoruje poziom ryzyka operacyjnego celem kontroli ryzyka operacyjnego oraz diagnozowania obszarów wymagających działań zarządczych. Monitorowanie dotyczy w szczególności limitów na ryzyko operacyjne, zdarzeń operacyjnych i ich skutków, wyników samooceny, wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA oraz BIA, wyników testów warunków skrajnych i wartości KRI.
W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku stosowane są różnego rodzaju rozwiązania takie jak:

- instrumenty kontrolne (m.in. autoryzacja, kontrola wewnętrzna, rozdzielność funkcji),
- instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- ustalenie albo weryfikacja wartości progowych i krytycznych KRI,

- ustalenie albo weryfikacja limitów na ryzyko operacyjne dla Banku,
- plany awaryjne,
- ubezpieczenia,
- outsourcing.

W przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

Prawidłowość realizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym weryfikowana jest w ramach przeglądu strategii i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, samooceny utrzymania zgodności z wymogami dotyczącymi podejścia AMA, walidacji podejścia AMA oraz audytu wewnętrznego.

5.2.9 Ryzyko braku zgodności

W PKO Banku Polskim SA ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Banku, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest:

- przeciwdziałanie występowaniu przypadków braku zgodności oraz utrwalanie wśród akcjonariuszy, klientów, pracowników, partnerów biznesowych i innych uczestników rynku wizerunku Banku jako instytucji działającej zgodnie z prawem i przyjętymi standardami postępowania, godnej zaufania, rzetelnej i uczciwej,
- przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Banku, będącego wynikiem nieprzestrzegania lub niewłaściwego stosowania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych,
- przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych, które mogą być konsekwencją naruszenia powyższych przepisów i norm postępowania.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- zapobieganie angażowania Banku w działalność niezgodną z prawem,
- zapewnienie ochrony informacji,
- propagowanie standardów etycznych i monitorowania ich funkcjonowania,
- zarządzanie konfliktami interesów,
- zapobieganie sytuacjom, w których postępowanie pracowników Banku w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- profesjonalne, rzetelne i przejrzyste formułowanie oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- niezwłoczne, uczciwe i profesjonalne rozpatrywanie wniosków i reklamacji klientów.W Banku przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności co oznacza, iż Bank koncentruje swoje działania na zapobieganiu przypadkom materializacji tego ryzyka.

5.2.10 Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia strat wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany, obejmuje ono w szczególności ryzyko strategiczne.
Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie potencjalnych negatywnych konsekwencji finansowych wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, z podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zmiany zachodzące w otoczeniu biznesowym.
Pomiar ryzyka biznesowego ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka biznesowego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka biznesowego obejmuje:

- przeprowadzenie testów warunków skrajnych (stress testów),
- wyliczenie kapitału wewnętrznego.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem biznesowym w Banku są:

- weryfikacja i aktualizacja kwartalnych prognoz finansowych,
- monitorowanie poziomu strategicznego limitu tolerancji.

5.2.11 Ryzyko utraty reputacji

Ryzyko utraty reputacji rozumiane jest jako ryzyko pogorszenia reputacji wśród klientów, kontrahentów, inwestorów, organów nadzoru i kontroli oraz opinii publicznej, na skutek decyzji biznesowych Banku, zdarzeń operacyjnych, przypadków braku zgodności lub innych zdarzeń.

Celem zarządzania ryzykiem utraty reputacji jest ochrona reputacji Banku poprzez przeciwdziałanie występowaniu strat reputacyjnych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zdarzeń wizerunkowych na reputację Banku.

Zarządzanie ryzykiem utraty reputacji w Banku obejmuje w szczególności:

- monitorowanie informacji o zdarzeniach wizerunkowych, uwzględniających każdy zidentyfikowany, negatywny przekaz informacyjny dotyczący Banku, w postaci:
  - informacji rozpowszechnianych w środkach masowego przekazu,
  - informacji ujawnianych w ramach zasad polityki informacyjnej Banku,
  - ocen firm audytorskich, instytucji analitycznych oraz zewnętrznych organów nadzoru i kontroli,
  - publicznych protestów i wystąpień,
- rejestrowanie zaistniałych zdarzeń wizerunkowych oraz ich skutków w postaci strat reputacyjnych,
- analizowanie i ocenę strat reputacyjnych oraz określanie poziomu ryzyka utraty reputacji,
- realizowanie komunikacyjnych działań osłonowych,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń reputacyjnych.

Działania dotyczące ryzyka utraty reputacji podejmowane są na podstawie cyklicznych raportów zarządczych, prezentowanych Zarządowi Banku. Dotyczą one w szczególności unikania lub zaniechania działalności generującej ryzyko utraty reputacji oraz działań komunikacyjnych, podejmowanych przez Bank w celach osłonowych.

5.2.12 Ryzyko modeli

Ryzyko modeli jest to ryzyko poniesienia strat w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących w Banku modeli.
Celem zarządzania modelami oraz ryzykiem modeli jest ograniczanie poziomu ryzyka modeli w Banku poprzez odpowiednio zdefiniowany i realizowany proces zarządzania modelami. Zarządzanie ryzykiem modeli dokonuje się poprzez identyfikację, ocenę i monitorowanie ryzyka modeli, raportowanie oraz podejmowanie działań zarządczych.
Ocena ryzyka modeli ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka modeli. Oceny poziomu ryzyka dokonuje się dla na poziomie pojedynczego modelu oraz zagregowanej oceny ryzyka modeli.
Monitorowanie ryzyka modeli obejmuje w szczególności: aktualizację poziomu ryzyka modeli, weryfikację statusu wykonania oraz ocenę skuteczności realizacji działań w ramach ograniczania ryzyka modeli.
Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz poziomu tego ryzyka w szczególności poprzez ustalanie akceptowalnych poziomów ryzyka, podejmowanie decyzji o zastosowaniu narzędzi wspierających zarządzania ryzykiem.

Wszystkie modele istotne w Banku objęte są procesem regularnej, niezależnej walidacji.
W II półroczu 2015 roku Bank prowadził prace związane z dostosowaniem do wymagań Rekomendacji W dotyczącej zarządzania ryzykiem modeli w bankach wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w lipcu 2015 roku.

5.2.13 Ryzyko zmian makroekonomicznych

Ryzyko zmian makroekonomicznych jest to ryzyko pogorszenia sytuacji finansowej Banku w wyniku niekorzystnego wpływu zmiany warunków makroekonomicznych.
Celem zarządzania ryzykiem zmian makroekonomicznych jest identyfikacja czynników makroekonomicznych mających znaczący wpływ na działalność Banku oraz podejmowanie działań mających na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu potencjalnych zmian sytuacji makroekonomicznej na sytuację finansową Banku.
Dla celów pomiaru ryzyka zmian makroekonomicznych Bank wykorzystuje miary ryzyka bazujące na wynikach kompleksowych testów warunków skrajnych, w szczególności dotyczące:

- wyniku finansowego oraz jego składowych,
- miar adekwatności kapitałowej oraz ich składowych,
- wybranych miar płynności.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka zmian makroekonomicznych polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- propozycji działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

5.2.14 Ryzyko kapitałowe

Ryzyko kapitałowe definiowane jest jako ryzyko niezapewnienia odpowiedniego poziomu i struktury funduszy własnych, w odniesieniu do skali prowadzonej przez PKO Bank Polski SA działalności i ekspozycji na ryzyko, a tym samym niewystarczających do absorpcji strat nieoczekiwanych z uwzględnieniem planów rozwoju i sytuacji skrajnych.
Celem zarządzania ryzykiem kapitałowym jest więc zapewnienie odpowiedniego poziomu i struktury funduszy własnych, w odniesieniu do skali prowadzonej przez PKO Bank Polski SA oraz Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA działalności oraz ekspozycji na ryzyko, z

uwzględnieniem założeń polityki dywidendy PKO Banku Polskiego SA oraz zaleceń i rekomendacji nadzorczych w zakresie adekwatności kapitałowej.
Poziom ryzyka kapitałowego dla PKO Banku Polskiego SA oraz Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA określa się na podstawie poziomów miar adekwatności kapitałowej tj. m.in.: łącznego współczynnika kapitałowego, współczynnika kapitału podstawowego Tier 1, relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego oraz wskaźnika dźwigni.
W przypadku wystąpienia ryzyka kapitałowego Bank podejmuje działania w celu doprowadzenia miar adekwatności kapitałowej do bezpiecznego poziomu, spełniającego normy wewnętrzne PKO Banku Polskiego SA oraz rekomendacje nadzorcze w zakresie adekwatności kapitałowej.

5.2.15 Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej

Ryzyko nadmiernej dźwigni to ryzyko wynikające z podatności na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących plany biznesowe, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny pozostałych aktywów.
Celem zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest, więc zapewnienie właściwej relacji pomiędzy wielkością kapitału podstawowego (Tier 1) i sumą aktywów bilansowych oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych Banku i Grupy Kapitałowej.
Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej materializuje się pośrednio w ramach innych ryzyk wpływających na działalność Banku.

5.2.16 Kompleksowe testy warunków skrajnych

Kompleksowe testy warunków skrajnych stanowią integralny element zarządzania ryzykiem w Banku oraz uzupełnienie testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
Kompleksowe testy warunków skrajnych uwzględniają zbiorczo następujące rodzaje ryzyka uznane przez Bank za istotne, w tym:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko rynkowe,
- ryzyko płynności,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko biznesowe.

Kompleksowe testy warunków skrajnych obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową Banku, w szczególności:

- rachunek zysków i strat,
- sprawozdanie z sytuacji finansowej,
- fundusze własne,
- adekwatność kapitałową, w tym wymogi kapitałowe, kapitał wewnętrzny, miary adekwatności kapitałowej,
- wybrane miary płynności.

Kompleksowe testy warunków skrajnych na własne potrzeby Banku przeprowadzane są nie rzadziej niż raz w roku w horyzoncie trzyletnim przy uwzględnieniu zmian wartości i struktury pozycji bilansu oraz rachunku zysków i strat (testy dynamiczne). Testy nadzorcze przeprowadzane są na żądanie organów nadzorczych zgodnie z założeniami dostarczonymi przez organy nadzorcze.

5.3 Adekwatność kapitałowa[12]

Adekwatność kapitałowa to proces mający na celu zapewnienie przy określonym poziomie tolerancji a ryzyko, iż poziom ryzyka, które Bank podejmuje w związku z rozwojem działalności biznesowej, może zostać pokryty posiadanym kapitałem, biorąc pod uwagę określony poziom tolerancji na ryzyko oraz horyzont czasowy. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności przestrzeganie obowiązujących regulacji organów nadzoru i określonego w Banku poziomu tolerancji na ryzyko oraz proces planowania kapitałowego, w tym politykę pozyskiwania źródeł kapitału.
Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku.
Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Banku obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszeń funduszy własnych oraz wielkość portfela kredytowego).

[12] *Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.*

Podstawową regulacją obowiązującą w procesie oceny adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, zwane dalej „Rozporządzenie CRR".

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank spełnia wymagania dotyczące miar adekwatności kapitałowej określone w Rozporządzeniu CRR. Poziom adekwatności kapitałowej Banku w 2015 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej limitów nadzorczych.

Wykres 8. Adekwatność kapitałowa PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

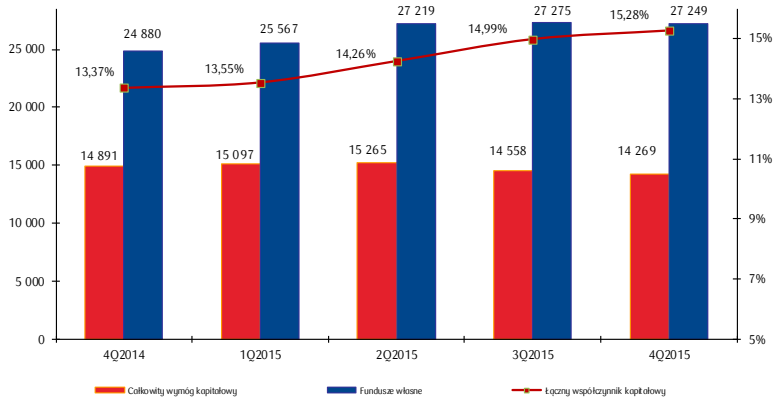

Na dzień 31 grudnia 2015 roku w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku łączny współczynnik kapitałowy Banku wzrósł o 1,91 p.p. do poziomu 15,28% co wynikało głównie z podjęcia działań wpływających na zmniejszenie aktywów ważonych ryzykiem (AWR).

Zgodnie z obowiązującym od dnia 1 stycznia 2014 roku rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012, Bank wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych dot. następujących rodzajów ryzyka:

- kredytowego – metodą standardową,
- operacyjnego – zgodnie z podejściem wskaźnika bazowego (BIA) w zakresie działalności oddziału Banku w Republice Federalnej Niemiec oraz zgodnie z podejściem zaawansowanym (AMA) w zakresie pozostałej działalności prowadzonej przez Bank,
- rynkowego – metodami podstawowymi.

Łączny wymóg w zakresie funduszy własnych Grupy Kapitałowej składa się z sumy wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu:

1) ryzyka kredytowego, w tym ryzyka kredytowego kontrahenta,
2) ryzyka rynkowego,
3) ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA),
4) ryzyka w odniesieniu do ekspozycji wobec kontrahenta centralnego (CCP),
5) ryzyka rozliczenia i dostawy,
6) ryzyka operacyjnego.

Wykres 9. Wymogi kapitałowe PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

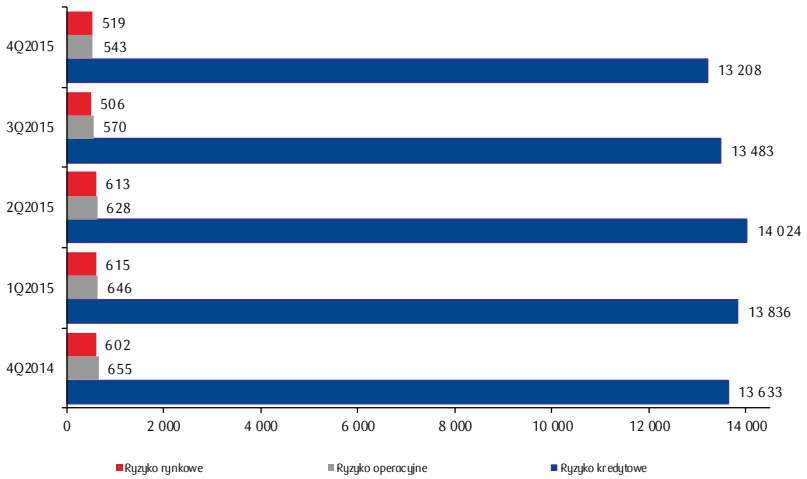

Spadek wymogu kapitałowego w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego w 2015 roku o 0,4 mld PLN, wynikał głównie z podjęcia działań wpływających na zmniejszenie aktywów ważonych ryzykiem (AWR). Najistotniejszym źródłem przeprowadzonej optymalizacji była poprawa jakości danych, głównie poprzez uwzględnienie w kategorii ekspozycji detalicznych klientów MŚP spełniających kryteria segmentacji oraz przegląd zobowiązań pozabilansowych, w tym weryfikację przypisywanych wag ryzyka produktu.

Spadek wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego w 2015 roku w stosunku do 2014 roku o około 14% do poziomu 519 milionów PLN wynika głównie ze zmiany sposobu ujęcia i optymalizacji struktury gwarantowań emisji obligacji.

Nastąpił spadek wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego dla Banku z kwoty 655 milionów PLN (według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku) do 543 milionów PLN. (według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku). Spadek ten wynika głównie z zakończenia procesu połączenia Banku z Nordea Bank Polska SA.

5.4 Powiązania organizacyjne i kapitałowe

Działalność o charakterze inwestycyjnym

PKO Bank Polski SA posiada akcje i udziały w innych podmiotach gospodarczych, zarówno finansowych jak i niefinansowych. Wykaz głównych bezpośrednich i pośrednich zaangażowań Banku prezentują poniższe zestawienia.

Tabela 24. Jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone PKO Banku Polskiego SA

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział w kapitale zakładowym (%)	Metoda konsolidacji
Jednostki zależne bezpośrednio					
1.	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100	pełna
2.	PKO BP BANKOWY PTE SA	Warszawa	zarządzanie funduszami emerytalnymi	100	pełna
3.	PKO Leasing SA	Łódź	działalność leasingowa	100	pełna
4.	PKO BP Finat Sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa, w tym usługi agenta transferowego oraz outsourcing specjalistów IT	100	pełna
5.	PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	ubezpieczenia na życie	100	pełna
6.	PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe	100	pełna
7.	PKO Bank Hipoteczny SA	Gdynia	działalność bankowa	100	pełna
8.	PKO Finance AB	Sztokholm, Szwecja	usługi finansowe	100	pełna
9.	KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	działalność bankowa	99,5655	pełna
10.	Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o.[1]	Kijów, Ukraina	usługi finansowe	95,4676	pełna
11.	„Inter-Risk Ukraina" Spółka z dodatkową odpowiedzialnością[2]	Kijów, Ukraina	działalność windykacyjna	100	pełna
12.	Qualia Development Sp. z o.o.[2]	Warszawa	działalność deweloperska	100	pełna
13.	Merkury - fiz an[3]	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100	pełna
14.	NEPTUN - fizan[3]	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100	pełna
Wspólne przedsięwzięcie					
15.	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	Warszawa	działalność wspomagająca usługi finansowe, w tym obsługa transakcji dokonywanych przy użyciu instrumentów płatniczych	34,00	praw własności
Jednostki stowarzyszone					
16.	Bank Pocztowy SA	Bydgoszcz	działalność bankowa	25,0001	praw własności
17.	„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych" Sp. z o.o.	Poznań	poręczenia	33,33	praw własności
18.	FERRUM SA	Katowice	produkcja rur stalowych, kształtowników oraz wykonywanie izolacji rur	20,97	praw własności

1) Drugim udziałowcem Spółki jest „Inter-Risk Ukraina" Sp. z d.o.; Spółka w sprawozdaniu finansowym Banku jest wykazana w pozycji aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.

2) Spółka w sprawozdaniu finansowym jest wykazywana w pozycji aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.

3) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne Funduszu umożliwiające, zgodnie z MSSF, sprawowanie kontroli nad Funduszem; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział posiadanych certyfikatów inwestycyjnych Funduszu.

Jednostki podporządkowane Banku zostały utworzone w celu wspierania podstawowych obszarów biznesowych PKO Banku Polskiego SA w realizacji zadań sprzedażowych poprzez uzupełnianie jego oferty, a także w celu świadczenia usług na rzecz Banku i zwiększania udziału Banku na międzynarodowych rynkach finansowych.

Tabela 25. Zaangażowania pośrednie PKO Banku Polskiego SA

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział w kapitale zakładowy (%)	Metoda konsolidacji*
Jednostki zależne od PKO Leasing SA					
1.	PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	Łódź	działalność leasingowa	100	pełna
2.	PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm,	działalność leasingowa	100	pełna
3.	PKO BP Faktoring SA	Warszawa	działalność faktoringowa	100	pełna
Jednostka zależna od PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA					
4.	Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa	100	pełna
Jednostka zależna od KREDOBANK SA					
5.	Finansowa Kompania „Idea Kapitał" Sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	usługi finansowe	100	pełna
Jednostki zależne od Qualia Development Sp. z o.o. [1]					
6.	Qualia 3 Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółce Qualia 3 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Sp. k.	100	pełna
7.	Qualia 3 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9975	pełna
8.	Qualia 2 Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółce Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.	100	pełna
9.	Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9750	pełna
10.	Qualia Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w pozostałych spółkach komandytowych Grupy QDE	100	pełna
11.	Qualia sp. z o.o. - Sopot Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9902	pełna
12.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Sp. k.	Warszawa		99,9770	pełna
13.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Sp. k.	Warszawa		99,9123	pełna
14.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp. k.	Warszawa		99,8951	pełna
15.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Sp. k.	Warszawa		50	pełna
16.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Sp. k.	Warszawa		50	pełna
17.	Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	Warszawa		100	pełna
18.	Qualia - Residence Sp. z o.o.	Warszawa		100	pełna
19.	Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	Warszawa		100	pełna
20.	„Fort Mokotów Inwestycje" Sp. z o.o.	Warszawa		100	pełna
21.	Sarnia Dolina Sp. z o.o.	Warszawa		100	pełna
22.	Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo w sprzedaży nieruchomości	100	pełna
23.	FORT MOKOTÓW Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	w likwidacji	51	pełna
Jednostki zależne od Merkury - fiz an					
24.	„Zarząd Majątkiem Górczewska" Sp. z o.o.	Warszawa	zarządzanie nieruchomościami	100	pełna
25.	Molina Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółkach komandytowo-akcyjnych Funduszu	100	pełna
26.	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, zarządzanie nieruchomościami	100	pełna
27.	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	Warszawa		100	pełna
28.	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	Warszawa		100	pełna
29.	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.	Warszawa		100	pełna
30.	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	Warszawa		100	pełna
31.	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	Warszawa		100	pełna
Jednostki zależne od NEPTUN - fizan (bezpośrednio i pośrednio)					
32.	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Warszawa	działalność usługowa	100	pełna
33.	„CENTRUM HAFFNERA" Sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie nieruchomościami spółek zależnych	72,9766	pełna
34.	„Sopot Zdrój" Sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie nieruchomością	100	pełna
35.	„Promenada Sopocka" Sp. z o.o.	Sopot	usługi najmu i zarządzanie nieruchomością	100	pełna
Wspólne przedsięwzięcie NEPTUN - fizan					
36.	„Centrum Obsługi Biznesu" Sp. z o.o.	Poznań	prowadzenie hotelu	41,44	praw własności
Jednostki zależne od Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.					
37.	EVO Payments International Sp. z o.o.	Warszawa	działalność wspomagająca usługi finansowe	100	pełna
38.	EVO Payments International s.r.o.	Praga, Czechy		100	pełna
Jednostki zależne od Banku Pocztowego SA					
39.	Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	działalność wspomagająca usługi finansowe	100	pełna
40.	Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo finansowe	100	pełna
Jednostki zależne od FERRUM SA					
41.	Zakład Konstrukcji Spawanych FERRUM SA	Katowice	produkcja konstrukcji metalowych i ich części	100	pełna
42.	FERRUM MARKETING Sp. z o.o.	Katowice	działalność marketingowa i promocyjna	100	pełna

* ujęcie w konsolidacji w sprawozdaniu podmiotu bezpośrednio dominującego

1) W spółkach komandytowych należących do Grupy Kapitałowej Qualia Development w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza - spółki Qualia Development Sp. z o.o. w wartości wniesionych wkładów.

Opis zmian w organizacji jednostek podporządkowanych

W 2015 roku miały miejsce następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

1) **dotyczące spółki PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA**

W dniu 10 lutego 2015 roku PKO Bank Polski SA zawiązał spółkę PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA o kapitale zakładowym w wysokości 20 000 tysięcy PLN. Bank objął 20 000 akcji zwykłych, imiennych, o wartości nominalnej 1 tysiąc PLN każda po cenie emisyjnej równej 3 650 PLN za jedną akcję, tj. za łączną kwotę 73 000 tysięcy PLN. Bank wniósł również do Spółki 15 000 tysięcy PLN na poczet funduszu organizacyjnego.

W dniu 10 marca 2015 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję, w której zezwoliła na wykonywanie przez wyżej wymienioną Spółkę działalności ubezpieczeniowej w dziale II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe).

W dniu 13 kwietnia 2015 roku wyżej wymieniona Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Na koniec 2015 roku Spółka osiągnęła gotowość operacyjną. W dniu 9 stycznia 2016 roku spółka PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA uruchomiła ofertę ubezpieczeń majątkowych dla klientów indywidualnych PKO Banku Polskiego SA, którzy nabywają karty kredytowe. W lutym 2016 roku Spółka uruchomiła sprzedaż ubezpieczeń nieruchomości, ruchomości, OC w życiu prywatnym, Assistance oraz ubezpieczeń od utraty dochodu dla klientów PKO Banku Polskiego SA i PKO Banku Hipotecznego SA zaciągających kredyty hipoteczne i dla pożyczkobiorców pożyczek gotówkowych w PKO Banku Polskim SA.

2) **dotyczące spółki PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA**

W 2015 roku (9 czerwca 2015 roku oraz 20 października 2015 roku) w Krajowym Rejestrze Sądowym zostały zarejestrowane następujące zmiany kapitału zakładowego spółki PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA:

- obniżenie kapitału o 103 221 tysięcy PLN poprzez umorzenie 925 000 sztuk akcji o wartości nominalnej 111,59 PLN każda, kwota uzyskana z obniżenia kapitału została przeznaczona na pokrycie straty Spółki z lat ubiegłych,
- podwyższenie kapitału zakładowego łącznie o 223,18 PLN - PKO Bank Polski SA objął 2 akcje o wartości nominalnej 111,59 PLN każda, za łączną cenę emisyjną równą 56 000 tysięcy PLN.

Według stanu na 31 grudnia 2015 roku kapitał zakładowy spółki PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA wynosi 89 309 tysięcy PLN i dzieli się na 800 331 akcji o wartości nominalnej 111,59 PLN każda.

3) **dotyczące spółek Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA**

W dniu 4 sierpnia 2015 w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Leasing SA o kwotę 80 000 tysięcy PLN. Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale zostały objęte przez PKO Bank Polski SA.

Według stanu na 31 grudnia 2015 roku kapitał zakładowy spółki PKO Leasing SA wynosi 174 057 tysięcy PLN i dzieli się na 17 405 690 akcji o wartości nominalnej 10 PLN każda.

W 2015 roku (23 kwietnia 2015 roku oraz 28 października 2015 roku) w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. łącznie o kwotę 40 000 tysięcy PLN. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez PKO Leasing SA.

Według stanu na 31 grudnia 2015 roku kapitał zakładowy spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. wynosi 140 000 tysięcy PLN i dzieli się na 280 000 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy.

4) **dotyczące PKO BP BANKOWY PTE SA**

W dniu 29 grudnia 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zrejestrowane obniżenie kapitału zakładowego spółki PKO BP BANKOWY PTE SA o kwotę 69 420 tysięcy PLN, które nastąpiło poprzez obniżenie wartości nominalnej każdej akcji Spółki z kwoty 10 000 PLN do kwoty 7 330 PLN. Obniżenie kapitału zostało przeprowadzone w celu optymalizacji wysokości kapitału własnego Spółki i wykorzystania wolnych zasobów środków pieniężnych w ramach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Środki z tytułu obniżenia kapitału zakładowego Spółki zostaną wypłacone PKO Bankowi Polskiemu SA – jedynemu akcjonariuszowi Spółki, po upływie 6 miesięcy od daty dokonania wyżej wymienionego zarejestrowania.

Według stanu na 31 grudnia 2015 roku kapitał zakładowy Spółki wynosi 190 580 tysięcy PLN i dzieli się na 26 000 sztuk akcji o wartości nominalnej 7 330 PLN każda.

5) **dotyczące spółki PKO BP Faktoring SA**

W czerwcu 2015 roku spółka Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA posiadająca 8 999 akcji oraz PKO Bank Polski SA posiadający 1 akcję zbyły wszystkie posiadane akcje spółki PKO BP Faktoring SA do spółki PKO Leasing SA.

Według stanu na 31 grudnia 2015 roku jedynym akcjonariuszem spółki PKO BP Faktoring SA jest spółka PKO Leasing SA (spółka zależna od Banku).

6) **dotyczące NEPTUN – fundusz inwestycyjny zamknięty aktywów niepublicznych**

W 2015 roku PKO Bank Polski SA nabył łącznie 8 588 953 sztuk certyfikatów inwestycyjnych serii A, B i C NEPTUN – fundusz inwestycyjny zamknięty aktywów niepublicznych. Wartość nabycia wyniosła łącznie 94 663 tysiące PLN. Część certyfikatów została objęta w zamian za wkład niepieniężny w postaci akcji Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA oraz akcji wybranych spółek publicznych stanowiących aktywa finansowe Banku. Wyżej wymieniony Fundusz jest zarządzany przez PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA.

Przedmiotem działalności Funduszu jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych w papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe określone w Statucie Funduszu i Ustawie o funduszach inwestycyjnych.

Jednocześnie w czerwcu 2015 roku PKO Bank Polski SA sprzedał do wyżej wymienionego Funduszu wszystkie posiadane udziały spółki „CENTRUM HAFFNERA" Sp. z o.o.- spółki zależnej od Banku oraz spółki „Centrum Obsługi Biznesu" Sp. z o.o. - spółki stanowiącej wspólne przedsięwzięcie Banku.

Według stanu na 31 grudnia 2015 roku NEPTUN - fizan oraz spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA i „CENTRUM HAFFNERA" Sp. z o.o. (przy czym „CENTRUM HAFFNERA" Sp. z o.o. wraz ze swoimi spółkami zależnymi „Sopot Zdrój" Sp. z o.o. i „Promenada Sopocka" Sp. z o.o.) jako jednostki kontrolowane przez PKO Bank Polski SA są konsolidowane metodą pełną w sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Spółka „Centrum Obsługi Biznesu" Sp. z o.o. jest wspólnym przedsięwzięciem Funduszu i w sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest nadal wyceniana metodą praw własności.

7) dotyczące spółek Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.

W dniu 9 stycznia 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana spółka Qualia 2 Sp. z o.o. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 tysięcy PLN i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy. Według stanu na 31 grudnia 2015 roku wszystkie udziały wyżej wymienionej Spółki posiada spółka Qualia Development Sp. z o.o.

Spółka Qualia 2 Sp. z o.o. przejęła od spółki Qualia Sp. z o.o. ogół praw i obowiązków komplementariusza w spółce Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k. - umowa zbycia ogółu praw i obowiązków w powyższym zakresie została zawarta 14 stycznia 2015 roku.

Jednocześnie, w związku z wyżej opisanymi zmianami w dniu 2 lutego 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana zmiana nazwy spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k. – obecna nazwa brzmi: Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k.

W dniu 26 października 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana spółka Qualia 3 Sp. z o.o. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 tysięcy PLN i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy. Według stanu na 31 grudnia 2015 roku wszystkie udziały wyżej wymienionej Spółki posiada spółka Qualia Development Sp. z o.o.

Spółka Qualia 3 Sp. z o.o. przejęła od spółki Qualia Sp. z o.o. ogół praw i obowiązków komplementariusza w spółce Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Neptun Park Sp. k. - umowa zbycia ogółu praw i obowiązków w powyższym zakresie została zawarta 4 listopada 2015 roku.

Jednocześnie w związku z wyżej opisanymi zmianami w dniu 7 grudnia 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana zmiana nazwy spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Neptun Park Sp. k. – obecna nazwa brzmi: Qualia 3 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Neptun Park Sp. k.

W dniu 3 listopada 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zrejestrowane podwyższenie wkładu komandytariusza (spółki Qualia Development Sp. z o.o.) w spółce Qualia sp. z o.o. – Sopot Sp. k. o kwotę 4 900 tysięcy PLN, tj. z kwoty 5 300 tysięcy PLN do kwoty 10 200 tysięcy PLN.

W dniu 26 listopada 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Qualia – Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. o kwotę 22 300 tysięcy PLN. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez Qualia Development Sp. z o.o.

Według stanu na 31 grudnia 2015 roku kapitał zakładowy spółki Qualia – Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. wynosi 33 826 tysięcy PLN i dzieli się na 33 826 udziałów o wartości nominalnej 1 tysiąc PLN każdy.

W 2015 roku spółka Qualia Development Sp. z o.o. wniosła dopłatę do kapitałów spółki Qualia 2 Sp. z o.o w wysokości 49 500 PLN oraz dopłatę do kapitałów spółki Qualia 3 Sp. z o.o. w wysokości 30 tysięcy PLN, a także otrzymała ze spółki Qualia - Residence Sp. z o.o. 7 000 tysięcy PLN z tytułu zwrotu części dopłat wniesionych do kapitału tej Spółki.

8) dotyczące spółki „Centrum Majkowskiego" Sp. z o.o. w likwidacji

W dniu 4 maja 2015 roku spółka „Centrum Majkowskiego" Sp. z o.o. w likwidacji – spółka zależna od „CENTRUM HAFFNERA" Sp. z o.o. – została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

9) dotyczące spółek zależnych wykazywanych na aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży

W czerwcu 2015 roku PKO Bank Polski SA przeklasyfikował, zgodnie z MSSF 5, udziały w spółce Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o. oraz w spółce „Inter-Risk Ukraina" Sp. z d.o. do pozycji „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży – Bank zamierza odzyskać wartość wyżej wymienionych udziałów w drodze transakcji sprzedaży w ramach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

W pozycji tej wykazywane są również udziały w spółce Qualia Development Sp. z o.o.

10) dotyczące zdarzeń, które spowodują zmiany w Grupie Kapitałowej w następnych kwartałach

W dniu 9 listopada 2015 roku PKO Bank Polski SA opłacił objęcie 33 miliardów akcji KREDOBANK SA nowej emisji o łącznej wartości nominalnej i emisyjnej w wysokości 330 000 tysięcy UAH. Wyżej wymienione podwyższenie do 31 grudnia 2015 roku nie zostało zarejestrowane.

Po zarejestrowaniu wyżej wymienionego podwyższenia udział PKO Banku Polskiego SA w kapitale zakładowym KREDOBANK SA oraz udział w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki zwiększy się do 99,6293%.

W zakresie spółek stanowiących wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone w 2015 roku miały miejsce następujące zdarzenia:

1) **dotyczące spółki Bank Pocztowy SA**

W dniu 20 listopada 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bank Pocztowy SA o kwotę 12 842 480 PLN. PKO Bank Polski SA objął 321 062 akcje o łącznej wartości nominalnej w wysokości 3 210 620 PLN oraz o łącznej wartości emisyjnej w wysokości 15 000 016,64 PLN. Pozostałe akcje objęła Poczta Polska SA. W sumie Bank Pocztowy SA został dokapitalizowany przez dotychczasowych akcjonariuszy kwotą 60 000 tysięcy PLN.

W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia PKO Bank Polski SA nadal posiada 25% kapitału zakładowego Spółki plus 10 akcji.

2) **dotyczące spółek Grupy Kapitałowej Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.**

Spółka Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. (stanowiąca wspólne przedsięwzięcie Banku) utworzyła dwie spółki zależne, w tym:

- spółkę EVO Payments International Sp. z o.o. z siedzibą w Polsce, która została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 9 lutego 2015 roku; kapitał zakładowy Spółki na koniec 2015 roku wynosi 282 tysiące PLN (przy czym udziały w podwyższonym kapitale o wartości nominalnej 277 tysięcy PLN zostały objęte za cenę emisyjną w wysokości 13 850 tysięcy PLN),
- spółkę EVO Payments International s.r.o. z siedzibą w Czechach, która została zarejestrowana w Czeskim Rejestrze Handlowym w dniu 16 lutego 2015 roku; kapitał zakładowy Spółki na koniec 2015 roku wynosi 30 200 tysięcy CZK.

Przedmiotem działalności wyżej wymienionych Spółek jest prowadzenie działalności wspomagającej usługi finansowe.

Transakcje z podmiotami powiązanymi

W 2015 roku PKO Bank Polski SA świadczył na warunkach rynkowych na rzecz jednostek powiązanych (podporządkowanych) usługi w zakresie prowadzenia rachunków bankowych, przyjmowania lokat, udzielania kredytów i pożyczek, emisji dłużnych papierów wartościowych, udzielania gwarancji i bieżących operacji wymiany oraz oferowania jednostek uczestnictwa funduszy, produktów leasingowych, produktów faktoringowych i produktów ubezpieczeniowych spółek z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Jednocześnie świadczył na rzecz PKO Banku Hipotecznego SA usługi w zakresie pośrednictwa w sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób fizycznych, realizacji czynności obsługi posprzedażowej tych kredytów oraz czynności wspomagających w ramach umowy outsourcingowej. Wynajmował powierzchnię biurową wybranym Spółkom Grupy Kapitałowej Banku oraz wspólnie ze spółką Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. świadczył usługi rozliczania transakcji płatniczych.
Zestawienie znaczących transakcji PKO Banku Polskiego SA z jednostkami podporządkowanymi, w tym zadłużenie kredytowe tych jednostek wobec Banku według stanu na 31 grudnia 2015 roku zostało przedstawione w Jednostkowym sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku.

6. POLITYKA WYNAGRODZEŃ I ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI

6.1 Polityka wynagradzania

Podstawową regulację wewnętrzną w zakresie polityki wynagradzania stanowi Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy (ZUZP) zawarty z zakładowymi organizacjami związków zawodowych w dniu 28 marca 1994 roku (z późn. zm.), zgodnie z którym pracownikom Banku przysługują następujące składniki wynagrodzeń:

- wynagrodzenie zasadnicze,
- dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych oraz w warunkach szczególnie uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia,
- premie i nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej.

Wynagrodzenia zasadnicze oraz przyznawane pracownikom świadczenia dodatkowe są kształtowane w oparciu o wartościowanie stanowisk pracy (kategorie zaszeregowania przypisane do poszczególnych stanowisk organizacyjnych) oraz analizę wynagrodzeń rynkowych w sektorze bankowym.

Istotne zmiany, które w ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły w polityce wynagrodzeń

W 2015 roku weszły w życie zmiany dostosowujące system motywacyjny MRT (Material Risk Takers- członków zarządu i kluczowych menedżerów o wysokim wpływie na profil ryzyka banku) do wymogów CRD IV, w szczególności wyodrębniono wykaz MRT w oparciu o kryteria ilościowe i jakościowe z Rozporządzenia nr 604/2014.W pozostałych elementach systemu premiowania pracowników Banku przekształcono funkcjonujący wcześniej filar premiowy PPI (Program Premii Indywidualnych) w PPBiz (Program Premii Biznesowych), dzięki czemu powstała możliwość nadawania i rozliczania zespołowych celów biznesowych.

6.2 Liczba zatrudnionych

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku w PKO Banku Polskim SA było zatrudnionych 26 022 osób (na 25 909 etatach).

Tabela 26. Zatrudnienie w PKO Banku Polskim SA w latach 2011-2014 (w etatach)

Jednostka	Zatrudnienie wg stanu na koniec grudnia (w etatach)			
	2015	2014	2013	2012
Regiony detaliczne	15 612	15 688	15 179	16 086
Regiony korporacyjne	353	539	517	559
Centrala	3 797	3 608	3 144	3 261
Specjalistyczne Jednostki Organizacyjne	6 143	6 092	5 597	5 493
Oddział w Niemczech	4	-	-	-
Razem Bank	25 909	25 927	24 437	25 399
zmiana liczby zatrudnionych	*-18*	*1 490*	*-962*	*-509*

Zatrudnienie w 2015 roku pozostało na stabilnym poziomie. Spadek zatrudnienia w regionach korporacyjnych i wzrost liczby pracowników w Centrali związany był ze organizacyjnym przesunięciem około 150 analityków kredytowych z segmentu korporacyjnego do Centrali.
Średnia wieku pracowników Banku nie zmieniła i pozostała na poziomie 42 lata. O 1 p.p. wzrósł udział pracowników legitymujących się wyższym wykształceniem. Udział kobiet spadł o 1 p.p. z poziomu 79%.

Tabela 27. Struktura zatrudnienia w PKO Banku Polskim SA

	razem	wyższa kadra kierownicza	pozostali pracownicy
Średni wiek (w latach)	42	45	42
Udział pracowników z wykształceniem wyższym w zatrudnieniu ogółem w danej grupie	70%	96%	69%
Udział kobiet w zatrudnieniu ogółem w danej grupie	78%	48%	79%

6.3 System motywacyjny PKO Banku Polskiego SA

W PKO Banku Polskim SA funkcjonuje system premiowania, w którym wysokość premii jest powiązana z poziomem realizacji postawionych celów, składający się z czterech filarów:

I filar, tzw. MbO (Zarządzanie przez Cele) obejmuje stanowiska kadry menedżerskiej i stanowiska eksperckie, na których są realizowane cele kluczowe dla Banku. MbO ma charakter premii zależnej od jakości i stopnia realizacji przypisanych celów.
II filar, tzw. PPBiz (Program Premii Biznesowych) - jest filarem premiowym, w którym premia zależy od stopnia wykonania konkretnych zadań sprzedażowych lub efektywnościowych. Obejmuje pracowników realizujących zadania biznesowe, głównie sprzedażowe w obszarze bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej oraz windykacyjne.
III filar, tzw. SPS (System Premiowania Sprzedaży) jest skierowany do stanowisk w oddziałach detalicznych, na których realizowana jest sprzedaż produktów bankowych.
IV filar, tzw. SPW (System Premiowy Wsparcia) obejmuje pozostałych pracowników nie objętych systemem MbO, PPBiz oraz SPS.

Niezależnie od systemu premiowego funkcjonuje system nagradzania pracowników, w ramach którego w Banku tworzy się fundusz nagród z przeznaczeniem na:

- indywidualne uznaniowe nagrody dla pracowników Banku, uzyskujących wyróżniające wyniki w pracy zawodowej lub za osiągnięcia, w wyniku których uzyskano efekty ważne dla Banku oraz
- nagrody w konkursach związanych z wynikami pracy oraz w innych konkursach organizowanych przez Bank.

Ponadto w związku z uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011, dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady Europy nr 2013/36/UE oraz rozporządzeniem delegowanym Komisji Europejskiej nr 604/2014 Bank wprowadził odrębne regulacje ustalające politykę zmiennych składników wynagrodzeń stosowaną wobec osób na stanowiskach kierowniczych.

6.4 Świadczenia na rzecz pracowników

Pracowniczy Program Emerytalny
Od lipca 2013 roku funkcjonuje w Banku Pracowniczy Program Emerytalny (PPE), w ramach którego pracownicy pracownikom mają możliwość długookresowego oszczędzania w celu uzupełnienia dochodów emerytalnych otrzymywanych z obowiązkowych części systemu emerytalnego. PPE Banku prowadzone jest w formie umowy o wnoszenie przez Bank składki podstawowej i składki dodatkowej pracowników do funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA.

W związku z przejęciem z dniem 31 października 2014 roku Nordea Bank Polska SA w Banku funkcjonuje także Pracowniczy Program Emerytalny utworzony w Nordea Bank Polska SA, przeznaczony dla jego pracowników, którzy w dacie fuzji prawnej byli uczestnikami PPE Nordea Bank Polska SA. W związku z przejęciem z dniem 31 sierpnia 2015 roku SKOK „Wesoła" w Banku funkcjonuje także Pracowniczy Program Emerytalny utworzony w SKOK „Wesoła", przeznaczony dla jego pracowników, którzy w dacie fuzji prawnej byli uczestnikami PPE SKOK „Wesoła".

Opieka medyczna
Bank zapewnia pracownikom dodatkową opiekę medyczną- oprócz świadczeń medycyny pracy do zapewnienia których zobowiązują pracodawcę przepisy Kodeksu pracy. Przysługuje ona pracownikom wg zróżnicowanych pakietów świadczeń, dedykowanych określonym grupom stanowisk pracy. Pracownicy mają również możliwość korzystania z programu profilaktycznego „Zdrowie jak w Banku", ukierunkowanego na wczesne wykrywanie chorób i promowanie zdrowego stylu życia.

Ubezpieczenie grupowe
Pracownicy mogą skorzystać z możliwości przystąpienia do atrakcyjnego kosztowo grupowego ubezpieczenia, za odpłatnością ponoszoną za pośrednictwem Banku.

My Benefit
Bank zapewnia pracownikom możliwość korzystania z systemu kafeteryjnego MyBenefit, w ramach którego każdy Pracownik Banku za pośrednictwem platformy internetowej ma możliwość samodzielnego dysponowania przyznanymi mu środkami z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Platforma zapewnia szeroki katalog świadczeń do wyboru przez pracownika.
Wysokość otrzymanych na kafeterię środków jest uzależniona od dochodu brutto na osobę w rodzinie.

Świadczenia socjalne
Pomoc udzielona ze środków ZFŚS w 2015 roku pracownikom Banku i byłym pracownikom (emerytom, rencistom, osobom otrzymującym świadczenia przedemerytalne) oraz członkom ich rodzin została przeznaczona zgodnie z Ustawą z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych na cele:

- różnych form wypoczynku,
- działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej,
- opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, sprawowanej przez dziennego opiekuna lub nianię, w przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego,
- udzielania pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową.

6.5 Polityka szkoleniowa

PKO Bank Polski SA oferuje pracownikom różnorodne formy podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Prowadzone są projekty rozwoju umiejętności zarówno twardych, jak i miękkich. Kilkudziesięcioosobowy zespół trenerów wewnętrznych realizuje szkolenia grupowe, stanowiskowe oraz warsztaty wewnętrzne.
W wybranych projektach szkolenia grupowe prowadzone są przez firmy zewnętrzne. W PKO Banku Polskim SA bardzo aktywnie wykorzystywana jest wewnętrzna platforma e-learningowa, głównie do szkoleń na temat wiedzy produktowej, procesów oraz obsługi aplikacji informatycznych.
Wszystkie działania realizowane w ramach polityki szkoleniowej wspierają realizację strategii Banku i są dostosowane do bieżących potrzeb rozwojowych pracowników oraz możliwości organizacji. Celem projektów szkoleniowych realizowanych w PKO Banku Polskim SA jest w szczególności:

- rozwój kompetencji pracowników zgodnie z modelem kompetencji PKO Banku Polskiego SA,
- wzrost zaangażowania pracowników w realizację bieżących działań biznesowych,
- wzrost wiedzy i umiejętności związanych z realizacją celów sprzedażowych Banku,
- dbałość o zachowanie jak najwyższej jakości obsługi klienta,
- wsparcie pozytywnego nastawienia do zmian wśród pracowników Banku.
- promocja wartości Banku.

W 2015 roku w szkoleniach organizowanych przez PKO Bank Polski SA wzięło udział ponad 370 tyś. uczestników:

- e-learning – wszystkim pracownikom Banku udostępniono 6 szkoleń, dodatkowo różnym grupom biznesowym pracowników udostępniono kilka dedykowanych szkoleń. Jeden pracownik Banku wziął udział średnio w 13 szkoleniach e-learningowych,
- szkolenia stacjonarne - jeden pracownik Banku wziął udział średnio w 1 szkoleniu stacjonarnym.

Szkolenia oraz warsztaty realizowane w Banku skierowane są do pracowników Grupy kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz sieci agencyjnej PKO Banku Polskiego SA. Pozwala to na korzystanie przez pracowników Grupy Kapitałowej oraz sieci agencyjnej z wysokiej jakości szkoleń realizowanych zgodnie z metodyką oraz standardami szkoleniowymi Banku. Ponadto umowy ramowe podpisane z firmami szkoleniowymi zapewniają atrakcyjne warunki, w tym korzystne dla Banku stawki szkoleniowe.
W ramach umów ramowych oraz przy wsparciu trenerów wewnętrznych Banku, realizowane są szkolenia katalogowe, dostępne dla wszystkich pracowników Grupy Kapitałowej, w ramach grup zamkniętych. Przedmiotowe szkolenia rozwijają kompetencje PKO Banku Polskiego SA oraz wiedzę z zakresu zarządzania projektami oraz narzędziami Ms Office. W 2015 roku ze szkoleń katalogowych skorzystało łącznie 1177 pracowników Banku oraz 56 pracowników spółek Grupy Kapitałowej.
W 2015 roku w Banku były realizowane dwa duże projekty szkoleniowo/rozwojowe:

- Program Nowy Menedżer – program adaptacyjny dla nowych menedżerów Banku - wzięło w nim udział 221 nowych menedżerów,
- Program Talenty PKO Banku Polskiego SA – program szkoleniowych skierowany do 140 pracowników Banku (łącznie 7 tematów szkoleń oraz 1 szkolenie dla opiekunów Programu Talenty, 3 spotkania eventowo-warsztatowe: ok. 180 uczestników w każdym spotkaniu)

W ramach działań budujących kompetencję pracowników PKO Banku Polskiego SA, jaką jest zaangażowanie w rozwój w latach 2014-2015 wybranym pracownikom Banku udostępniono vouchery rozwojowe, z których skorzystało 1000 pracowników.

Oprócz szkoleń i programów rozwojowych w Banku realizowane są „szyte na miarę" warsztaty wewnętrzne mające na celu budowanie zaangażowania w zespołach oraz usprawnianie działań biznesowych poszczególnych jednostek (procesy, komunikacja, współpraca, wyniki biznesowe, itp.) W 2015 zespół moderatorów wewnętrznych zrealizował warsztaty dla 1643 pracowników Banku.
W 2015 roku 258 pracowników Banku uczestniczyło w grupowych lektoratach językowych a 215 pracowników korzystało z lektoratów indywidualnych. Dodatkowo w 2015 uruchomione zostały Wirtualne Klasy Językowe z których skorzystało 38 pracowników Banku.
W związku z wymaganiami biznesowymi rynku w 2015 zostały zrealizowane następujące działania szkoleniowe:

- realizacja egzaminu OFWCA umożliwiającego zdobycie statusu osoby fizycznej wykonującej czynności agencyjne związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych - pracownicy sieci sprzedaży detalicznej (15 000) oraz pracownicy sieci agencji PKO Banku Polskiego SA (1 775),
- Program Uniwersalizacja (kompleksowa obsługa klienta przez jednego doradcę) – 1 417 pracowników sieci sprzedaży detalicznej,
- doskonalenie efektywności dystrybucji w sieci agencji – 179 pracowników sieci agencji PKO Banku Polskiego SA,
- Nowy Model Bankowości Osobistej 2.0 – 914 doradców,
- Nowy Proces Kredytowy – 230 doradców korporacyjnych i analityków kredytowych,
- działania szkoleniowe skierowane do byłych pracowników SKOK „Wesoła" - szkolenia adaptacyjne dla 47 pracowników.

6.6 Świadczenia na rzecz osób nadzorujących i zarządzających

Zasady wynagradzania członków Zarządu Banku

Zgodnie z zasadami wynagradzania członków Zarządu Banku określonymi przez Radę Nadzorczą, członkom Zarządu Banku przysługują:

- wynagrodzenie zasadnicze w wysokości określonej w uchwale Rady Nadzorczej odrębnie dla każdego z członków Zarządu,
- świadczenia należne pracownikom Banku (z wyłączeniem świadczeń należnych pracownikom na podstawie ZUZP):
  - na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów prawa,
  - na podstawie przepisów wewnętrznych Banku, mające charakter wystandaryzowany albo wyjątkowy, których podstawą przyznania nie jest ocena efektów pracy członka Zarządu Banku czy wynik nadzorowanego przez niego obszaru Banku,
- zmienne składniki wynagrodzenia za wyniki pracy, w szczególności premie, nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy, odprawy związane z rozwiązaniem stosunku pracy nie wyższe niż 3-krotność wynagrodzenia zasadniczego, których szczegółowe zasady przyznawania i wypłat określa „ Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla Członków Zarządu" przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej Banku – uwzględniający wymagania odpowiednich przepisów dotyczących zmiennych składników wynagrodzeń osób zatrudnionych w instytucjach bankowych na stanowiskach mających istotny wpływ na profil ryzyka,
- finansowane przez Bank ubezpieczenie, w szczególności z tytułu śmierci oraz poważnego zachorowania, trwałego inwalidztwa, stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, niezdolności do pracy (szczegółowy zakres ubezpieczenia wynikać będzie z oferty ubezpieczyciela oraz warunków wynegocjowanych przez Bank).

Tabela 28. Świadczenia na rzecz członków Zarządu Banku wypłacone w 2015 roku (w tys. PLN)

Lp.	Stanowisko	Wynagrodzenie				Pozostałe składniki wynagrodzenia						Łącznie	
		stałe		zmienne		dodatkowe ubezpieczenie		PPE		opieka medyczna i fundusz socjalny			
		2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
1.	Prezes Zarządu	1 892	1 824	875	751	40	29	84	78	1	1	2 892	2 683
2.	Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Informatyki i Usług	1 419	1 368	651	558	40	26	63	59	1	1	2 175	2 012
3.	Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Finansów i Rachunkowości	1 577	1 520	742	655	39	24	71	66	1	1	2 429	2 266
4.	Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Zarządzania Ryzykiem	1 419	1 368	532	267	40	28	60	50	1	1	2 051	1 714
5.	Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Bankowości Ubezpieczeniowej	1 400	1 366	595	521	46	29	57	33	1	1	2 099	1 950
6.	Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Rynku Detalicznego	1 419	1 368	648	536	46	26	63	58	2	1	2 179	1 989
7.	Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Bankowosci Korporacyjnej i Inwestycyjnej	1 419	1 368	696	586	43	17	65	59	1	1	2 223	2 031

Zmienne składniki wynagrodzeń członków zarządu i kluczowych menedżerów o wysokim wpływie na profil ryzyka banku (Material Risk Takers - MRT)

Zgodnie z wymogami dyrektywy CRD IV i Rozporządzenia delegowanego nr 604/2014 uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji z dnia 4 marca 2014 roku, Bank zaktualizował wdrożone w 2012 roku dla MRT zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzeń - poprzez uchwały:

- Rady Nadzorczej – politykę zmiennych składników wynagrodzeń pod nazwą „Zasady zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku" (stanowiące podstawę wydania kolejnych regulacji) oraz „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu",
- Zarządu – „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze".

Zasady oraz wydane na ich podstawie Regulaminy wynagrodzeń opisują tryb przyznawania MRT zmiennych składników wynagrodzeń powiązanych z wynikami i efektami pracy – nagród za szczególne osiągnięcia w pracy oraz premii.

Podstawą przyznania zmiennych składników wynagrodzeń są przede wszystkim cele premiowe nadawane w ramach zarządzania przez cele - Management by Objectives (MbO).

Zmienne składniki wynagrodzeń za dany okres oceny (rok kalendarzowy) przyznawane są po rozliczeniu celów premiowych w formie:

- nieodroczonej – w wysokości 60% wynagrodzenia zmiennego (w pierwszym roku po okresie oceny),
- odroczonej – w wysokości 40% wynagrodzenia zmiennego (w równych ratach w kolejnych trzech latach po pierwszym roku po okresie oceny),

przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę według aktualizowanego kursu cen akcji Banku jest dokonywane po okresie retencyjnym i w przypadku wynagrodzenia odroczonego – po okresie odroczenia).

W przypadku, gdyby kwota wynagrodzenia zmiennego za dany rok przekroczyła 1 mln złotych odroczeniu podlega 400 tys. złotych plus 60% z nadwyżki ponad kwotę 1 mln złotych.

Wynagrodzenia zmienne nie mogą przekroczyć 100% rocznego wynagrodzenia stałego dla stanowisk kierowniczych i 70% dla członków Zarządu Banku. Na wniosek Rady Nadzorczej Banku ww. limit wynagrodzenia zmiennego dla pracowników nie będących członkami Zarządu może zostać podniesiony maksymalnie do poziomu 200% wynagrodzenia stałego na stanowiskach bankowości inwestycyjnej - pod warunkiem zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

Każdy z naliczonych składników wynagrodzenia zmiennego może zostać obniżony w następstwie:

- naruszenia obowiązków pracowniczych,
- uchybień w przestrzeganiu przepisów prawa lub standardów obsługi klientów,
- nieprawidłowego wykonywania wyznaczonych zadań służbowych,
- zachowań w stosunku do innych pracowników naruszających zasady współżycia społecznego.

Kwota premii:

- członka Zarządu może zostać skorygowana na minus lub na plus o określony wskaźnik - w zależności od osiągniętych wyników Banku określonych w rocznej Nocie Banku (zestaw kluczowych wskaźników zarządczych określonych na dany rok kalendarzowy),
- MRT nie będącego członkiem Zarządu może zostać skorygowana na plus o określony wskaźnik w zależności od wyników Banku określonych w rocznej Nocie Banku.

W przypadku członków Zarządu warunkiem przyznania i uruchomienia wypłat wynagrodzeń zmiennych jest zatwierdzenie przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy sprawozdania finansowego za dany okres oceny.

W przypadku:

- znacznego pogorszenia się wyników Banku,
- ustalenia, że nastąpiła znacząca negatywna zmiana w kapitale własnym,
- naruszenia przez MRT przepisu prawa lub popełnienia przezeń istotnych błędów,
- korekty realizacji i stopnia realizacji wyników lub celów MRT,
- pogorszenia wyników nadzorowanych lub kierowanych przez ww. osoby struktur,
- przyznania wynagrodzenia zmiennego na podstawie nieprawidłowych, wprowadzających w błąd informacji lub w wyniku oszustwa MRT

możliwe jest zastosowanie – odpowiednio przez Radę Nadzorczą lub Zarząd – rozwiązania typu malus obniżającego wielkość należnego wynagrodzenia zmiennego odroczonego w kolejnych okresach rozliczeniowych.

W przypadku przyznania MRT odprawy związanej z odwołaniem z pełnienia funkcji powiązanej z rozwiązaniem stosunku pracy (innej niż wynikająca z powszechnie obowiązujących przepisów prawa) jej wysokość odzwierciedla ocenę pracy w ciągu ostatnich trzech lat zatrudnienia. Przy tym regulacje Banku określają maksymalną wysokość odpraw.

Członkowie Zarządu i wybrani MRT objęci są ponadto umowami o zakazie konkurencji, które z tytułu powstrzymywania się przed zatrudnieniem w firmie konkurencyjnej po zakończeniu zatrudnienia w Banku, przewidują wypłaty wymaganych prawem pracy odszkodowań.

Informacja na temat przysługujących poszczególnym członkom Zarządu i kluczowym menedżerom pozafinansowych składników wynagrodzenia

Członkowie Zarządu i kluczowi menadżerowie Banku mają prawo do przysługujących wszystkim pracownikom świadczeń pozafinansowych tj.: opieki medycznej, PPE, ubezpieczenia grupowego oraz systemu kafeteryjnego – MyBenefit oraz innych świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Społecznych.

Opieka medyczna przysługuje członkom Zarządu oraz kluczowym menedżerom wg najwyższego w Banku pakietu świadczeń „VIP".

W zakresie ubezpieczeń - Członkowie Zarządu Banku mają prawo do finansowanego przez Bank ubezpieczenia, w szczególności z tytułu śmierci poważnego zachorowania, trwałego inwalidztwa, stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu oraz niezdolności do pracy.

Członkowie Zarządu mogą również przystąpić do atrakcyjnego kosztowo ubezpieczenia grupowego oferowanego pracownikom, za odpłatnością ponoszoną przez pracowników za pośrednictwem Banku.

Zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej

Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA uchwałą nr 36/2010 z dnia 25 czerwca 2010 roku ustaliło miesięczne wynagrodzenie dla Członków Rady Nadzorczej Banku w wysokości:

- Przewodniczący Rady Nadzorczej – 16 tys. PLN,
- Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej – 14 tys. PLN,
- Sekretarz Rady Nadzorczej – 12 tys. PLN,
- członek Rady Nadzorczej – 10 tys. PLN.

Członkom Rady Nadzorczej przysługuje wynagrodzenie bez względu na częstotliwość zwołanych posiedzeń.
Niezależnie od wynagrodzenia, członkom Rady Nadzorczej przysługuje zwrot kosztów poniesionych w związku z wykonywaniem funkcji, a w szczególności kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do miejsca odbycia posiedzenia Rady Nadzorczej i z powrotem, kosztów zakwaterowania i wyżywienia.

Tabela 29. Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej (w tys. PLN)

Wyszczególnienie	2015	2014
Rada Nadzorcza		
Wynagrodzenia otrzymane, należne lub potencjalnie należne od PKO Banku Polskiego SA	**1 197**	**1 157**
Wynagrodzenie otrzymane, należne lub potencjalne należne od jednostek powiązanych*	-	-
Razem wynagrodzenia otrzymane, należne lub potencjalne należne	**1 197**	**1 157**

* Innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa

Świadczenia krótkoterminowe obejmują świadczenia pracownicze, które podlegają w całości rozliczeniu przed upływem 12 miesięcy od końca rocznego okresu sprawozdawczego, w którym pracownicy wykonywali związaną z nimi pracę.

Pełna informacja na temat składników wynagrodzeń i innych świadczeń na rzecz poszczególnych członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA oraz Rady Nadzorczej w okresie sprawozdawczym została zamieszczona w Sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku (nota 43 i 44).

6.7 Umowy zawarte między Bankiem a osobami zarządzającymi

W rozumieniu przepisów § 2 ust. 1 pkt. 30 lit. a rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. nr 33, poz. 259 z późn. zmianami) osobami zarządzającymi Bankiem są członkowie Zarządu.
Z każdym z członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA były zawarte dwie umowy obowiązujące w 2015 roku, przewidujące rekompensatę w przypadku rezygnacji lub odwołania z zajmowanego stanowiska:

- umowa o pracę, przewidująca odprawę w razie jej rozwiązania w innych przyczyn niż naruszenie podstawowych obowiązków wynikających ze stosunku pracy w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia miesięcznego,
- umowa o zakazie konkurencji, przewidująca odszkodowanie za respektowanie zakazu konkurencji, trwającego przez 6 miesięcy po ustaniu stosunku pracy w wysokości 100% miesięcznego wynagrodzenia otrzymywanego przed ustaniem stosunku pracy, wypłacanego co miesiąc z dołu w okresie trwania tego zakazu.

6.8 Ocena funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów

Spójność obowiązującej polityki wynagradzania z długoterminowym wzrostem wartości dla akcjonariuszy i stabilnością funkcjonowania Banku gwarantują przede wszystkim „Zasady zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku" oraz wydane na ich podstawie regulaminy zmiennych składników wynagrodzeń, obowiązujące kluczowych menedżerów o wysokim wpływie na profil ryzyka Banku (MRT), w tym członków Zarządu.

Zasady wskazują, że nadawane MRT cele mają zagwarantować uwzględnienie cyklu koniunkturalnego Banku oraz ryzyka związanego z prowadzoną przez Bank działalnością. Ryzyko uwzględniane jest poprzez zarówno ustalenie odpowiednich, wrażliwych na ryzyko kryteriów oceny efektywności pracy, jak i redukcję lub brak premii w przypadku pogorszonych wyników finansowych lub straty Banku (w tym stosowanie malusa w odniesieniu do odroczonych na trzy lata części wynagrodzeń zmiennych).

Cele gwarantują:

- motywowanie do takiej pracy i zachowań, aby Bank osiągał w długim horyzoncie czasowym jak najlepsze, stabilne wyniki finansowe,
- wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i zniechęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka, wykraczającego poza zaakceptowaną przez Bank skłonność do ryzyka,
- wspieranie realizacji strategii działalności oraz ograniczanie konfliktu interesów.

Kryteria oceny realizacji celów przez osobę zajmującą stanowisko MRT, w tym członka Zarządu, obejmują m.in.:

- wpływ na kapitał regulacyjny, łączny współczynnik kapitałowy i kapitał własny Banku tak, aby wypłata wynagrodzenia zmiennego nie ograniczała możliwości ich wzmocnienia,
- wynik Banku w obszarze odpowiedzialności danej osoby, z uwzględnieniem wyników całego Banku.

W konstrukcji struktury mierników efektywności zestawione są różne rodzaje KPI, w szczególności wskaźniki ilościowe i efektywnościowe wynikające z posiadanych danych systemowych oraz spójne ze specyfiką organizacji. Wszystkie mierniki efektywnościowe są sparametryzowane i mają charakter mierzalny. Z uwagi na charakter danego stanowiska, określana jest różna proporcja udziału poszczególnych poziomów oceny oraz wagi ww. rodzajów KPI. Zastosowano odpowiedzialność za długoterminowe wyniki finansowe korygowane o ryzyko i koszty z różną konstrukcją celu w zależności od specyfiki realizowanych zadań.

Rada Nadzorcza w stosunku do członków Zarządu oraz Zarząd w stosunku do osób na stanowiskach kierowniczych może także przed każdą wypłatą wynagrodzeń zmiennych podjąć decyzję o ewentualnym proporcjonalnym ograniczeniu wysokości środków na te wynagrodzenia uwzględniając:

- wpływ na kapitał regulacyjny, łączny współczynnik kapitałowy i kapitał własny Banku, tak aby wypłata wynagrodzenia zmiennego nie ograniczała możliwości ich wzmocnienia,
- wpływ na koszt kapitału, by wypłata wynagrodzenia zmiennego nie ograniczała możliwości zachowania odpowiedniej bazy kapitałowej,
- pożądany profilu ryzyka Banku,
- wyniki finansowe Banku w odniesieniu do długoterminowych planów rozwoju.

50% każdego składnika wynagrodzeń zmiennych MRT (w części odroczonej i nieodroczonej) powiązane jest z wartością akcji fantomowych opartych na kursie akcji Banku zmieniającym się w czasie. Dzięki temu każdy z MRT jest zaangażowany w pracę na rzecz podnoszenia wartości akcji Banku, działając w ten sposób zwrotnie na rzecz akcjonariuszy.

Rada Nadzorcza zatwierdza Zasady oraz dokonuje okresowych przeglądów tych Zasad. Na podstawie wyników tego przeglądu oraz na podstawie raportów Departamentu Audytu Wewnętrznego dotyczących wdrożenia Zasad, Rada Nadzorcza może rekomendować dokonanie ich aktualizacji. Dotychczasowe przeglądy i dokonywane na ich podstawie zmiany Zasad i Regulaminów zmiennych składników wynagrodzeń nie miały charakteru diametralnie wpływającego na główne założenia i narzędzia systemu motywacyjnego.

Niezależnie od systemu motywacyjnego MRT również cele premiowe pozostałych pracowników pozostają powiązane są z kluczowymi wskaźnikami zarządczymi Banku uwzględnianymi w celach premiowych nakładanych na poszczególne jednostki Banku. Zasada kaskady ujęta w zasadach premiowania, której przestrzeganie jest monitorowane, wymaga przypisywania celów do pracowników zatrudnionych w ramach poszczególnych struktur.

Dodatkowo każdy cel jest stawiany zgodnie z zasadą SMART (S-specyficzny, M-mierzalny, A-ambitny, R-realny, T-terminowy), co również podlega cyklicznemu monitorowaniu.

7. ŁAD KORPORACYJNY

7.1 Informacje dla inwestorów

7.1.1 Kapitał zakładowy i akcjonariat PKO Banku Polskiego SA

Na dzień 31 grudnia 2015 roku kapitał zakładowy PKO Banku Polskiego SA wynosił 1 250 000 tys. PLN i składało się na niego 1 250 000 tys. akcji o wartości nominalnej 1 PLN – akcje są w pełni opłacone. W stosunku do stanu na koniec 2014 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane.

Tabela 30. Struktura kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA

Seria	Rodzaj akcji	Liczba akcji	wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 zł
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
		1 250 000 000		**1 250 000 000 zł**

Zgodnie z wiedzą PKO Banku Polskiego SA akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji (co najmniej 5%) na dzień 31 grudnia 2015 roku były trzy podmioty: Skarb Państwa, Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny oraz Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny.

Tabela 31. Struktura akcjonariatu PKO Banku Polskiego SA

Akcjonariusze	Stan na dzień 31.12.2015 roku		Stan na dzień 31.12.2014 roku		Zmiana udziału w liczbie głosów na WZ (pp.)
	Liczba akcji	Udział w liczbie głosów na WZ	Liczba akcji	Udział w liczbie głosów na WZ	
Skarb Państwa	367 918 980	29,43%	392 406 277	31,39%	-1,96
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny[1)]	83 952 447	6,72%	83 952 447	6,72%	0,00
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (do 23.06.2015 roku ING Otwarty Fundusz Emerytalny)[2)]	64 594 448	5,17%	64 594 448	5,17%	0,00
Pozostali akcjonariusze[3)]	733 534 125	58,68%	709 046 828	56,72%	1,96
Ogółem	1 250 000 000	100,00%	1 250 000 000	100,00%	0,00

1) Stan posiadania akcji na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 153,1 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez BGK oraz Skarb Państwa.

2) Stan posiadania akcji na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE (aktualnie Nationale-Nederlanden OFE) po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 95 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez Skarb Państwa.

3) w tym Bank Gospodarstwa Krajowego, który na dzień 31.12.2015 roku posiadał 24.487.297 akcji, co stanowi 1,96% udziału w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

W dniu 27 sierpnia 2015 roku Ministerstwo Skarbu Państwa poinformowało o podpisaniu w dniu 26 sierpnia 2015 roku porozumienia, na mocy którego nastąpiło przekazanie przez Skarb Państwa na rzecz Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) 24 487 297 akcji PKO Banku Polskiego SA tytułem podwyższenia funduszu statutowego BGK. Po rozliczeniu ww. transakcji w dniu 28 sierpnia 2015 roku udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Banku oraz liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu zmniejszył się o 1,96% do poziomu 29,43%.

7.1.2 Informacja o dywidendzie

Polityka dywidendy

W dniu 31 marca 2015 roku Zarząd Banku przyjął w nowym brzmieniu "Zasady zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA", które obejmują swym zakresem między innymi kwestie polityki dywidendowej.

Ogólnym założeniem polityki dywidendowej Banku jest stabilne realizowanie wypłat dywidend w długim terminie z zachowaniem zasady ostrożnego zarządzania Bankiem i Grupą Kapitałową Banku, stosownie do określanych w oparciu o przyjęte kryteria możliwości finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku. Celem polityki dywidendowej jest optymalne kształtowanie struktury funduszy własnych Banku i Grupy Kapitałowej Banku z uwzględnieniem zwrotu z kapitału i jego kosztu, potrzeb kapitałowych związanych z rozwojem, przy jednoczesnej konieczności zapewnienia odpowiedniego poziomu współczynników adekwatności kapitałowej. Polityka dywidendowa zakłada możliwość realizowania wypłat z zysku Banku dla akcjonariuszy w długim terminie w kwocie nadwyżki kapitału powyżej minimalnych wskaźników adekwatności kapitałowej, z uwzględnieniem dodatkowego zabezpieczenia kapitałowego. Polityka dywidendowa uwzględnia czynniki związane z działalnością Banku i spółek Grupy Kapitałowej, a w szczególności wymogi i rekomendacje nadzorcze w zakresie adekwatności kapitałowej. Wskaźniki adekwatności kapitałowej określające kryteria dywidendowe wynoszą:

- łączny współczynnik kapitałowy powyżej 12,5% oraz
- współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 powyżej 12%.

Powyższe zasady zostały zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Banku w dniu 6 maja 2015 roku.

W dniu 31 marca 2015 roku Bank otrzymał od Komisji Nadzoru Finansowego zalecenie zatrzymania przez PKO Bank Polski SA całego zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku - do czasu ustalenia przez organ nadzoru wysokości dodatkowego wymogu kapitałowego dla Banku. KNF oczekiwał przedłożenia stanowiska Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku w tym zakresie.
Zarząd Banku w dniu 7 kwietnia 2015 roku oraz Rada Nadzorcza w dniu 8 kwietnia 2015 roku podjęły uchwały o stosowaniu w granicach swoich kompetencji zalecenia KNF. Jednocześnie Bank poinformował, iż zgodnie z art. 395 § 2 pkt 2 Kodeksu spółek handlowych decyzja w zakresie podziału zysku należy do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

W dniu 23 października 2015 roku Zarząd Banku otrzymał od Komisji Nadzoru Finansowego zalecenie dotyczące wysokości dodatkowego wymogu w zakresie funduszy własnych. KNF zaleciła utrzymywanie przez Bank funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego na poziomie 0,76 pp. w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych, który powinien składać się co najmniej w 75% z kapitału Tier1 (co odpowiada 0,57 pp.). Oznacza to, że:

- minimalne współczynniki kapitałowe Banku uwzględniające dodatkowy wymóg kapitałowy rekomendowane przez KNF wynoszą: T1=9+0,57=9,57%, TCR=12+0,76=12,76%,
- współczynniki kapitałowe Banku uwzględniające dodatkowy wymóg kapitałowy w kontekście polityki dywidendowej rekomendowane przez KNF wynoszą:
  - kryteria dla wypłaty do 50% zysku za 2014 roku: CET1=12+0,57=12,57%, TCR=12,5+0,76=13,26%,
  - kryteria dla wypłaty do 100% zysku za 2014 roku : CET1=12+0,57=12,57%, TCR=15,5+0,76=16,26%.

Zalecenie powyższe powinno być przez Bank respektowane od daty jego otrzymania do odwołania – tzn. do czasu, kiedy KNF uzna – na podstawie analiz i oceny nadzorczej – że ryzyko związane z walutowymi kredytami hipotecznymi, będące powodem nałożenia na Bank

dodatkowego wymogu kapitałowego uległo istotnej zmianie. KNF zaleciła również zatrzymanie przez Bank co najmniej 50% zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku.

Wypłata dywidendy

W dniu 25 czerwca 2015 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku postanowiło dokonać podziału zysku Banku za rok obrotowy 2014 oraz niepodzielonego zysku z lat ubiegłych, przeznaczając zysk zgodnie z rekomendacją Zarządu Banku na kapitały zapasowy i rezerwowy oraz pozostawiając kwotę niepodzieloną w wysokości 1 250 000 tys. PLN, bez przeznaczania kwot na wypłatę dywidendy. Uchwała Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku w sprawie podziału zysku za 2014 rok była spójna z zaleceniem KNF z dnia 31 marca 2015 roku.

7.1.3 Notowania akcji PKO Banku Polskiego SA na GPW w Warszawie

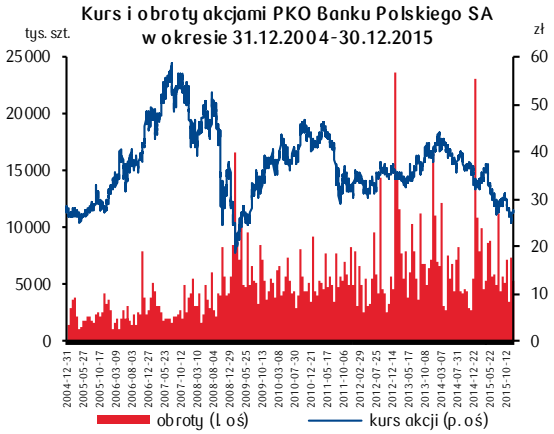

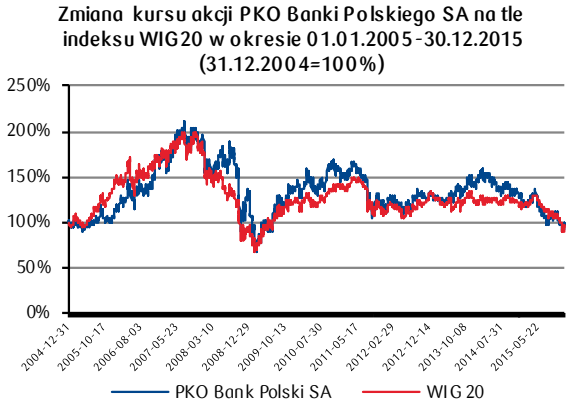

Strategia PKO Banku Polskiego SA ukierunkowana jest na budowanie długoterminowej wartości dla Akcjonariuszy poprzez umacnianie przewagi konkurencyjnej, stałe podnoszenie efektywności, inwestycje w nowe technologie oraz podnoszenie satysfakcji Klientów. W strategii na lata 2012 – 2015 Bank zrealizował zdecydowaną większość zakładanych celów strategicznych w zakresie:

- istotnej poprawy jakości aktywów i spadku kosztów ryzyka,
- wzrostu udziałów rynkowych w kredytach i depozytach poprzez rozwój organiczny i akwizycje,
- utrzymania satysfakcji klientów powyżej średniej w sektorze,
- zapewnienia adekwatności kapitałowej na bezpiecznym poziomie,
- wzmocnienia miar płynności.

Wyłącznie dwa z siedmiu kluczowych celów strategicznych tj. zwrot na kapitale (ROE) oraz wskaźnik koszty/dochody (C/I) zostało zrealizowanych poniżej celu. Niemniej zarówno ROE, jak i C/I kształtowały się w 2015 roku w PKO Banku Polskim SA istotnie lepiej niż średnio w sektorze. Na niższe niż planowane wartości tych celów w stosunku do zamierzeń wpłynęły czynniki zewnętrzne w postaci przede wszystkim:

- skokowego spadku rynkowych stóp procentowych w Polsce do najniższego od ponad 25 lat poziomu, który przełożył się w sektorze oraz w Banku na istotny spadek marży i wyniku odsetkowego. PKO Bank Polski SA posiada najbezpieczniejszą i efektywną w długim okresie strukturę finansowania w postaci stabilnych depozytów klientów indywidualnych, lecz posiadają one taką charakterystykę, że powodują - poprzez terminy zapadalności oraz udział środków bieżących – podwyższą wrażliwość Banku na zmiany stóp procentowych Narodowego Banku Polskiego. O efektywnym zarządzaniu tym ryzykiem świadczy nadal jeden z najwyższych w sektorze poziomów marż i wyników odsetkowych, które dzięki optymalizacji struktury bilansu oraz rozwojowi akcji kredytowej były w poszczególnych kwartałach 2015 roku w trendzie wzrostowym.
- podwojeniu w ciągu 3 lat kosztów opłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.
- spadkiem z poziomu 1,7% do 0,2% opłat interchange z tytułu płatności kartowych.

Pomimo tak istotnych zmian w otoczeniu rynkowym w ostatnich trzech latach, PKO Bank Polski SA osiągnął w IV kwartale 2015 roku skonsolidowany zwrot na kapitale (ROE) na poziomie 11% po wyłączeniu jednorazowych kosztów Funduszu Wsparcia Kredytobiorców oraz upadłości Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa z siedzibą w Wołominie. Zwrot na kapitale w tej wysokości był w całym okresie realizacji strategii powyżej kosztu kapitału wskazywanego przez analityków rynkowych, a tym samym zapewniał w sensie ekonomicznym budowanie wartości dla akcjonariuszy. Zysk ekonomiczny nie przełożył się na wartość rynkową PKO Banku Polskiego SA, widoczny w spadku akcji na GPW w Warszawie. Główne czynniki, które na to wpłynęły poza wyżej wymienionymi to dodatkowo:

- wdrożenie na rynku polskim podatku bankowego, który został uwzględniony w wycenach inwestorów, skutkując przewartościowaniem wycen rynkowych banków notowanych na GPW w Warszawie. Zmiana poziomu wycen polskich banków jest procesem długoterminowym, widocznym w przypadku mnożników wyceny rynkowej Banku od 2014 roku, w postaci konwergencji tych wycen do rynków bardziej dojrzałych i niższej dynamice wzrostu, marż i zwrotu na kapitale. W ocenie Banku jest to strukturalna zmiana na rynku polskim.
- Zawirowania na rynkach finansowych związane z uwolnieniem wbrew wcześniejszym deklaracjom przez Bank Centralny Szwajcarii (SNB) kursu franka szwajcarskiego względem Euro, które zaskutkowało skokowym osłabieniem złotego względem CHF w 2015 roku. Efektem tego było czasowe wstrzymanie przez Komisję Nadzoru Finansowego wypłat dywidend oraz debata wokół działań wspierających kredytobiorców hipotecznych w CHF, która w zależności od wariantu może oznaczać istotne koszty dla wielu banków, co przekłada się na dodatkowe dyskonto

w wycenie inwestorów. Po przeglądzie i nadaniu dodatkowych buforów kapitałowych, zgodnie z opinią KNF, PKO Bank Polski SA spełnia kryteria wypłaty dywidendy za 2014 rok.

- Poniesienie istotnych kosztów przez PKO Bank Polski SA upadłości Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa z siedzibą w Wołominie w IV kwartale 2015 roku.

Pomimo niekorzystnych czynników rynkowych, które wpływają strukturalnie na poziom rentowności sektora bankowego w Polsce, Bank koncentruje się na stałym osiąganiu atrakcyjnych dla inwestorów wyników biznesowych i dostosowaniu modelu działania do nowego otoczenia rynkowego celem zapewnienia zwrotu na kapitale powyżej jego kosztu, a tym samym budowy wartości dla akcjonariuszy.

7.1.4 Ocena wiarygodności finansowej PKO Banku Polskiego SA

Oceny wiarygodności finansowej PKO Banku Polskiego SA były w 2015 roku przyznawane przez agencje ratingowe Moody's Investors Service oraz Standard & Poor's, które nadają Bankowi rating płatny zgodnie z własną procedurą oceny banków. Agencja Fitch Ratings przyznaje rating bezpłatny (niezamawiany).

W dniu 19 maja 2015 roku agencja ratingowa Fitch Ratings (która nadaje oceny niezamawiane przez Bank) opublikowała informację, w której poinformowała o obniżeniu oceny wparcia dla Banku z oceny "2" na "5". Obniżenie oceny wparcia dla Banku wynikało z założenia, iż Dyrektywa Unii Europejskiej w sprawie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (BRRD) przewiduje ramy procesu niewypłacalności banków, zgodnie z którymi wierzyciele najprawdopodobniej zostaną zobowiązani do pokrywania strat banków, w przypadku kiedy będzie to konieczne, zamiast albo w pierwszej kolejności przed otrzymaniem przez bank wsparcia ze strony Skarbu Państwa.

W dniu 21 maja 2015 roku Moody's Investors Service opublikował notę prasową na stronie internetowej www.moodys.com, w której poinformował o zmianie ocen ratingowych Banku na skutek zakończenia przeglądu ocen ratingowych nadanych bankom w Polsce. Przegląd wynikał z przyjęcia nowej metodologii wydanej przez tę agencję w dniu 16 marca 2015 roku. Zgodnie z treścią Noty:

- ocena depozytów została utrzymana na poziomie A2/P-1,
- ocena zobowiązań została obniżona z oceny A2/(P)P-1 do oceny A3/(P)P-2,
- opinia o ryzyku kontrahenta została ustalona na poziomie A2(cr)/P-1(cr),
- perspektywa dla ocen została podwyższona z "negatywnej" na "stabilną".

Podwyższenie perspektywy i utrzymanie ocen Banku wynikało z uwzględnienia przez agencję korzystnego otoczenia makroekonomicznego Polski oraz odpowiednich głównych wskaźników Banku, w tym poprawy współczynników kapitałowych oraz jakości portfela aktywów a także utrzymania dobrej rentowności.

Korekta oceny zobowiązań wynikała z uwzględnienia przez Moody's niższego prawdopodobieństwa uzyskania przesz Bank ewentualnego wsparcia ze strony Skarbu Państwa w przypadku zaprzestania przez Bank spłaty zobowiązań. W ocenie Moody's, Polska, jako kraj należący do Unii Europejskiej, zaimplementuje Dyrektywę Unii Europejskiej w sprawie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (BRRD), co w opinii agencji powoduje konieczność zmiany prawdopodobieństwa udzielenia wparcia Bankowi ze strony Skarbu Państwa z bardzo wysokiego na umiarkowane.

W dniu 17 czerwca 2015 roku agencja ratingowa Standard and Poor's opublikowała notę prasową na stronie internetowej www.standardandpoors.com („Nota"), w której poinformowała o aktualizacji analizy i zmianie ocen ratingowych Banku. Zgodnie z treścią Noty Standard and Poor's obniżył długoterminowy rating kredytowy Banku oraz rating długu niezabezpieczonego z oceny „A-" do oceny „BBB+". Jednocześnie agencja podtrzymała krótkoterminowy rating kredytowy na poziomie „A-2". Perspektywa została określona jako „negatywna". Agencja utrzymała ocenę Banku określoną jako „SACP" (stand-alone credit profile) na poziomie „bbb". Standard and Poor's dostrzegł poprawiającą się jakość aktywów, spadek kosztów ryzyka, jak również silną pozycję płynnościową Banku. Agencja w Nocie ocenia poziom kapitału i zyskowności Banku jako adekwatny. Agencja dokonała przeglądu czynnika wsparcia Banku ze strony Skarbu Państwa i uznała, iż Bank nie spełnia już definicji podmiotu zależnego od Skarbu Państwa („GRE"), w konsekwencji odejmując dwa tzw. notch'e od oceny wsparcia Banku. Standard and Poor's wyraził jednocześnie opinię, że Bank może otrzymać wsparcie od Skarbu Państwa w związku z systemowo ważną rolą Banku dla polskiej gospodarki, dodając do oceny wsparcia jeden tzw. notch. Jednocześnie Standard and Poor's podkreśla, iż Skarb Państwa pozostaje największym akcjonariuszem Banku, choć od 2013 roku obniżył swój udział w kapitale zakładowym Banku z 51,2% do 31,4%. Negatywna perspektywa wynikała z uwzględnienia przez Standard and Poor's, przewidywanej przez agencję na początek 2016 roku implementacji Dyrektywy Unii Europejskiej w sprawie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (BRRD), co powoduje w opinii agencji możliwość obniżenia o jeden tzw. notch długoterminowego ratingu kredytowego na skutek wprowadzenia rozwiązań obciążających wierzycieli Banku w przypadku jego problemów finansowych, przy ograniczonej możliwości udzielenia wparcia Bankowi przez Skarb Państwa.

W dniu 17 grudnia 2015 roku Bank złożył wniosek do agencji Standard and Poor's o wycofanie ratingów nadanych Bankowi. Rating Banku został wycofany przez agencję w dniu 19 stycznia 2016 roku. Bank rozwiązał umowę o współpracę z agencją ratingową Standard and Poor's i doprowadził do wycofania ratingów z powodu ograniczenia planów emisji obligacji na rynkach międzynarodowych, w szczególności w Stanach Zjednoczonych. Rozwiązanie umowy było uzasadnione faktem, że bieżąca struktura bilansu Banku i związane z nią plany w zakresie pozyskiwania finansowania średnio i długoterminowego przewidują emisje obligacji przede wszystkim na rynku krajowym oraz europejskim (głównie w EURO). W związku z tym posiadanie płatnych ocen ratingowych od jednej agencji ratingowej jest wystarczające do realizacji planów finansowych. Istotną przesłanką do rozwiązania umowy z agencją ratingową Standard and Poor's w 2015 roku była także konieczność ograniczania kosztów działalności Banku, która jest szczególnie istotna w środowisku niskich stóp procentowych oraz zmian w otoczeniu regulacyjnym. Przy okazji wycofywania ratingów agencja ratingowa Standard and Poor's dokonała końcowej analizy bieżącej sytuacji Banku oraz otoczenia jego działalności i potwierdziła w dniu 19 stycznia 2016 roku rating krótkoterminowy na poziomie „A-2" oraz obniżyła rating długoterminowy z poziomu „BBB+" do poziomu „BBB". W chwili wycofywania ratingów perspektywa była stabilna. Agencja ratingowa Standard and Poor's poinformowała, że obniżenie ratingu długoterminowego Banku nastąpiło na skutek obniżenia w dniu 15 stycznia 2016 roku ratingów dla Polski (sovereign). Agencja w swojej analizie

stwierdziła, że Bank posiada silną pozycję biznesową, adekwatną siłę kapitałową i płynnościową w perspektywie kolejnych 2 lat, odpowiednią jakość aktywów oraz solidną bazę finansowania, opartą głównie o depozyty detaliczne.

Tabela 32. Oceny ratingowe na dzień 31 grudnia 2015 roku (rating płatny)

Moody's Investors Service	
Ocena depozytów długoterminowa	A2
Ocena depozytów krótkoterminowa	P-1
Ocena zobowiązań długoterminowa	A3
Ocena zobowiązań krótkoterminowa	(P)P-2
Opinia o ryzyku kontrahenta długoterminowa	A2(cr)
Opinia o ryzyku kontrahenta krótkoterminowa	P-1(cr)
Perspektywa	Stabilna
Standard and Poor's (rating wycofany 19 stycznia 2016 roku)	
Ocena długoterminowa	BBB+
Ocena krótkoterminowa	A-2
Perspektywa	Negatywna

7.1.5 Relacje inwestorskie

W 2015 roku działania Banku w zakresie relacji inwestorskich skupiały się w następujących obszarach:

- umacnianiu wśród obecnych i potencjalnych inwestorów, analityków rynków finansowych oraz agencji ratingowych pozytywnego wizerunku PKO Banku Polskiego SA jako spółki wiarygodnej i przejrzystej poprzez stosowanie różnorodnych narzędzi komunikacji z rynkiem,
- wykonywaniu obowiązków informacyjnych przez Spółkę, jako emitenta papierów wartościowych wymaganych obowiązującymi przepisami prawa,
- organizacji Walnego Zgromadzenia i obsługi informacyjnej akcjonariuszy Banku,
- zapewnieniu współpracy Banku z właściwymi organami administracji rządowej, organizacjami i instytucjami rynku kapitałowego w związku z funkcjonowaniem Banku na publicznym rynku papierów wartościowych.

W ramach komunikacji z rynkiem w 2015 roku:

- wyniki finansowe Banku i Grupy Kapitałowej Banku były po każdym kwartale prezentowane przez Zarząd Banku na spotkaniach z analitykami rynku kapitałowego i instrumentów dłużnych w siedzibie Banku oraz podczas telekonferencji, w których każdorazowo uczestniczyło łącznie ok. 70 analityków i przedstawicieli inwestorów,
- członkowie Zarządu Banku oraz przedstawiciele kluczowej kadry zarządzającej regularnie uczestniczyli w spotkaniach (oraz telekonferencjach) z inwestorami i analitykami zarówno w siedzibie Banku jak i podczas konferencji inwestorskich; w 2015 roku odbyło się ok. 60 spotkań w siedzibie Banku, ok. 150 spotkań podczas 13 konferencji inwestorskich i jednego roadshow oraz ok. 130 telekonferencji,
- w kwietniu 2015 roku odbył się czat Prezesa Zarządu z inwestorami indywidualnymi, a w maju 2015 roku uczestniczył on w konferencji „Wall Street 19" zorganizowanej przez Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych (SII) w Karpaczu; w listopadzie 2015 roku przedstawiciele Banku wzięli udział w konferencji „Profesjonalny Inwestor" zorganizowanej przez SII w Zakopanem,
- Biuro Relacji Inwestorskich utrzymywało bieżące kontakty z analitykami i inwestorami instytucjonalnymi i indywidualnymi odpowiadając na liczne zapytania telefoniczne i mailowe dotyczące działalności biznesowej i wyników finansowych PKO Banku Polskiego SA,
- na stronie internetowej Relacji Inwestorskich http://www.pkobp.pl/grupa-pko-banku-polskiego/relacje-inwestorskie/ Bank niezwłocznie publikował wszystkie informacje istotne dla inwestorów i akcjonariuszy Banku,
- w marcu 2015 roku Bank po raz kolejny uruchomił raport roczny roczny on-line, tym razem za 2014 rok, w postaci dedykowanego serwisu internetowego w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej (www.raportroczny2014.pkobp.pl). Raport roczny opublikowany jako odrębny serwis realizuje cele informacyjne i wizerunkowe Banku. Przede wszystkim ułatwia dotarcie do kluczowych informacji finansowych oraz biznesowych na temat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, a także zapewnia przyjazne korzystanie z nich; w 2015 roku serwis podlegał dalszym modyfikacjom - wprowadzono dodatkowe funkcjonalności przyjazne dla użytkownika, w tym m.in. udogodnienia dla osób słabowidzących oraz słownik podstawowych pojęć finansowych,
- w 2015 roku Bank działał zgodnie z przyjętymi w grudniu 2014 roku Zasadami polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie kontaktów z inwestorami i klientami, które w szczególności określają zakres oraz sposób prowadzenia komunikacji, w tym kanały komunikacji oraz kompetencje w ramach działań informacyjnych; w grudniu 2015 roku polityka informacyjna została znowelizowana w zakresie dotyczącym kontaktów z klientami.

Celem powyższych działań było przekazywanie wyczerpującej informacji o wynikach finansowych i działaniach Banku z uwzględnieniem zmian w otoczeniu rynkowym tak, aby umożliwić rzetelną ocenę bieżącej sytuacji i perspektyw Banku oraz prawidłową wycenę akcji spółki.
PKO Bank Polski SA dokłada wszelkich starań, aby raporty okresowe zachowywały najwyższe standardy w zakresie profesjonalizmu i rzetelnej informacji i w kompletny oraz transparentny sposób prezentowały wyniki Banku, a także aby były maksymalnie użyteczne dla inwestorów instytucjonalnych, analityków, a także indywidualnych akcjonariuszy.

W 2015 roku odbyła się ósma edycja konkursu „Złota strona emitenta" organizowanego przez Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, w którym przeprowadzono badanie na całej populacji 900 emitentów względem 23 kryteriów, co pozwoliło na wyciągnięcie istotnych wniosków odnośnie zawartości stron internetowych, ich jakości oraz dwustronnej komunikacji z uczestnikami rynku. PKO Banku Polski SA, jako jedyny bank i jako jedna z czterech dużych spółek, zakwalifikował się do finalnego, trzeciego etapu konkursu. Strona internetowa relacji inwestorskich Banku została najwyżej oceniona pod względem jasności komunikatu i zawartości informacyjnej, uzyskując rezultat zbliżony do maksymalnego na poziomie 9,75 pkt.

W 2015 roku po raz trzeci z rzędu PKO Bank Polski SA otrzymał specjalne wyróżnienie i tytuł „The Best of The Best" w konkursie na najlepszy raport roczny ogłaszanym przez Instytut Rachunkowości i Podatków. Wyróżnienie było dowodem najwyższej jakości raportów rocznych Banku. Kapituła konkursu doceniła jego wartość użytkową dla inwestorów GPW, zastosowanie standardów MSSF/MSR oraz publikację w Internecie (w wersji html) podkreślając najwyższą jakość we wszystkich ocenianych obszarach. Uznanie zyskała kompletność, spójność oraz jasna i logiczna prezentacja danych. Z uwagi na grupę odbiorców (przede wszystkim obecni i przyszli inwestorzy) i publikowane w nim treści jest on istotnym elementem komunikacji korporacyjnej i wpływa na postrzeganie spółki.
W prestiżowym konkursie „The Best Annual Report" PKO Bank Polski SA regularnie zdobywał wyróżnienia, m.in. Raport za 2010 rok został uhonorowany Nagrodą Główną dla Banków, za 2011 rok - I Główną Nagrodą w kategorii Banki i Instytucje Finansowe za zebranie największej liczby punktów łącznie w trzech kategoriach. Począwszy od sprawozdania za rok 2012 Raport Roczny Banku otrzymywał nagrodę specjalną „The Best of the Best" - dla najlepszego banku, który w ostatnich latach trzy razy zajmował pierwsze miejsce w konkursie „The Best Annual Report".

7.2 Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego

7.2.1 Zasady oraz zakres stosowania ładu korporacyjnego

Zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW"

W 2015 roku PKO Bank Polski SA stosował zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW" przyjętym w dniu 4 lipca 2007 roku przez Radę Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA uchwałą nr 12/1170/2007 z późniejszymi zmianami. Wyżej wymieniony tekst zasad ładu korporacyjnego jest publicznie dostępny na oficjalnej stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA pod adresem http://www.gpw.pl/dobre_praktyki_spolek_regulacje.

PKO Bank Polski SA podjął w 2015 roku niezbędne działania w celu pełnego przestrzegania zasad zawartych w zbiorze zasad pt. „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW".
W dniu 24 maja 2013 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA poinformował o podjęciu decyzji o niestosowaniu zasady zawartej w Rozdziale IV pkt 10 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW, zgodnie z którą Bank powinien zapewnić akcjonariuszom możliwość udziału w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.
Decyzja o niestosowaniu zasady, zgodnie z którą Bank powinien między innymi zapewnić dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia przebywając w innym miejscu niż miejsce obrad, została podjęta z uwagi na ryzyka natury prawnej i organizacyjno – technicznej, mogące zagrażać prawidłowemu przebiegowi walnego zgromadzenia przy zapewnieniu akcjonariuszom takiego sposobu komunikacji.
W opinii Banku, aktualnie obowiązujące w Banku zasady udziału w walnych zgromadzeniach umożliwiają akcjonariuszom efektywną realizację wszelkich praw z akcji i zabezpieczają interesy wszystkich akcjonariuszy.
Bank nie wyklucza możliwości stosowania ww. zasady w przyszłości w oparciu o wypracowane przez spółki publiczne standardy rynkowe.

Zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016"

W dniu 13 października 2015 roku Rada Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA uchwałą nr 26/1413/2015 przyjęła „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016" obowiązujące od 1 stycznia 2016 roku („Dobre Praktyki 2016"). Wyżej wymieniony tekst Dobrych Praktyk 2016 jest publicznie dostępny na oficjalnej stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA pod adresem http://www.gpw.pl/dobre_praktyki_spolek_regulacje.

Zarząd Banku, jako organ oraz członkowie Zarządu w dniu 8 grudnia 2015 roku przyjęli do stosowania Dobre Praktyki 2016 z zastrzeżeniem, iż rekomendacja IV.R.2., dotycząca umożliwienia akcjonariuszom udziału w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej nie będzie stosowana, chyba że Walne Zgromadzenie dokona odpowiednich zmian w Statucie Banku uprawniających Zarząd do organizacji Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Analogiczną uchwałę, przyjmującą Dobre Praktyki 2016 podjęła Rada Nadzorcza w dniu 28 grudnia 2015 roku.

W związku z faktem, iż Regulamin GPW w par. 29 ust. 3 zobowiązuje spółki do publikacji raportu jedynie w przypadku, gdy incydentalnie lub stale, w sposób zamierzony niestosowana jest dana zasada szczegółowa a nie rekomendacja, w dniu 1 stycznia 2016 roku Bank nie był zobowiązany do upublicznienia raportu na temat niestosowania którekolwiek z zasad.

Od 1 stycznia 2016 roku na stronie internetowej Banku dostępna jest informacja na temat stanu stosowania przez Bank rekomendacji i zasad zawartych w Dobrych Praktykach 2016 (http://www.pkobp.pl/grupa-pko-banku-polskiego/relacje-inwestorskie/lad-korporacyjny/dobre-praktyki-spolek-notowanych-na-gpw-2016/). Informacja ta sporządzona na formularzu ustalonym przez GPW wskazuje na szczegółowy stan przestrzegania lub nieprzestrzegania każdej z rekomendacji i zasad i jest bezpośrednio wykonaniem zasady I.Z.1.13.

PKO Bank Polski SA podjął szereg działań w celu zapewnienia przestrzegania zasad i rekomendacji zawartych w Dobrych Praktykach 2016, w tym:
Polityka informacyjna i komunikacja z inwestorami
Bank podjął działania w celu najszerszego spełnianie rekomendacji i zasad zawartych w tym rozdziale Dobrych Praktyk 2016, zarówno w zakresie utrzymywania prawidłowej i elastycznej komunikacji bieżącej z inwestorami, umożliwienia korzystania z nowoczesnych kanałów komunikacji i dostarczania maksymalnie wielu informacji również poprzez zamieszczanie ich na stronie internetowej.
PKO Bank Polski SA podjął starania, aby wszystkie wymagane Dobrymi Praktykami 2016 dokumenty i informacje dostępne były na stronie internetowej, jak również, aby dostęp do nich był łatwy. W sposób ciągły Bank doskonali formę przekazu dla inwestorów, tak aby zarówno uzyskiwanie jak i przetwarzanie danych było stosunkowo proste i przyjazne dla użytkownika.

W ramach dostosowywania przekazu informacyjnego do nowych wymogów w zakresie *corporate governance* na stronie internetowej Banku dodano materiały wymagane przez Dobre Praktyki 2016 roku m.in. informacje o stosowanej w Banku polityce różnorodności, materiał zawierający informacje o stanie przestrzegania dobrych praktyk, szersze informacje o strukturze organizacyjnej Banku.
Materiały przekazywane walnemu zgromadzeniu, w tym oceny, sprawozdania i stanowiska Rady Nadzorczej wynikające z przestrzegania Dobrych Praktyk 2016 zostaną zamieszczone na stronie internetowej Banku we właściwym terminie, umożliwiającym zapoznanie się z nimi przez inwestorów.
Zarząd i Rada Nadzorcza
Zarówno Zarząd jak i Rada Nadzorcza przyjęły do stosowania Dobre Praktyki 2016 roku. W wyniku analizy luki dokonanej przed tym przyjęciem stwierdzono, iż większość zasad i rekomendacji zawartych w zbiorze było dotychczas i jest przestrzeganych.
Podjęte zostały działania w celu realizacji obowiązków wynikających z Dobrych Praktyk 2016, w tym dotyczących oceny niezależności członków Rady Nadzorczej oraz dokonywania przez ten organ ocen polityk Banku.
Systemy i funkcje wewnętrzne
Regulacje oraz praktyka obowiązujące w Banku przed wejściem w życie Dobrych Praktyk 2016 w całości spełniały wymogi wskazane w tym rozdziale. Dotychczasowy system kontroli wewnętrznej, zarzadzanie ryzykiem, *compliance* oraz audyt wewnętrzny działają w sposób odpowiadający wymogom rynkowym, a stosowanie zasad *corporate governance* w tym zakresie jest stale monitorowane.
Walne zgromadzenie i relacje z akcjonariuszami
W zakresie organizacji walnych zgromadzeń Bank zdecydował o niestosowaniu rekomendacji dotyczące umożliwienia akcjonariuszom udziału w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, chyba że Walne Zgromadzenie dokona odpowiednich zmian w Statucie Banku uprawniających Zarząd do organizacji Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Decyzja ta podyktowana była licznymi ryzykami organizacyjnymi i prawnymi wynikającymi z zastosowania takiej metody komunikacji.
W pozostałym zakresie w ocenie Banku Walne Zgromadzenia organizowane były i będą zgodnie z wymogami *corporate governance*. Nowe zasady dotyczące np. żądania uzasadnień do uchwał, w tym dotyczących przerw w obradach walnych zgromadzeń będą praktycznie wdrożone. W tym celu planowane są również zmiany w Regulaminie Walnego Zgromadzenia.
Bank podejmuje również działania, aby w miarę możliwości zwyczajne walne zgromadzenia odbywały się w racjonalnie bliskim terminie wobec publikacji raportu rocznego.
Konflikt interesów i transakcje z podmiotami powiązanymi
Wewnętrze regulacje Banku w szczególności dotyczące zarządzania konfliktami interesów gwarantują przestrzeganie rekomendacji i zasad zawartych w tym rozdziale.
W zakresie dokonywania transakcji z podmiotami powiązanymi oraz znaczącymi akcjonariuszami Bank dokonał przeglądu regulacji oraz przeprowadził wewnętrzne działania informacyjne dotyczące zasad w tym zakresie. Niewykluczone są również zmiany regulacyjne, w tym statutowe w celu formalnego wdrożenia zasad zawartych Dobrych Praktykach 2016.
Wynagrodzenia
Zgodnie z wymogami zawartymi w Dobrych Praktykach 2016 w niniejszym sprawozdaniu Zarządu Banku z działalności PKO Banku Polskiego SA po raz pierwszy został ujęty raport na temat polityki wynagrodzeń zawierający elementy wskazane w Dobrych Praktykach 2016 oraz rozporządzeniu w sprawie informacji bieżących i okresowych. W opinii Banku polityka wynagrodzeń powiązana jest ze strategią oraz krótko i długo okresowymi celami, długoterminowymi interesami i wynikami finansowymi.
Zgodnie z treścią obowiązujących PKO Banku Polskim SA zasad Ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydanych przez KNF Rada Nadzorcza dokona oceny funkcjonującego w spółce systemu wynagrodzeń, a efekty tej oceny zostaną przedstawione Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu.

Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego

W dniu 9 grudnia 2014 roku Zarząd Banku przyjął do stosowania „Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych" (przyjęte przez Komisję Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 22 lipca 2014 roku) w zakresie dotyczącym kompetencji i obowiązków Zarządu tj. prowadzenia spraw Banku i jego reprezentacji, zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz Statutem Banku, z zastrzeżeniem, iż paragraf 8 ust. 4 Zasad w zakresie dotyczącym zapewnienia akcjonariuszom możliwości elektronicznego udziału w posiedzeniach organu stanowiącego nie będzie stosowany, chyba że Walne Zgromadzenie dokona odpowiednich zmian w Statucie Banku uprawniających Zarząd do organizacji Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Rozdział 9 Zasad, dotyczący zarządzania aktywami na ryzyko klienta, nie będzie stosowany z uwagi na nieprowadzenie przez Bank działalności w tym zakresie.

W dniu 17 grudnia 2014 roku Rada Nadzorcza Banku przyjęła do stosowania „Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych" w zakresie dotyczącym kompetencji i obowiązków Rady Nadzorczej tj. nadzorowania prowadzenia spraw Banku zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz Statutem Banku.

Walne Zgromadzenie Banku zwołane na 25 czerwca 2015 roku zadeklarowało w uchwale nr 50/2015, że działając w ramach przysługujących mu kompetencji będzie kierowało się Zasadami ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego, przy czym odstąpiło od stosowania zasad określonych w:

- § 8 ust. 4 Zasad w zakresie zapewnienia możliwości elektronicznego udziału akcjonariuszy w posiedzeniach organu stanowiącego,
- § 10 ust. 2 Zasad w zakresie wprowadzania uprawnień osobistych lub innych szczególnych uprawnień dla akcjonariuszy,
- § 12 ust. 1 Zasad w zakresie odpowiedzialności akcjonariuszy za niezwłoczne dokapitalizowanie instytucji nadzorowanej,
- § 28 ust. 4 Zasad w zakresie dokonywania przez organ stanowiący oceny, czy ustalona polityka wynagradzania sprzyja rozwojowi i bezpieczeństwu działania instytucji nadzorowanej.

Odstąpienie od stosowania zasady określonej w § 8 ust. 4, było zgodne z uprzednią decyzją ZWZ PKO Banku Polskiego SA z dnia 30 czerwca 2011 roku, wyrażoną poprzez niepodjęcie uchwały w sprawie zmian Statutu Banku, których celem było umożliwienie uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Decyzja o niestosowaniu tej zasady, została podjęta z uwagi na ryzyko

natury prawnej i organizacyjno – technicznej, mogące zagrażać prawidłowemu przebiegowi walnego zgromadzenia. Wyłączenie stosowania tej zasady przez ZWZ było zbieżne z opinią Zarządu Banku o jej niestosowaniu, przyjętą ze względu na fakt, iż obowiązujące w Banku zasady udziału w Walnych Zgromadzeniach umożliwiają akcjonariuszom efektywną realizację wszelkich praw z akcji i zabezpieczają interesy wszystkich akcjonariuszy.

Odstąpienie od pozostałych, wskazanych w uchwale ZWZ, „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych" nastąpiło na skutek przedstawienia niniejszych propozycji przez uprawnionego akcjonariusza Banku – Skarbu Państwa oraz następnie przyjęcia ich przez ZWZ poprzez podjęcie uchwały nr 50/2015. Zgodnie z uzasadnieniem przedstawionym przez Skarb Państwa wraz z propozycją projektu uchwały ZWZ, odstąpienie od stosowania zasady określonej w § 10 ust. 2 i § 12 ust. 1 uzasadnione było niezakończonym procesem prywatyzacji Banku przez Skarb Państwa.

Odstąpienie od stosowania zasady określonej w § 28 ust. 4 uzasadnione było, zgodnie z wnioskiem Skarbu Państwa, zbyt szerokim zakresem podmiotowym polityki wynagradzania podlegającym ocenie organu stanowiącego. W opinii ww. akcjonariusza polityka wynagradzania osób pełniących kluczowe funkcje niebędących członkami organu nadzorującego i organu zarządzającego, powinna podlegać ocenie ich pracodawcy albo mocodawcy, którym jest Bank reprezentowany przez Zarząd i kontrolowany przez Radę Nadzorczą.

Tekst Zasad znajduje się na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego pod adresem - https://www.knf.gov.pl/Images/Kanon%20%C5%82adu%20korporacyjnego%20wersja_tcm75-36761.pdf

7.2.2 Systemy kontroli w procesie sporządzania sprawozdań finansowych

Kontrola wewnętrzna i zarządzanie ryzykiem

Celem funkcjonującego w PKO Banku Polskim SA systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie: skuteczności i efektywności działania Banku, wiarygodności sprawozdawczości finansowej, przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku oraz zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi, a także rekomendacjami nadzorczymi oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. W oparciu o system kontroli wewnętrznej Bank identyfikuje ryzyko związane z każdą operacją, transakcją, produktem, usługą i procesem oraz wynikające ze struktury organizacyjnej Banku i Grupy Kapitałowej Banku.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:

- funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku (jednostka) i komórki organizacyjne Centrali (komórka) oraz usytuowane w nich stanowiska odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,
- komórkę do spraw zgodności mającą za zadanie we współpracy z jednostkami i komórkami Banku, identyfikację, ocenę, kontrolę oraz monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, przyjętymi w Banku standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie,
- niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego.

Funkcja kontroli realizowana jest poprzez kontrolę wewnętrzną funkcjonalną tj. działania realizowane w sposób ciągły, polegające na sprawdzaniu czynności wykonywanych przez wszystkich pracowników Banku, w tym stosowania przez nich mechanizmów kontrolnych, w celu zapewnienia zgodności wykonywanych czynności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi Banku oraz bieżące oddziaływanie i reagowanie na nieprawidłowości. Wszyscy pracownicy Banku odpowiadają za podejmowanie czynności kontrolnych i rzetelne wykonywanie obowiązków, a także stosują mechanizmy kontrolne w ramach powierzonych im zadań i czynności wynikających z przepisów wewnętrznych Banku.

Kierujący jednostkami i komórkami odpowiedzialnymi za tworzenie projektów przepisów wewnętrznych Banku, zapewniają ich zgodność z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi Banku, natomiast pracownicy jednostek i komórek są zobowiązani do przestrzegania powszechnie obowiązujących przepisów prawa i przepisów wewnętrznych Banku oraz wykonywania powierzonych zadań zgodnie z tymi przepisami. Przepisy wewnętrzne Banku weryfikowane są pod kątem możliwości generowania ryzyka braku zgodności przez komórkę do spraw zgodności, m.in. w oparciu o analizy powszechnie obowiązujących przepisów prawa, standardów postępowania przyjętych w środowisku bankowym, wystąpień organów nadzoru finansowego oraz innych organów administracji.

Audyt wewnętrzny stanowi niezależną i obiektywną działalność o charakterze kontrolnym i doradczym polegającą na systematycznej i dokonywanej w uporządkowany sposób ocenie istotnych procesów oraz wskazywaniu kierunków działań wpływających na podniesienie jakości i efektywności funkcjonowania Banku. Zarówno stosowanie przez pracowników Banku mechanizmów kontrolnych, jak i zgodność wykonywania zadań w jednostkach i komórkach z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi, sprawdzane jest w toku audytów wewnętrznych.

W celu zapewnia rzetelności i poprawności funkcjonowania procesu sporządzania sprawozdań finansowych w Banku zaprojektowano i wdrożono szereg mechanizmów kontrolnych, które wbudowano w funkcjonalność systemów sprawozdawczych oraz w regulacje wewnętrzne dotyczące tego procesu. Mechanizmy te polegają m.in. na stosowaniu w sposób ciągły weryfikacji i rekoncyliacji danych sprawozdawczych z księgami rachunkowymi, analitycznymi i innymi dokumentami będącymi podstawą sporządzania sprawozdań finansowych oraz z obowiązującymi przepisami w zakresie zasad rachunkowości i sporządzania sprawozdań finansowych.

Proces sporządzania sprawozdań finansowych jest cyklicznie poddawany wielostopniowej kontroli wewnętrznej funkcjonalnej, w szczególności w zakresie poprawności uzgodnień rachunkowych, analizy merytorycznej i rzetelności informacji. Zgodnie z przepisami wewnętrznymi, sprawozdania finansowe są akceptowane przez Zarząd PKO Banku Polskiego SA oraz Komitet Audytu Rady Nadzorczej powołany przez Radę Nadzorczą PKO Banku Polskiego SA w 2006 roku.
Do zadań Komitetu Audytu Rady Nadzorczej należy m.in. monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, w tym przegląd okresowych i rocznych sprawozdań finansowych jednostkowych i skonsolidowanych, ze szczególnym uwzględnieniem:

- informacji dotyczących istotnych zmian w polityce rachunkowości i sprawozdawczości oraz sposobie dokonywania znaczących dla sprawozdawczości finansowej szacunków i ocen kierownictwa, a także zgodności procesu sprawozdawczości finansowej z obowiązującymi przepisami prawa,
- znaczących korekt wynikających z badania oraz opinii audytora z badania sprawozdań finansowych, omówienia wszelkich problemów, zastrzeżeń i wątpliwości wynikających z badania sprawozdań finansowych oraz analizy zaleceń audytora zewnętrznego kierowanych do Zarządu Banku oraz odpowiedzi Zarządu Banku w tym zakresie.

Opis współpracy Komitetu Audytu z audytorem zewnętrznym oraz jej ocena znajduje się w sporządzanym corocznie sprawozdaniu z działalności Komitetu Audytu stanowiącym załącznik do sprawozdania Rady Nadzorczej z działalności tego organu.

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych

Zgodnie z treścią uchwał Rady Nadzorczej (ostatniej z dnia 29 stycznia 2014 roku) w sprawie zasad wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych PKO Bank Polski SA stosuje regułę, zgodnie z którą przyjmuje się, iż:

- maksymalny okres nieprzerwanej współpracy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych wynosi 6 lat, a począwszy od okresu współpracy obejmującej badanie sprawozdań finansowych za lata 2015-2017 maksymalny okres współpracy wynosi 5 lat,
- umowę na badanie oraz przegląd sprawozdań finansowych zawiera się maksymalnie na okres 3 lat,
- podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych może ponownie wykonywać czynności badania sprawozdań finansowych po upływie co najmniej 3 lat.

W dniu 11 marca 2015 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA dokonała wyboru KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej PKO SA. KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie, ul. Inflancka 4A jest wpisana na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów pod numerem 3546. Wybór podmiotu uprawnionego do badania i przeglądu sprawozdań finansowych dokonany został przez Radę Nadzorczą Banku zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi, na podstawie § 15 ust.1 pkt 3 statutu Banku.

W dniu 10 kwietnia 2015 roku pomiędzy PKO Bankiem Polskim SA i podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych firmą KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa została zawarta umowa na przeprowadzenie badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za lata 2015 - 2016.

Łączna wysokość należnego wynagrodzenia netto KPMG Audyt Sp. z o.o. Sp.k. z tytułu badania sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA wyniosła w 2015 roku 1 250 tys. PLN oraz z tytułu usług poświadczających, w tym przeglądu sprawozdań finansowych wyniosła w 2015 roku 974 tys. PLN. Z tytułu pozostałych usług wypłacono wynagrodzenie netto w 2015 roku 34 tys. PLN.

Ponadto w 2015 roku firmie PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., poprzedniemu audytorowi PKO Banku Polskiego SA, wypłacono wynagrodzenie netto z tytułu usług poświadczających, w tym przeglądu sprawozdań finansowych w wysokości 1 045 tys. PLN.
W 2014 roku podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA była firma PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., a łączna wysokość należnego wynagrodzenia netto PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA wyniosła 1 540 tys. PLN, z tytułu usług poświadczających, w tym przeglądu sprawozdań finansowych wyniosła 2 568 tys. PLN. Wysokość pozostałego wynagrodzenia netto wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia usług doradztwa podatkowego 1 787 tys. PLN a z tytułu pozostałych usług 810 tys. PLN.

7.2.3 Akcje oraz akcjonariusze PKO Banku Polskiego SA

Zgodnie z wiedzą PKO Banku Polskiego SA akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji (co najmniej 5%) na dzień 31 grudnia 2015 roku były trzy podmioty: Skarb Państwa, Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny oraz Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny posiadające odpowiednio następującą liczbę akcji PKO Banku Polskiego SA: 367 918 980, 83 952 447 (na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie) oraz 64 594 448 (na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie).
Udział procentowy Skarbu Państwa, Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny oraz Nationale-Nederlanden Otwartego Funduszu Emerytalnego w kapitale zakładowym PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2015 roku zgodnie z wiedzą Banku wynosił odpowiednio 29,43%, 6,72% oraz 5,17% i był zgodny z udziałem procentowym w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu PKO Banku Polskiego SA.

Dla posiadaczy papierów wartościowych PKO Banku Polskiego SA nie wynikają z tych papierów jakiekolwiek specjalne uprawnienia kontrolne.

7.2.4 Ograniczenia dotyczące akcji PKO Banku Polskiego SA

Ze wszystkich akcji PKO Banku Polskiego SA wynikają te same prawa i obowiązki. Żadna z akcji nie jest uprzywilejowana, w szczególności w zakresie prawa głosu czy dywidendy. Statut PKO Banku Polskiego SA ogranicza prawa głosu przysługujące akcjonariuszom dysponującym

powyżej 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu i zakazuje wykonywania więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu przez takich akcjonariuszy. Powyższe ograniczenie nie dotyczy:

- akcjonariuszy, którzy w dniu podjęcia uchwały Walnego Zgromadzenia wprowadzającej ograniczenie prawa głosu byli uprawnieni z akcji reprezentujących więcej niż 10% ogólnej liczby głosów w Banku (tj. Skarb Państwa i BGK),
- akcjonariuszy, którzy są uprawnieni z akcji imiennych serii A (Skarb Państwa) oraz
- akcjonariuszy działających wspólnie z akcjonariuszami, o których mowa w tiret drugim na podstawie porozumienia dotyczącego wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji. Ponadto, ograniczenie praw głosu wygasa, kiedy udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Banku spadnie poniżej 5%.

Zgodnie z § 6 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA zamiana akcji imiennych serii A na akcje na okaziciela oraz przeniesienie tych akcji wymaga zgody wyrażonej w uchwale Rady Ministrów. Zamiana na akcje na okaziciela lub przeniesienie akcji imiennych serii A po uzyskaniu powyższej zgody powoduje wygaśnięcie ograniczeń przewidzianych w zdaniu poprzednim w stosunku do akcji będących przedmiotem zamiany na akcje na okaziciela lub przeniesienia, w zakresie w jakim zgoda została udzielona.

7.2.5 Statut PKO Banku Polskiego SA

Zasady zmiany Statutu PKO Banku Polskiego SA

Zasady zmiany Statutu PKO Banku Polskiego SA są zgodne z przepisami kodeksu spółek handlowych oraz ustawy Prawo bankowe.
Uchwały Walnego Zgromadzenia mające za przedmiot uprzywilejowanie akcji oraz w sprawach połączenia się Banku poprzez przeniesienie całego jego majątku na inną spółkę, jego likwidacji, obniżenia kapitału zakładowego w drodze umorzenia części akcji bez równoczesnego jego podwyższenia lub zmianę przedmiotu działalności Banku prowadzącą do zaprzestania prowadzenia przez Bank działalności bankowej wymagają większości 90% głosów oddanych.

Zmiany wprowadzone do Statutu w 2015 roku

Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwołane na dzień 25 czerwca 2015 roku podjęło uchwały w sprawie zmian Statutu Banku.

- Przyjęto zmiany wynikające z implementacji „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych" stanowiących załącznik do uchwały nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 roku (§ 1, § 15 oraz § 26 Statutu), tj.:
  - zmiana § 1 Statutu mająca na celu podkreślenie, że poza bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa Bank stosuje również różnego rodzaju zbiory tzw. dobrych praktyk (m.in. w zakresie ładu korporacyjnego), których zdecydował się przestrzegać, w tym w szczególności zasady „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW" oraz „Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych",
  - zmiany § 15 oraz § 26 Statutu mające na celu wdrożenie odpowiednio zasad wynikających z § 27, § 28 ust. 3, § 47 ust. 2 oraz § 49 „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych".
- Pozostałe zmiany Statutu miały na celu:
  - dostosowanie postanowień Statutu w zakresie przedmiotu działalności Banku do obowiązujących przepisów, jak również do uzyskanego zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na zmianę Statutu w tym zakresie (zmiana § 4 ust. 1 pkt 9, 12 oraz 13 oraz skreślenie w § 4 ust. 2 pkt 5),
  - likwidację dotychczasowych obowiązków Rady Nadzorczej, które nie są wymagane obowiązującymi przepisami (skreślenie w § 15 ust. 1 pkt 12 lit. e),
  - umożliwienie podejmowania przez Radę Nadzorczą uchwał w trybie obiegowym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość również w sprawach, o których mowa w § 15 ust. 1 pkt 12 (zmiana § 17 ust. 4),
  - doprecyzowanie postanowień Statutu w zakresie funkcjonujących komitetów Rady Nadzorczej (zmiana § 17a),
  - rozszerzenie sposobu reprezentacji Banku (zmiana § 21),
  - doprecyzowanie postanowień Statutu w zakresie wydawania decyzji i regulacji wewnętrznych w Banku (zmiana § 25).

  Uchwała Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w sprawie zmian Statutu Banku, której projekt został zgłoszony w dniu 24 czerwca 2015 roku przez Skarb Państwa (pierwotna treść projektu została przedstawiona w raporcie bieżącym nr 37/2015), została poddana pod głosowanie i nie uzyskała wymaganej większości 3/4 głosów wymaganych zgodnie z Kodeksem spółek handlowych.
- W dniu 3 września 2015 roku Bank powziął informację o rejestracji przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zmian w Statucie PKO Banku Polskiego SA, dokonanych uchwałą nr 53 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego SA z dnia 25 czerwca 2015 roku (opisanych powyżej)
- W dniu 23 września 2015 roku Rada Nadzorcza ustaliła jednolity tekst Statutu Banku, który zawiera zmiany dokonane na podstawie ww. uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

7.2.6 Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia

Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA odbywa się jako zwyczajne lub nadzwyczajne zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych i Statutu na zasadach określonych w Regulaminie Walnego Zgromadzenia.
Do zasadniczych kompetencji Walnego Zgromadzenia, oprócz innych spraw zastrzeżonych w powszechnie obowiązujących przepisach prawa, należy podejmowanie uchwał w następujących sprawach:

- powoływania oraz odwoływania członków Rady Nadzorczej,
- zatwierdzania Regulaminu Rady Nadzorczej,
- ustalania trybu umorzenia akcji oraz wysokości wynagrodzenia za umarzane akcje,
- tworzenia i likwidacji funduszów specjalnych tworzonych z zysku netto,
- zbycia przez PKO Bank Polski SA nieruchomości lub użytkowania wieczystego nieruchomości, o ile wartość nieruchomości lub prawa będącego przedmiotem takiej czynności przekracza 1/4 kapitału zakładowego,
- emisji obligacji zamiennych na akcje lub innych instrumentów uprawniających do nabycia lub objęcia akcji PKO Banku Polskiego SA.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu mają prawo uprawnieni z akcji imiennych, zastawnicy i użytkownicy, którym przysługuje prawo głosu, wpisani do księgi akcyjnej w dniu rejestracji oraz posiadacze akcji na okaziciela jeżeli byli akcjonariuszami Banku w dniu rejestracji i zwrócili się w ustawowym terminie wskazanym w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia do podmiotu prowadzącego ich rachunki papierów wartościowych o wystawienie imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu.
Akcjonariusz będący osobą fizyczną może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika. Akcjonariusz nie będący osobą fizyczną może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu przez osobę uprawnioną do składania oświadczeń woli w jego imieniu lub przez pełnomocnika.
Pełnomocnictwo powinno być, pod rygorem nieważności, sporządzone w formie pisemnej i dołączone do protokołu Walnego Zgromadzenia lub udzielone w postaci elektronicznej. Prawo do reprezentowania akcjonariusza niebędącego osobą fizyczną powinno wynikać z oryginału lub kopii: odpisu z właściwego rejestru, przedstawionego ewentualnie wraz z pełnomocnictwem lub ciągiem pełnomocnictw. Dokumenty te powinny być okazane przy sporządzaniu listy obecności lub przesłane elektronicznie do dnia poprzedzającego dzień Walnego Zgromadzenia na adres poczty elektronicznej wskazany w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia.
Osoba (osoby) udzielające pełnomocnictwa w imieniu akcjonariusza niebędącego osobą fizyczną powinny być uwidocznione w aktualnym odpisie z właściwego dla danego akcjonariusza rejestru.
Członek Zarządu i pracownik PKO Banku Polskiego SA mogą być pełnomocnikami akcjonariuszy na Walnym Zgromadzeniu PKO Banku Polskiego SA.
Projekty uchwał proponowanych przez Zarząd do przyjęcia przez Walne Zgromadzenie wraz z uzasadnieniem i opinią Rady Nadzorczej oraz pełny tekst dokumentacji, która ma być przedstawiona Walnemu Zgromadzeniu zamieszczane są na stronie internetowej Banku w czasie umożliwiającym zapoznanie się z nimi i dokonanie ich oceny.
Projekty uchwał zgłoszone zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych przez uprawnionego akcjonariusza lub akcjonariuszy przed terminem Walnego Zgromadzenia Bank niezwłocznie po ich otrzymaniu udostępnia na stronie internetowej.
Akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Banku mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia. Żądanie powinno zostać zgłoszone Zarządowi Banku nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem zgromadzenia. Żądanie powinno zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad. Żądanie może zostać złożone w postaci elektronicznej.
Akcjonariusz lub akcjonariusze PKO Banku Polskiego SA reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłaszać Bankowi na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad. Ponadto, akcjonariusze podczas obrad Walnego Zgromadzenia mają prawo zgłaszania projektów uchwał oraz wnoszenia propozycji zmian lub uzupełnień do projektów uchwał, objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia.
Zdjęcie z porządku obrad bądź zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia, podjętej większością 3/4 głosów po uprzednio wyrażonej zgodzie przez wszystkich obecnych na Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszy, którzy wnosili o umieszczenie w porządku obrad tej sprawy.
Uchwały Walnego Zgromadzenia podejmowane są bezwzględną większością głosów, o ile powszechnie obowiązujące przepisy prawa lub postanowienia Statutu PKO Banku Polskiego SA nie stanowią inaczej.
Walne Zgromadzenie podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym z zastrzeżeniem, że głosowanie tajne zarządza się:

- przy wyborach,
- nad wnioskami o odwołanie członków organów PKO Banku Polskiego SA lub likwidatorów,
- nad wnioskami o pociągnięcie do odpowiedzialności członków organów PKO Banku Polskiego SA lub likwidatorów,
- w sprawach osobowych,
- na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy, obecnych lub reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu,
- w innych przypadkach określonych w powszechnie obowiązujących przepisach prawa.

Akcjonariusz nie może ani osobiście, ani przez pełnomocnika, ani jako pełnomocnik innej osoby głosować nad uchwałami dotyczącymi jego odpowiedzialności wobec PKO Banku Polskiego SA z jakiegokolwiek tytułu, w tym udzielenia absolutorium, zwolnienia ze zobowiązania wobec PKO Banku Polskiego SA oraz sporu pomiędzy nim a PKO Bankiem Polskim SA.

Akcjonariusze mają prawo, za pośrednictwem Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia, zadawać pytania członkom Zarządu i Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA oraz biegłemu rewidentowi PKO Banku Polskiego SA.
Każdy akcjonariusz ma prawo do jednego wystąpienia i jednej repliki w dyskusji nad każdym z punktów porządku obrad. Akcjonariusze mogą zgłaszać w trakcie dyskusji wnioski o zamknięcie listy mówców oraz o zamknięcie dyskusji nad rozpatrywanym punktem porządku obrad.

7.2.7 Rada Nadzorcza oraz Zarząd PKO Banku Polskiego SA w okresie sprawozdawczym

Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA

Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA składa się z 5 do 13 członków powoływanych na wspólną trzyletnią kadencję. Członkowie Rady Nadzorczej są powoływani i odwoływani przez Walne Zgromadzenie.
W dniu 26 czerwca 2014 roku Skarb Państwa jako Uprawniony Akcjonariusz, na podstawie § 11 ust. 1 Statutu Banku ustalił liczbę członków Rady Nadzorczej na 9 osób, o czym Bank poinformował raportem bieżącym nr 53/2014. Na dzień 31 grudnia 2015 roku Rada Nadzorcza Banku liczyła 8 osób.

Obecna kadencja wszystkich członków Rady Nadzorczej rozpoczęła się 26 czerwca 2014 roku.

Tabela 33. Skład Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA na dzień 31.12.2015 roku

Pełnione funkcje	Kompetencje
Jerzy Góra - Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku W dniu 26 czerwca 2014 roku powołany w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji i w tym samym dniu wyznaczony przez Ministra Skarbu Państwa na Przewodniczącego Rady Nadzorczej.	Prezes Zarządu Polskich Inwestycji Rozwojowych SA od 1 stycznia 2015 roku. Doświadczenie zawodowe zdobywał zajmując kierownicze stanowiska m.in. Banku Gospodarstwa Krajowego, gdzie piastował funkcję Dyrektora Departamentu Finansowania Projektów Inwestycyjnych. Był Wiceprezesem Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu SA, Wiceprezesem Zarządu Stoczni Szczecińskiej Porta Holding SA, Zastępcą Dyrektora Naczelnego Polskiej Żeglugi Morskiej w Szczecinie i Dyrektorem Departamentu w Banku Morskim SA. Pracował także w Ministerstwie Skarbu Państwa na stanowisku Dyrektora Departamentu Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji II. Wcześniej zasiadał w radach nadzorczych spółek, m. in: Polimex-Mostostal SA, LZPS Protektor SA i Elektrociepłownia Będzin S.A, Euroafrica Sp. z o.o., Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych SA oraz Grupy Azoty Zakłady Chemiczne "Police" SA i Polskie Inwestycje Rozwojowe SA, a także banków: Banku Morskiego SA, BIG Banku SA. Jest doktorem nauk ekonomicznych Uniwersytetu Szczecińskiego, stypendystą Uniwersytetu St. Ignatius (UFSIA) w Antwerpii.
Mirosław Czekaj - Sekretarz Rady Nadzorczej W składzie Rady Nadzorczej od 31 sierpnia 2009 roku. W dniu 26 czerwca 2014 roku. Ponownie powołany w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji. W dniu 25 czerwca 2015 roku wyznaczony przez Ministra Skarbu Państwa na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej.	Doktor nauk ekonomicznych, absolwent Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Biegły rewident. W styczniu 2007 wybrany przez Radę Miasta Warszawy na funkcję Skarbnika Miasta. W latach 2004-2006 Wiceprezes Banku Gospodarstwa Krajowego odpowiedzialny za działalność komercyjną banku i nadzór nad oddziałami. Wcześniej odpowiedzialny za finanse w sektorze publicznym oraz przedsiębiorstwach. W latach 1992-2009 brał udział w pracach rad nadzorczych spółek - w tym jako przewodniczący rady nadzorczej Remondis - Szczecin Sp. z o.o., przewodniczący rady nadzorczej Funduszu Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecina, przewodniczący rady nadzorczej Szczecińskiego Centrum Renowacji Sp. z o.o., przewodniczący rady nadzorczej MPT Sp. z o.o. w Warszawie. Pełnił również funkcję członka rady nadzorczej Pomorskiego Banku Kredytowego SA w Szczecinie. Autor i współautor publikacji z zakresu finansów.
Małgorzata Dec-Kruczkowska - Sekretarz Rady Nadzorczej W dniu 25 czerwca 2015 roku powołana w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji W dniu 5 sierpnia 2015 roku wybrana na Sekretarza Rady Nadzorczej.	Jest doktorem nauk ekonomicznych – ekspertem w zakresie problematyki finansów przedsiębiorstwa. Rozprawę doktorską obronioną w 2008 roku w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie poświęciła badaniom wpływu obciążeń z tytułu ubezpieczeń społecznych na rozwój przedsiębiorczości. Jej kilkunastoletnie doświadczenie zawodowe obejmuje stanowiska eksperckie i kierownicze w sektorze energetycznym, finansowym i handlowym. Od blisko 6 lat pracuje w Ministerstwie Skarbu Państwa, gdzie zajmuje stanowisko dyrektora Departamentu Zarządzania Strategicznego i Rozwoju. W resorcie skarbu opracowywała projekty planów prywatyzacji, zasad nadzoru właścicielskiego oraz dobrych praktyk. Koordynuje sporządzanie analiz ekonomiczno-finansowych spółek oraz odbiór wycen przedsiębiorstw. Odpowiada również za koordynację planowania i realizacji przychodów z prywatyzacji oraz dywidend ze spółek, w tym giełdowych. Od listopada 2014 była przewodniczącą rady nadzorczej Kompanii Węglowej SA. Wcześniej pełniła obowiązki prezesa zarządu RUCH SA, przewodniczyła radom nadzorczym spółek Agencja Rozwoju Przemysłu SA, PGE Polska Grupa Energetyczna SA, RUCH SA oraz Nafta Polska SA etc. W ramach prac w organach spółek prowadziła działania w zakresie audytu finansowego, inwestycji strategicznych, renegocjacji umów handlowych, odpowiadała za przegląd i ocenę efektywności prowadzonych w spółce projektów. Jest współautorem podręczników akademickich i publikacji naukowych z dziedziny finansów.
Zofia Dzik - Członek Rady Nadzorczej W składzie Rady Nadzorczej od 6 czerwca 2012 roku. W dniu 26 czerwca 2014 roku ponownie powołana w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji.	Absolwentka Akademii Ekonomicznej w Krakowie, University of Illinois w Chicago, Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie oraz Executive Programs na INSEAD Business School, posiada także tytuł MBA Manchester Business School oraz certyfikowany członek Association for Project Management (APMP). W latach 1995-2003 doradca w firmach Arthur Andersen oraz Andersen Business Consulting, odpowiedzialna za sektor ubezpieczeń (Dyrektor Działu Ubezpieczeń) świadcząca usługi doradcze między innymi dla takich podmiotów jak: PZU SA, PZU Życie SA, TUiR Warta SA Aplico Life SA, Commercial Union SA, Gerling SA, Compensa SA, Od 2003 roku związana z Grupą Intouch Insurance (obecnie RSA), gdzie w latach 2004-2007 sprawowała funkcję Prezesa Zarządu Towarzystwa Ubezpieczeń Link4 SA, natomiast w latach 2007-2009 funkcję członka Zarządu Intouch Insurance B.V. w Holandii oraz CEO na Europę Centralną i Wschodnią grupy Intouch Insurance. W ramach tej funkcji była odpowiedzialna za rozwój nowych rynków: była przewodniczącą rad nadzorczych spółek: TU Link4 SA i Direct Insurance Shared Services Center w Polsce, Intouch Strachowanie w Rosji (realizacja projektu od start upu) oraz Direct Pojistovna w Czechach (wsparcie start upu) oraz wiceprzewodniczącą rady nadzorczej Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie Link4 Life SA.

	W latach 2006-2008 członek Zarządu Polskiej Izby Ubezpieczeń. W latach 2007-2010 członek rady nadzorczej Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Obecnie Prezes Zarządu założonej Fundacji Humanites – Sztuka Wychowania, której celem jest wsparcie transformacji społecznej w Polsce, autor modelu „Spójnego Przywództwa wspierającego zrównoważony rozwój człowieka, dyrektor Akademii Przywództwa Liderów Oświaty – mającej na celu rozwój przywództwa w oświacie a także członek rad nadzorczych następujących spółek: Towarzystwa Ubezpieczeń Link4 SA, ERBUD SA oraz PKO Bank Polski SA.
Krzysztof Kilian - Członek Rady Nadzorczej W dniu 25 czerwca 2015 roku powołany w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji	Absolwent Politechniki Gdańskiej, Wydział Mechaniczny-Technologiczny. W roku 1983 rozpoczął pracę zawodową w Stoczni „Wisła" w Gdańsku. Po 1989 roku uczestniczył w przemianach politycznych w Polsce, będąc m.in. Dyrektorem Gabinetu premiera Jana Krzysztofa Bieleckiego, a następnie w latach 1992 – 1993 Ministrem Łączności. Lata 1994 – 1997 to okres pracy w Banku Handlowym. Następnie w latach 1997-1998 pełnił funkcję doradcy ds. Polski w banku inwestycyjnym Morgan Stanley Dean Witter oraz w latach 1999-2000 ING Barings, doradzając w fuzjach i przejęciach. Jednocześnie, do 2008 roku prowadził własną działalność gospodarczą – w której realizował projekty w obszarze teleinformatyki m.in. dla PZU, PKO Bank Polski SA, BZWBK SA, Siemens, Asseco, Prokom, Nokia. W latach 2008 – 2011 pełnił funkcję wiceprezesa zarządu Polkomtel SA ds. marketingu i zarządzania relacjami z klientami, gdzie był odpowiedzialny za przygotowanie i koordynowanie procesu sprzedaży Polkomtel SA. W latach 2012 – 2013 kierował PGE Polską Grupą Energetyczną SA jako Prezes Zarządu. W zakresie nadzoru właścicielskiego posiada doświadczenie zdobyte w radach nadzorczych PKO Bank Polski SA, TFI PZU, KGHM, BPH, PGF SA, Poczta Polska. Aktualnie zasiada w Radzie Nadzorczej CD Projekt SA.
Piotr Marczak - Członek Rady Nadzorczej W składzie Rady Nadzorczej od 25 czerwca 2010 roku. W dniu 26 czerwca 2014 roku ponownie powołany w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji.	Jest absolwentem Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie (dawniej SGPiS). Od 1992 jest związany z Ministerstwem Finansów - obecnie pełni funkcję dyrektora Departamentu Długu Publicznego, do którego głównych zadań należy m. in. przygotowywanie strategii zarządzania długiem publicznym, zarządzanie ryzykiem i długiem Skarbu Państwa, zarządzanie środkami walutowymi budżetu państwa, konsolidacja płynności jednostek sektora finansów publicznych. Jest autorem kilkudziesięciu opracowań i artykułów o długu publicznym i rynku skarbowych papierów wartościowych w Polsce, a także był wykładowcą w Dolnośląskiej Szkole Bankowej. Obecnie jest członkiem Rady Nadzorczej spółki PKP Intercity SA, w przeszłości zasiadał w radach nadzorczych, m. in. Banku Gospodarstwa Krajowego, Huty Będzin SA, Huty Stalowa Wola SA, Stomil Poznań SA.
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka - Członek Rady Nadzorczej W składzie Rady Nadzorczej od 20 czerwca 2013 roku. W dniu 26 czerwca 2014 roku ponownie powołana w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji	Absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego (Wydział Ekonomii Politycznej, specjalność: ekonometria). Prof. dr hab. nauk ekonomicznych, zatrudniona w Instytucie Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk (od 1990) oraz Szkole Głównej Handlowej (od 1998) na stanowisku kierownika Zakładu Badań nad Bankructwami Przedsiębiorstwa w Instytucie Finansów Korporacji i Inwestycji w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie SGH (od 2008) oraz kierownika studiów podyplomowych: „Wycena Nieruchomości". Przewodnicząca Komitetu Gospodarczej Myśli Strategicznej w Ministerstwie Gospodarki (od 14 czerwca 2013), prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego (od 2005) także członek Prezydium Komitetu Prognoz „Polska 2000 Plus" oraz Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN (od 2011).W latach 1994-2005 sekretarz naukowy oraz członek Prezydium Rady Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Radzie Ministrów. W latach 2005-2007 członek niezależny Rady Nadzorczej BGŻ, w latach 1996-1998 członek niezależny Rady Nadzorczej Polskiego Banku Rozwoju, w latach 1990-1991 doradca i konsultant w Polsko-Szwedzkiej Sp. z o.o. SWEA SYSTEM. Odbyła staże naukowo-badawcze m.in. w Niemczech (Uniwersytet Mannheim), Austrii (WIIW, Wirtschaftsuniversität Wien). Jest trzykrotną stypendystka DAAD oraz autorką, współautorką i redaktorem ok. 200 publikacji oraz ekspertyz z zakresu analizy ekonomicznej, finansów i wyceny przedsiębiorstw oraz z zakresu systemów gospodarczych i strategii rozwoju społeczno-gospodarczego. Członek Komitetu Redakcyjnego dwumiesięcznika „Ekonomista", wydawanego przez PTE i KNE PAN, członek Rady Redakcyjnej „Kwartalnika Nauk o Przedsiębiorstwie", wydawanego przez KNOP SGH, członek zespołu redakcyjnego kwartalnika International Journal ofSustainable Economy (IJSE), Inderscience Publishers Editorial Office, UK.
Marek Mroczkowski - Członek Rady Nadzorczej W składzie Rady Nadzorczej od 30 czerwca 2011 roku. W dniu 26 czerwca 2014 roku ponownie powołany w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji	Absolwent Szkoły Głównej Handlowej (dawniej SGPiS). Ukończył studia podyplomowe na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego oraz studia podyplomowe - Advanced Managment Programme w INSEAD Fontainebleau, Francja. Od 2009 prowadzi działalność doradczą w zakresie zarządzania w MRM Finance. W latach 2007-2009 pełnił funkcję Prezesa Zarządu - Dyrektora Generalnego MAŻEIKIU NAFTA AB na Litwie. W latach 2005-2006 był Wiceprezesem Zarządu - Dyrektorem Finansowym UNIPETROL A.S. w Czechach (od września 2005 kwietnia 2006 pełnił także funkcję Prezesa Zarządu - Dyrektora Generalnego). W latach 2003-2004 pełnił funkcję Prezesa Zarządu - Dyrektora Generalnego ELANA SA w Toruniu. W latach 2001-2002 był Prezesem Zarządu - Dyrektorem Generalnym POLKOMTEL SA, a między 1994 a 2001 Wiceprezesem Zarządu - Dyrektorem Finansowym PKN ORLEN SA Pełnił też funkcję Członka Zarządu - Dyrektora Finansowego Eda Poniatowa SA (1986-1994). Posiada doświadczenie w pracy organów nadzorczych - zasiadał w radach nadzorczych takich spółek jak: ZCH POLICE SA, IMPEXMETAL SA, ENERGOMONTAŻ PÓŁNOC SA, POLKOMTEL SA, ANWIL SA, MOSTOSTAL Kraków SA. Obecnie jest członkiem Rady Nadzorczej AZOTY TARNÓW.

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej w 2015 roku

W dniu 25 czerwca 2015 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku:

- Pan Tomasz Zganiacz – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku – zrezygnował z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Banku z dniem 25 czerwca 2015 roku,
- Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku odwołało ze składu Rady Nadzorczej Banku Pana Jarosława Klimonta - członka Rady Nadzorczej i powołało w skład Rady Nadzorczej Banku Panią Małgorzatę Dec - Kruczkowską oraz Pana Krzysztofa Kiliana,
- Skarb Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz na podstawie § 12 ust. 1 Statutu Banku wyznaczył Pana Mirosława Czekaja - na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Banku.

W dniu 23 września 2015 roku Pani Mirosława Boryczka zrezygnowała z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Banku z dniem 30 września 2015 roku.

Zgodnie z oświadczeniami złożonymi przez członków Rady Nadzorczej, Mirosław Czekaj, Zofia Dzik, Krzysztof Kilian, Elżbieta Mączyńska – Ziemacka i Marek Mroczkowski spełniają kryteria niezależnych członków Rady Nadzorczej określone w Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW. Pozostali członkowie Rady Nadzorczej, tj. Jerzy Góra, Małgorzata Dec-Kruczkowska oraz Piotr Marczak, złożyli oświadczenia o niespełnianiu kryteriów niezależności od Banku i podmiotów pozostających w istotnym powiązaniu z Bankiem.

Zasady działania Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza działa na podstawie Regulaminu uchwalonego przez Radę Nadzorczą i zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie. Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się co najmniej raz na kwartał.
Rada Nadzorcza podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Rady Nadzorczej, w tym przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, z wyjątkiem uchwał w sprawach wskazanych w Statucie Banku, dla podjęcia których oprócz wskazanego kworum wymagana jest większość kwalifikowana wynosząca 2/3 głosów. W głosowaniu nie uczestniczą członkowie Rady Nadzorczej, których dotyczy sprawa poddana pod głosowanie.

Kompetencje Rady Nadzorczej

Do kompetencji Rady Nadzorczej, oprócz uprawnień i obowiązków przewidzianych w powszechnie obowiązujących przepisach prawa i postanowieniach Statutu PKO Banku Polskiego SA, należy podejmowanie uchwał dotyczących w szczególności:

1) zatwierdzania uchwalonych przez Zarząd: strategii PKO Banku Polskiego SA i rocznego planu finansowego,
2) akceptowania ogólnego poziomu ryzyka Banku,
3) wyznaczania podmiotu dokonującego badania lub przeglądu sprawozdań finansowych oraz wyrażania zgody na zawieranie umów z takim podmiotem lub podmiotami z nim powiązanymi,
4) uchwalania Regulaminu:

- Rady Nadzorczej,
- określającego zasady udzielania kredytów, pożyczek, gwarancji bankowych oraz poręczeń członkowi Zarządu Banku, Rady Nadzorczej oraz osobie zajmującej stanowiska kierownicze w Banku oraz podmiotom powiązanym z nimi kapitałowo lub organizacyjnie,
- wykorzystania kapitału rezerwowego,

5) powołania i odwołania Prezesa Zarządu oraz, na wniosek Prezesa Zarządu, Wiceprezesów oraz innych członków Zarządu, a także zawieszania w czynnościach członków Zarządu oraz delegowania członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu,
6) zatwierdzania uchwalonych przez Zarząd Regulaminów: Zarządu, Gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto, Organizacyjnego Banku,
7) wyrażania uprzedniej zgody na czynności spełniające określone kryteria, w tym m.in. na nabycie i zbycie środków trwałych oraz nieruchomości, założenie spółki, objęcie lub nabycie udziałów i akcji, zawarcie przez PKO Bank Polski SA transakcji z podmiotem powiązanym,
8) występowania do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskiem o wyrażenie zgody na powołanie dwóch członków Zarządu, w tym Prezesa Zarządu,
9) oceny funkcjonowania polityki wynagrodzeń w Banku oraz przedstawiania raportu w tym zakresie Walnemu Zgromadzeniu,
10) opinii o stosowaniu przez Bank „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych".

Zmiany Regulaminu Rady Nadzorczej

W dniu 25 czerwca 2015 roku Walne Zgromadzenie zatwierdziło przyjętą przez Radę Nadzorczą w dniu 17 grudnia 2014 roku zmianę w Regulaminie Rady Nadzorczej polegającą na dodaniu postanowienia, że jej członkowie dbają, aby ich działania spełniały wymogi przyjętych do stosowania przez Bank Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW oraz Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.
W dniu 23 września 2015 roku Rada Nadzorcza przyjęła zmianę w Regulaminie Rady Nadzorczej dokonaną ze względu na zmianę par. 17 ust. 4 Statutu Banku umożliwiającą podejmowania przez Radę Nadzorczą uchwał w trybie obiegowym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość również w sprawach, o których mowa w § 15 ust. 1 pkt 12 Statutu tj. między innymi wyrażania zgód przez Radę Nadzorczą na nabycie i zbycie środków trwałych, nieruchomości, założenie spółki itd. Zmiana ta wejdzie w życie z dniem jej zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie.

Komitety Rady Nadzorczej

Zgodnie z treścią Statutu Banku Rada Nadzorcza powołuje ze swojego grona Komitet Audytu oraz Komitet ds. Wynagrodzeń. Rada Nadzorcza może także powoływać ze swojego grona inne komitety.

Zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej może ona powoływać, a w przypadkach, gdy wymagają tego przepisy prawa, powołuje, stałe komitety, których członkowie pełnią funkcje jako członkowie Rady Nadzorczej delegowani do pełnienia wybranych czynności nadzorczych w Banku. Rada Nadzorcza powołuje w szczególności stałe komitety:

Komitet Audytu Rady Nadzorczej, który odpowiada w szczególności za realizację następujących zadań:

1) monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, w tym przegląd okresowych i rocznych sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku (jednostkowych i skonsolidowanych), w szczególności poprzez:

- analizowanie:
  - informacji dotyczących istotnych zmian w polityce rachunkowości i sprawozdawczości finansowej oraz sposobie dokonywania szacunków i ocen kierownictwa, gdy mają one istotne znaczenie dla sprawozdawczości finansowej Banku,
  - sprawozdań finansowych Banku wraz z zestawieniem znaczących korekt do sprawozdań wynikających z badania oraz opinii z badania sprawozdań finansowych,
  - zgodności procesu sprawozdawczości finansowej z obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi prowadzenia rachunkowości,
  - problemów, zastrzeżeń i wątpliwości, które wynikają z badania sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku,
  - zaleceń podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych (biegłego rewidenta) Banku i Grupy Kapitałowej Banku kierowanych do Zarządu oraz odpowiedzi Zarządu w tym zakresie,
- przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji w sprawie zaopiniowania zbadanego przez biegłego rewidenta sprawozdania finansowego Banku i Grupy Kapitałowej Banku,
- przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji w sprawie oceny wniosku Zarządu dotyczącego podziału zysku albo pokrycia straty (w tym w szczególności polityki dywidendowej) i emisji papierów wartościowych,

2) monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, w tym audytu wewnętrznego, oraz zarządzania ryzykiem, w szczególności poprzez:

- ocenę działań Banku związanych z funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej, oraz ocenę jego adekwatności i skuteczności, w tym:
  - opiniowanie uchwał Zarządu, których zatwierdzenie należy do kompetencji Rady Nadzorczej w zakresie systemu kontroli wewnętrznej,
  - opiniowanie przekazywanych Radzie Nadzorczej okresowych raportów w zakresie systemu kontroli wewnętrznej,
  - przegląd procedur w zakresie anonimowego zgłaszania członkom Zarządu lub Rady Nadzorczej naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych,
  - przegląd pism organów nadzorczych kierowanych do Zarządu oraz Rady Nadzorczej wraz z udzielanymi na nie odpowiedziami,
- analizowanie informacji otrzymywanych od Komitetu ds. Ryzyka,
- monitorowanie działalności Departamentu Audytu Wewnętrznego, w tym:
  - opiniowanie planu audytów wewnętrznych w Banku i regulaminu wewnętrznego Departamentu Audytu Wewnętrznego,
  - dokonywanie okresowego przeglądu realizacji planu audytów wewnętrznych, audytów doraźnych oraz dokonywanie oceny działania Departamentu Audytu Wewnętrznego w świetle posiadanych zasobów,
  - opiniowanie wniosków Prezesa Zarządu do Rady Nadzorczej w sprawie powołania i odwołania dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego,
  - monitorowanie poziomu wynagrodzeń dyrektora i pracowników Departamentu Audytu Wewnętrznego,
- monitorowanie działalności Departamentu Zgodności, w szczególności poprzez:
  - analizowanie informacji otrzymywanych od Departamentu Zgodności na temat przeglądu skuteczności systemu monitoringu zgodności,
  - opiniowanie wniosków Prezesa Zarządu do Rady Nadzorczej w sprawie powołania i odwołania dyrektora Departamentu Zgodności,
  - monitorowanie poziomu wynagrodzeń dyrektora i pracowników Departamentu Zgodności,

3) monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności poprzez:

- rekomendowanie Radzie Nadzorczej podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do przeprowadzenia czynności rewizji finansowej Banku i Grupy Kapitałowej Banku wraz z jego oceną, poziomem jego wynagrodzenia oraz nadzór nad wykonywaną pracą,
- rozpatrywanie składanych przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych pisemnych informacji o istotnych kwestiach dotyczących czynności rewizji finansowej, w tym w szczególności o znaczących nieprawidłowościach systemu kontroli wewnętrznej Banku w odniesieniu do procesu sprawozdawczości finansowej,
- uzgadnianie z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku zasad przeprowadzania czynności oraz proponowanego planu czynności,
- badanie przyczyn rozwiązania umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku,

4) monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, w tym w przypadku świadczenia usług, o których mowa w art. 48 ust. 2 Ustawy o Biegłych Rewidentach, w szczególności poprzez uzyskanie:

- oświadczenia potwierdzającego niezależność podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych i niezależność biegłych rewidentów wykonujących czynności rewizji finansowej,
- informacji o zakresie usług, o których mowa w art. 48 ust. 2 Ustawy o Biegłych Rewidentach, świadczonych na rzecz Banku.

Komitet ds. wynagrodzeń, do którego zadań należy opiniowanie i monitorowanie przyjętej w Banku polityki wynagrodzeń oraz wspieranie organów Banku w zakresie kształtowania i realizacji tej polityki. Komitet odpowiada w szczególności za realizację następujących zadań:

1) opiniowanie, podlegających zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą, ogólnych zasad polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w rozumieniu § 28 ust. 1 uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku, interes akcjonariuszy i inwestorów Banku,
2) dokonywanie okresowego przeglądu ogólnych zasad polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku oraz przedstawianie wyników z przeglądu Radzie Nadzorczej,
3) przedstawianie Radzie Nadzorczej propozycji zasad wynagradzania członków Zarządu, w tym polityki zmiennych składników wynagrodzeń oraz wynagrodzenia zasadniczego członków Zarządu,
4) przedstawianie Radzie Nadzorczej propozycji dotyczących odpowiednich form umowy z członkami Zarządu,
5) opiniowanie wniosków dotyczących zgody dla członka Zarządu na zajmowanie się interesami konkurencyjnymi lub uczestniczenie w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki osobowej lub jako członek organu spółki kapitałowej bądź, uczestniczenie w innej konkurencyjnej osobie prawnej jako członek jej organu,
6) opiniowanie raportu z przeprowadzonego przez Departament Audytu Wewnętrznego, przeglądu wdrożenia polityki zmiennych składników wynagrodzeń,
7) przygotowanie projektu raportu z oceny funkcjonowania polityki wynagradzania w Banku, który jest przedstawiany Walnemu Zgromadzeniu przez Radę Nadzorczą.

Komitet ds. Ryzyka (powołany 4 listopada 2015 roku), który odpowiada za realizację następujących zadań:

1) opiniowanie całościowej bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka, z uwzględnieniem profilu ryzyka Grupy Kapitałowej Banku, w tym w szczególności opiniowanie uchwalonych przez Zarząd strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka dla Banku i Grupy Kapitałowej Banku, których zatwierdzenie należy do kompetencji Rady Nadzorczej,
2) opiniowanie uchwalonej przez Zarząd strategii zarządzania ryzykiem w działalności Banku oraz przedkładanych przez Zarząd informacji dotyczących realizacji tej strategii oraz innych okresowych raportów w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
3) opiniowanie innych uchwał Zarządu w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej, których zatwierdzenie należy do kompetencji Rady Nadzorczej,
4) wspieranie Rady Nadzorczej w nadzorowaniu wdrażania strategii zarządzania ryzykiem w działalności Banku przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla,
5) przegląd, czy ceny pasywów i aktywów oferowanych klientom w pełni uwzględniają model biznesowy Banku i jego strategię w zakresie ryzyka, a w przypadku gdy ceny te nie odzwierciedlają w odpowiedni sposób rodzajów ryzyka zgodnie z tym modelem i tą strategią, wskazanie Zarządowi kierunków działań korygujących mających na celu przywrócenie adekwatności cen pasywów i aktywów do modelu biznesowego i strategii ryzyka Banku; Komitet monitoruje realizację przez Zarząd tych działań,
6) opiniowanie rozwiązań dotyczących ograniczania ryzyka prowadzonej działalności przy wykorzystaniu ubezpieczeń majątkowych Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku i prokurentów,
7) opiniowanie dla Rady Nadzorczej wniosków Prezesa Zarządu w sprawie powołania lub odwołania członka Zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku,
8) opiniowanie informacji podawanych przez Bank do publicznej wiadomości w zakresie dotyczącym strategii zarządzania ryzkiem oraz systemu zarządzania ryzykiem,
9) wykonywanie innych powierzonych zadań przez Radę Nadzorczą w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku.

W skład Komitetu Audytu Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2015 roku wchodziło 4 członków:

- Mirosław Czekaj (Przewodniczący Komitetu),
- Zofia Dzik (Wiceprzewodnicząca Komitetu),
- Krzysztof Kilian (członek Komitetu),
- Piotr Marczak (członek Komitetu),

W skład Komitetu ds. Wynagrodzeń na dzień 31 grudnia 2015 roku wchodziło 4 członków:

- Małgorzata Dec-Kruczkowska (Przewodnicząca Komitetu),
- Jerzy Góra (Wiceprzewodniczący Komitetu),
- Elżbieta Mączyńska-Ziemacka (członek Komitetu),
- Marek Mroczkowski (członek Komitetu).

W skład Komitetu ds. Ryzyka na dzień 31 grudnia 2015 roku wchodziło 5 członków:

- Jerzy Góra (Przewodniczący Komitetu),
- Mirosław Czekaj (członek Komitetu),
- Zofia Dzik (członek Komitetu),
- Krzysztof Kilian (członek Komitetu),

- Piotr Marczak (członek Komitetu).

Zarząd PKO Banku Polskiego SA

Zgodnie z § 19 ust. 1 i 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA członkowie Zarządu powoływani są przez Radę Nadzorczą na wspólną trzyletnią kadencję.
Zarząd składa się z 3 do 9 członków. Powołanie dwóch członków Zarządu, w tym Prezesa Zarządu, wymaga zgody Komisji Nadzoru Finansowego.
Na dzień 31 grudnia 2015 roku Zarząd Banku liczył 7 osób.
Obecna wspólna kadencja Zarządu Banku rozpoczęła się z upływem poprzedniej wspólnej kadencji Zarządu rozpoczętej 30 czerwca 2011 roku.

Tabela 34. Skład Zarządu PKO Banku Polskiego SA według stanu na 31.12.2015 roku

Pełnione funkcje	Kompetencje
Zbigniew Jagiełło - Prezes Zarządu W składzie Zarządu od 1 października 2009 roku. W dniu 8 stycznia 2014 roku powołany ponownie w skład Zarządu obecnej kadencji.	Prezes Zarządu PKO Banku Polskiego SA od października 2009 roku, powołany na kolejne kadencje w 2011 roku i 2014 roku. Wcześniej przez blisko 9 lat pełnił funkcję Prezesa Zarządu Pioneer Pekao TFI SA. W globalnej strukturze Pioneer Investments nadzorował także dystrybucję w regionie Europy Środkowo-Wschodniej (CEE). W drugiej połowie lat 90. ubiegłego wieku m.in. jako wiceprezes Zarządu współtworzył PKO/Credit Suisse TFI SA. W okresie dwudziestoletniej pracy na rynku finansowym był odpowiedzialny m.in. za: (•) przeprowadzenie PKO Banku Polskiego SA z sukcesem przez okres kryzysowych zawirowań na międzynarodowych rynkach finansowych, przy jednoczesnym wzmocnieniu pozycji Banku jako lidera pod względem wielkości aktywów, kapitału i wypracowanego zysku w Polsce i regionie Europy Środkowo-Wschodniej; (•) przygotowanie i realizację strategii PKO Banku Polskiego SA na lata 2010-2012 oraz 2013-2015, które zaowocowały zdecydowanym wzrostem aktywów oraz efektywności biznesowej, a także zwiększeniem zainteresowania spółką ze strony inwestorów krajowych i zagranicznych; (•) dostosowanie PKO Banku Polskiego SA do wymogów coraz bardziej konkurencyjnego rynku finansowego poprzez uatrakcyjnienie oferty produktowej i podniesienie jakości obsługi klientów; (•) przeformułowanie modelu operacyjnego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w kierunku koncentracji na podstawowej działalności związanej ze świadczeniem usług finansowych. Aktywnie zaangażowany w rozwój i promocję wysokich standardów działania rynku finansowego w Polsce. Członek Rady Związku Banków Polskich oraz prestiżowej organizacji Institut International D'Etudes Bancaires zrzeszających międzynarodowe środowisko bankowe. Wcześniej pełnił m.in. funkcję Przewodniczącego Rady Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami. Absolwent Wydziału Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej. Ukończył również Podyplomowe Studia Menedżerskie prowadzone przez Gdańską Fundację Kształcenia Menedżerów i Uniwersytet Gdański, gdzie uzyskał tytuł Executive MBA certyfikowany przez Rotterdam School of Management, Erasmus University. Odznaczony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz uhonorowany Medalem Solidarności Społecznej za propagowanie idei społecznej odpowiedzialności biznesu. Przewodniczący Rady Programowej Fundacji PKO Banku Polskiego SA która powstała w 2010 roku z jego inicjatywy. Laureat licznych nagród i wyróżnień. Wybrany Prezesem Roku 2011 przez Gazetę Giełdy Parkiet. Laureat Wektora 2011 przyznanego przez Kapitułę Pracodawców RP oraz Złotego Bankiera w kategorii Osobowość Roku 2011. Dwukrotnie uznany za Bankowego Menedżera Roku (2011 i 2014) w konkursie Gazety Bankowej. Magazyn Bloomberg Businessweek Polska przyznał mu w 2012 roku tytuł jednego z Top 20 Managerów na czas kryzysu, a w 2014 zaliczył do TOP 20 Najlepszych Menedżerów w Polskiej Gospodarce. Miesięcznik Finansowy Bank uhonorował go nagrodą specjalną Innowator Sektora Bankowego 2012. Otrzymał również tytuły miesięcznika Brief - Człowiek Roku 2013 i Dziennika Gazety Prawnej - Wizjoner 2013. W 2014 wyróżniony przez Gazetę Finansową jako jeden z „25 Najcenniejszych Menedżerów Świata Finansów". W 2015 roku został także uznany za najbardziej pro-marketingowego prezesa przez branżowy serwis Mediarun.
Piotr Alicki - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Informatyki i Usług W składzie Zarządu od 2 listopada 2010 roku. W dniu 8 stycznia 2014 roku powołany ponownie w skład Zarządu obecnej kadencji.	Od 11 października 2011 roku jest Przewodniczącym Rady Bankowości Elektronicznej Związku Banków Polskich. Od 6 października 2014 roku jest Członkiem Rady Nadzorczej PKO Banku Hipotecznego SA. Od 1 maja 2011 roku do kwietnia 2015 roku zasiadał w Radzie Dyrektorów Visa Europe, gdzie reprezentował PKO Bank Polski SA oraz inne banki z Polski i siedmiu krajów naszego subregionu. W latach 1990-1998 pracował w Pomorskim Banku Kredytowym SA w Szczecinie w Departamencie Informatyki - od 1997 jako Dyrektor, gdzie kierował projektowaniem, rozwojem, wdrożeniami i eksploatacją systemów transakcyjnych Banku. W okresie 1999-2010 zatrudniony w Banku Pekao SA, gdzie pełnił funkcję Dyrektora Departamentu Rozwoju i Utrzymania Systemów Informatycznych, a od 2006 roku kierował Pionem Informatyki Banku. Zajmował się m.in. realizacją fuzji informatycznej czterech banków (Pekao SA, PBKS SA, BDK SA, PBG SA), wdrażał Zintegrowany System Informatyczny. Kierował także integracją informatyczną i migracją z systemów BPH SA do systemów Pekao SA, uczestniczył w pracach zespołu odpowiedzialnego za całość procesu integracji. W PKO Banku Polskim SA jako nadzorujący Obszar Informatyki i Usług, realizował m.in. następujące projekty: integrację Inteligo do systemów Banku, fuzję i integrację Nordea Bank Polska SA do PKO Bank Polski SA oraz system płatności mobilnych IKO, na bazie którego utworzono Polski Standard Płatności. Brał udział w pracach Związku Banków Polskich w: Komitecie Sterującym ds. Rozwoju Infrastruktury Bankowej, Komitecie ds. Systemu Płatniczego, Komisji Problemowej ds. Bankowości i Bankowych Usług Finansowych oraz Radzie Bankowości Elektronicznej. Od 2000 był członkiem Rady Nadzorczej Krajowej Izby Rozliczeniowej SA, a od 2005 do 2010 był jej Przewodniczącym. W latach 2002-2010 reprezentował Bank Pekao SA w Radzie ds. Systemu Płatniczego, działającej przy NBP. Obecnie od 2010 reprezentuje w Radzie PKO Bank Polski SA. Zasiadał także w Radach Nadzorczych spółek należących do Grupy Banku Pekao SA. W trakcie sprawowania funkcji Wiceprezesa PKO Banku Polskiego SA zasiadał również w Radach Nadzorczych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA – Inteligo Financial Services SA oraz Nordea Bank Polska SA. Odznaczony odznaką honorową Prezesa NBP "Za Zasługi Dla Bankowości Rzeczypospolitej Polskiej", jest laureatem konkursów "Lider Informatyki 1997", "Lider Informatyki 2010" oraz „Lider informatyki 2012".
Bartosz Drabikowski - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Finansów i	Jest absolwentem Harvard Business School, gdzie ukończył Advanced Management Program. Jest również absolwentem programu Executive MBA University of Illinois at Urbana – Champaign, Szkoły Głównej Handlowej, Politechniki Łódzkiej, Krajowej Szkoły Administracji Publicznej oraz Akademii Dyplomatycznej. Odbył liczne staże zawodowe: w Deutsche Bundesbank, Deutsche Börse AG, Deutsche Ausgleichsbank oraz Rheinische Hypothekenbank.

Rachunkowości W składzie Zarządu od 20 maja 2008 roku. W dniu 8 stycznia 2014 roku powołany ponownie w skład Zarządu obecnej kadencji.	Był stypendystą The German Marshall Fund of the United States oraz uczestnikiem wielu szkoleń organizowanych m.in. przez Komisję Europejską oraz Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Karierę zawodową rozpoczął w Ministerstwie Finansów, gdzie odpowiadał m.in. za regulacje oraz nadzór nad instytucjami rynku finansowego, przede wszystkim sektora bankowego oraz rynku kapitałowego. Przygotowywał również strategie rozwoju sektora usług finansowych zarówno w Polsce jak i w ramach wspólnego rynku Unii Europejskiej. W Ministerstwie Finansów był zatrudniony kolejno na stanowisku radcy ministra, zastępcy dyrektora oraz dyrektora Departamentu Instytucji Finansowych. Przez kilka lat był członkiem Komisji Nadzoru Bankowego, członkiem Komisji Papierów Wartościowych i Giełd oraz zastępcą członka Rady ds. Systemu Płatniczego w Narodowym Banku Polskim. Zasiadał również w wielu instytucjach Unii Europejskiej: był m.in. członkiem Financial Services Committee (Rada Europejska), członkiem European Banking Committee oraz European Securities Committee (Komisja Europejska). Pełnił również funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej spółek należących do Grupy PKO Banku Polskiego SA: Inteligo Financial Services SA, PKO BP Faktoring SA oraz eService SA. W latach 2006 - 2008 był członkiem Zarządu Krajowej Izby Rozliczeniowej SA, odpowiedzialnym za finanse, bezpieczeństwo i zarządzanie ryzykiem. Obecnie jest także Członkiem Rady Dyrektorów VISA Europe i Członkiem Komitetu Ryzyka, Audytu i Finansów, a także Przewodniczącym Rady Nadzorczej Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych oraz Wiceprzewodniczącym Grupy Zadaniowej ds. Finansów BIAC Finance Task Force – OECD. Posiada wieloletnie doświadczenie w zarządzaniu instytucjami finansowymi. Był członkiem Rady Nadzorczej Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA, członkiem Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz członkiem Rady Nadzorczej Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych SA.
Piotr Mazur - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Zarządzania Ryzykiem Z dniem 8 stycznia 2013 roku powołany w skład Zarządu do końca poprzedniej kadencji. W dniu 8 stycznia 2014 roku powołany ponownie w skład Zarządu obecnej kadencji.	Ukończył Akademię Ekonomiczną we Wrocławiu, na kierunku Organizacja i Zarządzanie. Posiada ponad dwudziestoletnie doświadczenie w pracy w bankowości, w tym 14 lat na stanowiskach kierowniczych – głównie w obszarach ryzyka, restrukturyzacji i kredytów. Posiada doświadczenie w pracy w międzynarodowych grupach finansowych działających w Europie, USA i Ameryce Południowej. Członek rad nadzorczych, rad wierzycieli, członek i przewodniczący kluczowych komitetów zarządzania ryzykiem. Brał udział w tworzeniu strategii Banku Zachodniego WBK SA, bezpośrednio odpowiadał za zarządzanie ryzykiem, optymalizację procesów windykacji i restrukturyzacji, współpracował z regulatorami w Polsce i za granicą. Po studiach rozpoczął pracę w Banku BPH SA w obszarze kredytów. Od 1992 roku związany z Bankiem Zachodnim SA, a następnie po połączeniu z Bankiem Zachodnim WBK SA pracował w Departamencie Inwestycji Kapitałowych, później jako dyrektor Departamentu Kontroli Jakości Kredytów. W latach 2005-2008 był Dyrektorem Obszaru Business Intelligence i Zarządzania Ryzykiem, a w latach 2008-2010 był Zastępcą Głównego Oficera ds. Ryzyka. Od stycznia 2011 roku był Głównym Oficerem Kredytowym - a od marca 2012 roku także Zastępcą Głównego Oficera ds. Ryzyka. Był Przewodniczącym Komitetu Kredytowego BZ WBK SA. Był również zastępcą Przewodniczącego Forum Ryzyka Kredytowego oraz zastępcą Przewodniczącego Forum Modeli Ryzyka.
Jarosław Myjak - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Bankowości Ubezpieczeniowej W składzie Zarządu od 15 grudnia 2008 roku. W dniu 8 stycznia 2014 roku powołany ponownie w skład Zarządu obecnej kadencji.	Magister filologii angielskiej (studia amerykańskie) na Wydziale Filologii Angielskiej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu (1978) i magister prawa na Wydziale Prawa i Administracji UAM (1981). Studiował też na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu w Toronto (program ekonomiczny - 1976 - 1977). Jest m. in. absolwentem Columbia Business School New York (Leadership for the Future), INSEAD/CEDEP Fontainebleau, Francja - General Management Programme (1998 - 1999), Sundridge Park, Wielka Brytania - Management Development Programme. Odbył aplikację sędziowską przy Sądzie Wojewódzkim w Poznaniu. Adwokat i radca prawny. Członek Warszawskiej Rady Adwokackiej i Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie. Był radcą prawnym w Kancelarii Prawnej Altheimer & Gray i Dewey & LeBoeuf, gdzie brał udział w postępowaniach prywatyzacyjnych, restrukturyzacyjnych, konsultingu inwestycyjnym i ubezpieczeniowym, reprezentując zarówno Skarb Państwa jak i inwestorów zagranicznych. Był również wykładowcą akademickim na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jeden z liderów i strateg polskiego rynku ubezpieczeń i długoterminowych oszczędności. Odpowiedzialny za stworzenie i rozwój jednej z największych grup usług finansowych - Commercial Union (obecnie Aviva) w Polsce i na Litwie oraz stworzenie, w latach 1998 - 2004, modelu współpracy Grupy CU z Bankiem WBK SA, a później BZWBK SA obejmującego partycypację kapitałową i dystrybucyjną Banku w Towarzystwach Ubezpieczeniowych CU i Powszechnym Towarzystwie Emerytur i rozwój bancassurance. W celu wzmocnienia oferty dla klientów, jako jeden z pionierów propagujących reformę emerytalną w Polsce, był odpowiedzialny za wizję strategiczną, utworzenie i sukces rynkowy PTE Commercial Union BPH WBK, które stało się liderem rynku. Jego strategia obrony portfela klientów, zapewnienia im należytej obsługi i pozyskiwania nowych segmentów rynku, doprowadziła do utworzenia spółki zarządzającej aktywami, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, działu ubezpieczeń osobowych - majątkowych, spółki agenta transferowego i spółki dystrybucyjnej. W ramach zarządzania grupą finansową przeprowadził proces jej restrukturyzacji, wprowadzając pełne zarządzanie holdingowe z wykorzystaniem efektów synergii. Współuczestniczył w procesie fuzji Commercial Union i Norwich Union (CU Europe). W latach 2000 - 2004 prezes Grupy Commercial Union (obecnie AVIVA) w Polsce i na Litwie. W Commercial Union Polska Ubezpieczenia na Życie pełnił kolejno funkcje: członka Zarządu (1995), pierwszego wiceprezesa (1996 - 1997), następnie prezesa Zarządu (1998 - 2004). Posiada dwudziestoletnie doświadczenie w nadzorze właścicielskim. W latach 1998 - 2004 m. in. był przewodniczącym Rad Nadzorczych Spółek Commercial Union w Polsce i na Litwie w tym Towarzystw CU PTE, CU TFI, CU Ogólne, CU Asset Management, CU Sp. z o.o. (Agent Transferowy) oraz CU Litwa (Lietuvos Draudimas). Był również członkiem: Rady Nadzorczej i Komitetu Strategicznego Citibank Handlowy SA, Rady Nadzorczej i Komitetu Sterującego BGŻ SA, odpowiedzialnym z ramienia MSP za projekt prywatyzacyjny banku oraz członkiem Rady Nadzorczej Polskiego Holdingu Farmaceutycznego SA, przewodniczącym Rady Nadzorczej PKO BP Finat Sp z o.o. oraz wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej PZU Życie SA. Obecnie przewodniczy Radom Nadzorczym PKO Leasing SA oraz PKO BP Faktoring SA. W 2006 roku i od 2008 roku do 30 kwietnia 2014 roku pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu Banku PKO Banku Polskiego SA odpowiedzialnego za bankowość korporacyjną. Przez szereg kadencji był członkiem Polskiej Rady Biznesu, wiceprezesem i członkiem Zarządu Polskiej Izby Ubezpieczeń, wiceprezydentem PKPP "Lewiatan", prezesem Związku Ubezpieczeniowych Grup Kapitałowych w ramach PKPP "Lewiatan", oraz członkiem Stowarzyszenia Menedżerów w Polsce. Jako działacz korporacji branżowych Polskiej Izby Ubezpieczeń oraz PKPP "Lewiatan" brał udział w komisjach parlamentarnych nowelizujących prawo ubezpieczeniowe i tworzących prawo o funduszach emerytalnych, funduszach inwestycyjnych, a także w grupach projektowych reformy służby zdrowia w Polsce przy Ministrze Zdrowia, Ministrze

	Pracy i Ministrze Gospodarki. Menedżer Roku 2002, odznaczony odznaką branżową "Za zasługi dla rynku ubezpieczeń w Polsce" oraz Złotym Krzyżem Zasługi RP.
Jacek Obłękowski - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Rynku Detalicznego Z dniem 30 czerwca 2011 roku powołany w skład Zarządu do końca poprzedniej kadencji. W dniu 8 stycznia 2014 roku powołany ponownie w skład Zarządu obecnej kadencji.	Jest absolwentem Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie - specjalizacja historia i dyplomacja. Ukończył kurs maklerski. Jest także absolwentem University of Navara IESE- AMP. Pracę zawodową rozpoczął w 1991 roku w Powszechnym Banku Gospodarczym SA, gdzie do 1998 roku pracował na stanowiskach od stażysty do dyrektora Departamentu Zarządzania Siecią. Od września 1998 roku był pracownikiem PKO Banku Polskiego SA, gdzie pracował kolejno na stanowiskach dyrektora Departamentu Bankowości Detalicznej, dyrektora Departamentu Marketingu i Sprzedaży i jednocześnie p.o. dyrektora Biura Obsługi Rekompensat, dyrektora zarządzającego Pionem Sieci oraz - od grudnia 2000 roku do czerwca 2002 roku - dyrektora zarządzającego odpowiedzialnego za nadzorowanie prac związanych z biznesowymi aspektami wdrożenia Centralnego Systemu Informatycznego. Do 2004 roku był przewodniczącym Rady Nadzorczej Inteligo Financial Services. Był również przewodniczącym Rady Nadzorczej KredytBank Ukraina. Od 2013 roku – wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej KREDOBANK SA. W latach 2002 - 2007 był wiceprezesem Zarządu Banku odpowiedzialnym za obszar rynku detalicznego oraz marketing. W tym czasie był m.in. przewodniczącym Komitetu Kredytowego Banku, członkiem Rady Dyrektorów VISA EUROPE. Był odpowiedzialny za przejęcie Inteligo. Od 2007 pełnił funkcję prezesa Zarządu Dominet Bank SA, a po fuzji - od 2009 do 2011 roku pełnił w BNP Paribas/Fortis Bank Polska SA funkcję wiceprezesa Zarządu odpowiedzialnego za Pion Obsługi Małych Przedsiębiorstw i Klientów Indywidualnych. Członek Rad Nadzorczych: Grupy Azoty SA od 2010 roku, PKO TFI SA od 2011 roku, PKO Banku Hipotecznego SA od 2014 roku.
Jakub Papierski - Wiceprezes Zarządu W składzie Zarządu od 22 marca 2010 roku. W dniu 8 stycznia 2014 roku powołany ponownie w skład Zarządu obecnej kadencji.	Absolwent Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Posiada również licencję Chartered Financial Analyst (CFA). Karierę zawodową rozpoczynał w 1993 roku w firmie konsultingowej Pro-Invest International. W latach 1995-96 pracował w Domu Maklerskim ProCapital, a następnie w Creditanstalt Investment Bank. W marcu 1996 roku rozpoczął pracę w Deutsche Morgan Grenfell/Deutsche Bank Research zajmując się sektorem bankowym w Europie Środkowej i Wschodniej. Od listopada 2001 do września 2003 roku pracował w Banku Pekao SA jako dyrektor wykonawczy Pionu Finansowego, nadzorując bezpośrednio politykę finansową i podatkową banku, systemy informacji zarządczej oraz skarb i zarządzanie portfelami inwestycyjnymi, a także był członkiem Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku Pekao SA. W październiku 2003 roku objął stanowisko prezesa Zarządu Centralnego Domu Maklerskiego Pekao SA, a od września 2006 pełnił jednocześnie funkcję wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Pioneer Pekao TFI SA. Od maja 2009 roku pełnił obowiązki prezesa Zarządu Allianz Bank Polska SA, a od października 2009 roku do lutego 2010 roku zajmował stanowisko prezesa Zarządu Allianz Bank Polska SA. W latach 2005-2009 był przewodniczącym Rady Programowej Akademii Liderów Rynku Kapitałowego przy Fundacji im. Lesława Pagi, a obecnie jest członkiem Rady Programowej. Przewodniczący Rady Nadzorczej spółek: PKO BP BANKOWY PTE SA, PKO Leasing SA oraz PKO BP Faktoring SA, KREDOBANK SA oraz Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku Pocztowego SA.

Tabela 35. Inne funkcje pełnione przez członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA w 2015 roku

Lp.	Członek Zarządu Banku	Funkcja
1.	Zbigniew Jagiełło Prezes Zarządu	Przewodniczący Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami
		Przewodniczący Komitetu ds. Bezpieczeństwa Informatycznego
		Przewodniczący Komitetu Ryzyka
		Przewodniczący Komitetu Strategii
2.	Piotr Alicki Wiceprezes Zarządu	Przewodniczący Komitetu ds. Architektury IT
		Zastępca Przewodniczącego Komitetu ds. Bezpieczeństwa Informatycznego
		Członek Komitetu Strategii
		I Zastępca Przewodniczącego Komitetu Ryzyka Operacyjnego
		Członek Komitetu Ryzyka
		Członek Komitetu Jakości Danych
3.	Bartosz Drabikowski Wiceprezes Zarządu	Przewodniczący Komitetu ds. Wydatków
		Przewodniczący Komitetu Jakości Danych
		I Zastępca Przewodniczącego Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami
		Członek Komitetu Strategii
		II Zastępca Przewodniczącego Komitetu Ryzyka Operacyjnego
		Członek Komitetu Ryzyka
4.	Piotr Mazur Wiceprezes Zarządu	Przewodniczący Komitetu Kredytowego Banku
		Przewodniczący Komitetu Ryzyka Operacyjnego
		Zastępca Przewodniczącego Komitetu Ryzyka
		II Zastępca Przewodniczącego Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami
		Członek Komitetu ds. Bezpieczeństwa Informatycznego
		Członek Komitetu Strategii
		Członek Komitetu Jakości Danych
5.	Jarosław Myjak Wiceprezes Zarządu	Członek Komitetu Strategii
		Członek Komitetu Ryzyka
6.	Jacek Obłękowski Wiceprezes Zarządu	Zastępca Przewodniczącego Komitetu Jakości Danych
		Członek Komitetu Ryzyka
		Członek Komitetu Strategii
7.	Jakub Papierski Wiceprezes Zarządu	Zastępca Przewodniczącego Komitetu Kredytowego Banku
		Członek Komitetu Ryzyka
		Członek Komitetu Strategii
		Członek Komitetu Jakości Danych

Poza wyżej wymienionymi, członkowie Zarządu Banku pełnili również funkcje w komitetach sterujących powołanych w ramach realizowanych projektów.

Zmiany w składzie Zarządu Banku w 2015 roku

W 2015 roku skład Zarządu Banku nie uległ zmianie.

Zasady działania Zarządu Banku

Tryb działania Zarządu określa Regulamin uchwalony przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą.
Zarząd podejmuje decyzje w formie uchwał. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów obecnych na posiedzeniu Zarządu.
W przypadku równości głosów rozstrzyga głos prezesa Zarządu.
Oświadczenia w imieniu Banku składają:

- prezes Zarządu samodzielnie,
- dwóch członków Zarządu łącznie albo jeden członek Zarządu łącznie z prokurentem,
- dwóch prokurentów działających łącznie,
- pełnomocnicy działający samodzielnie lub łącznie w granicach udzielonego pełnomocnictwa.

Kompetencje Zarządu Banku

Zgodnie z § 20 ust. 1 Statutu PKO Banku Polskiego SA do kompetencji Zarządu należą wszelkie sprawy związane z prowadzeniem spraw PKO Banku Polskiego SA, nie zastrzeżone powszechnie obowiązującymi przepisami prawa lub postanowieniami Statutu PKO Banku Polskiego SA dla Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej, w tym nabycie i zbycie nieruchomości, udziału w nieruchomości lub użytkowania wieczystego, które nie wymagają zgody Walnego Zgromadzenia zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 5 Statutu PKO Banku Polskiego SA.
Zgodnie z § 20 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA do kompetencji Zarządu należy podejmowanie decyzji o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych, z zastrzeżeniem kompetencji Walnego Zgromadzenia, określonych w § 9 Statutu PKO Banku Polskiego SA lub Rady Nadzorczej, określonych w § 15 Statutu PKO Banku Polskiego SA.
Zarząd w formie uchwały, w szczególności:

- określa strategię PKO Banku Polskiego SA,
- ustala roczny plan finansowy, w tym warunki jego realizacji,
- uchwala regulaminy organizacyjne oraz zasady podziału kompetencji,
- tworzy i likwiduje stałe komitety Banku oraz określa ich właściwość,
- uchwala Regulamin Zarządu,
- uchwala regulaminy gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto,
- określa daty wypłaty dywidendy w terminach ustalonych przez Walne Zgromadzenie,
- ustanawia prokurentów,
- określa produkty bankowe oraz inne usługi bankowe i finansowe,
- ustala zasady uczestnictwa PKO Banku Polskiego SA w spółkach i innych organizacjach,
- ustala zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej oraz roczne plany audytów wewnętrznych,
- tworzy, przekształca i likwiduje jednostki organizacyjne PKO Banku Polskiego SA w kraju i za granicą,
- określa system skutecznego zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej, szacowania kapitału wewnętrznego.

Komitety Zarządu Banku

W 2015 roku działały następujące komitety stałe, w których uczestniczyli członkowie Zarządu Banku:

1) **Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami PKO Banku Polskiego SA**, którego celem jest zarządzanie aktywami i pasywami, poprzez wpływanie na kształtowanie struktury bilansu PKO Banku Polskiego SA i pozycji pozabilansowych w sposób sprzyjający osiąganiu optymalnego wyniku finansowego. Komitet wspiera Zarząd w następujących obszarach działania Banku:

- kształtowanie struktury bilansu Banku,
- zarządzanie adekwatnością kapitałową,
- zarządzanie rentownością z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych działalności oraz generowanego ryzyka,
- zarządzanie ryzykiem finansowym, w tym ryzykiem rynkowym i płynności, ryzykiem biznesowym oraz ryzykiem kredytowym (rozliczeniowym i przedrozliczeniowym) transakcji na rynku hurtowym.

Komitet podejmuje decyzje dotyczące w szczególności:

- limitów na ryzyko finansowe,
- limitów rozliczeniowych i kredytowych na transakcje na rynku hurtowym,
- limitów inwestycyjnych,
- limitów określających apetyt na portfelowe ryzyko kredytowe,
- współczynników korygujących ceny transferowe, w tym indywidualnych stawek tych współczynników, a także sposobu ich stosowania,
- cen transferowych dla pozycji klasyfikowanych do portfela bankowego inwestycyjnego w Departamencie Skarbu,
- profili płynności dla potrzeb ustalania cen transferowych oraz replikowanych profili ryzyka stopy procentowej,
- modeli i parametrów portfelowych wykorzystywanych do ustalania odpisów i rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- istotnych modeli ryzyka finansowego i biznesowego oraz ich parametrów.

Komitet wydaje rekomendacje dla Zarządu albo członków Zarządu dotyczące w szczególności:

- kształtowania struktury bilansu,
- zarządzania ryzykiem: finansowym, rozliczeniowym i przedrozliczeniowym transakcji na rynku hurtowym oraz biznesowym,
- uruchomienia kapitałowych działań awaryjnych oraz potrzeb kapitałowych,
- polityki cenowej w poszczególnych obszarach biznesowych oraz wysokości stóp procentowych i minimalnych marż kredytowych,
- modelu finansowego, w tym zasad ustalania wyniku zarządczego i systemu cen transferowych,
- strategii zabezpieczających w ramach rachunkowości zabezpieczeń,
- podejmowania ewentualnych działań naprawczych po przeprowadzonych kompleksowych testach warunków skrajnych.

2) **Komitet Ryzyka**, którego celem jest projektowanie strategicznych kierunków i zadań w zakresie ryzyka bankowego w kontekście strategii Banku i uwarunkowań wynikających z sytuacji makroekonomicznej oraz otoczenia regulacyjnego, analizowanie okresowych raportów związanych z ryzykiem bankowym i opracowywanie na ich bazie odpowiednich wytycznych, a także przygotowywanie strategii zarządzania ryzykiem bankowym i jej okresowe weryfikowanie. Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- monitorowanie integralności, adekwatności i efektywności systemu zarządzania ryzykiem bankowym, adekwatności kapitałowej oraz alokacji kapitału wewnętrznego do poszczególnych linii biznesowych, a także wdrażanie polityki w zakresie zarządzania ryzykami, realizowanej w ramach przyjętej Strategii Banku,
- analiza i ocena wykorzystania strategicznych limitów ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym,
- opiniowanie cyklicznych raportów ryzyka, przedkładanych do zatwierdzenia Radzie Nadzorczej i uwzględnianie informacji z tych raportów przy wydawaniu opinii.

3) **Komitet Kredytowy Banku**, którego celem jest zarzadzanie ryzykiem kredytowym występującym przy podejmowaniu decyzji kredytowych, decyzji dotyczących wierzytelności zarządzanych przez odpowiednie jednostki Banku oraz zarządzanie ryzykiem wystąpienia negatywnych skutków finansowych lub reputacyjnych w wyniku podjęcia błędnych decyzji biznesowych na podstawie modeli ryzyka kredytowego. Do kompetencji Komitetu należy w szczególności:

- podejmowanie decyzji w sprawach dotyczących podziału kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych oraz sprzedażowych, zarządzania wierzytelnościami trudnymi, limitów branżowych i klientowskich oraz zabezpieczania wierzytelności PKO Banku Polskiego SA,
- podejmowanie decyzji dotyczących modeli ryzyka kredytowego, w szczególności w zakresie: modeli i parametrów polityki kredytowej wykorzystywanych przy wyznaczaniu oceny scoringowej albo ratingowej, modeli i parametrów ryzyka kredytowego zgodnych z metodą wewnętrznych ratingów oraz innych istotnych modeli ryzyka kredytowego, wyników walidacji istotnych modeli ryzyka kredytowego oraz związanych z nimi propozycji zmian w modelach, raportów dotyczących stanu realizacji zaleceń powalidacyjnych; modeli nieistotnych ryzyka kredytowego; z monitorowania modeli istotnych oraz jakości portfeli kredytowych, do których stosowane są modele ryzyka kredytowego.
- wydawanie rekomendacji dla Zarządu PKO Banku Polskiego SA w sprawach dotyczących podjęcia decyzji w zakresie transakcji kredytowych i zmian istotnych warunków tych transakcji, wewnętrznych limitów klientowskich, zarzadzania wierzytelnościami trudnymi, modeli ryzyka kredytowego, w szczególności w zakresie wartości parametrów polityki kredytowej, które ze względu na uregulowania zewnętrzne wymagają akceptacji Zarządu albo Rady Nadzorczej.
- wydawanie opinii w sprawach wniosków dotyczących transakcji kredytowych, transakcji leasingowych albo transakcji faktoringowych kierowanych przez Spółki Grupy Kapitałowej Banku, restrukturyzacyjno-windykacyjnych klientów KREDOBANK SA oraz dotyczących istotnych modeli ryzyka kredytowego w spółkach Grupy Kapitałowej Banku.

4) **Komitet Ryzyka Operacyjnego**, którego celem jest skuteczne zarządzanie ryzykiem operacyjnym zwiększające bezpieczeństwo prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej. Do zadań komitetu należy:

- wyznaczanie kierunków rozwoju zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- nadzór nad funkcjonowaniem zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- koordynacja zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- wyznaczanie działań w przypadku zaistnienia sytuacji awaryjnej narażającej wizerunek Banku, powodującej straty operacyjne.

5) **Komitet ds. Wydatków** w PKO Banku Polskim SA, do którego zadań należy w szczególności:

- akceptacja, opiniowanie wydatków dotyczących kosztów rzeczowych oraz pozostałych kosztów działania w zakresie działalności bieżącej, wynikających z nowych umów albo aneksów do zawartych umów oraz akceptacja przekroczeń budżetu kosztów rzeczowych oraz pozostałych kosztów działania w zakresie działalności bieżącej, zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad zarządzania kosztami,
- akceptacja dalszego postępowania z powierzchnią zidentyfikowaną jako pustostan i odmową akceptacji nowej lokalizacji, zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad gospodarowania nieruchomościami,
- podejmowanie decyzji dotyczących projektów, w tym m.in. akceptacja wniosków projektowych, akceptacja oraz rekomendowanie planów projektów, akceptacja istotnych zmian w projektach, decydowanie o wstrzymaniu realizacji projektów, zamknięciu projektów, akceptacja ocen uzyskanych celów oraz efektów projektu, zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad zarządzania projektami i inwestycjami,
- dokonywanie przesunięć pomiędzy kosztami działalności bieżącej, a kosztami projektów albo inwestycji,
- akceptowanie wydatków będących nakładami inwestycyjnymi związanych z realizacją przedsięwzięć nie spełniających kryteriów projektów albo inwestycji.

6) **Komitet Strategii** , którego celem jest sprawowanie nadzoru nad procesem planowania strategicznego oraz zarządzania strategią Banku, o której mowa w Statucie Banku (§22, ust. 5, pkt 1). Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- zarządzanie działaniami związanymi z opracowaniem i wdrożeniem strategii,
- akceptacja harmonogramu prac nad strategią oraz harmonogramu wdrożenia strategii,
- podejmowanie kluczowych decyzji niezbędnych dla zapewnienia realizacji strategii, w tym wdrożenia programów strategicznych,
- rozstrzyganie ewentualnych sporów powstających w trakcie prowadzenia prac nad poszczególnymi programami strategicznymi.

7) **Komitet ds. Architektury IT** PKO Banku Polskiego SA, którego celem jest kształtowanie architektury informatycznej zapewniającej realizację Strategii Banku poprzez realizację następujących zadań:

- opracowanie kluczowych założeń architektury informatycznej Banku (pryncypia),
- przeprowadzanie okresowej oceny architektury informatycznej funkcjonującej w Banku,
- opracowanie modelu architektury docelowej,
- inicjowanie działań zmierzających do osiągnięcia modelu architektury docelowej.

8) **Komitet ds. Bezpieczeństwa Informatycznego**, którego celem jest zwiększenie skuteczności nadzoru i kontroli nad obszarem bezpieczeństwa systemu informatycznego w PKO Banku Polskim SA (SIB). Do zadań Komitetu należy wydawanie rekomendacji w zakresie związanym z bezpieczeństwem SIB dotyczących w szczególności:

- koordynowania i monitorowania prac związanych z bezpieczeństwem SIB,
- wyznaczania kierunków działania Banku w zakresie bezpieczeństwa SIB,
- określania pożądanych działań, które w ocenie Komitetu należy podjąć w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnych narażających wizerunek Banku i powodujących straty operacyjne bądź finansowe w obszarze bezpieczeństwa SIB,
- monitorowania ryzyka związanego z bezpieczeństwem SIB.

9) **Komitet Jakości Danych**, którego celem jest określanie strategicznych kierunków działań w zakresie zarządzania jakością danych oraz architekturą danych w Banku w kontekście Systemu Zarządzania Danymi (SZD) oraz nadzór nad jego funkcjonowaniem oraz ocena jego efektywności i działań poszczególnych jednostek i komórek organizacyjnych. Do zadań Komitetu należy podejmowanie decyzji dotyczących zarządzania danymi w Banku, w tym dotyczących w szczególności:

- kierunków rozwoju SZD,
- zaleceń dla jednostek i komórek organizacyjnych Centrali w zakresie działań dotyczących zarządzania danymi,
- szczegółowych rozwiązań w zakresie zarządzania danymi,
- oceny efektywności działania SZD, określenia priorytetów działań w ramach SZD oraz okresowych planów działań,
- przypisania właścicielstwa grup danych,
- rozstrzygania spraw spornych dotyczących SZD na wniosek członka Komitetu,
- akceptacji – w uzasadnionych w szczególności ciągłością działania Banku przypadkach – odstępstw od kryteriów i reguł jakości danych oraz standardów rozwiązań jakości danych.

Ponadto, poza wyżej wymienionymi, członkowie Zarządu Banku uczestniczyli również w komitetach niestałych, w tym w komitetach sterujących powołanych w ramach realizowanych projektów.

7.3 Akcje PKO Banku Polskiego SA będące w posiadaniu władz Banku

Stan posiadania akcji Banku przez członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawia poniższa tabela. Wartość nominalna każdej akcji wynosi 1 PLN.

Tabela 36. Stan posiadania akcji PKO Banku Polskiego SA

Lp.	Imię i nazwisko	Liczba akcji na dzień 31.12.2015	Nabycie	Zbycie	Liczba akcji na dzień 31.12.2014
I.	**Zarząd Banku**				
1.	Zbigniew Jagiełło, Prezes Zarządu Banku	11 000	1 000	0	10 000
2.	Piotr Alicki, Wiceprezes Zarządu Banku	2 627	0	0	2 627
3.	Bartosz Drabikowski, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
4.	Piotr Mazur, Wiceprezes Zarządu Banku	4 500	0	0	4 500
5.	Jarosław Myjak, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
6.	Jacek Obłękowski, Wiceprezes Zarządu Banku	512	0	0	512
7.	Jakub Papierski, Wiceprezes Zarządu Banku	3 000	0	0	3 000
II.	**Rada Nadzorcza Banku**				
1.	Jerzy Góra, Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
2.	Mirosław Czekaj, Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
3.	Małgorzata Dec-Kruczkowska, Sekretarz Rady Nadzorczej Banku*	0	x	x	x
4.	Zofia Dzik, członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
5.	Krzysztof Kilian, członek Rady Nadzorczej Banku*	0	x	x	x
6.	Elżbieta Mączyńska-Ziemacka, Członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
7.	Piotr Marczak, Członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
8.	Marek Mroczkowski, Członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0

*) członkowie Rady Nadzorczej, którzy nie pełnili funkcji na dzień 31.12.2014 roku.

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2015 roku nie posiadali akcji i udziałów w spółkach powiązanych z PKO Bankiem Polskim SA rozumianych jako zależne, współzależne i stowarzyszone.

8. POZOSTAŁE INFORMACJE

Nabycie akcji własnych

W terminie objętym raportem PKO Bank Polski SA nie nabywał akcji własnych na własny rachunek.

Znaczące umowy oraz istotne umowy z bankiem centralnym lub organami nadzoru

W 2015 roku PKO Bank Polski SA informował w raportach bieżących o wszystkich umowach zawartych z klientami, w których łączna wartość świadczeń wynikających z umów wieloletnich zawartych z poszczególnym klientem spełniała kryteria, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Finansów z 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. nr 33, poz. 259).
W 2015 roku Bank nie zawierał istotnych umów z bankiem centralnym ani organami nadzoru.
Na dzień sporządzenia sprawozdania PKO Bankowi Polskiemu SA nie są znane umowy, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

Informacje o działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Dane w tys. PLN	Zysk/strata przed opodatkowaniem	Podatek dochodowy	Zysk/strata po opodatkowaniu	Liczba pracowników w etatach
W państwach członkowskich UE:				
PKO Finance AB	2 409	-544	1 864	0
W państwach trzecich:				
Grupa KREDOBANK SA	24 171	-5 255	18 916	2 043

Dane finansowe pochodzą ze sprawozdań finansowych ww. Spółek sporządzonych zgodnie z MSSF obowiązujących w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.
W spółkach PKO Finance AB pełnienie funkcji przez członków Zarządu odbywa się na podstawie stosunku korporacyjnego.

Publikowane prognozy dotyczące wyników finansowych za 2015 rok

PKO Bank Polski SA nie publikował prognoz dotyczących wyników finansowych na 2014 rok.

Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne

Na dzień 31 grudnia 2015 roku zobowiązania finansowe i gwarancyjne wyniosły 58,6 mld PLN, z czego 72% stanowiły zobowiązania o charakterze finansowym. Ogółem dynamika udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych ukształtowała się na poziomie (+)9% r/r.

Tabela 37. Udzielone zobowiązania pozabilansowe (w mln PLN)

Wyszczególnienie	31.12.2015	31.12.2014	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (%)
Udzielone zobowiązania finansowe	**42 451,5**	**38 280,4**	**4 171,1**	**10,9%**
podmioty finansowe	3 313,9	998,1	2 315,8	232,0%
podmioty niefinansowe	35 057,2	34 023,7	1 033,5	3,0%
podmioty budżetowe	4 080,4	3 258,6	821,8	25,2%
w tym: nieodwołalne	*30 513,9*	*27 730,8*	*2 783,0*	*10,0%*
Udzielone zobowiązania gwarancyjne	**16 542,7**	**15 306,6**	**1 236,1**	**8,1%**
podmioty finansowe	2 253,1	950,5	1 302,7	137,1%
podmioty niefinansowe	14 222,9	14 279,2	(56,3)	-0,4%
podmioty budżetowe	66,7	76,9	(10,2)	-13,3%
Razem	**58 994,3**	**53 587,0**	**5 407,2**	**10,1%**

Udzielone zobowiązania pozabilansowe na rzecz jednostek powiązanych

Stan udzielonych zobowiązań pozabilansowych o charakterze finansowym i gwarancyjnym na rzecz jednostek powiązanych PKO Banku Polskiego SA na koniec 2015 roku wyniósł 2 304,3 mln PLN i w porównaniu do stanu na koniec 2014 roku wzrósł o 1 034,8 mln PLN.
Z ogólnej kwoty udzielonych zobowiązań pozabilansowych największe pozycje dotyczą spółek:

- PKO Leasing SA – 1 396,7 mln PLN,
- PKO BP Faktoring SA – 522,3 mln PLN.

Wszystkie ww. transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Szczegółowe informacje dotyczące transakcji z podmiotami powiązanymi kapitałowo znajdują się w Sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za 2015 rok.

Zaciągnięte kredyty i umowy pożyczek, gwarancji i poręczeń

W 2015 roku PKO Bank Polski SA nie zaciągnął żadnych kredytów i pożyczek, a także nie otrzymał gwarancji i poręczeń nie dotyczących działalności operacyjnej PKO Banku Polskiego SA.

Umowy o subemisje oraz gwarancje udzielone podmiotom zależnym

Wg stanu na 31 grudnia 2015 roku emisje obligacji PKO Leasing SA (spółki zależnej od Banku) regulowała Umowa Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji z dnia 10 listopada 2011 roku, zgodnie z którą maksymalna wartość programu wynosi 600 mln PLN.
Według stanu na 31 grudnia 2015 roku PKO Leasing SA wyemitował obligacje na łączną kwotę 365 mln PLN, w tym w portfelu PKO Banku Polskiego SA znajdowały się 24 sztuki obligacji o wartości 0,24 mln PLN a pozostałe obligacje zostały sprzedane na rynku wtórnym.
W 2015 roku PKO Bank Polski SA:

- udzielił spółce PKO Leasing SA dwóch gwarancji do wysokości 44 mln EUR każda na rzecz Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) z tytułu spłaty kredytu, gwarancja została wystawiona na okres do dnia 14 września 2024 roku,
- udzielił spółce PKO Leasing SA gwarancji do wysokości 57,5 mln EUR na rzecz Banku Rozwoju Rady Europy (CEB) z tytułu spłaty kredytu, gwarancja została wystawiona na okres do dnia 30 września 2023 roku,
- udzielił spółce PKO Leasing SA gwarancji do wysokości 489 tys. PLN z tytułu najmu powierzchni biurowej; gwarancja została wystawiona na okres do dnia 30 czerwca 2018 roku,
- udzielił spółce PKO Leasing SA gwarancji do wysokości 30 tys. PLN z tytułu najmu powierzchni biurowej, gwarancja została wystawiona na okres do dnia 8 grudnia 2020 roku,
- przedłużył czas obowiązywania oraz podwyższył wartość gwarancji udzielonej spółce PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA z tytułu najmu powierzchni biurowej, gwarancja do wysokości 215 tys. EUR została wystawiona na okres do 30 kwietnia 2016 roku.

Wystawione tytuły egzekucyjne

W 2015 roku PKO Bank Polski SA wystawił 4 939 bankowych tytułów egzekucyjnych na łączną kwotę 951,6 mln PLN, 2,2 mln CHF oraz 0,3 mln EUR.

Dokonane zwolnienia z długu

W PKO Banku Polskim SA w 2015 roku zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania kredytów i pożyczek udzielonych klientom wyniosło 1 261,1 mln PLN.

Wskazanie postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 łączna wartość postępowań sądowych, w których Bank jest pozwanym wynosiła 577 712 tys. PLN (wobec 411 182 tys. PLN w 2014 roku), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Banku wynosiła 532 402 tys. PLN (wobec 553 428 tys. PLN w 2014 roku).

Prokury, posiedzenia Zarządu oraz realizacja uchwał Walnego Zgromadzenia

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku w Banku było 6 prokurentów.

Uchwałą nr 593/D/2015 Zarządu z dnia 7 września 2015 roku sprawie odwołania oraz udzielenia prokur odwołano dotychczasowe 7 prokur i udzielono 6 prokur łącznych. Postanowieniem Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 2 października 2015 roku zmieniono informacje dotyczące prokurentów Banku (wykreślono Pana Marka

Wieczorkiewicza) i zmieniono (w związku ze zmianą Statutu Banku we wrześniu 2015 roku, w tym § 21 dotyczący składania oświadczeń woli w imieniu Banku) zapis w KRS dotyczący rodzaju prokury tj. prokura łączna, upoważnia każdego z prokurentów do działania łącznie z członkiem Zarządu lub innym prokurentem.

W dniu 23 września 2015 roku członek Rady Nadzorczej Pani Mirosława Boryczka zrezygnowała z funkcji członka Rady Nadzorczej. Postanowieniem Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 17 listopada 2015 roku zmiana w składzie Rady Nadzorczej została wpisana do KRS Banku.

W 2015 roku odbyły się 52 posiedzenia Zarządu Banku, a Zarząd Banku podjął 857 uchwał.

Najważniejsze działania i decyzje podjęte przez Zarząd, mające wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową i działalność Spółki, zostały przedstawione w poszczególnych częściach niniejszego sprawozdania Zarządu.

Czynniki, które będą miały wpływ na przyszłe wyniki finansowe PKO Banku Polskiego SA

Na wyniki PKO Banku Polskiego SA w najbliższej perspektywie wpływać będą procesy gospodarcze, jakie będą zachodzić w Polsce i w gospodarce światowej oraz reakcje na nie rynków finansowych. Duże znaczenie dla przyszłych wyników będzie mieć polityka stóp procentowych realizowana przez Radę Polityki Pieniężnej, a także przez inne największe banki centralne. Szczegółowe przewidywania dotyczące tendencji w gospodarce zawarte są w niniejszym sprawozdaniu w punkcie 2.5 niniejszego Sprawozdania.

Podatek od aktywów bankowych jest istotnym czynnikiem, który będzie miał wpływ na sytuację Banku oraz całego sektora finansowego i gospodarki. Dodatkowe obciążenie podatkowe przyczyni się do spadku zysku netto Banku i sektora w 2016 roku, a w perspektywie średnioterminowej do zmniejszenia potencjału akcji kredytowej branży i rentowności kapitałów własnych, w tym głównie banków posiadających najniższą rentowność aktywów oraz jednocześnie najwyższą dźwignię kapitałową.
Bank jako członek Visa Europe Limited znajduje się w gronie beneficjentów transakcji nabycia akcji spółki Visa Europe Limited przez Visa Inc. Szacunkowy udział Banku (bez uwzględnienia potencjalnej odroczonej płatności typu „earn out") ma wynieść 88 875 tysięcy EUR, (co stanowi równowartość 378 741 tysięcy PLN według kursu średniego NBP z 31 grudnia 2015 roku), w tym 66 167 tysięcy EUR zostanie opłacone gotówką, a 22 708 tysięcy EUR akcjami Visa Inc. Powyższe kwoty nie są ostateczne i mogą ulec zmianie m.in. w związku ze złożonym przez Bank zastrzeżeniem co do zaproponowanego sposobu ustalania udziału Banku w rozliczeniu Transakcji oraz ewentualnymi zastrzeżeniami pozostałych członków Visa Europe Limited. Ostateczne rozliczenie kwot należnych Bankowi nastąpi w terminie do dnia 30 czerwca 2016 roku. Możliwa jest dodatkowa odroczona płatność typu „earn-out" płatna w gotówce po szesnastu kwartałach od dnia rozliczenia transakcji, ale jej faktyczna wartość aktualnie nie jest możliwa do określenia. Dodatkowo przeprowadzenie transakcji uzależnione jest od otrzymania stosownych zgód regulacyjnych.

Informacje o udzieleniu przez emitenta lub przez jednostkę od niego zależną poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzieleniu gwarancji – łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce od niego zależnej, jeżeli łączna wartość istniejących poręczeń lub gwarancji stanowi równowartość co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta

W 2015 roku PKO Bank Polski SA informował w raportach bieżących o wszystkich umowach zawartych z klientami, w których łączna wartość świadczeń wynikających z umów wieloletnich zawartych z poszczególnym klientem spełniała kryteria, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Finansów z 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. nr 33, poz. 259).

Informacje o zawarciu przez emitenta lub jednostkę od niego zależną jednej lub wielu transakcji z podmiotami powiązanymi, jeżeli są one istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe

W 2015 roku PKO Bank Polski SA świadczył na warunkach rynkowych na rzecz jednostek powiązanych (podporządkowanych) usługi w zakresie prowadzenia rachunków bankowych, przyjmowania lokat, udzielania kredytów i pożyczek, emisji dłużnych papierów wartościowych, udzielania gwarancji i bieżących operacji wymiany oraz oferowania jednostek uczestnictwa funduszy, produktów leasingowych, produktów faktoringowych i produktów ubezpieczeniowych spółek z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Jednocześnie świadczył na rzecz PKO Banku Hipotecznego SA usługi w zakresie pośrednictwa w sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób fizycznych, realizacji czynności obsługi posprzedażowej tych kredytów oraz czynności wspomagających w ramach umowy outsourcingowej. Wynajmował powierzchnię biurową wybranym Spółkom Grupy Kapitałowej Banku oraz wspólnie ze spółką Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. świadczył usługi rozliczania transakcji płatniczych.
W 2015 roku PKO Bank Polski SA nie zawarł istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.
Zestawienie znaczących transakcji PKO Banku Polskiego SA z jednostkami podporządkowanymi, w tym zadłużenie kredytowe tych jednostek wobec Banku według stanu na 31 grudnia 2015 roku, zostało przedstawione w Sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku.

Znaczące zdarzenia po dacie bilansu

1) W dniu 25 lutego 2016 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA na podstawie art. 385 § 1 Kodeksu spółek handlowych odwołało ze składu Rady Nadzorczej Banku: Jerzego Górę, Mirosława Czekaja, Piotra Marczaka, Marka Mroczkowskiego, Krzysztofa Kiliana oraz Zofię Dzik.

   Ponadto Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku w dniu 25 lutego 2016 roku, na podstawie art. 385 § 1 Kodeksu spółek handlowych, powołało w skład Rady Nadzorczej Banku: Mirosława Barszcza, Adama Budnikowskiego, Wojciecha Jasińskiego, Andrzeja Kisielewicza, Janusza Ostaszewskiego, Piotra Sadownika oraz Agnieszkę Winnik – Kalembę.

   Skarb Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz na podstawie § 12 ust. 1 Statutu Banku wyznaczył Piotra Sadownika na Przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku oraz Agnieszkę Winnik – Kalembę na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej Banku.

2) W dniu 25 lutego 2016 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę w sprawie zmian Statutu Banku.

   Przyjęte zmiany dotyczyły między innymi sposobu powoływania członków Zarządu Banku. W miejsce postanowienia Statutu (§ 15 ust. 1 pkt 8), zgodnie z którym Rada Nadzorcza powołuje i odwołuje członków Zarządu na wniosek Prezesa Zarządu, zgodnie z przyjętą uchwałą powołanie takie nie będzie następować na wniosek Prezesa Zarządu.

   Poprzez przyjęcie uchwały NWZ wykreślono ze Statutu postanowienie, zgodnie z którym członek Zarządu może zostać odwołany wyłącznie z ważnych powodów (§ 19 ust. 4 Statutu).

   Zgodnie z przyjętą zmianą § 23 ust. 1 pkt 4 Statutu podporządkowanie członkom Zarządu poszczególnych obszarów działalności Banku ustalać będzie Regulamin Zarządu, zatwierdzany zgodnie z § 15 ust. 1 pkt 11 lit a) tiret 1 przez Radę Nadzorczą.

   Zmiana § 23 ust. 3 służy wskazaniu stałej osoby, która prowadzić będzie prace Zarządu w przypadku nieobecności Prezesa Zarządu albo braku wyznaczenia zastępcy podczas nieobecności osób kierujących pracami Zarządu.

   Zmiany wejdą w życie w dniu ich zarejestrowania przez sąd rejestrowy.

3) W dniu 29 stycznia 2016 roku Bank zawarł z kontrahentem („Kontrahent" lub „Gwarant") umowę gwarancji zapewniającą nierzeczywistą ochronę kredytową w odniesieniu do portfela wyselekcjonowanych korporacyjnych wierzytelności kredytowych Banku, zgodnie z rozporządzeniem CRR (odpowiednio „Gwarancja" i „Umowa Gwarancji").

   Wartość portfela wierzytelności Banku pokrytych Gwarancją wynosi łącznie 5 034 581 272 PLN. Maksymalny okres obowiązywania Gwarancji wynosi 36 miesięcy, przy czym Bank uprawniony jest do wypowiedzenia Gwarancji przed upływem okresu jej obowiązywania. Umowa Gwarancji przewiduje kary umowne, jakie mogą być należne Gwarantowi od PKO Banku Polskiego SA w razie naruszenia określonych zobowiązań PKO Banku Polskiego SA wynikających z Umowy Gwarancji. Łączna maksymalna wysokość tych kar umownych nie może przekroczyć kwoty 24 000 000 PLN. Umowa nie wyłącza możliwości dochodzenia odszkodowania przewyższającego sumę kar umownych.

4) W dniu 29 lutego 2016 roku Bank zawarł z kontrahentem („Kontrahent" lub „Gwarant") umowę gwarancji zapewniającą nierzeczywistą ochronę kredytową w odniesieniu do portfela wyselekcjonowanych korporacyjnych wierzytelności kredytowych Banku, zgodnie z rozporządzeniem CRR (odpowiednio „Gwarancja" i „Umowa Gwarancji").

   Wartość portfela wierzytelności Banku pokrytych Gwarancją wynosi łącznie 1 203 770 723 PLN. Maksymalny okres obowiązywania Gwarancji wynosi 36 miesięcy, przy czym Bank uprawniony jest do wypowiedzenia Gwarancji przed upływem okresu jej obowiązywania. Umowa Gwarancji przewiduje kary umowne, jakie mogą być należne Gwarantowi od PKO Banku Polskiego SA w razie naruszenia określonych zobowiązań PKO Banku Polskiego SA wynikających z Umowy Gwarancji. Łączna maksymalna wysokość tych kar umownych nie może przekroczyć kwoty 26 000 000 PLN. Umowa nie wyłącza możliwości dochodzenia odszkodowania przewyższającego sumę kar umownych.

   Łączna wartość zaangażowania Banku z tytułu umów zawartych przez Bank z Kontrahentem i jego spółkami zależnymi w ciągu ostatnich 12 miesięcy wynosi 6 238 351 995 PLN.
   Umowy Gwarancji stanowią największą z umów zawartych przez Bank z Kontrahentem lub podmiotami zależnymi od Kontrahenta w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Oświadczenia Zarządu

Zarząd PKO Banku Polskiego SA oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy:

- roczne sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową PKO Banku Polskiego SA oraz jej wynik finansowy,
- roczne sprawozdanie Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego SA zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji PKO Banku Polskiego SA, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa, oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania, spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii o badaniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Niniejsze *Sprawozdanie Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego SA za 2015 rok* liczy 93 kolejno ponumerowane strony.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

01.03.2016	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	..... (podpis)
01.03.2016	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
01.03.2016	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
01.03.2016	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
01.03.2016	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
01.03.2016	Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
01.03.2016	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)